

PDB Name:

Creator ID: REAd

PDB Type: TEXt

Version: 0

Unique ID Seed: 0

Creation Date: 18.1.2006

Modification Date: 18.1.2006

Last Backup Date: 1.1.1970

Modification Number: 0

Stephen King

SROVNÁNO SE ZEMÍ

Jak je důležité mítí Bachmana

Toto je můj druhý úvod k takzvaným "Bachmanovým knihám" - jak sám pro sebe označuji těch několik prvních románů vydaných pod jménem Richarda Bachmana, románů, které se poprvé objevily jako nijak neavizované paperbacky pod značkou nakladatelství Signet. První předmluva nestála za moc; připadá mi jako učebnicový příklad autorského zatemnění smyslů. Ale nijak mě to nepřekvapuje. Když vznikala, nebylo Bachmanovo alter ego (tedy jinými slovy já) v nijak zvlášť hloubavé nebo analytické náladě; cítil jsem se tehdy okradený. Bachman nepřišel na svět jako ledajaký krátkodobý alias; měl tu původně vydržet dlouhou dobu, a když ve spojitosti s ním začalo padat mé jméno, překvapilo mě to, znervóznilo a naštvalo. Což není právě nejvhodnější rozpoložení k psaní esejů. Tentokrát si snad povedu lépe. Ze všeho, co se o Richardu Bachmanovi dá říct, je nejdůležitější patrně to, že opravdu ožil. Ne úplně, samozřejmě (podotkl s nervózním úsměvem); nepíšu to s žádnými falešnými představami. Ačkoli... no... možná trochu ano. Vždyť co jiného se autoři beletrie snaží ve svých čtenářích probudit než právě falešné představy- přinejmenším v okamžiku, kdy před nimi vývoj románu či povídky ještě leží otevřený a

spisovatel se jen těžko dokáže ubránit tomu... jak to jen nazvat? Možná "cílenému klamání"?

Richard Bachman se každopádně nezrodil jako klam, ale jako útočiště, pod jehož ochranou jsem mohl vydat několik raných děl, u nichž jsem měl pocit, že by se čtenářům mohla líbit. Pak začal růst a ožívat, jak už to u výtvořů spisovatelské fantazie tak často bývá. Začal jsem si ho představovat jako chovatele mléčného skotu... jeho manželku, krásnou Claudii Inez Bachmanovou... jeho osamělá novohampshirská rána vyplněná dojením krav, chystáním dřeva a vymyšlením příběhů... jeho večery vyplněné psaním, vedle psacího stroje značky Olivetti nepostradatelnou sklenku whisky. Znal jsem jednoho spisovatele, který - pokud mu šlo všechno od ruky - vždycky říkal, že jeho současná povídka nebo román "přibírají na váze". Stejným způsobem začal přibývat na váze i můj pseudonym.

Když se pak všechno provalilo, Richard Bachman zemřel. V těch několika rozhovorech, jež jsem pokládal za nutné k tomuto tématu poskytnout, jsem osvětlil, že zemřel na rakovinu literárního pseudonymu, ale v podstatě ho zabil šok: náhlé uvědomění, že vás lidé občas prostě nenechají na pokoji. Méně vkusně (i když poměrně trefně) řečeno, Bachman byl takovou upířskou částí mé existence, kterou zabilo sluneční světlo veřejného odhalení. Mé pocity ohledně celé této kauzy byly natolik zmatené (a natolik plodné), že vyústily v knihu (Kingovu, nikoli Bachmanovu) *Temná půle*. "Vypráví o spisovateli, jehož pseudonym, George Stark, skutečně ožije. Mé ženě se tenhle román vždycky protivil, protože pro Thada Beaumonta sen o tom, že je spisovatelem, převládá nad skutečností, že je taky člověk; klamavé myšlení u něj nadobro zastíní realitu a následky jsou pak děsivé.

Tenhle problém já jsem ovšem neměl. Opravdu ne. Odložil jsem Bachmana stranou, a přestože mi bylo líto, že musel zemřít, lhal bych, kdybych nepřiznal, že se mi zároveň trochu ulevilo.

Tuto knihu (i ostatní Bachmanovy knihy) napsal mladý muž plný zloby, energie a hlubokého zaslepení uměním i řemeslem literární tvorby. Nevznikly jako Bachmanovy knihy per se (Bachman tehdy ještě koneckonců ani neexistoval), ale v určitém bachmanovském rozpoložení: díky mírnému vzteku, sexuální frustraci, ulítlému smyslu pro humor a šířavému zoufalství. Ben Richards, vychrtlý, již téměř tuberkulózní protagonista *Running Mana* (k Arnoldu Schwarzeneggerovi ve filmové adaptaci má tak daleko, jak si jen dokážete představit) narazí uneseným letadlem do mrakodrapu Network Games, přičemž zabije nejen sám sebe, ale také stovky (možná tisíce) vysokých úředníků VěVé; to je happy end přesně ve stylu Richarda Bachmana. Závěry dalších Bachmanových románů jsou ještě temnější. Stephen King vždycky chápal, že kladný hrdina nemusí pokaždé zvítězit (viz *Cujo*, *Řbitov zvířátek* a - možná - *Christina*), ale zároveň chápal, že většinou se tak stane. Ve skutečném životě vyhrávají kladní hrdinové každý den. Většinou se o jejich vítězstvích ani nedoslechneme (titulek *MANŽEL OPĚT DORAZIL V POŘÁDKU Z PRÁCE* by nejspíš mnoho novin neprodal), ale nejsou proto o nic méně skutečná... a beletrie by měla odrážet realitu. Přesto...

V prvním konceptu *Temné půle* jsem Thada Beaumonta nechal citovat Donalda E. Westlakea, velice zábavného spisovatele, který pod jménem Richard Stark vydal také řadu značně ponurých detektivek. Když se ho jednou ptali, z čeho ten rozdíl mezi Westlakem a Starkem pramení, zmiňovaný spisovatel odpověděl: "Když je venku hezky, píšu jako Westlake. Když prší, jsem Stark." Myslím, že do finální verze *Temné půle* se ten citát nedostal, ale mně se vždycky líbil (a často se s ním ztotožňuji, jak je teď v módě říkat). Bachman -fiktivní postava, která pro mě nabývala na skutečnosti s každou vydanou knihou, jež nesla jeho jméno - byl dokonalý prototyp spisovatele do deštivých dnů.

Kladní hrdinové většinou vítězí, odvaha většinou přemůže strach, domácí pesek málokdy dostane vzteklinu: to všechno jsem věděl už v pětadvaceti a vím to i dnes, kdy je mi 25 x 2. Ale vím i něco dalšího: každý máme ve svém nitru místa, kde prší takřka neustále, kde jsou stíny vždycky dlouhé a lesy plné příšer. Je dobré najít v sobě hlas, jímž dokážeme hrůzy těchto míst vyjádřit a alespoň přibližně je popsat, aniž bychom zároveň popírali průzračnost slunečních paprsků, které naplňují tak velkou část našeho každodenního života.

V *Kletbě* promluvil Bachman poprvé skutečně sám za sebe - byl to jediný z raných bachmanovských románů, který nesl od prvního konceptu jeho jméno místo mého - a připadalo mi vážně nespravedlivé, že když takhle našel svůj vlastní, osobitý hlas, měli by si ho čtenáři plést se mnou. Bral jsem to jako hrozný omyl, protože tehdy už se pro mě Bachman stal jakýmsi id; říkal věci, které já říkat nemohl, a život tam na tom novohampshirském statku - život nijak zvlášť populárního spisovatele, jehož jméno se v žádném

případě nedostane do stupidních žebříčků magazínu Forbes mezi baviče tak bohaté, až to pro ně není zdravé, natož aby ho zvali do televizních pořadů nebo hrál cameo role ve filmech -, kde si v poklidu psal své knihy, mu dával prostor přemýšlet tak, jak jsem já přemýšlet nemohl, a psát tak, jak jsem já nemohl psát. A pak se vynořily ty novinové články s odhalením "Bachman je ve skutečnosti King" a nenašel se nikdo - dokonce ani já sám -, kdo by se nebožtíka zastal a upozornil na jednu nezanedbatelnou věc: totiž že King byl také ve skutečnosti Bachman, přinejmenším na nějakou dobu.

Nespravedlivé mi to přišlo už tehdy a přijde mi to tak i dnes, ale život vás občas trochu potrápí, s tím se nedá nic dělat. Rozhodl jsem se na čas Bachmana vypustit ze svých myšlenek i ze svého života, a podařilo se mi to. Až když jsem potom psal román Beznaděj (samozřejmě jako Stephen King), vstoupil Richard Bachman do mého života znovu.

Pracoval jsem tehdy na jednoúčelovém textovém počítači značky Wang; vypadal jako vizifon ze starých seriálů o Flashi Gordonovi. K němu jsem měl připojenou mnohem modernější laserovou tiskárnu a čas od času, když mě náhodou něco napadlo, jsem si naškrábal nějakou větičku nebo zajímavý titul na lístek papíru a přilepil si ho kouskem lepicí pásky na bok tiskárny. Když jsem se blížil do tří čtvrtin Beznaděje, visel už mezi nimi i papírek se dvěma slovy: STRÁŽCI ZÁKONA. Dostal jsem úžasný nápad na román, který se měl točit kolem hraček, zbraní, televize a předměstí. Nevěděl jsem, jestli ho někdy napíšu - spousta těch "tiskárnových poznámek" vyšla naprázdno -, ale rozhodně to bylo zajímavé pomýšlení. Když jsem pak jednoho deštivého dne (dne jako stvořeného pro Richarda Starka) parkoval na cestě u nás před domem, napadla mě další věc. Netuším, odkud se ten nápad vzal; nijak se nevztahoval k žádné z těch prkotin, co se mi zrovna honily hlavou. Nápad spočíval v tom, že vezmu postavy z Beznaděje a vložím je do Strážců zákona. V některých případech, říkal jsem si, by mohly hrát tytéž lidi; jinde by se změnily; ale tak jako tak by dělaly jiné věci a reagovaly by jiným způsobem, protože odlišný příběh by si žádal odlišné jednání. Říkal jsem si, že budou jako členové divadelního souboru, kteří právě hrají ve dvou různých hrách.

Pak jsem dostal ještě zajímavější nápad. Když už bych použil koncepci divadelního souboru na postavy, proč ji nepoužít i na samotnou zápletku - mohl jsem do toho nového prostředí nacpat co nejvíc prvků z Beznaděje a vytvořit jakýsi zrcadlový svět. Už předem mi bylo jasné, že spousta kritiků to označí za zdvojování a eskamotérské kousky... a koneckonců budou mít pravdu. Ale usoudil jsem, že by to mohl být povedený eskamotérský kousek. Možná dokonce prospěšný eskamotérský kousek, který názorně předvede sílu a všestrannost příběhu, jeho nezbedný půvab, jeho ničím neohraničenou schopnost upravovat několik základních prvků do bezpočtu atraktivních variací.

Ty dvě knihy by ovšem nesměly znít úplně stejně a nesměly by znamenat přesně totéž, tak jako se nesmějí podobat dvě hry, jedna od Edwarda Albeeho a druhá od Williama Ingeho, přestože je dva po sobě následující večery uvádí ten samý divadelní soubor. Jak jen bych si stvořil odlišný hlas?

Nejdřív se mi zdálo, že to prostě není v mých silách a že bude nejlepší odložit tenhle nápad do šuplíku úplně na dně mé mysli - do šuplíku označeného ZAJÍMAVÉ, ALE NEUSKUTEČNITELNÉ VÝMYSLY. Pak mi najednou došlo, že odpověď leží celou dobu přede mnou: Strážce zákona přece mohl napsat Richard Bachman. Jeho hlas zněl na první poslech stejně jako ten můj, ale uvnitř byl obrovský rozdíl - stejný rozdíl jako mezi sluncem a deštěm, dá se říct. A jeho pohled na lidi se vždycky lišil od toho mého, byl zároveň zábavnější i chladnokrevnější (výborným příkladem je Bart Dawes ze Srovnáno se zemí, moje nejoblíbenější postava z raných bachmanovek).

Bachman už byl pochopitelně po smrti, sám jsem to oznámil, jenže smrt je pro spisovatele podružný problém - jen se zeptejte Paula Sheldona, který kvůli Annie Wilkesové oživil Misery Chastainovou, nebo Arthura Conana Doylea, který na naléhání fanoušků z celého britského impéria přivedl od Reichenbašských vodopádů Sherlocka Holmese. Já jsem Richarda Bachmana ze záhrobí vlastně ani probouzet nemusel; stačilo objevit v jeho sklepech krabici s odloženými rukopisy, mezi nimiž hned nahoře leželi Strážci zákona. Pak zbývalo jen přepsat knihu, kterou už Bachman napsal.

Tohle přepisování bylo kapku obtížnější... ale zároveň mě úžasně bavilo. Byl to báječný pocit, slyšet zase Bachmanův hlas, a skutečně se stalo, v co jsem doufal: zrodilo se dvouvaječné dvojče knihy, kterou jsem napsal pod svým vlastním jménem (a práce na nich na sebe bezprostředně navazovala, jeden den skončila Kingova kniha a hned ten další začala Bachmanova). Nebyly si o nic bližší, než jsou si King s

Bachmanem. Beznaděj je o Bohu; Strážci zákona jsou o televizi. Takže obě sice pojednávají o jakýchsi vyšších silách, ale o silách velice rozdílných.

Být Bachmanem pro mě vždycky hodně znamenalo, protože jsem v jeho kůži dokázal najít správný hlas a platný úhel pohledu, jež se trochu lišily od mých vlastních. Samo sebou se nelišily úplně; nejsem zas takový schizofrenik, abych něčemu podobnému uvěřil. Ale věřím, že existují triky, pomocí nichž všichni dokážeme trochu změnit úhel pohledu a vnímání - když si oblékneme nové šaty a jinak se učešeme, taky se hned vidíme trochu jinak -, a že tyhle triky mohou být velice užitečné, neboť díky nim nacházíme cesty, jak oživit a osvěžit staré přístupy k životu, jak život sledovat a tvořit umění. Účelem tohoto komentáře v žádném případě není naznačovat, že jsem v Bachmanových knihách dokázal něco výjimečného, a rozhodně ho nepíšu proto, abych se pokoušel jakkoli zvednout jejich uměleckou hodnotu. Ale mám svou práci příliš rád na to, abych ji nechal zbytečně zatuchnout, když to není nutné. Bachman pro mě představoval jeden ze způsobů, jak trochu oživit spisovatelskou rutinu, jak se bránit přílišnému zlenivění a zpohodlnění.

Doufám, že se v těch raných dílech projevuje i jistý vývoj Bachmanovy osobnosti, a doufám, že se v nich podstata té osobnosti úspěšně odráží. Ponurý tón vyprávění, zoufalství, které proniká i skrz smích (vlastně zoufalství, které proniká především skrz smích) - ne, Richard Bachman není člověk, kterým bych toužil být napořád, i kdyby byl ještě naživu... ale bylo příjemné mít tuhle možnost, tohle druhé okno do světa, třebaže trochu polarizované. Přesto při pročítání následujících stránek nejspíš zjistíte, že Dick Bachman má jedno společné s Georgem Starkem, alter egem Thada Beaumonta: není to dvakrát příjemný chlap.

A přemýšlím, jestli se náhodou v té krabici, kterou ovdovělá paní Bachmanova objevila ve sklepě jejich novohampshirského statku, nenacházejí ještě nějaké další rukopisy, třeba těsně před dokončením.

Občas o tom přemýšlím opravdu hodně.

Stephen King

Lovell, Maine

16. dubna 1996

Památce Charlotte Littlefieldové

Kniha Přísloví 31:10-28

Prolog

Já nevím proč. Vy nevíte proč.

Nejspíš to neví ani Bůh.

Je to prostě záležitost vlády.

- Z rozhovoru s náhodným
chodcem o válce ve Vietnamu,
asi v roce 1967

Jenže to už bylo po Vietnamu a život v zemi šel dál. Na konci rychlostní komunikace č. 784 poblíž Westgate byl toho horkého srpnového odpoledne roku 1972 zaparkovaný newsmobile televizní stanice WHLM. Kolem látkou potaženého pódia postával hlouček narychlo sehnaných lidí. Tenká látka zakrývala hrubou konstrukci sbitou z holých prken. Nad zatravněným náběhem za pódiem byly dálniční kabiny na výběr mytného. Před pódiem se až k prvním předměstským domům táhla bažinatá louka. Času do příjezdu starosty a guvernéra k slavnostnímu ceremoniálu využíval mladý reportér Dave Albert k pořizování rozhovorů s přihlížejícími.

Přidržel mikrofon postaršímu muži v zabarvených brýlích, který bázkově pokukoval po kameře. "Já myslím, zeje to pro město ohromná věc," řekl. "Bylo to už dlouho zapotřebí. Je to... pro město ohromná věc." Polkl naprázdno u vědomí toho, že jeho mysl, hypnotizovaná oním kyklopským okem, které

zaznamenává poselství příštím generacím, jen bezmocně vysílá ozvěny sebe sama. "Ohromná," dodal schlíple.

"Děkuji, pane. Mnohokrát děkuji."

"Myslíte, že to použijou? Že to bude večer ve zprávách?"

Albert vykouzli profesionální nicneřikající úsměv. "Těžko říct, pane. Je to docela možné."

Jeho zvukař ukázal k prostoru před kabinami pro výběr mytného, kde právě zastavil guvernérův černý Chrysler Imperial a chromově pableskoval v letním slunci. Albert přikývl, že rozumí, a zdvihl jeden prst. Spolu s kameramanem přistoupili k muži v bílé košili s vyhrnutými rukávy, který zachmuřeně zíral na pódium.

"Mohl byste nám sdělit svůj názor na tuhle událost, pane...?"

"Dawes. Jistě, mohl." Měl příjemný tichý hlas.

"Točím," zamumlal kameraman.

"Myslím, že je to na hovno," řekl stále příjemným hlasem muž v bílé košili.

Kameraman se ušklíbl. Albert přikývl, podíval se vyčítavě na muže v bílé košili a dvěma prsty pravé ruky naznačil střih.

Postarší pán sledoval ten výjev s výrazem nelíbené hrůzy. Guvernér nahoře nad náspem vystupoval ze svého Imperialu. Zelená kravata se mu zaleskla na slunci.

Muž v bílé košili se zdvořile zeptal: "Bude to ve zprávách v šest, nebo v jedenáct?"

"Hoho, přáteli, vy jste srandista," odbyl ho nevrle Albert a odešel za guvernérem. Kameraman ho následoval. Muž v bílé košili pozoroval, jak guvernér opatrně sestupuje po travnatém náspu.

Na muže v bílé košili Albert znovu narazil po sedmnácti měsících, ale mohlo to být klidně poprvé, protože si nikdo z nich nepamatoval, že už se jednou setkali.

Část první

LISTOPAD

Včera pozdě večer mi na okno bušil déšť.

Přešel jsem zšeřelý pokoj a zazdalo se mi,

že ve svitu pouliční lampy vidím na ulici

ducha století,

který nám říká, že všichni stojíme na hranici.

- AI Stewart

20. listopadu 1973

Dělal věci, aniž na ně myslel. Bylo to tak bezpečnější. Jako by měl v hlavě jistič, který vypnul, kdykoli mu vytanula otázka: Ale proč tohle děláš? A příslušná část myslí se mu zatměla. Ty, Georgie, kdo tu zhasnul? Jé, to jsem byl já. Zdalo se mi, zeje nějaká závada ve vedení. Počkej moment, zkusím znovu vypínač. A světla se znovu rozsvítí. Jenže ta myšlenka je pryč. Všechno je v nejlepším pořádku. Můžeme pokračovat, Freddy - kde jsme to skončili?

Cestou na autobusovou zastávku uviděl vývěsní štít s nápisem:

HARVEYHO OBCHOD SE ZBRANĚMI

Remington Winchester Colt Smith & Wesson

LOVCI VÍTÁNI

Z šedé oblohy trochu sněžilo. Byl to první sníh, který dopadal na chodník jako bílé kaňky jedlé sody a vzápětí tál. Uviděl chlapečka v červené pletené čepici, jak s otevřenou pusou lapá jazykem vločku. Stejně to hned roztaje, Freddy, promlouval v duchu k chlapečkovi, ale ten s hlavou zakloněnou k obloze stejně pokračoval v lapání.

Váhavě se zastavil před Harveyho obchodem se zbraněmi. U vchodu byl stojan s posledním vydáním novin. Titulek na první straně hlásal:

KŘEHKÉ PŘÍMĚŘÍ TRVÁ

Dole na stojanu byla bílá cedule s rozmazaným nápisem:

PROSÍM, PLAŤTE ZA NOVINY!
SPOLÉHÁME NA VAŠI POCTIVOST,
PRODEJCE MUSÍ ZAPLATIT KAŽDÝ VÝTISK

Uvnitř bylo teplo. Obchod byl dlouhý, ale nepřilíši široký. Měl pouhou jednu uličku. Vlevo byla skleněná vitrína plná krabic s municí. Okamžitě rozpoznal náboje do dvaadvacítky, protože jako kluk v Connecticutu měl jednorannou pušku té ráže. Toužil po ní tři roky, a když ji konečně dostal, nevěděl pořádně, co s ní. Chvilí střílel na plechovky a jednou vystřelil na sojku. Nebyla hned mrtvá. Seděla v narůžovělé skvrně na sněhu a pomalu otvírala a zavírala zobák. Pušku pak pověsil na hák, kde zůstala tři roky, dokud ji za devět dolarů a svazek komiksových časopisů neprodal jednomu klukovi z ulice. Další munici už tolik neznal. Třicet třicet, třicet nula šest a pak jeden náboj, který vypadal jako zmenšený granát do houfnice. Jaká zvířata se tímhle zabíjejí? napadlo ho. Tygři? Dinosauři? Náboj ho fascinoval, jak tam tak seděl ve skleněné vitríně jako laciný pamlssek ve výloze cukrárny.

Prodavač nebo majitel zrovna mluvil s tlouštíkem v zelených kalhotách a vybledlé zelené košili. Košile měla kapsy s patkami. Hovořili o pistoli, která ležela rozložená na další vitríně. Tlouštko palcem odsunul závěr a oba zírali do naolejované komory. Tlouštko něco řekl a prodavač nebo majitel se zasmál. "Že se automat vždycky zasekne? To máš od svého táty, Macu, příznej si to."

"Harry, ty strašně kecáš, ale fakt strašně."

To ty taky, Frede, pomyslel si. Ale fakt strašně. Víš o tom, Frede?

Fred řekl, že o tom ví.

Skleněná vitrína vpravo se táhla po celé délce obchodu. Byla plná pušek zavěšených na kolících.

Rozpoznal dvouhlavňové brokovnice, ale to bylo tak všechno. Přesto někteří lidé - jako například ti dva u pultu - byli v tomhle světě zabydlení stejně jako on ve finančním účetnictví na vysoké škole.

Popošel hlouběji do obchodu a zahleděl se do vitríny s pistolemi. Byly tam nějaké vzduchové pistole, pár dvaadvacítek, jedna osmatřicítka s dřevěnou pažbou, pětačtyřicítka a nakonec zbraň, v níž poznal čtyřiačtyřicítka Magnum, jakou měl Drsný Harry v tom filmu. Slyšel, jak se o tom filmu v prádelně baví Ron Stone s Vinniem Masonem, a Vinnie řekl: "Takovouhle zbraň by poldovi ve městě nikdy nepovolili, takovou uděláš i na velkou dálku do člověka díru."

Tlouštko Mac a prodavač nebo majitel Harry (jako v Drsném Harrym) už společně zbraň složili. "Dej mi vědět, až ti přijde ten menschler," řekl Mac.

"Jistě, ale tvý předsudky proti automatům jsou iracionální," řekl Harry. (Usoudil, že Harry musí být majitel - prodavač by vůči zákazníkovi slovo iracionální nikdy nepoužil.) "Tu cobru musíš mít už příští týden?"

"To bych moc rád," řekl Mac.

"Nic neslibuju."

"To ty nikdy... ale stejně jseš ve svém oboru nejlepší ve městě a víš to."

"Jistěže vím."

Mac poplácal zbraň ležící na skleněné vitríně, obrátil se k odchodu, vrazil do něj - Bacha, Macu, když něco takového uděláš, tak se usmívej - a šel dál ke dveřím. Z novin, které měl Mac v podpaží, si mohl přečíst:

KŘEHKÉ PŘÍ

Otočil se k němu Harry. Stále se usmíval a kroutil hlavou. "Můžu vám nějak pomoci?"

"To doufám. Ale předem vás varuju, že o zbraních vůbec nic nevím."

Harry pokrčil rameny. "A je nějaký zákon, že byste měl? Chcete ji pro někoho? K Vánocům?"

"Ano, přesně tak," chopil se toho. "Mám jednoho bratrance, jmenuje se Nick. Nick Adams. Žije v Michiganu a je blázen do zbraní. Strašně rád loví, ale je v tom ještě něco víc, je to něco jako -"

"Koníček?"

"Ano, tak nějak." Už málem řekl fetiš. Oči mu spočinuly na pokladně, kde byla přilepená stará samolepka, na níž stálo:

KDYŽ POSTAVÍTE ZBRANĚ MIMO ZÁKON,
BUDOU JE MÍT JEN TI, KTEŘÍ MIMO ZÁKON STOJÍ

Usmál se na Harryho. "To je velká pravda," řekl.

"To teda je," přikývl Harry. "A ten váš bratranec..."

"No, on se tak trochu rád ukazuje. Ví, jak rád jezdím na člunu, a tak mi k minulým Vánocům koupil motor Envirude; má šedesát koní. A poslal mi ho vlakem. A já mu dal jen loveckou vestu. Připadal jsem si jako blbec."

Harry chápavě přikývl.

"No a před šesti týdny jsem od něj dostal dopis, kde se chlubil jako kluk, který dostal volňásků do cirkusu. Dal se dohromady se šesti kamarády a koupili si společně zájezd do Mexika, do nějaké volné honitby -"

"Kde se smí lovit bez omezení?"

"Ano, takto psal." Trochu se zasmál. "Zastřelíte si toho, kolik chcete. Oni to tam kvůli tomu chovají. Jeleny, antilopy, medvědy, bizony, všechno."

"Není to Boca Rio?"

"To si vážně nepamatuju. Ten název mi připadal delší."

Harrymu se zasněně zamžily oči. "Ten chlápek, co teď odešel, já a dva další jsme byli v Boca Riu v pětadesátém. Já ulovil zebra. Zebra! Mám ji vycpanou doma v loveckém pokoji. V životě jsem neprožil lepší časy, nikdy. Závidím vašemu bratranci."

"Mluvil jsem o tom s manželkou a dala mi volnou ruku," řekl. "Měli jsme v prádelně dobrý rok," řekl.

"Pracuju v prádelně Modrá stuha ve Westernu."

"Jo, já vím, kde to je."

Měl pocit, že by s Harrym mohl mluvit celý den, do konce roku, splétat pravdy a lži do nádherné zářivé tapiserie. Ať si svět běží kolem. Vykašlat se na nedostatek benzínu a drahé hovězí a křehké příměří. Vystačíme si s hovory o neexistujících bratrancích, vid', Frede? Jasně, Georgie.

"Letos máme smlouvu s Ústřední nemocnicí a taky s psychiatrickou léčebnou a získali jsme tři nové motely."

"Děláte taky pro motel Quality na Franklinově?"

"Ano, děláme."

"Párkrát jsem v něm přenocoval," řekl Harry. "Povlečení bylo vždycky vzorově čisté. Zvláštní, že když je člověk v motelu, nikdy ho nenapadne, kdo pere povlečení."

"No, měli jsme prostě dobrý rok, a tak jsem si myslel, že bych Nickovi mohl koupit pušku a pistoli. Ví, že vždycky chtěl čtyřiačtyřicetku Magnum, jednou to dokonce řekl i přede mnou -"

Harry přinesl Magnum a opatrně ho položil na skleněnou vitrínu. Pak ji zdvihl. Bylo vidět, s jakou rozkoší ji potězkává. Vypadal jako odborník.

Znovu ji položil na vitrínu.

"Nábojová komora u téhle zbraně -"

Zasmál se a zdvihl ruku. "Nemusíte mě přesvědčovat, já už jsem rozhodnutý. Ignorant se vždycky rozhoduje takhle. Kolik nábojů si k ní mám vzít?"

Harry pokrčil rameny. "Dejte mu tak deset krabiček, ne? Dokoupit si je může vždycky. Ta zbraň stojí dvě stě osmdesát devět plus daň, ale já vám ji dám za dvě stě osmdesát včetně střeliva. Co vy na to?"

"Skvělé," řekl a myslel to vážně. Pak ho napadlo, že by bylo slušné ještě něco dodat. "Je to nádherná

zbraň."

"Jestli to bude Boca Rio, tak si ji užije."

"A teď k té pušce -"

"Co už má?"

Pokrčil rameny a rozhodil ruce. "Je mi líto, ale to vážně nevím. Dvě nebo tři brokovnice a pak jednu, myslím, že říkal poloautomat -"

"Remingtonku?" Harryho otázka přišla tak rychle, až dostal strach; připadal si, jako by se brodil po pás ve vodě, která náhle opadla.

"Myslím. Ale můžu se plést."

"Remingtonky jsou nejlepší," pokýval hlavou Harry a znovu ho uklidnil. "Do jaké ceny chcete jít?"

"Budu k vám upřímný. Ten motor ho stál tak čtyři stovky. Já bych rád šel tak do pěti set. Maximálně do šesti."

"Vy se s tím bratrancem máte dost rádi, co?"

"Vyrůstali jsme spolu," řekl upřímně. "Myslím, že bych Nickovi dal pravou ruku, kdyby ji chtěl."

"Tak já vám teda něco ukážu," řekl Harry. Vybral ze svazku jeden klíč a došel k prosklené skříni.

Otevřel ji, postavil se na stoličku a vyndal dlouhou těžkou pušku s vykládanou pažbou. "Je možná trochu dražší, než jste měl na mysli, ale je to nádherná zbraň." Harry mu ji podal.

"Co to je?"

"Čtyřistašedesátka Weatherbee. Potřebuje těžší střelivo, než mám právě na skladě. Ale můžu vám ho objednat z Chicaga, kolik budete chtít. Dodací lhůta je asi týden. Je to dokonale vyvážená zbraň. Střela z tohoto děla má kinetickou energii u ústí hlavně kolem čtyř tisíc joulů... to je, jako když do vás narazí minibus. Když to jelen koupí do hlavy, musíte si vzít jako trofej kelku."

"Když já nevím," řekl s pochybností v hlase, i když už se rozhodl, že tu pušku chce. "Nick sbírá trofeje. To je součástí -"

"Ale samozřejmě." Harry vzal pušku, odsunul závěr a odhalil komoru, do které by se vešel poštovní holub. "Do Boca Ria se nejezdí kvůli masu, takže bratranec může střílet na břicho. S touhle puškou se nemusí trápit, že to zatracené zvíře bude stopovat v kopcích dvanáct mil a ono bude celou tu dobu trpět, natož pak se bát, že zmešká večeři. Tohle dělo zvířeti rozpraší vnitřnosti široko daleko."

"Kolik?"

"No, řeknu vám to takhle. Ve městě ji neprodám. Kdo by chtěl protitankové dělo, když s ním může střílet leda tak po bažantech, které když pak podáte na stůl, chutnají po výfukových plynech?"

Maloobchodní cena je devět set padesát, velkoobchodní šest set třicet. Nechám vám ji za sedm set."

"Takže původně stojí... skoro tisíc dolarů."

"Na zakázky nad tři sta dolarů dáváme desetiprocentní slevu. To už jste na devíti stovkách." Pokrčil rameny. "Pokud ji dáte svému bratranci, zaručuju vám, že takovou ještě nemá. A jestli má, koupím ji zpátky za sedm set padesát. Dám vám to písemně, tak jsem si tím jistý."

"Myslíte to vážně?"

"Naprosto. Naprosto. Samozřejmě, je dost drahá. Je dost drahá. Můžeme se podívat na jiné pušky. Ale jestli je vážně blázen do pušek, nemám nic jiného, co by už nemohl mít."

"Rozumím." Nasadil zamyšlený výraz. "Máte tu telefon?"

"Jistě, vzadu. Chcete zavolat své ženě a promluvit si s ní?"

"Asi bych měl."

"Jistě, pojd'te."

Harry ho zavedl do zadní místnosti zavalené nepořádkem. Na lavici a poškrábaném stole se válely součástky zbraní, péra, čisticí kapalina, reklamní brožurky a lahve s ocelovými broky.

"Tamhle je ten telefon," řekl Harry.

Zatímco se Harry vrátil, aby zabalil magnum, zdvihl sluchátko a vytočil číslo.

"Díky, že jste vytočili číslo meteorologické služby Weatherphone," řekl zvučný nahraný hlas. "Odpolední sněhové přehánky přejdou večer do mírného sněžení -"

"Ahoj, Mary," řekl. "Poslouchej, jsem v nějakém Harveyho obchodě se zbraněmi. Jo, kvůli Nickymu. Tu pistolí, o které jsme mluvili, jsem vybral bez problémů. Byla hned ve vitrině. Pak mi ten chlápek ukázal

pušku -"

"- vyjasní se až zítra odpoledne. Nejnižší noční teploty budou lehce pod nulou, průměrné denní teploty kolem čtyř stupňů nad nulou. Pravděpodobnost nočních srážek je -"

"Tak co myslíš, že mám udělat?" Harry stál za ním ve dveřích; viděl jeho stín.

"Jo," řekl, "to já vím."

"Děkujeme, že jste vytočili číslo meteorologické služby Weatherphone. Nezapomeňte sledovat náš pořad na Newsplus-Sixty, kde vás každý večer v šest hodin Bob Reynolds seznámí s aktuální předpovědí počasí. Na shledanou."

"No jistě. Já vím, že je to hodně."

"Díky, že jste vytočili číslo meteorologické služby Weatherphone.

Odpolední sněhové přeháňky přejdou do -"

"Určitě, miláčku?"

"Pravděpodobnost nočních srážek je osmdesát procent, zítra -"

"Tak dobře." Otočil se na lavici, usmál se na Harryho a ukázal mu kroužek z palce a ukazováku.

"Je to fajn chlap. Prý mi zaručuje, že Nick takovou ještě nemá."

"- zítra odpoledne. Nejnižší noční teploty -"

"Já tě mám taky rád, Mary. Ahoj." Zavěsil. Bože, Freddy, to byl parádní výstup. To byl, Georgi. To byl.

Vstal z lavice. "Říkala, že ji mám koupit, jestli se mi líbí. Tak jo."

"A co uděláte, jestli vám příště dá thunderbirda?"

Opětoval Harryho úsměv. "Vrátím ho nerozbaleného."

Cestou zpátky do obchodu se Harry zeptal: "Jak si přejete platit?"

"Kartou American Express, jestli vám to vyhovuje."

"Samozřejmě."

Vytáhl kartu. Vzadu bylo na zvláštním proužku napsáno:

BARTON GEORGE DAWES

"Ty náboje přijdou určitě včas, abych mohl Fredovi poslat všechno najednou?"

Harry vzhlédl od úvěrové karty. "Fredovi?"

Jeho úsměv se ještě rozšířil. "Nick je Fred a Fred je Nick," řekl. "Nicholas Frederick Adams. Na to jméno je takový vtíp. Vyprávěli jsme si ho v dětství."

"Aha." Harry se zdvořile usmál nevyřčenému vtípu, který neznal. "Chcete mi to podepsat?"

Podepsal.

Harry vytáhl zpod pultu další sešit, těžký, s kovovým řetězem upevněným ke kroužku v horním rohu. "A sem prosím vaše jméno a adresu pro federály."

Cítil, jak se mu prsty na peru sevřely. "Jistě," řekl. "Víte, v životě jsem nekupoval zbraň, a tak jsem z toho trochu vedle." Napsal do sešitu své jméno a adresu.

Barton George Dawes, 1241 Crestallen Street West

"Oni strkají nos do všeho."

"A to ještě není nic proti tomu, co všechno by chtěli dělat," řekl Harry.

"Já vím. Víte, co jsem tuhle slyšel ve zprávách? Chtějí zákon, který stanoví, že řidič motocyklu musí mít chránič úst. Chránič úst, proboha. Copak je to věc vlády, aby rozhodovala, jestli si člověk chce nechat zničit můstek?"

"Podle mě rozhodně ne," řekl Harry a zasunul sešit pod pult.

"Nebo se koukněte na to prodloužení dálnice u Westernu. Nějaký usmrkaný zeměměřič řekne: ‚Povede to tudy‘ a stát rozešle spoustu dopisů s textem: ‚Je nám líto, ale prodloužení dálnice 784 povede přes váš pozemek. Máte rok na to, abyste si našli nový dům.‘"

"To je hanba."

"Jo, to je. Co znamená ‚právo na vyvlastnění pro veřejný účel‘ pro někoho, kdo v tom zatraceném domě

žil dvacet let? Míloval se v něm s manželkou a vychoval v něm dítě a vracel se do něj z cest? To je zákon, který si vymysleli, aby člověka mohli lip zlomit."

Pozor na to, pozor na to. Spínač byl trochu pomalý a sepnul příliš pozdě.

"Není vám něco?" zeptal se Harry.

"Dal jsem si k obědu takový ten dlouhý sendvič, a to jsem neměl dělat. Strašně mě to nadýmá."

"Zkuste tohle," řekl Harry a vytáhl z náprsní kapsy roličku pilulek. Bylo na ní napsáno:

ROLAIDS

Vzal si vrchní pilulku a hodil si ji do pusy bez ohledu na to, že na ní ulpělo nějaké vlákno. No jen se na mě podívejte, jako v nějaké televizní reklamě. Díky přebytku žaludečních kyselin dokáže spořádat sedmačtyřicetnásobek vlastní váhy. "Mně vždycky pomůžou," řekl Hany. "Pokud jde o ty náboje -" "Jistě. Týden. Nejvýš dva. Objednám vám jich sedmdesát."

"A nechcete si tu ty zbraně nechat? Dejte na ně cedulku s mým jménem nebo něco. Asi jsem pitomý, ale já je v domě nechci. Hloupost, co?"

"Každý jsme nějaký," řekl Hany klidně. "Tak dobře. Napíšu vám číslo do práce. Až přijdou ty kulky -"

"Náboje," přerušil ho Harry. "Náboje nebo střelivo."

"Náboje," řekl s úsměvem. "Tak až přijdou, zavolejte mi. Zabalím zbraně a pošlu vám to všechno najednou. Železniční expresní služba přepravuje zbraně, ne?"

"Jistě. Váš bratranec bude muset jen podepsat příjem, nic víc." Napsal své jméno na jednu z Harryho navštívenek. Stálo na ní:

Harold Swinnerton   849-6330

HARVEYHO OBCHOD SE ZBRANĚMI

Střelivo Historické zbraně

"No ne," řekl. "Jestli vy jste Harold, tak kdo je Harvey?"

"Harvey byl můj bratr. Zemřel před osmi lety."

"To je mi líto."

"To bylo nám všem. Jednoho dne sem přišel, otevřel, vynuloval pokladnu a ranila ho mrtvice. Jeden z nejlepších chlapů, které byste kdy chtěl poznat. Dokázal skolit jelena na dvě stě metrů."

Podali si přes pult ruce.

"Zavolám," slíbil Harry.

"Opatrujte mi je tu."

Vyšel znovu do sněhu a minul KŘEHKÉ PŘÍMĚŘÍ TRVÁ. Začínalo přituhovat a rukavice si nechal doma.

Cos to tam vyváděl, Georgi?

Cvak, jistič.

Než by se dostal na autobusovou zastávku, mohlo dojít k něčemu, o čem někde četl. Tak to už tedy ne.

Crestallen Street West byla dlouhá, z kopce se vlnící ulice, z níž byl slušný výhled na park a výtečný výhled na řeku, dokud nezasáhl pokrok ve formě výškových obytných domů. Ty vyrostly před dvěma lety na Westfield Avenue a téměř celý výhled přehradily.

Číslo 1241 byl venkovský dům s výškově děleným podlažím a garáží pro jeden vůz. Před domem byl dlouhý dvůr, nyní holý a čekající na sníh - na skutečný sníh. Příjezdovou cestu na jaře vyasfaltovali.

Vešel dovnitř a uslyšel televizi, nový zenith, který si koupili v létě. Sám na střeše instaloval dálkově

nastavitelnou anténu s vlastním motorkem. Ona to kvůli chystaným změnám nechtěla, ale on na tom trval.

Když to jde nainstalovat, uvažoval, jde to taky odinstalovat, až se budou stěhovat. Barte, nebud' blázen, je to jen mimořádný výdaj... a pro tebe práce navíc. Ale on tenhle její nápor vydržel, až nakonec řekla,

že mu ustoupí. A to říkala je zřídka, když mu na něčem záleželo natolik, že se dokázal přebrodit hustou melasou jejich argumentů. Tak dobře, Barte, tentokrát ti ustoupím.

Ted' sledovala rozhovor Merva Griffina s nějakou celebritou. Tou celebritou byl Lorne Green, který mluvil o svém novém policejním seriálu Griff. Lorne vyprávěl Mervovi, jak strašně se mu ta práce líbila. Brzy přijde černá zpěvačka (nějaká negerská hopsanda, pomyslel si), o které nikdo nikdy neslyšel, a něco zazpívá. Nejspíš "I Left My Heart in San Francisco".

"Ahoj, Mary," zavolal.

"Ahoj, Barte."

Na stole ležela pošta. Probral se jí. Dopis Mary od její ujeté sestry z Baltimoru. Výpis z kreditního účtu Gulf - zůstatek osmatřicet dolarů. Výpis z běžného účtu: 49 položek Má dáti, 9 položek Dal, stav účtu \$ 954,47. Ještě že v tom obchodě se zbraněmi použil kartu American Express.

"Káva je horká," zavolala na něj Mary. "Nebo jsi chtěl radši panáka?"

"Panáka," řekl. "Já se obsloužím."

Ještě tři dopisy: Upomínka z knihovny na knihu V aréně se lvy od Torna Wickera. Wicker měl před měsícem přednášku v Rotariánském klubu a byl za mnoho let zdaleka nejlepší řečník.

Osobní vzkaz od Stephana Ordnera, jednoho z šéfů firmy Amroco, která už téměř úplně vlastnila Modrou stuhu. Ordner chtěl, aby se u něj zastavil a pohovořil si s ním o Waterfordské smlouvě - vyhovoval by mu pátek, nebo se chystá na Děkuvzdání někam odjet? Pokud odjíždí, ať zavolá. Pokud ne, ať přijde i s Mary. Carla vždycky Mary ráda vidí a podobné kecy.

A další dopis ze správy silnic. Stál a dlouze se na něj díval v šedém odpoledním světle, které sem pronikalo okny, a pak odložil veškerou poštu na servírovací stůl. Nalil si skotskou na led a odnesl si ji do obývacího pokoje.

Merv pořád tlachal s Lornem. Barvy na novém zenithu byly víc než dobré; byly téměř mystické. Kdyby byly naše mezikontinentální balistické střely tak dobré jako tahle televize, napadlo ho, jednou by někde mohlo dojít k velkému třesku.

Lorne měl stříbrné vlasy; byl to naprosto nepředstavitelný odstín šedi. Chlapče, já tě nechám ostříhat dohola, pomyslel si a zasmál se. Tohle s oblibou říkala jeho matka. Netušil, proč mu představa holohlavého Lornea Greena připadá tak zábavná. Možná je to jen záchvat opožděné hysterie z té epizody z obchodu se zbraněmi.

Mary se na něj podívala s úsměvem na rtech. "Je tu něco k smíchu?"

"Ne," řekl. "Jen tak mě něco napadlo."

Usadil se vedle ní a štípl ji do tváře. Byla to vysoká osmatřicetiletá žena v tom stadiu, kdy se rozhoduje o tom, v co se ve středním věku promění mladistvá krása. Měla výbornou pleť a malá prsa, která se příliš neprověšují. Hodně jedla, ale díky průtokovému metabolismu si zachovávala štíhlou postavu. Ani za deset let nebude mít problémy vyjít v plavkách na veřejnou pláž, bez ohledu na to, jak se bohové rozhodnou naložit se zbytkem její tělesné schránky. To ho přivedlo k vlastním narůstajícímu břichu. Sakra, Freddy, každý šéf má břicho. Je to symbol úspěchu, stejně jako Delta 88. Máš pravdu, Georgi. Stačí si hlídat budíka a cigára a člověk se v pohodě dožije osmdesátky.

"Jaký jsi měl dneska den?" zeptala se.

"Dobrý."

"Dostal ses do toho nového závodu ve Waterfordu?"

"Dneska ne."

Ve Waterfordu nebyl od konce října. Ordner to věděl - musel mu to zašvitořit do ucha nějaký ptáček - a proto ten vzkaz. Novou provozovnu měli vybudovat v bývalé textilní továrně a čilý realitní agent irského původu ho neustále uháněl. Už to musíme uzavřít, opakoval mu donekonečna čilý Ir. Nejste jediní ve Westsideu, kdo o to má zájem. Děláme, co můžu, namítal čilému irskému agentovi. Musíte být trpěliví.

"A co ten dům v Crescentu?" zeptala se ho Mary. "Ten cihlový."

"To je nad naše možnosti," bránil se. "Chtějí osmačtyřicet tisíc."

"Za tohle?" rozhorlila se. "To je dálniční loupež!"

"To tedy je." Zhluboka se napil whisky. "Co ti psala sestřička Bea z Baltimoru?"

"Jako obvykle. Chodí teď na skupinovou hydroterapii, která jí má zvednout sebevědomí. Není to

legrační? Barte -"

"To tedy je."

"Barte, musíme s tím něco udělat. Dvacátý leden se blíží a my se ocitneme na ulici."

"Já dělám, co můžu," řekl. "Musíme prostě být trpěliví."

"A ten koloniální domek na Union Street -"

"-je prodaný," dokončil její větu a dopil sklenici.

"A právě tohle jsem měla na mysli," řekla vyčerpaně. "Pro nás dva by bohatě stačil. S penězi, které nám město dá za tenhle dům a pozemek jsme mohli jednat rychleji."

"Mně se ten dům nelíbil."

"Tobě se toho teď nelíbí docela dost," řekla překvapivě sžíravě.

"On se mu nelíbil," informovala televizi. Negerská hopsanda zrovna zpívala "Alfie".

"Mary, já opravdu dělám, co můžu."

Otočila se a vážně se na něj zahleděla. "Barte, já vím, jaký vztah k tomuhle domu máš -"

"To nevíš," řekl. "To vůbec netušíš."

21. listopadu 1973

Během noci napadlo trochu sněhu, a když se před ním lomozně otevřely dveře autobusu a on vystoupil na chodník, viděl stopy lidí, kteří tu byli před ním. Vydal se po Fir Street a slyšel, jak se za ním s tygřím vrčením rozjel autobus. Z modrobílé firemní dodávky na něj zamával Johnny Walker, který vyrazel už na své druhé ranní sběrné kolečko. Taky mu zamával. Bylo krátce po osmé hodině.

Prádelna začínala provoz v sedm, kdy dorazili předák Ron Stone a vedoucí prádelny Dave Radner a natlakovali kotel. Žehlíčky košil si odpíchly v půl osmé a dívky od mandlu přicházely v osm. Nenáviděl přízemí prádelny, kde se dělaly hrubé práce a kde se vykořisťovalo, ale muži a ženy, kteří tam pracovali, ho z nějakého zvráceného důvodu měli rádi. Říkali mu křestním jménem. A on měl rád je, až na několik výjimek.

Vešel vchodem pro řidiče a proplétal se mezi koši s ložním prádlem ze včerejšího večera, které žehlárna ještě nestačila zpracovat. Každý koš byl zakrytý plastovou fólií, aby se na prádlo neprášilo. U čelní stěny utahoval Ron Stone hnací řemen na staré milnorce, zatímco Dave se svým pomocníkem, čerstvým absolventem vysoké školy Stevem Pollackem, nakládali do praček Washex motelové ložní prádlo.

"Barte!" zahulákal na něj Ron Stone. Hulákal pořád. Po třiceti letech překřikování sušiček, žehliček, mandlů a ždímaček mu to přešlo do krve. "Ta mrcha milnorka se pořád zasekává. Automatické bělení vůbec nefunguje, takže ho Dave musí řídit ručně. A ždímání se věčně přerušuje."

"Už jsme objednali nové," uklidňoval ho. "Za dva měsíce -"

"Ve Waterfordu?"

"Jistě," vyhrkl trochu překotně.

"Za dva měsíce budu zralej na blázinec," řekl Stone ponuře. "A ten přechod... to bude horší než přehlídka polský armády."

"Podle mě bude trochu míň zakázek."

"Míň? Tři měsíce se tady z toho prádla nevyhrabem. Pak už bude léto."

Přikývl. Nechtělo se mu v hovoru pokračovat. "S čím dneska začínáte?"

"Na řadě je Holiday Inn."

"Přidejte ke každé várce půl metrů ručníků. Víte, jak pořád řvou, že mají nedostatek ručníků."

"Jo, řvou kvůli všemu."

"Kolik toho máte?"

"Podle papírů tři metráky. Převážně od Shrinerů. Většina toho tady zůstala přes pondělek. V životě jsem neviděl zprasnější prostěradla. Některý bys mohl postavit."

Ukázal hlavou na nováčka Pollacka. "Jak se zapracovává?"

Modrá stuha měla na místě asistenta vedoucího prádelny značnou fluktuaci. Dave na ně měl příliš vysoké nároky a z Ronova hulákání byli nejdřív nervózní, pak je začalo rozčilovat.

"Zatím mu to jde," odpověděl Stone. "Vzpomínáš si na toho posledního?"

Vzpomínal si. Ten kluk tu vydržel tři hodiny.

"Jo, vzpomínám. Jak že se jmenoval?"

Ron Stone se zachmuřil. "Nějak si nepamatuju. Baker? Barker? Tak nějak. Minulej pátek jsem ho viděl v nákupním středisku, rozdával letáky k bojkotu hlávkovýho salátu nebo něčeho takovýho. To je, co? Nedokáže si udržet místo, a tak chodí a všude roztrubuje, jaká je to všivárna, že Amerika nemůže bejt jako Rusko. To bych brečel."

"V příští várce už vezmete Howarda Johnsona?"

Stone se zatvářil vyčítavě. "Vždycky ho bereme nejdřív."

"V devět?"

"To si piš."

Dave mu zamával na pozdrav a on jemu taky. Vyšel nahoru a prošel sušárnou a účtárnou do své kanceláře. Usadil se na otočnou židli k pracovnímu stolu a vytahal z krabice všechno, co v ní měl připravené k přečtení. Na stole měl cedulku s nápisem:

MYSLI!

Může to být nová zkušenost.

Moc si té cedulky nevšímal, ale nechával si ji na psacím stole, protože mu ji dala Mary - kdy? Před pěti lety? Vzdychl. Obchodním zástupcům, kteří tudy prošli, připadala vtipná. Řehtali se jako blázni. Ale kdybyste jim ukázali fotku hladovějících dětí nebo obrázek kopulujícího Hitlera, řehtal by se jako blázen on.

Vinnie Mason, ten ptáček, který nepochybně švitořil do Ordnerova ucha, měl na svém stole cedulku s nápisem:

MÜSLI

Co je to za pitomost, MÜSLI? Tomu by se nezasmál ani obchodní zástupce, co, Frede? Jasně, Georgi, máš recht. Zvenčí se ozval hluk dieselových motorů, a tak se otočil v židli, aby se podíval po jeho původci. Dálniční dělníci se chystali začít další pracovní den. Kolem prádelny projížděl nákladák s dvěma buldozery na návěsu, následovaný netrpělivou frontou aut.

Z druhého patra, z místnosti nad sušárnou, se dal pozorovat postup stavby. Dálnice protínala obchodní a obytné čtvrti Westernu jako dlouhý hnědý řez, jako pooperační jizva s bahenním obkladem. Už přeťala Guilder Street a pohltila park na Hebner Avenue, kam brával Charlieho, když byl malý... když byl ještě opravdu děťátko. Jak jen se ten park jmenoval? Nevěděl. Asi jen Park na Hebner Avenue, co, Frede? Bylo v něm baseballové hřiště Malé ligy a spousta pozemních houpaček a rybníček s malým domečkem na ostrůvku uprostřed. V létě byla střecha domečku zanesená ptačím trusem. I závěsné houpačky tam bývaly. Charlie se na nich poprvé houpal právě v parku na Hebner Avenue. No a co myslíš, Freddy, starý pardále? Nejdřív byl vyděšený a brečel, a pak se mu to zalíbilo, a když byl čas jít domů, brečel znovu, protože jsem ho z té houpačky sundal. A v autě mi pak počural celé sedadlo. Je to opravdu už čtrnáct let?

Kolem přejel další nákladák s lopatovým nakladačem.

Asi před čtyřmi měsíci zbourali Garsonův blok; ten byl asi tři nebo čtyři bloky západně od Hebner Avenue. Bylo to pár budov plných úvěrových společností, byla tu jedna dvě banky a zbytek obsadili dentisté, chiropraktici a pedikéři. To všechno by se dalo oželet, ale kina Grand mu bylo opravdu líto. Začátkem padesátých let tam viděl některé ze svých oblíbených filmů. Vraždu na objednávku s Rayem Millandem. Den, kdy se zastavila Země s Michaelem Renniem. Ten nedávno dávali v televizi a on se na něj chtěl dívat, jenže u té ztracené televize usnul a vzbudil se až při hymně. A taky vylil svou skleničku na koberec a Mary kvůli tomu špačkovala.

Ale kino Grand - to bylo opravdu něco. Teď stavějí na předměstí ta nová kina - nablýskané malé budovy uprostřed rozlehlých parkovišť. Kino I, Kino II, Kino III, Promítací sál, Kino MCMXLVII. Do jednoho takového ve Waterfordu vzal Mary na Kmotra a jeden lístek stál dva dolary padesát a uvnitř to vypadalo jak v bowlingovém sále. Ani balkón to nemělo. To Grand měl v předsáli mramorovou podlahu,

balkón a nádherný historický umaštěný stroj na popkorn, kde stál velký kornout desetacent. Člověk, který trhal lístky (stály šedesát centů), nosil červenou uniformu jako portýr a bylo mu nejmíň šest set let. "Doufám, že se vám film bude líbit," skřehotal pokaždé. Sál byl obrovský a temný a voněl zaprášeným sametem. Když jste se usadili, nedřeli jste si kolena o sedadlo před sebou. A uprostřed visel velký křišťálový lustr. Nikdo pod ním nechtěl sedět, protože kdyby spadl, museli by vás seškrabávat nožem na kyt. Grand byl -

Provinile se podíval na hodinky. Uběhlo téměř čtyřicet minut.

Bože, to nebylo dobré. Ztratil čtyřicet minut a tolik myšlenek mu zase v hlavě neproběhlo. Jen na park a kino Grand.

Není s tebou něco, Georgie?

Možná je, Frede. Asi se mnou něco bude.

Otřel si prsty tvář pod okem a podle vlhkosti na nich zjistil, že plakal.

Sešel dolů, aby si promluvil s Peterem, který měl na starosti rozvoz. Prádelna teď jela na plné obrátky, mandly hučely a syčely pod nápořem první várky prádla od Howarda Johnsona, pračky skřípěly a rozechvívaly podlahu, lisy na žehlení košil syčely, jak je Ethel s Rhondou zaměstnávaly.

Peter mu sdělil, že na nákladáku číslo čtyři odešel kardanový kloub. Nechce se na to podívat, než ho pošlou do dílny? Řekl, že nechce. Zeptal se Petera, jestli už odvezli Holiday Inn. Peter odpověděl, že ho právě nakládají, ale že ten blbeček, který to tam má na starosti, už dvakrát volal kvůli ručníkům.

Přikývl a odešel se nahoru podívat za Vinniem Masonem, ale Phyllis mu řekla, že Vinnie s Tomem Grangerem odešli do té nové německé restaurace, aby tam dohodli praní ubrusů.

"Můžete Vinniemu říct, ať se zastaví, až se vrátí?"

"Vyřídím, pane Dawesi. Volal pan Ordner; máte mu zavolat."

"Díky, Phyllis."

Vrátil se do kanceláře, vzal si došlou poštu a vzkazy a začal se jimi probírat. Nějaký obchodní zástupce chtěl zavolat ohledně nového průmyslového bělidla Žlut'zmiz. Kam na ta jména chodí, pomyslel si a odložil vzkaz pro Rona Stonea. Ron rád předkládal Daveovi nové výrobky, zvláště když z výrobce dokázal vyrazit čtvrt tuny jako vzorek na zkoušku.

Děkovný dopis z United Fundu. Odložil ho stranou, aby ho později připíchl na nástěnku vedle píchaček. Reklamní leták na kancelářský nábytek z drahého borového dřeva. Do koše.

Nabídka záznamníku, který uvede nahranou zprávu a v době vaší nepřítomnosti nahraje vzkazy volajících do délky třiceti vteřin. Nejsem tu, blbečku. Neotravuj. Do koše.

Dopis od dámy, která poslala k vyžehlení šest manželových košil a vrátily se jí se spálenými límečky. S povzdechem ho odložil stranou k pozdějšímu vyřízení. Ethel měla zase tekutý oběd.

Výsledky rozboru vody z univerzity. Odložil je stranou, aby si je po obědě probral s Ronem a Tomem Grangerem.

Dopis nějaké pojišťovny, v němž umělecky vyvedeným písmem nabízeli návod, jak získat osmdesát tisíc dolarů jen za to, že zemřete. Do koše.

Dopis od cílého irského realitního agenta, který prodával waterfordskou továrnu. Psal, že nějaká obuvnická firma projevila velký zájem o koupi, a není to nikdo jiný než Thom McAn, žádní příštípkáři, a připomínal, že devadesátidenní opce Modré stuhly na koupi vyprší šestadvacátého listopadu. Měj se na pozoru, prádelní úředníčku. Tvá hodina se blíží. Do koše.

Další dopis obchodního zástupce pro Rona. Nabízí čisticí prostředek s podezřelým jménem Zloděj skvrn. Odložil ho k Žlut'zmizu.

Znovu se otočil k oknu, když mu zabzučel intercom. Vinnie se vrátil z německé restaurace.

"Pošlete ho sem."

Vinnie se vzápětí dostavil. Byl to vysoký pětadvacetiletý muž s olivovou pletí. Tmavé vlasy měl jako vždy upravené do pracně nedbalého účesu. Oblečený byl do tmavočerveného sportovního saka a tmavohnědých kalhot. Měl motýlka. Těžký frajer, co, Frede? To tedy ano, Georgi, to tedy ano.

"Jak se máš, Barte?" zeptal se Vinnie.

"Dobře," odpověděl. "Tak jak to vypadá s tou německou restaurací?"

Vinnie se zasmál. "Tam jsi měl být. Ten starý skopčák šel málem do kolen, jak byl šťastný, že nás vidí."

Až se usadíme v novém, Barte, tak určitě převálcujeme Universal. Ti mu ani neposlali reklamní leták, natož pak svého zástupce. Ten skopčák si nejspíš myslel, že si bude muset prát ubrusy v kuchyni. Ale nevěřil bys, jak to tam vyfíkl. Tak má vypadat pivnice. Určitě to nandá konkurenci. A ta vůně... Bože!" Nasál nosem, aby mu přiblížil tu božskou vůni, a z náprsní kapsy sportovního saka vytáhl balíček cigaret. "Až to otevře, musím tam vzít Sharon. Dá mi desetiprocentní slevu."

Jako by slyšel majitele obchodu se zbraněmi Harryho: Na zakázky nad tři sta dolarů dáváme desetiprocentní slevu.

Bože, pomyslel si. To jsem ty zbraně kupoval včera? Opravdu?

Tahle místnost v jeho mysli vzápětí potemněla.

Ty, Georgie, co to -

"Jak velká bude ta zakázka?" zeptal se. Měl poněkud zastřený hlas, a tak si odkašlal.

"Čtyři sta až šest set ubrusů týdně, až to rozjede. Plus ubrousky. Všechny lněné. Chce je prát ve Slonovinovém sněhu. Řekl jsem mu, že to není problém."

Vinnie pomalu vytahoval z krabičky cigaretu, aby mu umožnil přečíst si nápisy na krabičce. Tohle na Vinniem začínal nesnášet: ty jeho příšerné cigarety. Na krabičce bylo napsáno:

CIGARETY
PLAYER'S NAVY CUT
MEDIUM

Kdo kromě Vinnieho proboha kouří tyhle značky? Player's Navy Cut? Nebo King Sáno? Nebo English Ovals? Nebo Marvels nebo Murads nebo Twists? Kdyby někdo přišel na trh s tabákovou odrůdou Hovno na holi nebo Černé plíce, Vinnie by to kouřil taky.

"Řekl jsem mu, že prozatím mu budeme dodávat vyprané prádlo do dvou dnů," řekl Vinnie a umožnil mu ještě jeden pohled na krabičku, než ji odložil. "Než se přemístíme do Waterfordu."

"O tom jsem s tebou chtěl mluvit, Vinnie," řekl. Mám ho zprdnout, Frede? Jasně, jen ho rozcupuj.

Zapálil si cigaretu štíhlým zlatým zippem a zahalen kouřem pozdvihl obočí jako britský charakterní herec.

"Včera jsem dostal vzkaz od Stevea Ordnera. Chce, abych se v pátek večer zastavil na kus řeči o Waterfordu."

"Ano?"

"Dneska ráno mi Steve Ordner volal, když jsem byl dole u Petera Wassermana. Chce, abych se mu ozval. Tak mi připadá, že by strašně rád něco věděl, co myslíš?"

"Vypadá to tak," odušil Vinnie s úsměvem č. 2 - závodní dráha je mokrá, jed'te opatrně.

"Rád bych věděl, proč je Steve Ordner zničehonic tak nedočkavý. To mi vrtá hlavou."

"No-"

"Ale no tak, Vinnie. Nehraj si na stydlivou pokojskou. Je deset hodin a já musím zavolat Ordnerovi, musím si promluvit s Ronem Stonem a potom s Ethel Gibbsovou ohledně spálených límečků u košil.

Šťoural ses mi v nose, když jsem se nedíval?"

"No, v neděli jsme byli s Sharon u St - u pana Ordnera na večeři."

"A ty ses čistě náhodou zmínil, že Bart Dawes pořád odkládá Waterford, zatímco dálnice se blíží a blíží, vid'?"

"Barte!" zaprotestoval Vinnie. "Bylo to naprosto přátelské. Bylo to velice -"

"Ale samozřejmě. Stejně jako ten jeho vzkaz, ve kterém mě předvolává k soudu. Myslím si, že ten náš telefonický rozhovor bude taky naprosto přátelský. Ale o to nejde. Jde o to, že tě i s manželkou pozval na večeři v naději, že si pustíš hubu na špacír, a tys ho v žádném případě nezklamal."

"Barte -"

Namířil proti Vinniemu ukazovák. "Teď mě poslouchej, Vinnie. Jestli se ještě jednou vysereš tak, abych do toho šlápl, tak si budeš hledat novou práci. Na to se můžeš spolehnout."

Vinnie byl zaskočený. Na cigaretu mezi prsty úplně zapomněl.

"A ještě něco ti řeknu, Vinnie." Nechal hlas klesnout do normálu. "Vím, že při svém mládí sis musel vyslechnout šest tisíc poučných kázání o tom, jak starci jako my v tvém věku bourali svět. Ale tohle sis

zasloužil."

Vinnie otevřel ústa k protestu.

"Nemyslím si, žeš mi vrazil kudlu do zad," řekl a zdvihl ruku, aby zabránil Vinniemu v protestu. "Kdybych si to myslel, seřval bych tě, hned jak jsi vešel. Jenom jsem si myslel, že jsi hlupák. Dostal ses do toho nádherného velkého domu a před večeří sis dal tři koktejly a potom polévku a salát s dresinkem Tisíc ostrovů a jako hlavní chody mořské plody a steak a všechno to servírovala služebná v černé uniformě a Carla se předváděla jako zámecká paní - i když nebyla ani trochu blahosklonná - a nakonec přišel jahodový dort a borůvkový pohár se šlehačkou a káva s brandy nebo Tia Maria, a tys to prostě vyblil. Bylo to tak?"

"Tak nějak," zašeptal Vinnie. Jeho výraz byl ze tří pětin provinilý a ze dvou pětin zapřené nenávislný.

"Začal tím, že se zeptal, jak se má Bart. Tys řekl, že Bart se má dobře. On řekl, že Bart je zatraceně dobrý chlap, ale že by nebylo od věci, kdyby sebou trochu hodil s tou waterfordskou smlouvou. Tys řekl, že to by určitě nebylo od věci. On řekl, Mimochodem, jak to vypadá? Tys řekl, No, do toho já nemám co mluvit a on řekl, Ale Vincente, vy víte, jak to vypadá. A tys řekl, Já vím jen tolik, že Bart tu smlouvu ještě neuzavřel. Slyšel jsem, že o to projeví zájem lidé Thoma McAna, ale možná jsou to jenom řeči. On pak řekl, No, Bart určitě ví, co dělá, a tys řekl, Ano, to určitě ví, a dal sis další kávu s brandy a on se tě zeptal, jestli si myslíš, že Mustangové uspějí v play-off, a tys pak se Sharon odjel domů a víš, kdy tě tam zase pozvou, Vinnie?"

Vinnie mlčel.

"Ai bude Steve Ordner zase potřebovat něco prásknout. To tě tam pak pozve znovu."

"Promiň," řekl Vinnie rozmrzele a začal se zvedat k odchodu.

"Ještě jsem neskončil."

Vinnie se znovu posadil a upřel nenávislný pohled na roh kanceláře.

"Před dvanácti lety jsem dělal tvou práci, víš o tom? Dvanáct let, to ti možná připadá jako dlouhá doba. Já skoro ani nevím, kam se ten čas poděl. Ale tu práci si pamatuju dost dobře na to, abych věděl, že ji máš rád. A že ji děláš dobře. Ta reorganizace čistímy s těmi novými číselnými kódy... to byl mistrovský kousek."

Vinnie se na něj udiveně zahleděl.

"Začal jsem v prádelně před dvaceti lety," řekl. "Ve triapadesátém mi bylo dvacet. Byl jsem čerstvě ženatý. Dokončil jsem dvouletý univerzitní program studia všeobecných obchodních zásad. S dítětem jsme chtěli ještě počkat, ale používal jsem metodu přerušované soulož. Přestěhovali jsme se do činžáku a někdo dole pod námi práskl dveřmi a já z leknutí ejakuloval. Mary z toho otěhotněla. Takže když dneska cítím, že začínám být nějak moc chytrý, tak si připomenu, že tam, kde jsem, mě dostalo to prásknutí dveřmi. Bylo to ponižující. Tehdy neexistoval žádný potratový zákon. Když jsi dostal holku do jiného stavu, tak sis ji buď vzal, nebo jí utekl. Žádná jiná možnost nebyla. Oženil jsem se a vzal první práci, která se naskytla, což bylo tady. Asistent vedoucího prádelny, přesně to, co právě teď dělá dole Pollack. Tehdy se dělalo všechno manuálně; mokré prádlo se vyťahovalo z praček a dávalo se do obrovské ždímačky Stonington, která pojmulu čtvrt tuny mokrého prádla. Kdybys při nakládání udělal nějakou chybu, tak ti to urvalo nohu. Mary v sedmém měsíci o dítě přišla a doktor jí řekl, že už nikdy žádné mít nebude. Já dělal asistenta tři roky a můj průměrný týdenní výdělek při pětapadesátihodinovém pracovním týdnem byl pětapadesát dolarů. Pak měl Ralph Albertson, který tenkrát prádelně šéfoval, nějakou menší dopravní nehodu, a když si s tím druhým řidičem vyměňovali adresy pojišťoven, ranila ho přímo na ulici mrtvice. Byl to dobrý chlap. V den pohřbu zůstala prádelna zavřená. Když ho decentně pochovali, zašel jsem za Rayem Tarkingtonem a poprosil o jeho práci. Byl jsem si celkem jistý, zeji dostanu. O prání jsem věděl všechno, protože Ralph mě to naučil.

Tehdy to byl rodinný podnik, Vinnie. Vedli ho Ray Tarkington a jeho táta Don. Don ho převzal od svého otce, který Modrou stuhu založil v roce 1926. Byl to neodborářský podnik a myslím si, že odboráři považovali všechny tři Tarkingtony za autoritativní vykořisťovatele ubohých nevzdělaných dělníků a dělnic. A to taky byli. Jenže když Betty Keesonová ukouzla na mokré podlaze a zlomila si ruku, Tarkingtonové za ni zaplatili účet v nemocnici a pak jí vypláceli deset dolarů týdně na stravu, dokud se nevrátila do práce. A každé Vánoce uspořádali večeři - ten nejlepší kuřecí závin, jaký jsi jedl, brusinkové

želé a rohlíčky a na závěr čokoláda nebo masový pudink, co kdo chtěl. Don s Rayem dali k Vánocům každé ženě náušnice a každému muži novou kravatu. Svých devět kravat mám pořád doma ve skříni. Když v roce 1959 zemřel Don Tarkington, vzal jsem si jednu na pohřeb. Nehodilo se to a Mary kolem toho dělala randál, ale já si ji stejně vzal. V prádelně bylo šero a pracovní doba byla dlouhá a ta práce byla otročina, ale lidem na člověku záleželo. Když se rozbila ždímačka, Don s Rayem nastoupili s vyhrnutými rukávy a spolu s ostatními ždímalí prádlo ručně. Tak to v rodinném podniku chodilo, Vinnie. Nějak takhle.

Takže když umřel Ralph a Ray Tarkington řekl, že už si na vedení prádelny najal chlápka zvenčí, vůbec jsem nedokázal pochopit, co se děje. A Ray povídá, Můj táta a já chceme, aby ses vrátil na univerzitu. A já povídám, Skvělý, a za co? Za předplatní známky na autobus? A on mi podává šek na doručitele na dva tisíce dolarů. Koukám na ten šek a nevěřím vlastním očím. Povídám, Co to je? A on na to, Není to dost, ale zaplatím ti ještě školné, bydlení a učebnice. A na zbytek si vyděláš o prázdninách tady, ano? A já povídám, že nevím, jak mu mám poděkovat. A on povídá, Jo, třemi způsoby. Zaprvé splatíš půjčku. Zadruhé splatíš úroky. Zatřetí to, co se naučíš, přineseš zpátky do Modré stuhu. Odesl jsem si ten šek domů a ukázal ho Mary a ona se rozplakala. Zakryla si tvář rukama a brečela."

Vinnie se teď na něj díval s upřímným údivem.

"Takže v pětapadesátém jsem znovu začal studovat a absolvoval jsem o dva roky později. Když jsem se vrátil do prádelny, Ray mi dal práci šéfa autodopravy. Za devadesát dolarů týdně. Když jsem zaplatil první splátku půjčky, zeptal jsem se Raye na výši úroku. Jedno procento, povídá. A já říkám, Co? A on, Slyšel jsi mě. To nemáš co na práci? A já povídám, že asi jo. Že nejspíš zajedu do města pro doktora, aby mu vyšetřil hlavu. A Ray se rozřehtá jako kuň a povídá, abych vypadl z jeho kanceláře. Poslední splátku jsem zaplatil v šedesátém roce a víš co, Vinnie? Ray mi dal hodinky. Tyhle hodinky."

Vyhrnul si manžetu a ukázal Vinniemu hodinky Bulova se zlatým tahem.

"Říkal tomu opožděný dar k promoci. Za vzdělání jsem zaplatil na úrocích dvacet dolarů a ten parchant mi dá hodinky za osmdesát. Vzadu měly vyryto: Všechno nejlepší od Dona & Raye z prádelny Modrá stuha. To už byl Don rok v hrobě.

Ve třiašedesátém mě Ray povýšil na tvoje současné místo, kde jsem dohlížel na čistírnu, sháněl nové zakázky a dohlížel na samoobslužné prádelny - jenže tehdy jsme jich neměli jedenáct jako dneska, ale jen pět. Tam jsem zůstal až do sedmašedesátého a pak mi Ray dal tuhle práci, kterou dělám teď. Před čtyřmi lety musel podnik prodat. Víš přece, jak ho ti parchanti zmáčkli. Strašně zestárnul. Takže teď jsme součástí korporace s dvěma tucty dalších železek v ohni - rychlého občerstvení, golfového hřiště Ponderosa, těch tří obtížných diskontních obchodů, benzinových pump a dalších příšerných podniků. A Steve Ordner je jen oslavovaný předák. Někde v Chicagu zasedá správní rada a nějaký Gary se čtvrt hodiny týdně věnuje provozu Modré stuhu. Práce prádelny je vůbec nezajímá. Vůbec nic o ní nevědí. Umějí číst zprávy od provozních účetních, to je tak všechno. Provozní účetní jim říká, Poslouchejte, dálnici 784 prodlužují přes Westside a Modrá stuha jí stojí přímo v cestě, společně s polovinou obytné čtvrti. A správní rada na to, Opravdu? A kolik nám za to dají? A tím to pro ně končí. Kdyby byli Don a Ray Tarkingtonovi ještě naživu, hnali by ty hajzly ze správy silnic před soud a vynutili by si tolik omezujících příkazů, že by se z toho nevyhrabali do roku 2000. A šli by po nich jako psi. Možná to byla dvojka autoritativních parchantů, ale měli tady k tomu nějaký vztah, Vinnie. A ten ze zpráv provozního účetního nezískáš. Kdyby žili a někdo jim řekl, že pohrbí prádelnu pod osmi pruhy dálnice, jejich řev by bylo slyšet až na radnici."

"Jenže jsou mrtví," řekl Vinnie.

"Jo, to jsou." Najednou cítil, že mu mozek ochabl a povolil jako amatérská kytara. To, co chtěl Vinniemu říct, se ztratilo ve změti nepříjemných osobních záležitostí. Podívej se na něj, Freddy, on neví, o čem mluvím. Nemá ani ponětí. "Díky Bohu, že tu nejsou a nemusí se na to dívat."

Vinnie nic neříkal.

S velkým úsilím se sebral. "Snažím se ti tu vysvětlit, Vinnie, že tu jsou dvě zájmové skupiny. Oni a my. My jsme lidi z prádelny. To je naše práce. Oni jsou provozní účetní. A to je zas jejich práce. Posílají dolů rozkazy z výšin a my je musíme plnit. Ale to je všechno, co musíme. Chápeš to?"

"Jistě, Barte," řekl Vinnie, ale bylo na něm vidět, že to vůbec nechápe. Ani on sám si vlastně nebyl jistý,

jestli tomu rozumí.

"Tak dobře," řekl. "Promluví si s Ordnerem. Ale jen pro tvou informaci, Vinnie, ve Waterfordu je to stejně dobré jako tady. Tu smlouvu uzavřu příští týden v úterý."

Vinnie se usmál, zjevně uklidněný. "No to je skvělé."

"Jistě. Všechno zvládám."

Když Vinnie odcházel, zavolal za ním ještě: "Řekneš mi, jak to pokračuje s tou německou restaurací, ano?" Vinnie nasadil úsměv číslo jedna, zářivý, od ucha k uchu, všechny systémy fungují. "Určitě, Barte." Pak Vinnie zmizel a on se díval na zavřené dveře. Nějak jsem to zamotal, Frede. Já myslím, že sis vedl docela dobře, Georgi. Na konci jsi jen trochu ztratil nit, ale jen v knihách lidé říkají všechno dobře hned napoprvé. Ne, posral jsem to. Odešel odsud a myslel si, že Barton Dawes ztratil ze svého balíčku pár karet. Bůh ví, že má pravdu, Georgi. Musím se tě na něco zeptat jako chlap chlapa. Ne, nech mě to říct. Proč jsi kupoval ty zbraně, Georgi? Proč jsi to dělal?

Cvak, jistič.

Sešel dolů, dal Ronu Stoneovi nabídky od obchodních zástupců, a když odcházel, Ron už hulákal na Davea, ať se na to jde podívat, že na tom možná něco je. Dave obrátil oči v sloup. Něco na tom určitě je. Říká se tomu práce.

Vrátil se nahoru a zavolal Ordnerovi do kanceláře v naději, že někde místo oběda popíjí. Nic takového. Sekretářka ho rovnou přepojila.

"Barte," řekl Steve Ordner. "Tebe vždycky rád slyším."

"Nápodobně. Před chvilkou jsem mluvil s Vinniem Masonem a připadalo mi, že si trochu dělá starosti s tím Waterfordem."

"Ale to snad ne. I když jsem si myslel, že v pátek večer bychom mohli pár věcí probrat -"

"Ano, volám hlavně kvůli tomu, abych ti řekl, že Mary to nezvládne."

"Copak?"

"Nějaký virus. Neodvází se vzdálit na pět vteřin od nejbližší toalety."

"Ale to je mi vážně líto."

Nech toho, ty všiváku.

"Doktor jí dal nějaké prášky a zdá se mi, že už je na tom trochu líp. Ale možná by mohla někoho nakazit."

"V kolik hodin se ti to hodí, Barte? V osm?"

"Jo, to mi vyhovuje."

Jasně, připravíš mě o páteční filmy, hajzle. Co je jinak nového?

"A jak to pokračuje s Waterfordem, Barte?"

"Spíš bychom to měli probrat osobně, Steve."

"Dobře." Další odmlka. "Pozdravuje tě Carla. A vyříd' Mary, že ji Carlaijá..."

Jasně. Jo. Bla, bla, bla.

22. listopadu 1973

Vzbudil se tak prudce, že srazil polštář na podlahu. Měl strach, že vykřikl, ale Mary na druhé polovině postele klidně spala, tichá hromádka pod příkrývkou. Digitální hodiny ukazovaly:

4:23

Přeskočila další minuta.

Ty hodiny jim dala k minulým Vánocům stará Bea z Baltimoru, ta, která absolvovala hydroterapii, aby si zvýšila sebevědomí. Hodiny samy o sobě mu nevadily, ale nikdy si nezvykl na to cvaknutí při změně čísel.

4:23 cvak, 4:24 cvak, z toho by se člověk zbláznil.

Sešel dolů do koupelny, rozsvítil a vymočil se. Srdce mu při tom divoce poskakovalo v hrudi. Když močil posledně, srdce mu bušilo jako basový buben. Chceš mi snad něco sdělit, Bože? Vrátil se do ložnice a uleh, ale spánek dlouho nepřicházel. Když předtím spal, házel sebou tak, že proměnil postel v bitevní pole. Nedokázal ji znovu urovnat. Jeho ruce a nohy taky jako by zapomněly, v jaké poloze byly,

když spal.

Bylo poměrně snadné si sen představit. V klidu, Frede. Ten trik se spínačem člověk dokáže poměrně snadno i v bdělém stavu. Může třeba kousek po kousku vybarvovat nějaký obrázek a předstírat, že ho nevidí celý. I velký obraz dokáže pohrbit do podvědomí. Ale je tu propadliště. Když člověk usne, někdy se otevře a něco se vyplíží z temnot. Cvak.

4:42

Ve snu byl s Charliem na Pierce Beach (zvláštní, když vyprávěl Vinniemu Masonovi svůj stručný životopis, zapomněl se zmínit o Charliem - není to zvláštní, Frede? Ne, mně to moc zvláštní nepřipadá, Georgi. Mně taky ne, Frede. Ale je pozdě. Nebo brzo.)

Byli s Charliem na té dlouhé bílé pláži a byl to den na pláž jako stvořený - jasně modrá obloha a slunce se smálo jako na těch pitomých plackách se smajlíky. Lidé polehávali na barevných dekách a pod slunečníky mnoha barevných odstínů, malé děti se rýpaly v písku hned u vody. Plavčík postával na vrcholu své bílé věže, dohněda opálený, rozkrok bílých latexových plavek naditý, jako by penis a varlata byly nezbytným předpokladem jeho práce a on dával každému v okolí vědět, že je nenechává zahálet. Něčí tranzistorové rádio vyřvávalo rokenrol a Bart si i teď dokázal vybavit tu písničku:

Ale já miluju špinavou vodu,
óúúú, Bostone, ty jsi můj domov.

Po pláži se procházely dvě dívky v bikinách, sebejisté a zdravé ve svých pomilováníhodných tělech. Ta těla ale nebyla určena pro tebe, ale pro jejich kluky, které nikdo nikdy neviděl. Dívky při chůzi vykopávaly malé vějířky písku.

Jenže to bylo zvláštní, Frede, protože přicházel příliv a na Pierce Beach žádný příliv nebyl, protože nejbližší oceán byl skoro patnáct set kilometrů daleko.

Stavěli s Charliem hrad z písku. Začali ho ale stavět moc blízko vody a přicházející vlny sahaly stále blíž a blíž.

Musíme ho postavit dál, tati, řekl Charlie, ale on tvrdošijně stavěl dál. Když příliv přihnul vodu k první zdi, vyhloubil prsty hradní příkop, dobýváje písek jako ženský klín. A voda se hrnula dál.

"Krucinál!" zařval na ni.

Opravil zeď. Vlna ji smetla. Lidé začali něco vykřikovat. Další utíkali. Plavčíkova pišťalka proťala vzduch jako stříbrný šíp. Ani nevzhlédl. Musel zachránit svůj hrad. Jenže voda se hrnula dál, obemykala mu kotníky, postupně ničila hradní věž, střechu, zadní zeď hradu, všechno. Po poslední vlně zbyl jen holý písek, hladký a rovný a hnědý a zářivý.

Ozvaly se další výkřiky. Někdo plakal. Zdvihl oči a uviděl, jak plavčík dýchá Charliemu do úst. Charlie byl mokrá a bílý, až na modré rty a oční víčka. Hruď se mu nezdvihala a nepropadala. Plavčík to vzdal. Zdvihl oči. Usmíval se. On se asi zbláznil, říkal plavčík přes úsměv. Neměl byste vypadnout?

Vykřikl: Charlie! A to bylo ve chvíli, kdy se probudil a dostal strach, že vykřikl doopravdy.

Dlouho ležel ve tmě, poslouchal cvakání digitálních hodin a snažil se nemyslet na ten sen. Nakonec vstal a došel si do kuchyně pro sklenici vody. Až když uviděl, jak na míse na kuchyňské lince rozmrzá krocan, uvědomil si, že je Den díkyvzdání a že dneska je prádelna zavřená. Vestoje popíjel mléko a zamyšleně pozoroval oškubané tělo. Mělo stejnou barvu jako tělo jeho syna v tom snu. Jenže Charlie se samozřejmě neutopil.

Když se vrátil do postele, Mary ze spánku zamumlala nějakou otázku.

"To nic," řekl. "Spi dál."

Zamumlala ještě něco.

"Dobře," řekl do tmy.

Spala.

Cvak.

Bylo pět hodin, pět hodin ráno. Když konečně zadřímkl, do ložnice se jako zloděj vplížil úsvit. Jeho

poslední myšlenka byla na svátečního krocana, který ležel na kuchyňské lince ve studeném světle stropní zářivky, mrtvola bezmyšlenkovitě čekající na sežrání.

23. listopadu 1973

Pět minut před osmou vjel s jejich dva roky starou dodávkou na příjezdovou cestu domu Stephana Ordnera a zaparkoval za Ordnerovou lahvově zelenou Deltou 88. Dům byl postavený z nepravidelných valounů, diskrétně odtažený od bulváru Henrid Drive a částečně ukrytý za rozložitým stromem, který byl teď na sklonku podzimu úplně holý. Už tady byl a celkem dobře to tu znal. Dole měli velký, kamenem obložený krb. V ložnicích nahoře byly krby poněkud skromnější. A všechny fungovaly. Ve sklepe stál kulečnickový stůl Brunswick, bylo tu také filmové plátno pro domácí promítání se zvukovou aparaturou KLH, kterou Ordner před rokem nechal předělat na kvatro. Stěny byly posety fotografiemi z dob Ordnerova působení v univerzitním basketbalovém týmu - měřil metr devadesát pět a stále se udržoval v kondici. Ve dveřích se musel sklánět a on ho podezíral, že je na to pyšný. Možná si je nechal snížit, aby se v nich mohl sklánět. Stůl v jídelně byl téměř tři metry dlouhý a měl desku z leštěného dubu. Doplnovala ho komoda z červotočem prolezlého dubu, která se leskla šesti nebo osmi vrstvami laku. Čínská skříň na druhém konci jídelny byla tak - metr devadesát pět vysoká, co myslíš, Frede? Jo, asi tak. Vzadu za domem byla jáma na grilování, kam by se vešel nenaporcovaný dinosaur, a green se cvičnou golfovou jamkou. Žádný bazén ve tvaru ledviny. Tyhle bazény jsou dnes považovány za nudné a hodí se leda tak pro jihokaliifornské středostavovské uctíváče boha Ra. Ordnerovi neměli vlastní děti, ale podporovali jedno korejské dítě, jedno jihovietnamské dítě a jednomu Ugand'anovi platili strojírenskou školu, aby se mohl vrátit domů a stavět přehrady s vodními elektrárnami. Byli Demokraté a jako Demokraté byli pro Nixona.

Cestička mu tiše zaševalila pod nohama. Zazvonil u vchodu a vzápětí mu otevřela služebná.

"Pan Dawes," řekl.

"Jistě, pane. Jen vám odeberu kabát. Pan Ordner je v pracovně."

"Děkuji."

Odevzdal jí svrchník a přešel chodbou kolem kuchyně a jídelny. Letmo pohlédl na velký jídelní stůl a památeční komodu Stephana Ordnera. Koberec na podlaze skončil a vystřídal ho černobíle kostkované navoskované linoleum, na němž byly slyšet jeho kroky.

Došel ke dveřím pracovny a Ordner je otevřel v okamžiku, kdy sahal po klice, přesně jak se od něj dalo očekávat.

"Barte!" uvítal ho Ordner. Potřásl si rukama. Ordner měl hnědé manšestrové sako se záplatami na loktech, olivově zelené kalhoty a vínově červené pantofle. Byl bez kravaty.

"Ahoj, Steve. Co finanční trhy?"

Ordner teatrálně zasténal. "Hrůza. Díval ses někdy v poslední době v novinách na burzovní stránku?"

Uvedl ho dovnitř a zavřel za ním dveře. Stěny byly lemované knihami. Vlevo byl malý krb s elektrickým polenem. Uprostřed stál velký psací stůl s nějakými papíry. On však věděl, že někde pod deskou je ukrytý psací stroj IBM Selectric; kdybyste stiskli příslušné tlačítko, vyskočí nahoru jako hladké černé torpédo.

"Dno se propadá," řekl.

Ordner se ušklíbl. "Velmi mírně řečeno. Měl bys to říct Nixonovi, Barte, ten zužitkuje všechno. Když v jihovýchodní Asii poslali teorii řetězové reakce k čertu, on ji vzal a aplikoval na americkou ekonomiku. Tam se jim neosvědčila, tady funguje báječně. Co si dáš?"

"Třeba skotskou s ledem."

"Tu mám po ruce."

Došel k sekretáři, vytáhl sedmičku skotské, jakou dostanete ve sleeve za necelých deset dolarů, zalil jí dvě kostky ledu v malé sklenici a podal mu ji. "Neposadíme se?" řekl.

Usadili se do ušáků přitažených k elektrickému krbu. Napadlo ho, že kdyby tam tu sklenici vylil, tak ten zatracený krb chytne plamenem. A málem to udělal.

"Carla tu taky nebude," řekl Ordner. "Jedna její skupina sponzoruje nějakou módní přehlídku. Po ní si jdou sednout do nějaké kavárny v Nortonu."

"Tam je ta módní přehlídka?"

Ordner vypadal překvapeně. "V Nortonu? Ale kdepak. V Russellu. Na Přistávací dráhu bych Carlu nepustil ani s dvěma osobními strážci a policejním psem. Chodí tam jeden kněz, tuším, že se jmenuje Drake; dost chlastá, ale ti malí negřící ho milují. Funguje jako takový prostředník. Pouliční kněz."

"Fakt?"

"Jo."

Chvíli se dívali do krbu. Jedním douškem vypil polovinu své skotské.

"Na posledním zasedání správní rady přišla na přetřes otázka Waterfordu," řekl Ordner. "Mluvilo se o polovině listopadu. Musím se přiznat, že jsem v té záležitosti neměl tak docela jasno. Pověřili mě... úkolem zjistit, jaká je situace. Žádné výtky k tvé práci, Barte -"

"Žádné jsem neslyšel," řekl a převrátil do sebe whisky. Zbylo mu jen pár kapiček alkoholu uvězněných mezi kostkami ledu a sklenicí. "Vždycky mám radost, když se v práci shodneme, Steve."

Ordnera to zjevně potěšilo. "Tak jak to je? Vin Mason mi říkal, že jsi tu smlouvu ještě neuzavřel."

"Vinnie Mason má někde mezi pusou a nohama zkrat."

"Takže je uzavřená?"

"Uzavírá se. Čekám, že ji uzavřu příští pátek, pokud do toho něco nepřijde."

"Dostal jsem informaci, že ti ta realitka dala celkem rozumnou nabídku, kterou ty jsi smáznul."

Podíval se na Ordnera, vstal a osvěžil si sklenici. "Tohle ale nemáš od Vinnieho Masona."

"Ne."

Vrátil se k ušáku a k elektrickému ohni. "Předpokládám, že se nebudeš obtěžovat říct mi, odkud to máš."

Ordner rozhodil ruce. "To je obchod, Barte. Když někde něco slyším, musím to prověřit - i když mi má osobní a profesionální znalost toho člověka napovídá, že to musí být pitomost. Je to nepříjemné, ale není důvod to přehlížet."

Freddy, o tom mém odmítnutí smlouvy nevěděl nikdo jiný než já a ten realitní agent. Vypadá to, že starý puntičkář si jen tak trochu zapátral osobně. Ale není důvod ztrácet kvůli tomu hlavu, ne? Máš pravdu, Georgi. Mám ho trochu vydusit, Freddy? Radši zůstaň v klidu, Georgi. A taky bych přibrzdil s tou ohnivou vodou.

"Odmítl jsem dát čtyři sta padesát," řekl. "Čistě pro úplnost, je to stejná částka, o které jsi slyšel ty?"

"Přibližně."

"A tobě připadala rozumná."

"No," řekl Ordner a zkřížil si nohy, "vlastně ano. Město ohodnotilo starou prádelnu na šest set dvacet a kotel se dá přestěhovat. Jistě, nebude už moc místa na nějaké další rozpínání, ale chlapi mi říkali, že hlavní závod už dosáhl optimální velikosti a že další místo nepotřebujeme. Připadalo mi, že přinejmenším zůstaneme na svém, možná bude i nějaký zisk... i když to nebylo hlavním cílem. Musíme přesídlit, Barte. A zatraceně rychle."

"Možná jsi slyšel něco jiného."

Ordner si překřížil nohy obráceně a vzdychl. "V podstatě ano. Slyšel jsem, že jsi odmítl těch čtyři sta padesát a pak se do toho vložil Thom McAn a nabídl pět."

"To je nabídka, kterou realitní agent nemůže v dobré víře přijmout."

"Zatím ne, ale opce na koupi vyprší v úterý. To přece víš."

"Ano, jistě, Steve, ale dovol mi tři čtyři poznámky, ano?"

"Posluž si."

"Tak zaprvé, Waterford nás vzdálí na pět kilometrů od našich klientů - to je průměr. To nám značně prodraží provozní výdaje.

Všechny motely jsou za městem na mezistátní dálnici. A co je ještě horší, naše služby se zpomalí. Holiday Inn a Hojo už teď řvou, když se o čtvrt hodiny opozdíme s ručníky. A jaké to bude pak, až se auta budou muset prodírat pěti kilometry městského provozu?"

Ordner vrtěl hlavou. "Barte, oni tu mezistátní dálnici prodlužují. Proto se přece stěhujeme, ne? Chlapi mi říkali, že v dodávkách žádné prodlevy nebudou. Když budeme jezdit po tom prodloužení, možná budeme ještě rychlejší. A taky mi říkali, že motelové korporace už nakoupily pozemky ve Waterfordu a

Russellu, poblíž té budoucí mimoúrovňové křižovatky. Přestěhování do Waterfordu si polepšíme, ne pohoršíme."

Byl bych ho nakopl, Freddy. Koukal na mě, jako bych přišel o rozum. Já ti rozumím, Georgi. Máš recht."

Usmál se. "Dobře, беру. Ale ty další motely tam budou stát tak za rok, možná za dva. A jestli to s cenami energií bude tak špatné, jak to vypadá -"

Ordner se nevýrazně usmál. "Je to obchodně-politické rozhodnutí, Barte. My jsme jen pěšáci. My plníme rozkazy." Připadalo mu, že je v tom stín výčitky.

"Dobře. Ale pro pořádek jsem chtěl vyjádřit vlastní názor."

"Samozřejmě, Barte, ale ty nevytváříš obchodní politiku. Chci, aby to bylo naprosto jasné. Pokud vyschnou zásoby ropy a motely zkrachují, vezmeme to na vědomí, stejně jako všichni ostatní. Do té doby ať se tím trápí chlapi nahoře, a my si budeme dělat svou práci."

Prostě jsem to schytl, Frede. To teda jo, Georgi.

"Dobře. Jen bych ještě dokončil řeč. Podle mého odhadu bude stát celková rekonstrukce Waterfordu dvě stě padesát tisíc dolarů."

"Co?" Ordner prudce postavil svou sklenici.

Aha, Freddy, teď jsem se dotkl obnaženého nervu.

"Stěny jsou samá hniloba. Zdivo na východní a severní straně je skoro vydrolené. A podlahy jsou v tak špatném stavu, že první těžší pračka skončí v přízemí."

"Tou částkou dvě stě padesát tisíc jseš si jistý?"

"Naprosto. Budeme potřebovat nový přídavný sklad a nové podlahy v přízemí i v patře. A musí se překopat elektrina; to bude pěti elektrikářům trvat čtrnáct dní. Současné vedení je dimenzováno jen na dvě stě čtyřicet voltů a my ho potřebujeme mít na pět set padesát. A protože budeme na úplně opačném konci města než elektrická rozvodna a vodárna, můžu ti zaručit, že naše účty za elektrinu a za vodu vzrostou o dvacet procent. Tu elektrinu bychom přežili, ale nemusím ti říkat, co pro prádelnu znamená dvacetiprocentní navýšení ceny vody."

Ordner na něj vyděšeně zíral.

"Ale s tím si teď nedělej hlavu, to patří do provozních výdajů, ne do výdajů na rekonstrukci. Kdeže jsem to skončil? Jo, musí se předělat elektrické vedení, aby uneslo pět set padesát. Budeme potřebovat dobré poplašné zařízení proti zlodějům a vlastní televizní okruh. Nové izolace, novou střešní krytinu. Jo, a taky kanalizaci. Fir Street je sice výš a v pohodě, ale Douglas Street leží na úrovni dna přírodní vodní nádrže. Jen nová kanalizace bude stát mezi čtyřiceti a sedmdesáti tisíci dolarů."

"Bože, jak to, že mi Tom Granger nic takového neřekl?"

"Nebyl se tam se mnou podívat."

"Proč ne?"

"Protože jsem mu řekl, ať zůstane v prádelně."

"Cože's mu řekl?"

"To bylo ten den, kdy odešel kotel," vysvětlil mu trpělivě. "Měli jsme příkaz hromadit prádlo a nepoužívat teplou vodu. Tom tam musel zůstat, je jediný, kdo tomu kotli dokáže domluvit."

"Panebože, Barte, tos ho tam nemohl vzít jindy?"

Obrátil do sebe sklenici se zbytkem whisky. "Nevěděl jsem, jaký by to mělo smysl."

"Tak tys nevěděl, jaký by to mělo -" Ordner nedokázal větu dokončit. Odložil sklenici a potřásl hlavou, jako by dostal ránu. "Barte, uvědomuješ si, co to bude znamenat, jestli je tvůj odhad chybný a my tam o to přijdem? V sázce je tvá práce, tu mám na mysli. Chceš jednou přijít domů k Mary s tím, že jsi bez zaměstnání? Vážně to chceš?"

Tomu bys nerozuměl, pomyslel si, protože ty nikdy nic neuděláš, dokud to není šestkrát posichrované a nemáš připravené tři obětní beránky. Takhle končíš ty se svými čtyřmi sty tisíci v akciích a fondech, se svou Deltou 88 a psacím strojem, který vyskočí z desky pracovního stolu jako čertík ze škatulky. Ty hňupe, já bych tě mohl vodit za nos ještě dalších deset let, kdybych chtěl.

Usmál se na ztrhaného Ordnera. "Mám ještě něco, Steve, a proto se nebojím."

"Povídej."

S potěšením se dal do lhaní:

"Thom McAn už dal na vědomí té realitce, že nemají zájem. Poslali tam na prohlídku své lidi a ti strašně řvali. Ty máš mé slovo, že za čtyři sta padesát to nestojí. A taky máš devadesátidenní opci, která vyprší v úterý. A navíc máš příčinlivého irského realitního agenta, který se jmenuje Monohan a který nás málem dostal."

"Co navrhuješ?"

"Navrhuju nechat projít tu opci. Asi tak do příštího čtvrtka budeme dělat mrtvé brouky. Ty si promluv se svými kalkulanty a účetními o tom dvacetiprocentním zdražení veřejných služeb. Já si promluvím s Monohanem. Až s ním budu hotový, bude se plazit po kolenou a prosit, abychom to koupili za dvě stě tisíc."

"Barte, jseš si jistý?"

"Samozřejmě," řekl a přesvědčivě se usmál. "Nenastavoval bych krk, kdybych si myslel, že mi ho někdo podřízne."

Georgi, co to vyvádíš???

Drž hubu, drž hubu, teď mě neotravuj.

"Takže nám zbyde přechytralý irský realitní agent, který nemá kupce," řekl. "Klidně si můžeme dávat na čas. S každým dnem, kdy ho necháme houpat se ve větru, klesá cena, za kterou to nakonec koupíme."

"Tak dobře," vysoukal ze sebe Ordner. "Ale v jednom si musíme udělat jasno, Barte. Jestli necháme projít tu opci a pak do toho přijde někdo jiný, budu tě muset sestřelit ze sedla. Není -"

"Já vím." Náhle pocítil únavu. "Není v tom nic osobního."

"Barte, určitější to nechytl od Mary? Vypadáš dneska dost mizerně."

Sám vypadáš mizerně, blbče.

"To se srovná, až tohle uzavřeme. Je to pro mě dost velká zátěž."

"To určitě." Ordner nasadil soucitný výraz. "Málem jsem zapomněl... váš dům leží taky v palebné linii."

"Ano."

"Už jste si něco našli?"

"Máme vyhlídnuté dva. Nepřekvapilo by mě, kdybych uzavřel tu naši smlouvu a svou osobní smlouvu v jeden den."

Ordner se usmál. "Může to být poprvé v životě, kdy jsi mezi východem a západem slunce dělal obchod za tři sta tisíc až půl milionu."

"Jo, to asi bude den."

Cestou domů na něj Freddy pořád mluvil - vlastně na něj řval - a on musel pořád vypínat spínač. Právě když zahýbal do Crestallen Street West, spínač shořel v pachu škvířících se synapsí a přetížených axonů. Všechny otázky jím prošly zpátky a on oběma nohama sešlápl brzdový pedál. LTD zaskřípělo a zastavilo se uprostřed ulice. Setrvačnost se pokusila vymrštit ho ze sedadla, ale bezpečnostní pás se zamkl a vyrazil z něj heknutí.

Když se vzpamatoval, pomalu zajel s autem k chodníku. Vypnul motor a světla, rozeplal si bezpečnostní pás a zůstal rozechvěle sedět s rukama na volantu.

Ulice před ním se mírně stáčela a pouliční lampy vytvářely elegantní oblouk. Většinu domů, které ji nyní lemovaly, postavili v poválečném období v letech 1946-1958, ale nějakým zázrakem se vyhnula syndromu škatulovitosti domů padesátých let i dalším nemocem, které tu dobu provázely: drolícím se základům, řídnoucím trávníkům, šíření zvěstí, předčasnému stárnutí aut, oprýskávání barev a plastovým vnějším oknům.

Znal své sousedy - a proč ne? Bydleli s Mary na Crestallen Street skoro čtrnáct let, a to byla dlouhá doba. Znali Upslingerovy z vedlejšího domu; jejich syn Kenny roznášel ranní noviny. Znali Langovy odnaproti, Hobartovy ob dům (Linda Hobartová jim hlídala Charlieho a teď studovala medicínu na Městské univerzitě). Znali Staufferovy a Hanka Alberta, jehož žena před čtyřmi lety zemřela na rozedmu plic. Znali Darbyovy, kteří bydleli jen čtyři domy od místa, kde teď stál a třásl se v autě, znali Quinnovy. A tucet dalších rodin, s kterými se zdravili - většinou ty s malými dětmi.

Je to příjemná ulice, Frede. Hezké prostředí. Á, já vím, jak se intelektuálové ošklíbají nad předměstím - není tak romantické jako kryсами zamořené činžáky nebo zdravé a boдрé prostředí venkova, který

představuje návrat k přírodě. Na předměstí nejsou žádná pořádná muzea, žádné pořádné lesy, nic, co by člověka pořádně vybudilo.

Ale byly to dobré časy. Já vím, co si myslíš, Frede. Dobré časy, co jsou to dobré časy? V dobrých časech není žádná velká radost, žádný velký smutek, prostě nic velkého. To jsou jen kecy. Grilování na dvorku za letního soumraku. Všichni se trochu přimáznou, ale nikdo se pořádně neopije, natož aby se ožral namol. Na zápasy Mustangů jezdilo v jednom autě několik sousedů, aby se ušetřilo. Těch zatracených Mustangů, kteří nedokázali porazit ani Patriots v tom roce, kdy Patriots byli na dně (1 výhra, 12 porážek). Na večeri se zvali sousedé, nebo se chodilo ven. Golf se jezdilo hrát na westsideské hřiště, nebo se braly manželky do Ponderosa Pines, kde se jezdilo na motokárách. Pamatuješ si, jak Bili Stauffer projel tím prkenným plotem a vjel nějakému chlápku přímo do bazénu? Jo, to si pamatuju, Georgi, to jsme se všichni nasmáli. Jenže Georgi -

Takže sem pustíme buldozery, co, Frede? Všechno to pohrbíme. Rychle vyrostou nové předměstí, ve Waterfordu, kde až do letoška bylo jen pár prázdných parcel. To je běh času. Přehlídka pokroku. Miliardové investice. A když se tam pak půjdeš podívat? Shluk krabic natřených různými barvami. Plastové vodovodní vedení, které bude každou zimu zamrzat. Plastové napodobeniny dřeva. Všechno plastové. Protože Moe v Komisi pro výstavbu dálnic to řekl Joeovi z Joeovy stavební firmy a Sue, která pracuje u Joea ve vrátnici, to řekla Louovi z Louovy stavební firmy a brzy nastane velký waterfordský pozemkový boom a na prázdných pozemcích se začnou budovat inženýrské sítě a brzy tu vyrostou výškové budovy a družstevní a rodinné domy. Můžeš dostat dům na Lilac Lané, z níž pak odbočuje Spain Lané na sever a Dain Lané na jih. Můžeš si vybrat dům na Elm Street, Oak Street, Cypress Street, White Pine Blister Street. Každý dům má dole koupelnu se záchodem, nahoře samostatný záchod a na východní straně falešný komín. A když se do té čtvrti vrátíš opilý, nenajdeš ani vlastní dům.

Ale Georgi -

Drž hubu, Frede, teď mluvím já. A kde jsou sousedé? Možná nebyli nic moc, tihle sousedé, ale aspoň je člověk znal. Věděl jsi, od koho si můžeš půjčit hmiček cukru, když jseš bez peněz. A kde jsou? Tony a Alicia Langovi jsou v Minnesotě, protože on požádal o přeložení a vyhověli mu. Hobartovi se přestěhovali do Northsideu. Hank Albert dostal místo ve Waterfordu, pravda, ale když se po podepsání smlouvy vrátil, vypadal, že má rozesmátou masku. Jenže já viděl jeho oči, Freddy. Byl v nich výraz člověka, kterému právě uřízli nohy a on se přede všemi snaží tvářit tak, že se těší na nové, plastové, protože až si je náhodou pomlátí, nebudou se mu na nich dělat strupy. Takže se přestěhujeme, a kde budeme? Kdo budeme? Dva cizí lidé v domě, který stojí uprostřed domů dalších cizích lidí. Přesně to budeme. Běh času, Freddy. Tomu se říká běh času. Ve čtyřicítce čekáš na padesátku a v padesátce na šedesátku. Čekáš na hezkou nemocniční postel a hezkou sestřičku, která do tebe strčí hezkou cévku. Freddy, ve čtyřiceti končí mládí. Ono vlastně končí už ve třiceti, ale ve čtyřiceti si přestaneš nalhávat, že jsi mladý. Já nechci zestárnout v cizím prostředí.

Znovu plakal. Seděl ve svém vystydlém zhasnutém autě a plakal jako malé dítě.

Georgi, v tom je něco víc než ta dálnice, něco víc než to stěhování. Já vím, co s tebou je.

Drž hubu, Frede, varuju tě.

Jenže Fred hubu nedržel, a to bylo zlé. Když už nedokáže zvládnout ani Freda, jak může někdy dojit klidu?

Je v tom Charlie, vid', Georgi? Nechceš ho pohrbívat podruhé.

"Je v tom Charlie," téměř vykřikl podivným hlasem zastřeným slzami. "A jsem v tom taky já. Já nemůžu. Já vážně nemůžu..."

Svšil hlavu a se zkrouceným obličejem a pěstmi vraženými do očí se poddal pláči jako malé dítě, které kvůli díře v kapse ztratilo desetník na bonbóny.

Když se znovu rozjel, byl úplně vysátý. Cítil se vyschlý. Prázdný a vyschlý. Ale dokonale klidný. Dokázal se dokonce bez rozechvění dívat na domy po obou stranách ulice, odkud už se odstěhovali lidé.

My teď vlastně žijeme na hřbitově, napadlo ho. Mary a já, na hřbitově. Jako Richard Boone ve filmu Pohrbívám živé. U Arlinsů se svítilo, ale i ti se páteho prosince odstěhují. A Hobartovi se odstěhovali minulý víkend. Prázdné domy.

Když sjížděl po vlastní vyasfaltované příjezdové cestě (Mary byla nahoře; zahlédl slabý přísvit její čtecí

lampičky), náhle se přistihl při tom, že myslí na něco, co řekl Tom Granger před několika týdny. Musí si o tom s Tomem promluvit. V pondělí.

25. listopadu 1973

Na barevné televizi sledoval zápas Mustangů proti Chargerům a popíjel svůj soukromý nápoj, Southern Comfort a Seven-Up. Byl to jeho soukromý nápoj, protože když ho pil na veřejnosti, lidé se mu smáli. Chargeři vedli ve třetí čtvrtině 27:3. Ruckerovi zachytil obránce třikrát přihrávkou. Skvělý zápas, co, Frede? Nechápu, jak můžeš to napětí vydržet.

Mary nahoře spala. Přes víkend se oteplilo a venku teď mrholilo. Měl za sebou tři skleničky.

V přestávce po třetí čtvrtině běžely reklamy. Bud Wilkenson zrovna poučoval diváky, že energetická krize je mrcha a že pokud si zrovna v krbu neopékají topinky nebo nepálí čarodějnice, měli by si zavírat komín. Konec reklamy patřil logu propagované společnosti; byl na něm šťastný tygr, který na vás pomrkával nad nápisem

EXXON

Podle jeho názoru mělo být všem jasné, že když si Esso mění název na Exxon, přicházejí zlé časy. Esso vám vyklouzlo z úst jako blažený zvuk člověku, který odpočívá v houpací síti. Exxon připomínal jméno nějaké válečnické planety Yurir.

"Exxon požaduje, aby všichni pozemští červi složili zbraně," prohlašoval. "Jsem černý panter, ubozí pozemšťané." Zahihňal se a připravil si další nápoj. Ani nemusel vstávat. Whisky, půldruhalitrovou láhev limonády a plastovou dózu s ledem měl na kulatém stolečku vedle křesla.

Ale zpátky ke hře. Chargeři kopali z nadhozu. Míč chytil zadák Mustangů Hugh Fednach a doběhl s ním na jednatřicetku Mustangů. Těm se pak pod neúprosným velením Hanka Ruckera, který ještě mohl zahlédnout ve filmovém týdeníku Heismanovu trofej, podařil šestiyardový postup. Z nadhozu kopal Gene Foreman. Andy Cocker z Chargerů vrátil míč na šestačtyřicetku Mustangů. Takový je život, jak mazaně říkal Kurt Vonnegut. Měl všechny knihy Kurta Vonneguta. Miloval je především pro jejich humor. Minulý týden bylo ve zprávách, že ve městě Drake v Severní Dakotě spálili všechny výtisky Vonnegutova románu Jatka číslo pět, protože se v něm psalo o bombardování Drážd'an. Když se nad tím zamyslíte, je tu zvláštní spojitost.

Frede, proč ti kretění ze správy silnic nevedou to prodloužení sedm set čtyřiaosmdesátky přes Drake? Vsadím se, že tam by se jim to líbilo. Georgi, to je skvělý nápad? Proč o tom nenapíšeš do Bladeu? Jdi do háje, Frede.

Chargeři si vylepšili skóre na 34:3. Některé roztleskávačky poskakovaly kolem umělého trávníku a natřásaly prdelky. Přepadla ho dřímota, a když se do něj Fred začal navážet, nedokázal ho odrazit. Georgi, protože patrně nevíš, co děláš, tak já ti to řeknu. Já ti to vysvětlím, starý brachu. (Dej mi pokoj, Frede.) Opce na Waterford vyprší v úterý o půlnoci. Ve středu uzavře Thom McAn smlouvu s tím servilním irským sráčem Patrickem J. Monohanem. Ve středu odpoledne nebo ve čtvrtek odpoledne se tam objeví obrovská cedule PRODÁNO! Když ji uvidí někdo z prádelny, můžeš ještě odložit nevyhnutelné. Jistě, řekneš. Prodáno nám. Ale až to zjistí Ordner, je po tobě. Možná to hned nezjistí. Ale (Freddy, nech mě být) v pátek se objeví nová cedule. Bude na ní stát:

ZDE BUDE NOVÝ WATERFORDSKÝ PODNIK
TOVÁRNA NA VÝROBU BOT
THOMA McANA.

Hned v pondělí ráno přijdeš o práci. Ano, jak to vidím já, budeš nezaměstnaný ještě před svačinou o desáté. Pak můžeš odejít domů a říct to Mary. Nedokážu přesně odhadnout, kdy to bude. Cesta autobusem trvá jen čtvrt hodiny, takže není vyloučené, že bys mohl dvacetileté manželství a dvacetileté výhodné zaměstnání ukončit do půl hodiny. Ale až to řekneš Mary, nastane ještě vysvětlovačí scéna. Můžeš ji odložit tím, že se opiješ, ale dříve nebo později -

Frede, drž už tu zatracenou hubu.

- dřívě nebo později budeš muset vysvětlit, jak jsi přišel o práci. Budeš se muset přiznat. Víš, Mary, tu naši provozovnu na Fir Street do měsíce kvůli dálnici zbourají a já jsem tak trochu zanedbal koupit novou. Pořád jsem si myslel, že ta záležitost s prodloužením dálnice je jen zlý sen, z kterého se probudím. Ano, Mary, ano, našel jsem nám místo pro novou provozovnu - ve Waterfordu, rozumíš, ale nějak jsem to nedokázal dotáhnout. Kolik to bude stát Amroco? Á, řekl bych tak milion, milion a půl, podle toho, za jak dlouho si najdou novou lokalitu a o kolik zakázek přijdou nadobro.

Já tě varuju, Frede.

Nebo bys jí mohl říct to, co víš nejlíp ze všech, Georgi. Že rentabilita Modré stuhy je tak nízká, že provozní účetní můžou rozhodit ruce a říct, Zabalme to, chlapi. Vezmeme si od města peníze a koupíme si hernu s automaty v Nortonu nebo hezké malé golfové hřiště v Russellu nebo v Crescentu. Na tohle podnikání bychom mohli v budoucnu spotřebovat příliš mnoho červeného inkoustu poté, co nám Dawes nasypal cukr do palivové nádrže. To jí můžeš říct.

Á, nech. už mě.

Jenže to je teprve první film, a tohle je dvojprogram. Po přestávce budeš muset říct Mary, že nemáš žádný dům, kam byste se mohli uchýlit, a že žádný ani nebude. A jak jí chceš vysvětlit tohle?

Já nebudu nic vysvětlovat.

No jistě. Ty jseš jenom chlápek, co usnul v pramičce. Jenže v úterý o půlnoci dopluge ta pramička k vodopádům, Georgi. Proboha, jdi v pondělí za Monohanem a vezmi mu vítr z plachet. Podepiš to. Stejně budeš mít průšvih, po tom všem, co jsi v pátek večer napovídal Ordnerovi. Ale z tohohle se dostaneš.

Bůh ví, že už jsi se dostal z horších.

Jdi pryč. Já už skoro spím.

Jde o Charlieho, vid'?' Tohle je způsob, jak spáchat sebevraždu. Ale k Mary to není fér. K nikomu to není fér. Ty jsi -

Prudce se napřímil a rozlil obsah své skleničky na koberec.

"Fér možná jenom sám k sobě."

A co ty zbraně, Georgi? Co ty zbraně?

Rozechvěle vzal sklenici a nalil si další mix.

26. listopadu 1973

Obědval s Tomem Grangerem u Nickyho, v restauraci vzdálené asi tři bloky od prádelny. Seděli v boxu, popíjeli lahvové pivo a čekali na jídlo. Hudební skříň vyhrávala "Good-bye Yellow Brick Road" od Eltona Johna.

Tom mluvil o zápase Mustangů s Chargery, který Chargeři vyhráli 37:6. Tom miloval všechny sportovní týmy z města a jejich prohry ho přiváděly k šílenství. Jednou, pomyslel si, když poslouchal, jak Tom kritizuje hráče po hráči celou sestavu Mustangů, si Tom Granger uřízne ucho nožem na prádlo a pošle ho generálnímu řediteli klubu. Jen šílenec by ho posílal trenérovi, který by se jen zasmál a připíchl ho na nástěnku v šatně, jenže Tom ho pošle generálnímu řediteli, který se nad ním zamyslí.

Jídlo jim přinesla číšnice v bílém kalhotovém kostýmu. Její věk odhadl tak na tři sta, možná tři sta čtyři let. Váhu tak na polovinu.

Nad levým nadrem měla malou jmenovku:

GAYLE

Děkujeme za Vaši zákaznickou přízeň

Tom měl plátek rostbífů, který plaval břichem vzhůru v hojnosti omáčky. On si objednal dva cheesburgery, nepropečené, s hranolky. Věděl, že cheesburgery budou propečené. Už v téhle restauraci jedl. Dálnice Nickyho mine o půl bloku.

Během jídla Tom dokončil svou tirádu na včerejší zápas a zeptal se ho na Waterford a na jeho schůzku s Ordnerem.

"Ve čtvrtek nebo v pátek to podepíšu," řekl.

"Myslel jsem, že opce vyprší v úterý."

Zopakoval svou historku o tom, jak Thom McAn usoudil, že Waterford nechce. Lhát Tomu Grangerovi moc zábavné nebylo. Znal ho už sedmnáct let. Tom nebyl nijak zvlášť bystrý. Lhát mu nebylo nic těžkého.

"Jo tak," řekl Tom, když si tu historku poslechl. A bylo hotovo. Tom donesl na vidličce do úst kus hovězího a zašklebil se. "Proč jíme tady? Vaří tu příšerně. Dokonce i kafe je tu hnusný. I moje žena vaří lepší."

"Já nevím," řekl a chopil se příležitosti. "Pamatuješ, jak otvírala ta nová italská restaurace? Byli jsme tam s Mary a Věrnou."

"Jo, v srpnu. Věrna pořád vzpomíná na tu ricottu... ne, rigatoni. Tak tomu říkali. Rigatoni."

"A pamatuješ na toho chlápka, co seděl vedle nás? Na toho velkého tlustého?"

"Velkej, tlustej..." Tom přezývoval a pokoušel si vzpomenout. Zavrtěl hlavou.

"Říkal jsi, že je to šejdíř."

"Áááá." Otevřel doširoka oči. Odstrčil talíř, zapálil si tareytonku a zhasnutou zápalku odhodil na talíř, kde zůstala plavat v omáčce. "No jo, máš pravdu. Sally Magliore."

"Tak se jmenoval?"

"No jasně. Velkej s tlustýma brejlema. Devět brad. Salvátore Magliore. To zní jako nějaká specialita v italském bordelu, vid'?" Říkali mu Jednookej Sally, protože měl v jednom oku šedej zákal. Odstranili mu ho před třema rokama na klinice Mayo... ten zákal, ne oko. Jo, to je velkej šejdíř."

"V čem jede?"

"Snad v čem jedou všichni, ne?" zeptal se Tom a odklepl popel z cigarety do talíře. "V drogách, v holkách, v hazardu, v podvodnejch investicích, v lichvě. A ve vraždění ostatních šejdířů. Nečetl jsi noviny? Zrovna minulej tejden. Za benzínkou našli jednoho chlápka v kufru vlastního auta. Byl šestkrát střelenej do hlavy a měl podříznutej krk. To je fakt směšný. Proč by mu někdo podřezával krk, když mu právě udělal šest děr do hlavy? Organizovanej zločin, to je to, v čem Jednookej Sally jede."

"Má nějakou legální zástěrku?"

"Jo, myslím, že jo. Na Přistávací dráze, v Nortonu. Prodává auta. Maglioreho zaručeně dobré ojeté vozy. Mrtvola v každým kufru." Tom se zasmál a odklepl do talíře další popel. Gayle se vrátila a zeptala se, jestli si ještě dají kávu. Oba jí to odsouhlasili.

"Dneska jsem dostal ty klínový čepy na dveře kotle," řekl Tom. "Připomínaj mi máho vobra."

"Opravdu?"

"Jo, měl bys ty macky vidět. Přes dvacet čísel dlouhý a uprostřed tak vosům v průměru."

"Nemluvíš o tom mém?" zeptal se a oba se rozesmáli a pak se bavili o práci, dokud nebyl čas se tam vrátit.

Toho odpoledne vystoupil na Barker Street a zašel do tiché hospody v sousedství, k Duncanovi.

Objednal si pivo a chvílku poslouchal, jak Duncan špačkuje kvůli prohře Mustangů. Ze zadní místnosti přišel nějaký člověk a řekl Duncanovi, že jeden hrací automat nějak nefunguje. Duncan se na něj šel podívat a on popíjel pivo a díval se na televizi. Byla tam nějaká telenovela. Dvě ženy se tragickým tónem bavily o nějakém Hankovi. Hank se vracel domů z koleje a jedna z těch žen právě zjistila, že je to její syn, následek tragického milostného experimentování po maturitním plese před dvaceti lety.

Freddy chtěl něco říct, ale George ho okamžitě umlčel. Spínač fungoval skvěle. Už celý den.

To teda jo, ty zasranej schizouši! zařval Freddy a George ho odstavil. Jdi si roznášet svoje papíry, Freddy. Tady jseš persona non grata.

"Samozřejmě mu to neřeknu," prohlásila jedna z žen v televizi. "Jak bych mu to asi měla říct?"

"Prostě... mu to řekni," poradila jí druhá.

"A proč bych mu to měla říkat? Proč bych mu měla kazit celý život něčím, co se stalo před dvaceti lety?"

"To mu chceš lhát?"

"Nic mu neřeknu."

"Ty mu to musíš říct."

"Sharon, to si nemůžu dovolit."

"Když mu to neřekneš ty, Betty, řeknu mu to sama."

"Ten zsranej automat je na sračky," rozčiloval se Duncan při návratu. "Zlobí už od té doby, co ho sem dali. A co já teď musím udělat? Zavolat tomu zsranému výrobcí. Čekat dvacet minut, dokud mě nějaká nablblá sekretářka nepřepojí na správnou linku. Poslouchat nějakýho chlápka, jak má hrozně moc práce, ale že mi na to snad ve středu někoho pošlou. Ve středu! Pak se tu v pátek ukáže nějaký debil, který má mozek mezi půlkama, vypije mi tu za čtyři dolary piva, který nezaplatí, spraví to a narafičí tam něco tak, aby se to za čtrnáct dní rozbilo, a řekne mi, ať upozorním chlapy, že do toho nemají tak třískat. Kdysi jsem tu míval ty automaty s kuličkou. Ty byly dobrý. Rozbily se málokdy. Jenže tohle je pokrok. Jestli tu budu ještě v osmdesátém roce, vezmou mi tyhle a daj mi sem automaty, který ti ho vykouřeš. Dáš si ještě pivo?"

"Jasně."

Duncan ho odešel natočit. On položil na pult padesát centů a šel si zavolat do kabiny vedle rozbitého automatu. Ve Zlatých stránkách si našel pod položkou Automobily nové a ojeté MAGLIOREHO OJETÉ VOZY, silnice č. 16, Norton 892-4576. Když jste vjeli do Nortonu, silnice č. 16 vyústila do Venner Avenue, známé také jako Přistávací dráha, kde jste mohli dostat všechno, co se ve Zlatých stránkách neinzeruje.

Vhodil do telefonního automatu deset centů a vytočil číslo Maglioreho ojetých vozů. Po druhém zazvonění se ozval mužský hlas: "Maglioreho ojeté vozy."

"Tady Dawes," řekl. "Barton Dawes. Můžu mluvit s panem Magliorem?"

"Sal má práci, ale rád vám pomůžu sám, pokud to bude v mých silách. Jmenuju se Pete Mansey."

"Ne, musím mluvit přímo s panem Magliorem, pane Mansey. Jde o dvě eldorada."

"To jste dostal špatný tip," řekl Mansey. "My do konce roku žádné velké vozy nebereme, kvůli té energetické krizi. Nikdo je nekupuje. Takže -"

"Ale já je chci koupit od vás," řekl.

"Cože?"

"Dvě eldorada. Jedno ze sedmdesátého, jedno z dvaasedmdesátého. Jedno zlaté, druhé krémové. Minulý týden jsem o nich mluvil s panem Magliorem. Chci je koupit."

"Ano, jistě. Jenže on tu teď opravdu není, pane Dawesi. Abych vám řekl pravdu, je v Chicagu. Přijede asi v jedenáct večer."

Venku Duncan věšel na automat ceduli s nápisem:

MIMO PROVOZ

"A bude tam zítra?"

"Určitě. Hovořili jste o obchodní smlouvě?"

"Ne, šlo by o přímý nákup."

"Za zvláštních podmínek?"

Chvilí zaváhal a pak řekl: "Ano, přesně tak. Můžu přijít ve čtyři?"

"Jistě."

"Díky, pane Mansey."

"Řeknu mu, že jste volal."

"Řekněte." Opatrně zavěsil. Potily se mu dlaně.

Když se vrátil domů, Merv Griffin si povídal s celebritami. Nepřišla žádná pošta; to byla úleva. Odešel do obývacího pokoje.

Mary upíjela rum z čajového šálku. Vedle sebe měla krabici s papírovými ubrousky a v pokoji to vonělo mentolem a eukalyptovým olejem.

"Jak se cítíš?" zeptal se jí.

"Delíbej bě," řekla a její hlas zněl jako vzdálená mlhová siréna. "Děkde jsem děco chytila."

"Chudinko." Políbil ji na čelo.

"Derada tě obtěžuju, Barte, ale dedakoupil bys večer potravidy? Běla jsem jít s Beg Carderovou, ale busela jseb to odvolat."

"Jistě. Máš teplotu?"

"De. Do, boždá trochu."

"Nemám ti domluvit návštěvu u Fontainea?"

"De. Dobluvíb si ji saba, když se to do zítřka dezlepší."

"Jsi pěkně nastydla."

"To jo. Vicks bi da chvíli pobohly, ale teď..." Pokrčila rameny a unaveně se usmála. "Bluvíb jak kačer Dodald."

Chvíli zaváhal a pak řekl: "Zítřa večer přijdu domů o něco později."

"Copak?"

"Jedu se do Northsideu podívat na jeden dům. Připadá mi docela dobrý. Šest pokojů. Vzadu malý dvůr. A není to daleko od Hobartů."

Proč jí to děláš, ty špinavěj gaunere? řekl Freddy docela zřetelně.

Mary se rozzářila. "To je báječné! Bůžu jet s tebou?"

"Takhle nachlazená radši ne."

"Já se dabalíb."

"Příště," řekl rozhodně.

"Tak dobře." Podívala se na něj. "Kodečdě s tib děco děláš. Už jseb bělá strach."

"Neboj se."

"Debudu."

Napila se horkého grogu a opřela se o něj. Slyšel její sípavý dech. Merv Griffin se bavil s Jamesem Brolinem o jeho novém filmu, Westworld. Koho to zajímá?

Po chvíli Mary vstala a dala do trouby televizní večeři. On také vstal, přepnul televizi na opakování

"Jednotky F" a snažil se neposlouchat Freddyho. Nicméně ten po chvíli změnil tón.

Vzpomínáš si, jak jsi dostal první televizi, Georgie? Pousmál se. Nedíval se teď na Forresta Tuckera, ale skrz něj. Vzpomínám, Frede. To víš, že vzpomínám.

Jednu večer, bylo to asi dva roky po svatbě, se vrátili domů z návštěvy Upshawových, kde sledovali "Vaši hitparádu" a Dana Fortunea. Mary se ho zeptala, jestli mu Donna Upshawová nepřípadala trochu... no, mimo. Teď když tu tak seděl, vzpomněl si, jak mu Mary připadala štíhlá a zvláštní, úchvatně vyšší v těch bílých sandálech, které si vzala na oslavu léta. Měla i bílé šortky; její nohy v nich vypadaly dlouhé a skotačivé, jako by jí sahaly málem až k bradě. Po pravdě řečeno ho vůbec nezajímalo, jestli Donna Upshawová byla nebo nebyla mimo. Jeho zájem se upíral na to, aby zbavil Mary těch přiléhavých šortek. To byl jeho skutečný zájem - řečeno zcela bez obalu.

"Třeba už ji unavuje podávat španělské buráky polovině sousedů jen proto, že v naší ulici jediní Upshawovi mají televizi."

Musel si přiznat, že si všiml, jak Mary nepatrně vraští čelo - to vždycky znamenalo, že něco kuje, ale to už byli v polovině schodů k jejich bytu a jeho ruka bloudila po jejím zadku - po tom krásném malém zadečku - a teprve později, když bylo po všem, řekla:

"Kolik by nás stál stolní model, Barte?"

V polospánku odpověděl: "Řekl bych, že motorolu bychom mohli mít tak za osmadvacet, možná třicet dolarů. Ale philco -"

"Já nemyslím rádio. Já myslím televizi."

Posadil se, rozsvítil lampičku a podíval se na ni. Ležela tam nahá, s příkrývkou kolem boků, a přestože se na něj usmívala, poznal, že to myslí vážně. Byl to ten její vyzývavý úsměv.

"Mary, my si nemůžeme dovolit televizi."

"Kolik stojí stolní model? GE nebo philco nebo něco?"

"Myslíš novou?"

"Novou?"

Pozoroval hříčky světla lampičky na nádherných křivkách jejích ňader a zvažoval tu otázku. Byla tehdy o tolik štíhlejší (i když teď rozhodně není tlustá, Georgi, pokáral se; to jsem nikdy neřekl, milý Freddy), o tolik víc plná života. I praskání jejích vlasů při česání vysílalo do světa zprávu: plná života, probuzená, vnímavá...

"Kolem sedmi set padesáti dolarů," odpověděl a myslel si, že po tomhle jí ten úsměv zmizí... ale nezmizel.

"Tak podívej se," řekla a pod příkrývkou si zkřížila nohy do tureckého sedu.

"Já se dívám," zašklebil se.

"Takhle jsem to nemyslela." Ale zasmála se a nádherně zčervenala od tváří ke krku (a tu příkrývku si nevytáhla, vzpomněl si).

"Co máš na mysli?"

"Proč chtějí televizi chlapi?" zeptala se. "Aby se mohli o víkendech koukat na sport. A proč ji chtějí ženy? Kvůli odpoledním seriálům. Můžou se na ni dívat při žehlení nebo jen tak, když si po práci dají nohy na stůl. Předpokládejme, že místo posedávání budeme něco dělat - něco, co se vyplatí..."

"Třeba číst si knížku nebo milovat se?" navrhl.

"Na to si vždycky čas najdeme," řekla, zasmála se a zčervenala. Oči měla ve světle lampičky temné a mezi řadry se jí rýsoval polokruhovitý stín. Věděl, že jí ustoupí, byl by jí koupil i skříňový zenith za patnáct set dolarů, jen kdyby mu dovolila, aby se s ní znovu pomiloval, a při té myšlence cítil, jak tuhne, jak se had mění v kámen, jak jednou Mary řekla, když se přiočila na silvestrovské oslavě u Ridpathsů (a on teď, po osmnácti letech, cítil, jak ten had znovu kamení - navzdory té vzpomínce).

"No tak dobře," řekl, "já si najdu vedlejšák na víkendy a ty na odpoledne. Ale co, milá Marie, když už nejsi panenka Marie, budeme dělat?"

Skočila na něj a on ucítil její hebká prsa na břiše (tenkrát téměř plochem, Freddy, ani náznak nynějšího bříška). "V tom je právě půvab celé té akce!" řekla. "Kolikátého je dneska? Osmnáctého června?"

"Ano."

"Tak si sežeň na víkendy svůj vedlejšák a osmnáctého prosince dáme peníze dohromady -"

"- a koupíme si topinkovač," usmál se.

"- a koupíme si tu televizi," řekla vážně. "Jsem si jistá, že to dokážeme, Barte." Pak se znovu rozhihňala.

"A nejlepší na tom bude, že si až do Vánoc neřekneme, co jsme dělali na ty vedlejšáky."

"Pokud ovšem neuvidím nade dveřmi červené světlo, až se zítra odpoledne vrátím z práce," kapituloval. Vyskočila si na něj a začala ho lechtat. Lechtání přešlo v laskání.

"Pojď s ním ke mně," zašeptala mu u krku a jemně, ale trýznivě ho sevřela, přitahovala si ho a tiskla zároveň. "Pojď do mě, Barte."

Později, už znovu ve tmě, s rukama zkříženýma za hlavou, řekl: "Takže si to neřekneme."

"Ne."

"Mary, jak jsme se k tomu vůbec dostali? Když jsem řekl, že Donna Upshawová nechce podávat španělské buráky polovině sousedů?"

Při odpovědi už se nehihňala. Mluvila střízlivě a vyrovnaně, možná až trochu naháněla hrůzu; s jejím hlasem zavanula do teplého červnového vzduchu jejich bytu ve druhém poschodí domu bez výtahu zima.

"Nerada žiju na cizí účet, Barte. A nebudu tak žít. Nikdy."

Asi půldruhého týdne si ten její bizarní nápad přemílal v hlavě a přemýšlel, co by tak k čertu mohl dělat, aby za příštích asi dvacet víkendů přinesl domů svou polovinu ze sedmi set padesáti dolarů (spíš možná tři čtvrtiny, jak se určitě ukáže, napadlo ho). Byl trochu starý na to, aby za čtvrtáček sekal trávníky. A Mary měla pohled - tak trochu samolibý pohled - který ho přivedl na myšlenku, že buď už něco získala, nebo má něco rozdělaného. Radši si rychle obuj tretry, Barte, pomyslel si a musel se sám sobě nahlas zasmát.

To byly časy, vid', Freddy? zeptal se sám sebe jako Forrest Tucker a "Jednotka F" ustoupila reklamě na ovesné vločky, v níž animovaný králík hlásal, že Trix jsou pro děti. To byly, Georgie. To byly zatraceně krásné časy.

Jednou po práci odemykal auto a pohled mu náhodou padl na vysoký tovární komín za čistírnou a vtom ho to napadlo. Zastrčil si klíčky zpátky do kapsy a šel si promluvit s Donem Tarkingtonem. Don se rozvaloval v židli a díval se na něj zpod huňatého obočí, které mu už tehdy šedivělo (stejně jako chlupy, které mu vylézaly z uší a z nozder). Ruce měl složené na prsou.

"Takže natřít komín," řekl Don.

Přikývl.

"O víkendech." Znovu přikývl. "Za tři sta dolarů." I Znovu přikývl.

"Ty ses zbláznil." Rozesmál se.

Don se pousmál. "Ty fetuješ, Barte?"

"Ne," odpověděl. "Jde o takovou záležitost mezi mnou a Mary."

"O sázku?" Huňaté obočí se posunulo o půl míle vzhůru. "Řekl bych to jemněji. O sázečku. Ten komín stejně potřebuje natřít, Done, a já potřebuju těch tři sta dolarů. Tak co říkáš? Na smlouvu s firmou by tě to vyšlo na čtyři sta dvacet pět."

"To sis prověřil?"

"Prověřil."

"Ty jsi šílenec," rozesmál se Don. "Nejspíš se tam zabiješ."

"Jo, to máš možná pravdu," řekl a rozesmál se taky (a tady, po i osmnácti letech, když králíka Trixe střídaly večerní zprávy, seděl a usmíval se jako blázen).

A tak se o jednom víkendy po Čtvrtém červenci ocitl na vratkém lešení pětadvacet metrů nad zemí. V ruce držel štětku a klátil se ve větru. Jednou ho zastihla náhlá odpolední bouře, přetrhla jedno lano, které drželo lešení, tak snadno, jako přetrhnete provázek na balíčku, a on málem spadl. Jistící lano, které měl kolem pasu, však vydrželo, a tak se s bušícím srdcem spustil na střechu a byl přesvědčený, že nic na světě už ho tam nahoru nedostane - rozhodně ne kvůli blbě televizi. Ale vrátil se tam. Ne kvůli televizi, ale kvůli Mary. Pro ten odraz lampičky na jejích malých pevných řadrech, pro ten její vyzývavý úsměv na rtech i v očích - v těch tmavých očích, které dokázaly zesvětlát nebo ještě víc ztmavnout do barvy kupovitých mračen před bouřkou.

Začátkem září dokončil nátěr komínu; ten se teď bělostně tyčil proti obloze, jako by byl namalovaný křídou na modré tabuli, štíhlý! a zářivý. Když si drhl potřísněné ruce ředidlem, díval se na něj s jistou hrdostí.

Don Tarkington mu zaplatil šekem. "Není to špatný," pronesl jedinou poznámku, "na to, jakej blbec to dělal."

Zbýlých padesát dolarů si vydělal obkládáním stěn nového obývacího pokoje u Henryho Chalmerse - Henry u nich tehdy dělal předáka - a nalakováním stárnoucího motorového člunu Ralpa Tremonta. Když nadešel osmnáctý prosinec, seděli s Mary u jejích malého jídelního stolu jako dva znepřátelení, ale přesto podivně přátelští pistolníci a on před ní položil tři sta devadesát dolarů v hotovosti - uložil peníze do banky a dostal nějaké úroky.

Ona k nim položila čtyři sta šestnáct dolarů, které vytáhla z kapsy zástěry. Byl to mnohem větší balíček než ten jeho, protože se skládal převážně z dolarovek a pětidolarovek.

Jen zalapal po dechu a řekl: "Cos proboha dělala, Mary?"

"Ušila jsem šestadvacaterý šaty, obroubila devětačtyřicaterý, rozpárala čtyřiašedesátery. Ušila jsem jednatřicet sukni, uháčkovala tři dečky, upletla tři předložky, z toho jednu dokonce vzorovanou. Dál jsem upletla pět svetrů, dvě barevné vlněné příkrývky a jednu kompletní sadu prostírání. Vyšila jsem třiašedesát kapesníků, dvanáct sad ručníků a dvanáct sad polštářů. Ještě teď mě všechny ty monogramy pronásledují ve spánku."

Se smíchem před sebe natáhla ruce a on si teprve teď všiml tvrdých mozolů na špičkách jejích prstů, jaké se časem utvoří každému kytaristovi.

"Bože můj, Mary," vypravil ze sebe chraplavě. "Podívej se na svoje ruce."

"Mým rukám nic není," řekla a její oči potemněly a zatančily. "Ale tys na tom komíně vypadal roztomile, Barte. Jednou mě napadlo, že bych si koupila prak a zkusila tě trefit do zadku -"

S řevem vyskočil a pronásledoval ji přes pokoj do ložnice. Kde jsme strávili zbytek odpoledne, jak si vzpomínám, Freddy, starouši.

Zjistili, že mají nejen na stolní model televize, ale že za dalších čtyřicet dolarů už by dostali skříňovou. RCA vsadila na nové modely, jak jim řekl majitel Johnova obchodu s televizemi ve městě (ten obchod už je samozřejmě dávno pohřbený pod prodloužením dálnice číslo 784 spolu s kinem Grand a vším ostatním), a riskuje úplně všechno. Rád jim ji přenechá za pouhých deset dolarů týdně -

"Ne," řekla Mary.

Johna to zjevně ranilo. "Paní, ta nabídka platí jen čtyři týdny. Na takové úvěrové podmínky už v životě nenarazíte."

"Okamžik," řekla Mary a odvedla si ho ven do předvánočního chladu, kde se celou ulicí linuly koledy.

"Mary, on má pravdu. Takový úvěr -"

"První, co si koupíme na úvěr, bude náš vlastní dům, Barte," řekla. Mezi očima se jí objevila tenká vráska. "Teď mě poslouchej -"

Vrátili se dovnitř. "Podržíte nám ji?" zeptal se Johna.

"Snad ano - nějaký čas. Ale letos se mi obchody dost hýbou, pane Dawesi. Jak dlouho?"

"Jen přes víkend," řekl. "V pondělí večer si přijdu."

Víkend strávili na venkově, nabalení proti chladu a sněhu, který hrozil, ale nepřišel. Pomalu projížděli po okreskách a smáli se jako děti. On měl na sedadle kartonek piva, Mary láhev vína. Pivní lahve nevyhazovali a cestou sbírali další; pytle lahví od piva, pytle lahví od limonád, malé za dva centy, velké za pět. Byl to nádherný víkend, jak tak na něj teď Bart vzpomínal - Mary měla dlouhé vlasy, které jí padaly na záda koženkového kabátu barvy jejích tváří. Brodila se podzimním spadaným listím v příkopu a to šustění připomínalo zvuk lesního požáru... pak narazila na láhev, vítězně ji zdvihla a s dětským úsměvem na něj tou lahví mávala přes silnici.

Dneska už vratné lahve neexistují, Georgie. Dneska platí pravidlo žádná záloha, žádné vracení. Použij a vyhod'.

To pondělí po práci vrátili lahve za jedenatřicet dolarů. Navštívili čtyři supermarkety, aby to bohatství rozvrstvěli. K Johnovi přijeli deset minut před zavřením.

"Chybí mi devět dolarů," řekl majiteli obchodu.

John napsal přes účetní doklad nalepený na obalu televize ZAPLACENO. "Veselé Vánoce, pane Dawesi," řekl. "Jen si dojdu pro vozík a pomůžu vám s ní."

Odvezli ji domů a vzrušený Dick Keller z přízemí jim pomohl vynést ji nahoru. Ten večer se dívali na televizi až do hymny na posledním kanálu, který ještě vysílal, a pak se s bolením hlavy od únavy očí milovali před monoskopem.

Od té doby byla televize jen málokdy takhle příjemná.

Mary vešla a uviděla ho, jak s prázdnou sklenicí od whisky s ledem v ruce sleduje televizi.

"Večeři máš hotovou, Barte," řekla. "Chceš ji přinést sem?"

Podíval se na ni a napadlo ho, kdy vlastně naposled viděl na jejích rtech ten vyzývavý úsměv... kdy jí tam vlastně ta vráska mezi očima zůstala nastálo, jako jizva, jako tetování prozrazující věk. Taky ho napadlo, že člověk vlastně někdy přemýšlí o věcech, které vůbec nechce vědět. Proč to tak je?

"Barte?"

"Najíme se v jídelně," řekl. Vstal a vypnul televizi.

Posadili se. Podíval se na jídlo na hliníkovém tácku. V každé ze šesti malých přihrádek bylo něco natěsnaného. Na mase byla omáčka. Měl dojem, že na mase v televizních večeřích je vždycky omáčka. Maso z televizní večeře by bez omáčky vypadalo holé, pomyslel si a pak si vzpomněl na myšlenku, která ho zničehonic napadla při pohledu na Lornea Greena: Chlapče, já tě nechám ostříhat dohola.

Tentokrát ho nepobavila. Spíš ho trochu vyděsila.

"Čebu ses tak usbíval v obýváku, Barte?" zeptala se Mary. Od nachlazení měla zarudlé oči a rozbolavělý, rozpraskaný nos.

"Už si nevzpomínám," odpověděl a hlavou mu blesklo: Asi budu křičet. Pro ztracené věci. Pro ten tvůj úsměv, Mary. Promiň, že zakloním hlavu a budu řvát pro úsměv, který už ti nadobro zmizel z tváře.

"Vypadal jsi tak šťastdě," řekla.

Proti své vůli - bylo to tajné a on ten večer cítil, že potřebuje svá tajemství, ten večer byly jeho pocity rozbolavělé jako Maryin nos -proti své vůli řekl: "Vzpomněl jsem si na ten den, kdy jsme jeli sbírat lahve, abychom dali dohromady peníze na tu televizi. Na tu skříňovou RCA."

"Jo takhle," řekla Mary a nad svou televizní večeři kýchlá do kapesníku.

Ve Stop'n'Shop narazil na Jacka Hobarta. Jack měl plný vozík zmrazených potravin, konzerv k ohřátí a spoustu piva.

"Jacku!" řekl. "Co děláš až tady?"

Jack se pousmál. "Ještě jsem si nezvykl na ten nový obchod, takže... jsem si myslel..."

"Kde je Ellen?"

"Musela odletět do Clevelandu," řekl. "Zemřela jí matka."

"Ježíši, to je mi líto, Jacku. Co tak najednou?"

Všude kolem nich proudili pod chladným stropním osvětlením zákazníci. Ze skrytých reproduktorů se linula nevyrazná hudba. Minula je žena s plným nákupním vozíkem, která za sebou vlekla řvoucí tříleté dítě v modré bundičce s posmrkanými rukávy.

"Jo, nikdo to nečekal," řekl Jack Hobart, prázdně se usmál a podíval se do svého vozíku. Měl v něm velký žlutý pytel s nápisem:

KOČIČÍ ZÁCHOD, KOČIČÍ STELIVO

Použijte, vyhod'te!

Hygienické!

"Nikdo to nečekal. Cítila se nějak mizerně, to ano, ale myslela si, že je to změnou prostředí. Byla to rakovina. Otevřeli ji, podívali se do ní a zase ji zašili. Za tři týdny umřela. Pro Ellen to byla rána. Pochop, je jen o dvacet let mladší."

"Chápu," řekl.

"Takže na chvíli odletěla do Clevelandu."

"Jo."

"Jo."

Podívali se na sebe a zaraženě se usmáli.

"Tak jak tam je?" zeptal se. "Myslím v Northsideu."

"No, abych ti pravdu řekl, Barte, nepřipadá mi to tam moc přátelské."

"Ne?"

"Víš o tom, že Ellen pracuje v bance?"

"Ano, jistě."

"Víš, že tady se holky domlouvaly na společných jízdách do práce -já jsem nechával Ellen auto každý čtvrtek. Ten den brala kamarádky ona. Z Northsideu do města jezdí taky společně, ale všechny ty ženské, které se na tom domluvily, jsou členkami nějakého klubu, kam Ellen přijmou, až tam bude bydlet nejmíň rok."

"To mi zavání diskriminací, Jacku."

"Jsou to krávy," řekl Jack zlostně. "Ellen do toho jejich klubu nevstoupí, i kdyby se k ní plazily na ulici po čtyřech. Koupil jsem jí vlastní auto. Ojetého buicka. Miluje ho. Měl jsem to udělat už před dvěma lety."

"A co dům?"

"Dům je dobrý," řekl Jack a povzdychl si. "Jen ta elektřina je drahá. Měl bys vidět náš účet. Pro lidi s dítětem na vysoké škole je to dost zlé."

Sunuli se dál. Jacka přešla zlost a jemu se vrátil do tváře ten zaražený úsměv. Uvědomil si, že Jack je až dojemně rád, že vidí někoho ze starých sousedů a že si ty chvíle úmyslně prodlužuje. Náhle si představil Jacka, jak se potlouká po novém domě, jehož místnosti naplňuje přízračný zvuk televize, zatímco jeho žena je tisíc mil daleko a sleduje, jak její matku ukládají do země.

"Hele, co kdybychom zašli k nám?" zeptal se. "Dáme si pár piv a poslechneme si Howarda Cosella, který nám vysvětlí, co všechno je špatného ve fotbalové lize."

"Jo, to by bylo skvělé."

"Jenom zavolám Mary, až vyjdeme ven."

Zavolal Mary a Mary řekla dobře. Řekla, že dá do trouby nějaké cukroví z mrazáku a pak si půjde lehnout, aby od ní Jack něco nechytil.

"Jak se bu tab vlastně líbí?" zeptala se.

"Snad je spokojený. Maře, Ellenina matka zemřela. Ellen odletěla do Clevelandu na pohřeb. Byla to rakovina."

"Bože."

"Tak jsem si říkal, že by Jack možná uvítal společnost, víš -"

"Ale sabozřejbě." Na okamžik se odmlčela. "A řekls bu, že zadedlouho bůžebe být sousedí?"

"Ne," odpověděl. "To jsem mu neřekl."

"To jsi běl. Třeba by ho to rozveselilo."

"Jistě. Tak zatím, Mary."

"Ahoj."

"Vem si aspirin, než si půjdeš lehnout."

"Určitě."

"Tak ahoj."

"Ahoj, Georgi."

Podíval se na telefon a zamrazilo ho. Takhle mu říkala jen tehdy, když ji hodně potěšil. Hra na Freda a George byla původně Charlieho hrou.

Když s Jackem Hobartem přijeli domů, dívali se na fotbal. 'Vypili spoustu piva. Jenže to nebylo moc dobré.

Když Jack ve čtvrt na jednu nastupoval do svého auta, aby odjel domů, nevesele se na něj podíval a řekl: "Ta zatracená dálnice. Ta nám všechno vzala."

"To máš pravdu." Pomyslel si, že Jack vypadá staře, a to ho vyděsilo. Jack byl v jeho věku.

"Ozvi se, Barte."

"Jistě."

Prázdně se na sebe usmáli. Byli trochu opilí, trochu jim bylo nevolno. Díval se za Jackovým autem, dokud zadní světla nezmizela ve dlouhé svažité zatáčce.

27. listopadu 1973

Měl trochu kocovinu a byl trochu ospalý z ponocování. Zvuk praček přecházejících do ždímacího režimu mu připadal hlučný a při dunění a syčení lisů na žehlení košil a mandlu se krčil.

Freddy byl ještě horší. Freddy byl dneska skutečný ďábel.

Poslouchej mě, řekl Freddy. Tohle je tvoje poslední šance, chlapče. Máš pořád ještě celé odpoledne, abys zašel k Monohanovi. Když prošvihneš pátou hodinu, bude už pozdě.

Opce vyprší až po půlnoci.

To máš pravdu. Jenže po práci bude mít Monohan nutkavou potřebu navštívit nějaké příbuzné. Na Aljašce. Pro něj to znamená jen rozdíl mezi pětačtyřicetitisícovou provizí a padesáti tisíci dolary - to je cena nového vozu. Na takové peníze nepotřebuješ kapesní kalkulačku. Za takové peníze si můžeš nechat vypátrat příbuzné v kanalizaci pod Bombají.

Jenže to už bylo jedno. Zašlo to příliš daleko. Nechal stroj běžet bez dohledu příliš dlouho.

Hypnotizovala ho blížící se exploze, téměř se na ni toužebně těšil. Břicho mu sténalo pod náporém žaludečních šťáv.

Téměř celé odpoledne strávil v prádelně sledováním Rona Stonea a Davea, kteří tu v provozu zkoušeli nové výrobky. V prádelně byl hluk. Trápil mu rozbolavělou hlavu, ale neslyšel přes něj vlastní myšlenky.

# # #

Po práci si vzal na parkovišti vlastní auto - Mary mu ho na ten den ráda přenechala, protože se přece jel podívat na jejich nový dům, a projel centrem do Nortonu.

Před hospodami a na rozích postávali černoši. Restaurace nabízely různá černošská jídla. Děti tančily a skákaly na křídou pomalovaných chodnících. Všiml si luxusního auta - byl to obrovský růžový Cadillac Eldorado - které zastavilo před anonymním činžákem obloženým hnědým pískovcem. Vystoupil z něj černoch velikosti Wilta Chamberlaina v bílém plantážnickém klobouku, sněhobílém obleku s perlovými knoflíky a v černých botách na vysoké podrážce s velkými zlatými přezkami po stranách. Měl rákosovou hůl s obrovskou slonovinovou koulí nahoře. Pomalu a majestátně obešel kapotu vozu, na níž byly parohy soba karibu. Kolem krku měl stříbrný řetěz se stříbrnou lžičkou místo přívěsku a mžoural ve sporém podzimním slunci. Děti se k němu sbíhaly pro cukroví.

Po devíti blocích činžáky ustoupily neupraveným rozbláčeným loukám. V loužích se držela stojatá olejnatá voda, na jejíž hladině se vytvářely nezáživné duhy. Vlevo, téměř na horizontu, viděl přistávat letadlo na městském letišti.

Jel teď po silnici číslo 16 podél příměstské řídké zástavby. Minul McDonald's, Shakey's, Nino's Steak Pit. Minul Dairy Freez a motel Noddy Time, obojí mimo sezónu zavřené. Minul nortonské kino pro motoristy, na jehož markýze bylo napsáno:

PO-SO-NE
NEPOSEDNÉ MANŽELKY
NĚKTEŘÍ PŘIBĚHLI DO 18 LET NEPŘÍSTUPNO
SMOLARĚ

Projel kolem kuželny a tréninkové louky na golf, která byla mimo sezónu zavřená, a kolem dvou benzinových pump, na nichž byly nápisy:

LITUJEME, BENZIN NENÍ

Přiděly na prosinec měly dostat teprve za čtyři dny. Nedokázal litovat zemi, která procházela krizí jako z nějaké science-fiction - plnila ropné zásoby až příliš dlouho, než aby si zasloužila jeho soucit, ale bylo mu líto těch malých lidí, které uskrípaly ty velké lítačky.

Po dalším půldruhém kilometru jízdy dorazil k Maglioreho ojetým vozům. Nevěděl sice, co čekal, ale cítil se zklamaný. Vypadalo to jako levný pochybný podnik. Vozy byly seřazené na parkovišti čelem k silnici. Na prověšené šňůře mezi dvěma lampami, které vozy osvětlovaly v noci, se nad nimi třepotaly červené, žluté, modré a zelené praporky. Na čelních sklech nabízených automobilů byly ceny a nápisy:

\$795
JEZDÍ VÝBORNĚ!
a

\$550
DOBRÝ DOPRAVNÍ PROSTŘEDEK!

A na starém zaprášeném valiantu s prázdnými pneumatikami a prasklým čelním sklem:

\$75
LAHŮDKA PRO MECHANIKY

Nějaký mladík v červeném hedvábném saku mluvil s prodejcem v šedozeleň kabátu, který příkyvoval a neurčitě se usmíval. Stáli u modrého mustangu s prokvetlými prahy. Mladík řekl něco ostrého a plácl dlaní do dvířek u řidiče, od nichž se rzivě zaprášilo. Prodejce pokrčil rameny a dál se usmíval. Mustang maličko zestárl.

Uprostřed parkoviště byla kancelář a dílna. Zaparkoval a vystoupil z vozu. V garáži měli zvedák, na kterém spočíval starý dodge s obrovskými křídly. Zpod vozu vyšel mechanik a v umaštěných rukavicích držel jako kalich tlumič výfuku.

"Tady nemůžete parkovat, pane. Překážíte tady."

"A kde mám parkovat?"

"Jestli jdete do kanceláře, tak zajed'te dozadu."

Při objíždění budovy se musel opatrně protahovat uličkou mezi boční stěnou dílny z vlnitého plechu a řadou aut. Nakonec zaparkoval a vystoupil. Podvědomě se přikrčil před ostrým rezavým větrem. Jak měl obličej rozehřátý z auta, musel mhouřit oči, aby mu neslzely.

Vzadu bylo vrakoviště. Táhl se do neuvěřitelné dálky. Auta byla většinou odstrojená a stála tu na ráfcích nebo na osách jako oběti nějakého příšerného moru, které jsou příliš infekční i na to, aby je pohřbili do společného hrobu. Z masek vozů ho zaujatě pozorovala prázdná světla.

Vrátil se dopředu. Mechanik montoval tlumič. Vpravo od sebe na hromadě pneumatik měl postavenou

láhev koly.

Zavolal na mechanika. "Je tam pan Magliore?" Při konverzaci s automechaniky si vždycky připadal jako pitomec. Svůj první vůz dostal před čtyřiceti lety, a přesto se při hovoru s nimi cítil jako uhrovaný kluk.

Mechanik se podíval přes rameno, ale nepřestával pracovat s nástrčkovým klíčem. "Jo, je tam on a Mansey. Oba jsou v kanceláři."

"Díky."

"Není zač."

Stěny byly obloženy falešnou borovicí, zablácené lino na podlaze se skládalo z červených a bílých čtverců. Stály tu dvě staré židle a mezi nimi se vršila hromada potrháných časopisů - Outdoor Life, Field and Stream, True Argosy. Na židlích nikdo neseděl. Další dveře vedly patrně do další kanceláře a po levé straně byla malá kabina, která připomínala pokladnu kina. Seděla v ní nějaká žena, která pracovala na kalkulačce. Do vlasů měla vetknutou žlutou tužku. Brýle se strakatými obroučkami na zdobném řetězu jí ležely na ochablých prsou. Nervózně k ní došel. Než promluvil, navlhčil si rty.

"Promiňte."

Vzhlédla. "Ano?"

Měl šilené nutkání říct: Přišel jsem za Jednookým Sallym, krávo. Trhni si šajtlí.

Místo toho řekl: "Mám schůzku s panem Magliorem."

"Vážně?" Ostražitě si ho změřila a pak se probrala nějakými lístečky, které měla na stole vedle kalkulačky. "Jmenujete se Dawes? Barton Dawes?"

"Ano."

"Jděte dál." Roztáhla na něj rty a znovu začala t'ukat do kalkulačky.

Byl velice nervózní. Určitě věděli, že má něco za lubem. Určitě tu vedli nějaký pochybný podnik, to bylo zřejmé už jen z toho, jak s ním včera Mansey mluvil. A věděli, že on to ví. Možná by bylo lepší odsud hned vypadnout, jet co nejrychleji k Monohanovi a chytit ho ještě před odjezdem na Aljašku nebo do Timbuktu nebo kam to má vlastně namířeno.

Konečně, řekl Freddy. Konečně projevuje trochu rozumu.

Navzdory Freddyho hlasu však došel ke dveřím, otevřel je a vešel do druhé kanceláře. Byli v ní dva muži. Ten za psacím strojem byl tlustý a měl silné brýle. Druhý byl velice hubený a měl na sobě lososově růžové sportovní sako, které mu připomnělo Vinnieho. Skláněl se nad stolem. Prohlíželi si katalog J. C. Whitneyho.

Zdvihli k němu pohledy. Magliore se zpoza stolu usmál. Za těmi skly vypadaly jeho oči bledé a obrovské jako žlutky ztracených vajec.

"Pan Dawes?"

"Ano."

"Jsem rád, že jste se zastavil. Nechcete zavřít dveře?"

"Jistě."

Zavřel je. Když se obrátil, Magliore už se neusmíval. Ani Mansey se neusmíval. Jen se na něj dívali a teplota v místnosti jako by poklesla o deset stupňů.

"Tak o co jde?" zeptal se Magliore.

"Chci s vámi mluvit."

"Já dávám rozhovory zadarmo. Ale ne práškačům, jako jste vy. Volal jste Peteovi a kecal jste něco o dvou eldoradech. Tak teď se svěřte mně, pane. Řekněte mi, co je předmětem vašeho zájmu."

Zůstal stát u dveří. "Slyšel jsem, že prodáváte různé věci," řekl.

"Jo, jasně. Auta. Prodávám auta."

"Ne," řekl. "Jiné věci. Jako..." Rozhlédl se kolem sebe po obložených stěnách. Bůh ví, kdo všechno to tu má napíchnuté. "Prostě různé věci," vysoukal ze sebe.

"Myslíte jako že jedu v drogách a kurvách a černých sázkách? Nebo jste si chtěl zaplatit ostřelovače, který by sejmul vaši ženu nebo vašeho šéfa?" Magliore postřehl, jak sebou trhl, a chraplavě se zasmál.

"To nebylo tak špatný, na práškače to vůbec nebylo špatný. Přibrzdil jste, kdyby to tu náhodou bylo napíchnuté, co? To je to první, co vás učej na policejní akademii, nemám pravdu?"

"Podívejte se, já nejsem -"

"Drž hubu," zarazil ho Mansey. V rukou držel katalog J. C. Whitneyho. Měl pečlivě udržované nehty. Takové nehty vidíte jen v televizní reklamě, když tam ten člověk drží lahvičku aspirinu nebo něčeho jiného. "Až Sal bude chtít, abys mluvil, tak budeš mluvit."

Zamžikal a zavřel ústa. Připadal si jako ve zlém snu.

"Vy jste čím dál tím pitomější," řekl Magliore. "Ale to nic. Já s pitomci jednám rád. Jsem v tom dobře. Takže, aby bylo jasno, tahle kancelář je čistá jako slovo boží. Čistíme ji týdně. Doma mám krabici od doutníků plnou štenic. Kontaktní mikrofony, tlačítkový mikrofony, tlakový mikrofony. Magnetofony Sony, ne větší než vaše ruka. Teď už se o to ani nesnažej. Posílaj práskače, jako jste vy.

"Ale já nejsem práskač," slyšel sám sebe.

Magliore se zatvářil přehnaně překvapeně. Obrátil se k Manseymu. "Slyšels to? Tvrdí, že není práskač."

"Jo, to jsem slyšel," řekl Mansey.

"Připadá ti jako práskač?"

"Jo, připadá."

"A taky mluví jako práskač, co?"

"Jo."

"Ale -" začal, i když nevěděl, co říct. Co vlastně je? Frede, kde jsi, když tě potřebuju?

"No tak, do toho," pobízel ho Magliore. "Jste od Státní policie? Od městské? Z bernáku? Od Ef Bí Aj? Nepřipadá ti jako klasickéj agent FBI, Pete?"

"Připadá," odpověděl Pete.

"Ani městská policie by neposlala týpka jako vy, pane. Vy musíte bejt agent FBI nebo soukromej detektiv. Tak co?"

Začínal dostávat zlost.

"Vyhoď ho, Pete," řekl Magliore, který zjevně ztratil zájem. Mansey vykročil, stále s katalogem v ruce.

"Vy pitomče!" rozkřikl se na Maglioreho. "Vy nejspíš vidíte policajta i pod postelí, jak jste blbej! Nejspíš si myslíte, že vám brousí ženu, když jste tady!"

Magliore se na něj podíval a vykulené oči mu div nevypadly z důlků. Mansey ztuhl s nevěřícím výrazem v obličeji.

"Pitomče?" převracel Magliore to slovo v ústech jako tesař v rukou neznámý nástroj. "On mi řekl pitomče?"

"Já nejsem polda," bránil se. "Nejsem ani zločinec. Jen jsem slyšel, že prodáváte věci lidem, kteří na ně mají peníze. No a já ty peníze mám. Netušil jsem, že člověk musí pronést tajné heslo nebo mít dekódovací prsten Kapitána Půlnoci nebo nějakou podobnou pitomost. Ano, nazval jsem vás pitomcem. Omlouvám se za to, pokud to tomuhle člověku zabrání, aby mě zbil. Já..." Olízl si rty a nevěděl, jak dál. Magliore s Manseym na něj ohromeně zírali, jako by se jim právě před očima proměnil v řeckou mramorovou sochu.

"Pitomče," vydechl Magliore. "Prohledej ho, Pete."

Pete ho plácl do ramenou a otočil ho.

"Opři se dlaněma o zeď," řekl Mansey se zkrivenými ústy. Páchl listerinem. "Nohy dozadu. Jako v krimifilmech."

"Na ty já se nekoukám," řekl, ale věděl, co má Mansey na mysli a zaujal příslušný postoj. Mansey mu přejel rukama nohy odzdoła nahoru, neosobně jako doktor mu prohmátl rozkrok, přejel mu rukou za opaskem, zasunul mu prst pod límec.

"Čistěj," řekl Mansey.

"Otočte se," přikázal mu Magliore.

Otočil se. Magliore si ho stále užasle měřil.

"Pojďte sem."

Poslechl.

Magliore poklepal na skleněnou desku stolu. Pod sklem bylo několik fotografií: Opálená žena, která se usmívala do kamery, tmavé brýle posunutá do vlasů, snědé děti cákající se v bazénu, Magliore v černých plavkách při procházce na pláži - s kolí u nohy vypadal jako král Farúk.

"Kapsy," řekl.

"Co?"

"Všechno z kapes ven."

Už chtěl protestovat, ale vzpomněl si na Manseyho, který postával někde vlevo za ním. Vyprázdnil kapsy.

Z kapes kabátu vyndal útržky lístků z jejich poslední návštěvy kina. Na název filmu si nevzpomněl, jen že se v něm hodně zpívalo.

Svlékl si kabát. Z kapsy saka vytáhl zapalovač Zippo se svými vyrytými iniciálami - BGD. Balíček kamínků do zapalovače. Jeden doutník Phillies. Plechovou krabičku hořčičkových tablet. Účet z pneuservisu A&S, kde mu přezouvali letní pneumatiky za zimní. Mansey se na něj podíval a uspokojeně pronesl: "Ty tě ale natáhli."

Svlékl si sako. V kapsičce u košile kromě kuličky cupaniny nic neměl. Z pravé kapsy kalhot vytáhl klíčky od auta a čtyřicet centů, převážně v pěticentech. Nikdy nepochopil, proč k němu pěticenty tak lnou. Když potřeboval deseticent na parkovací automat, vždycky našel jen pěticenty, které do automatu nejdou. Nakonec ke všem svým věcem na stole položil peněženku.

Magliore se podíval na zašlý monogram - tu peněženku dostal od Mary před čtyřmi lety k výročí svatby.

"Co znamená to G?" zeptal se Magliore.

"George."

Otevřel peněženku a rozložil po stole její obsah jako karty při pasiánsu.

Čtyřicet tři dolary ve dvacetidolarovkách a dolarovkách.

Úvěrové karty: Shell, Sunoco, Areo, Grant's, Sears, Careyho obchodní dům, American Express.

Řidičský průkaz. Průkaz sociálního pojištění. Průkaz dárce krve, skupina A, Rh pozitivní. Průkaz do knihovny. Plastové kapesní album.

Fotokopie rodného listu. Několik starých stvrzenek, z nichž některé už se věkem rozpadaly v přehybech.

Orazítkovaná potvrzení o vkladech na běžný účet, některá už z června.

"Co to je, člověče?" zeptal se popuzeně Magliore. "Copak si nikdy neděláte pořádek v peněžence?"

Když ji budete takhle ládovat rok, už ji neunesete."

Pokrčil rameny. "Nerad něco vyhazuju." Případlo mu zvláštní, že ho rozčílilo, když ho Magliore nazval práskačem, ale vůbec s ním nehnulo, když kritizoval stav jeho peněženky.

Magliore otevřel kapesní album plné fotografií. Hned na první byla Mary, jak šilhá a vyplazuje jazyk.

Stará fotka. Tehdy byla štíhlejší.

"Vaše žena?"

"Ano."

"Vsadím se, že je hezká, když nemá objektiv zapíchnutý do obličeje."

Nalistoval další fotografii a usmál se.

"Synek? Mám taky jednoho v tom věku. Umí to s baseballovou pálkou? Prásk! Řek bych, že jo."

"To byl můj syn, ano. Je po smrti."

"To je škoda. Nehoda?"

"Mozkový nádor."

Magliore přikývl a prohlédl si ostatní fotografie. Útržky života: Dům na Crestallen Street West, on s Tomem Grangerem v prádelně, on na sjezdu majitelů a provozovatelů prádelen toho roku, když se konal v jejich městě (uváděl hlavního řečníka), grilování na dvorku, kde stál v kuchařské čepici a zástěře s nápisem: TÁTA VAŘÍ, MÁMA PAŘÍ.

Magliore odložil album, shrnul na hromádku úvěrové karty a podal je Manseymu. "Nech je ofotit," řekl.

"A vezmi si jeden ten výpis z běžného účtu. Jeho žena drží šekovou knížku pod zámkem, stejně jako moje," zasmál se Magliore.

Mansey mu věnoval skeptický pohled. "Ty chceš s tím práskačem uzavřít obchod?"

"Když mu nebudeš říkat práskač, možná už mi nebude říkat pitomče." Sípavě se rozesmál, ale znepokojivě náhle ustal. "Hleď si svého, Petie. Nekecej mi do mejch věcí."

Mansey se zasmál, ale z kanceláře vyšel škrobeně.

Když za sebou zavřel dveře, Magliore se na svého návštěvníka podíval, zasmál se a zavrtěl hlavou.

"Pitomče," řekl. "Bože, už jsem si myslel, že mi nadáte úplně do všeho."

"Proč si dělá fotokopie mých kreditek?"

"Vlastníme část počítače. Nikomu nepatří celý. Lidé ho používají ve vymezených časech. Jestliže někdo zná správné kódy, může se dostat do paměťových bank více než padesáti obchodních společností tady z města. Takže si vás proklepnu. Jestli jste polda, zjistíme to. Jestli jsou ty kreditky falešné, zjistíme to. Jestli jsou pravé, ale nepatří vám, zjistíme to taky. Ale vy jste mě přesvědčil. Myslím, že mluvíte pravdu. Pitomče." Zavrtěl hlavou a zasmál se. "Bylo včera pondělí? Pane, máte štěstí, že jste mě nenazval pitomcem v pondělí."

"A teď už vám můžu říct, co si od vás chci koupit?"

"Mohl byste, ale i kdybyste byl polda a měl u sebe šest magnetáků, stejně byste se mě nemohl dotknout. Tomu se říká být v pasti. Jenže já to teď nechci slyšet. Vraťte se zítra ve stejnou dobu a já vám řeknu, jestli to chci slyšet nebo ne. I když mluvíte pravdu, třeba vám nic neprodám. A víte proč?"

"Proč?"

Magliore se zasmál. "Protože si myslím, že jste cvok. Jedete po třech kolech. Vznášíte se."

"Proč? Protože jsem vám nadával?"

"Ne," řekl Magliore. "Protože mi připomínáte něco, co se mi stalo, když jsem byl zhruba v synově věku. Tam, kde jsem vyrůstal, měli v sousedství psa. Bylo to v Hell's Kitchen v New Yorku, před válkou, za hospodářské krize. Nějaký Piazzzi tam měl fenku černého podvraťáka, která se jmenovala Andrea, ale všichni jí říkali pes pana Piazzziho. Celou dobu ji držel na řetěze, ale nikdy nebyla zlá, až jednou v srpnu, tuším že 1937. Skočila na kluka, co si ji přišel pohladit, a poslala ho na měsíc do nemocnice. Měl sedmatřicet stychů na krku. Jenže já věděl, že k tomu dojde. Ten pes byl pořád na slunci, každé den, celý léto. V půlce června přestala vrtět ocasem, když si ji děti přišly pohladit. Pak začala koulet očima. Koncem července už tak hrdelně vrčela, když ji nějaký dítě hladilo. V tom momentě už jsem ji já hladit přestal. A kluci říkali, Co se děje, Sally, ty se bojíš? A já povídám, Ne, nebojím, ale taky nejsem blbej. Ta fena je zlá. A oni na to, Ale jdi, pes pana Piazzziho nekouše, nikdy nikoho nekousla, nekousla by ani dítě, který by jí strčilo hlavu do tlamy. A já říkám, Jen si ji pohlad'te, neexistuje žádný zákon, že by se nesměli hladit psi, ale po mně to nechtějte. A oni pořád dokola, Sally je posera, Sally je baba, Sallyho musí víst máma za ručičku, když jde kolem psa pana Piazzziho. Víte, jaký jsou děti."

"Já vím," řekl. Mansey se vrátil s kreditními kartami a ode dveří je poslouchal.

"A jeden z těch kluků, ktorej řval nejvíc, to nakonec schytl. Luigi Bronticelli se jmenoval. Dobrej Žid, stejně jako já, víte?" Magliore se zasmál. "Jednou v srpnu si šel pohladit psa pana Piazzziho. Bylo takový horko, že jste na chodníku mohli smažit vejce. Ten kluk od té doby nepromluvil jinak než šeptem. Má holičství na Manhattanu a říkáj mu tam Šeptavej Gee."

Magliore se na něj usmál.

"Připomínáte mi toho psa pana Piazzziho. Zatím ještě nevrčíte, ale kdyby vás někdo pohladil, zakouříte očima. A už dávno jste přestal vrtět ocasem. Pete, dej mu ty jeho věci."

Mansey mu je podal.

"Vraťte se zítra a promluvíme si trochu víc," řekl Magliore a sledoval, jak si ukládá věci do náprsní tašky.

"A měl byste si ten bordel trochu uklidit, jinak si tu portmonku zničíte."

"Možná vás poslechnu," řekl.

"Pete, doprovod ho k autu."

"Jistě."

Když otevřel dveře a vycházel ven, Magliore za ním zavolal: "Víte, co udělali s tou fenkou pana Piazzziho? Odvedli ji k rybníku a utopili."

# # #

Po večeri, když John Chancellor říkal, že omezená rychlost na jerseyké dálnici pravděpodobně přispěla ke snížení počtu dopravních nehod, se ho Mary zeptala na dům.

"Jsou tam termity," řekl.

Zatvářila se zklamaně. "To je špatné, co?"

"Zítra tam pojedu znovu. Jestli Tom Granger zná nějakého dobrého deratizátora, vezmu ho s sebou, aby mi odborně poradil. Třeba to není tak zlé, jak to vypadá."

"Snad ne. Ten dvorek a to ostatní..." Zasněně se odmlčela.

No ty jsi vážně šlechtetnost sama, ozval se zničehonic Freddy. Já jen zírám. Jak to, že jsi na svou ženu tak hodný, Georgi? To je dar od přírody, nebo ses to někde naučil?

"Drž hubu," řekl.

Mary se překvapeně rozhlédla. "Cože?"

"Á... Chancellor," řekl. "Už mám plný zuby Johna Chancellora a Waltera Cronkitea a téhle party."

"Neměl bys nenávidět posla kvůli poselství," řekla a podívala se na Johna Chancellora nejistým, ztrápeným pohledem.

"Asi ne," řekl. Freddy, ty parchante, pomyslel si.

Freddy mu řekl, že nemá nenávidět posla kvůli poselství.

Chvilí se mlčky dívali na zprávy. Následovala reklama na lék proti rýmě - dva lidé měli hlavy obalené hlenem. Když si jeden z nich vzal lék proti rýmě, šedo zelený hlen mu začal opadávat.

"Už nemáš takovou rýmu," řekl.

"Už ne. Barte, jak se jmenuje ten realitní agent?"

"Monohan," odpověděl bezmyšlenkovitě.

"Ne, nemyslím toho, co vám prodává podnik. Myslím toho, co prodává ten dům."

"Olsen," vymyslel si okamžitě jméno.

Na televizní obrazovku se vrátily zprávy. Hlásili, že David Ben Gurion brzy navštíví Harryho Trumana ve velkém nebeském sekretariátu.

"Jak se tam líbí Jackovi?" zeptala se po chvíli.

Chtěl jí říct, že se tam Jackovi vůbec nelíbí, ale slyšel se říct: "Myslím, že líbí."

John Chancellor uzavřel zprávy vtipným komentářem k reportáži o létajících talířích nad Ohiem.

Spát šel v půl jedenácté a musel ho okamžitě přepadnout nějaký zlý sen, protože když se probudil, digitální hodiny ukazovaly

23:22

V tom snu stál na rohu Vennerovy a Rice Street v Nortonu, přímo pod cedulí se jménem ulice. O kousek dál zastavila před cukrárnou luxusní růžová limuzína s parohy soba karibu na kapotě a ze schodišť a verand se k ní začaly sbíhat děti. U nakloněného cihlového činžáku naproti přes ulici byl uvázaný velký černý pes, k němuž se důvěřivě blížil nějaký malý chlapec.

Pokusil se na něj vykřiknout: Nehlad' toho psa! Jdi si pro bonbón! ale nevypravil ze sebe ani slovo.

Pasák v bílém obleku a plantážnickém klobouku se zpomaleně otočil. Dlaně měl plné bonbónů. Otočily se i děti, které se tísnily kolem něj. Všechny byly černé, jen ten chlapeček, který šel k psovi, byl bílý. Pes vyrazil ze sedu jako šíp. Chlapec vykřikl, zapotácel se a chytil se rukama za krk. Když se otočil, mezi prsty mu stříkala krev. Byl to Charlie.

V tu chvíli se probudil. Sny. Ty zatracené sny.

Jeho syn byl už tři roky po smrti.

28. listopadu 1973

Když vstával, sněžilo, ale než dojel do prádelny, skoro přestalo. Tom Granger vyběhl ven jen v košili, prudce oddychoval a od úst mu odletovaly obláčky sraženého dechu. Podle výrazu na Tomově tváři mu bylo jasné, že to bude mizerný den.

"Máme průšvih, Barte."

"Velký?"

"Dost. Když se Johnny Walker vracel z Holiday Innu s první várkou, měl nehodu. Nějakýmu chlápku v pontiacu to ujelo, projel na Deakmanový na červenou a napálil to přímo do něj. Prásk." Odmlčel se a bezcílně se zahleděl na nákladovou rampu. "Poldové říkali, že na tom není nejlíp."

"Panebože."

"Přijel jsem tam tak patnáct dvacet minut po nehodě. Znáš tu křižovatku -"

"Jo, jo, ta je hrozná."

Tom zavrtěl hlavou. "Kdyby to nebylo tak příšerný, musel by ses smát. Vypadalo to tam, jako by někdo hodil bombu do prádelny. Všude prostěradla a ručníky z Holiday Innu. Některý lidi je kradli, supi zasraný, věřil bys tomu, co lidi dokážou? A to auto... Barte, ze dveří u řidiče nic nezbylo. Jen trocha šrotu. Johnnyho to vyhodilo."

"Je v Centrální?"

"Ne, u Svaté Marie. Johnny je katolík, tos nevěděš?"

"Chceš, abych tam s tebou zajel?"

"Já radši nepojedu. Ron řve kvůli tlaku v kotli." V rozpacích pokrčil rameny. "Znáš Rona. Musí se jet dál."

"Tak dobře."

Nasedl do svého auta a odjel ke Svaté Marii. Ježíši Kriste, to se muselo stát zrovna jemu. Johnny Walker byl kromě něj jediný, kdo pracoval v Modré stuze už ve třiapadesátém - Johnny tu ve skutečnosti byl od šestačtyřicátého. V hlavě mu neodbytně vytanul obsah jednoho novinového článku: prodloužení dálnice č. 784 značně zklidní provoz na nebezpečné křižovatce na Deakmanově. Vlastně se vůbec nejmenoval Johnny. Jeho skutečné jméno bylo Corey Everett Walker - viděl to na tolika firemních kartách, že to musel vědět. Ale už před dvaceti lety byl známý jako Johnny. Jeho žena zemřela v šestapadesátém na dovolené ve Vermontu. Od té doby žil se svým bratrem, který jezdil s městským asanačním vozem. Hodně dělníků z prádelny na Rona za jeho zády nadávalo, ale Johnny byl jediný, kdo mu dokázal všechno říct do očí a prošlo mu to.

Napadlo ho, že když Johnny umře, bude nejstarším zaměstnancem Modré stuhy. Vydržel v ní přes dvacet let. Není to k smíchu, Frede?

Fred si to nemyslel.

Johnnyho bratr čekal na chodbě na pohotovosti. Byl to vysoký muž s Johnnyho rysy a jemnou pleť, oblečený do olivových montérek a černé plátěné bundy. Mezi kolena žmoulal olivovou čepici a zíral na podlahu. Při zvuku kroků zdvihl oči.

"Vy jste z prádelny?" zeptal se.

"Ano. Vyjste..." Nečekal, že si vybaví jeho jméno, ale vybavil šije. "Arnie, vidíte?"

"Jo, Arnie Walker." Pomalu zavrtěl hlavou. "Já nevím, pane...?"

"Dawes."

"Já nevím, pane Dawesi. Viděl jsem ho na ošetřovně. Byl pěkně pomlácenej. Vypadal špatně."

"To je mi moc líto," řekl.

"Byla to smůla. Ten druhý chlápek za to nemoh. Ujelo mu to po sněhu. Já mu to nemám za zlý. Přej si jen zlomil nos. Je to zvláštní, jak tyhle nehody dopadaj, co?"

"To ano."

"Vzpomínám si, jak jsem jednou řídil velkej kamion pro Hemingwaye, bylo to začátkem šedesátých let na placený dálnici v Indiáne, a viděl jsem -"

Dveře zvenčí se otevřely a vešel kněz. Oklepal si sníž z bot a téměř se rozběhl chodbou. Arnie Walker ho uviděl a vykulil oči, jež se mu zamžily úlekem. Hrdelně zaúpěl a pokusil se vstát.

Objal Arnieho kolem ramen a přidržoval ho.

"Ježíši," vykřikl Arnie. "On má ciborium, viděl jste to? Jde mu dát poslední pomazání... možná už je mrtvěj. Johnny -"

Na chodbě čekalo ještě několik dalších lidí: chlapec se zlomenou rukou, starší žena s obinadlem na noze, muž s mohutně ovázaným palcem. Zdvihli pohledy k Arniemu a pak je zase rozpačitě sklopili ke svým časopisům.

"Jen klid," řekl nesmyslně.

"Pusťte mě. Musím ho vidět."

"Poslouchejte mě -"

"Pusťte mě!"

Pustil ho. Arnie zmizel za rohem, za který zašel i farář. Chvíli zůstal sedět v plastovém křesílku a přemýšlel, co má dělat. Zíral do podlahy, na které byly černé blátivé šmouhy. Podíval se k recepci, kde nějaká žena obsluhovala domácí telefonní ústřednu. Podíval se z okna a uviděl, že přestalo sněžit.

Z nějaké ošetrovny se ozval vzlykavý výkřik. Všichni se tam podívali a zatvářili se, že se jim udělá špatně.

Další výkřik, následovaný chraplavým přerývaným pláčem žalu.

Všichni sklopili oči ke svým časopisům. Chlapec se zlomenou rukou do nastalého ticha hlasitě polkl.

Vstal a bez ohlednutí rychle vyšel ven.

V prádelně se k němu seběhli všichni lidé z přízemí a Ron Stone je nechal.

Já nevím, řekl jim. Ani jsem nezjistil, jestli je živý nebo mrtvý. To se dozvíte. Já prostě nevím.

V podivném vytržení vyběhl nahoru.

"Nevíte, jak je na tom Johnny, pane Dawesi?" zeptala se ho Phyllis. Poprvé si všiml, že Phyllis vypadá navzdory svěžímu modrému přelivu staře.

"Je na tom špatně. Kněz mu přišel dát poslední pomazání.

"Ale to je strašná smůla, takhle před Vánoce."

"Jel někdo na Deakmanovu sebrat to prádlo?"

"Tom tam poslal Harryho Jonese. Před pěti minutama ho přivezl."

"Výborně," řekl, ale výborné to ani zdaleka nebylo. Bylo to zlé. Napadlo ho, že sejde dolů do prádelny a nasype do praček tolik hexlitu, že všechno to prádlo rozloží - a až skončí ždímání a Pollack pračky otevře, nezbude v nich nic než hromádky šedé cupaniny. To bude výborné.

Phyllis něco řekla, ale on ji neslyšel.

"Co? Promiňte?"

"Říkala jsem, že volal pan Ordner. Chce, abyste se mu hned ozval. A pak nějaký Harold Swinnerton.

Říkal, že už přišly ty náboje."

"Harold -?" A pak si vzpomněl. Harveyho obchod se zbraněmi. Až na to, že Harvey byl stejně jako Marley mrtvý. "Ano, jistě."

Odešel do své kanceláře a zavřel za sebou dveře. Cedulka na stole stále hlásala:

MYSLI!

Může to být nová zkušenost.

Vzal ji a hodil ji do koše. Sedl si za stůl, vzal veškerou příchozí poštu a bez prohlížení ji také hodil do koše. Pak se zarazil a rozhlédl se po kanceláři. Stěny byly obložené dřevem. Vlevo visely dva diplomy: jeden z vysoké školy, jeden z Institutu praní, který navštěvoval v letním období let 1969 a 1970. Za ním byla velká zvětšenina fotografie, na které si potřásal rukou s Rayem Tarkingtonem na parkovišti Modré stuhy bezprostředně poté, co je nechali vyasfaltovat. Oba se usmívali. V pozadí byla prádelna a u rampy stály tři náklad'áky. Komín ještě zářil bělostí.

V téhle kanceláři byl už od roku 1967, přes šest let. Byl tu už před Woodstockem, před masakrem na univerzitě Kent State, před vraždami Roberta Kennedyho a Martina Luthera Kinga, před Nixonem. Mezi těm čtyřmi stěnami strávil léta života. Miliony nádechů a výdechů, miliony úderů srdce. Rozhlédl se, aby zjistil, jak to na něj působí. Pocítil jen smutek, nic víc.

Uklidil si stůl - vyházel všechny osobní spisy a osobní účetní knihy. Na rub jednoho formuláře napsal výpověď a uložil ji do firemní vyplacené obálky. Osobní věci tu nechal - kancelářské svorky, lepenku, velký blok účtenek, hromadu lístků do píchaček svázaných gumičkami.

Vstal, sejmul ze stěny oba diplomy a hodil je do koše. Sklo diplomu z Institutu praní se rozbilo. V místech, kde diplomy visely, zůstaly světlejší obdélníky a to bylo tak všechno.

Zazvonil telefon a on ho zdvihl v domněni, že volá Ordner. Ale volal Ron Stone zezdola.

"Barte?"

"Ano?"

"Johnny před půl hodinou umřel. Myslím, že stejně neměl naději."

"To je mi moc líto. Chtěl bych to tu dneska zabalit, Rone."

Ron vzdychl. "To bude asi nejlepší. Ale neschytáš to od velkejch šéfů?"

"Já už pro velké šéfy nepracuju. Právě jsem napsal výpověď." Tak.

A bylo to venku. Teď už to byla skutečnost.

Na druhém konci se rozhostilo ticho. Slyšel hluk praček a syčení a bouchání mandlu. Ten člověka mohl pěkně zmrzačit, kdyby ho zachytil.

"Asi jsem tě špatně slyšel," řekl Ron po chvíli. "Zdalo se mi, že jsi říkal -"

"Přesně to jsem říkal, Rone. Končím. Bylo mi potěšením pracovat s tebou a s Tomem, a dokonce i s Vinniem, pokud držel hubu. Ale teď končím."

"Hele, Barte, uklidni se. Víím, že tě to rozrušilo -"

"To není kvůli Johnnymu," řekl, ale nevěděl, jestli je to pravda, nebo ne. Možná ještě mohl vynaložit nějaké úsilí k vlastní záchraně, k záchraně života, který v posledních dvaceti letech existoval pod záchranou kupolí rutiny. Jenže když kolem něj rychle prošel, téměř proběhl chodbou ten kněz, který spěchal k umírajícímu nebo mrtvému Johnnymu, a když Arnie Walker vydal to zvláštní hrdelní zaupění, tak to vzdal. Jako by se dostal s autem do smyku a namlouval si, že ještě řídí, a pak prostě pustil volant a zakryl si rukama oči.

"To není kvůli Johnnymu," opakoval.

"Poslouchej mě, poslouchej mě..." Ron byl zjevně rozrušený.

"Hele, promluvíme si o tom jindy, Rone," řekl, i když nevěděl, jestli si o tom ještě někdy promluví. "Pusť lidi domů."

"Dobře. Dobře, ale -"

Vytáhl ze zásuvky telefonní seznam a ve Zlatých stránkách nalistoval ZBRANĚ. Vytočil číslo Harveyho obchodu.

"Dobrý den, Harveyho obchod se zbraněmi."

"Tady je Barton Dawes," řekl.

"Á, jistě. Ty náboje přišly včera k večeru. Říkal jsem vám, že to do Vánoc v klidu stihneme. Je jich dvě stě."

"Dobře, ale dneska odpoledne mám moc práce. Máte otevřeno večer?"

"Až do Vánoc máme do devíti."

"Výborně. Zkusím dorazit kolem osmé. Když ne, určitě se zastavím zítra odpoledne."

"Dobře. Nejistil jste, jestli jedou do Boca Ria?"

"Boca..." No jasně, Boca Rio, kam pojedou jeho bratranec Nick Adams lovit. "Ano, myslím, že jedou právě tam."

"Ježíši, to mu závidím. V životě jsem si tak neužil jako tam."

"Křehké příměří trvá," řekl. Náhle si představil hlavu Johnnyho Walkera nad elektrickým krbem Stevea Ordnera a pod ní malou bronzovou plaketku s nápisem:

ČLOVĚK PRÁDELNÍ

28. listopadu 1973

Skolen na rohu Deakmanovy

"Co jste to říkal?" zeptal se zmateně Harry Swinnerton.

"Že mu taky závidím," řekl a zavřel oči. Na okamžik se ho zmocnila nevolnost. Začínám šilet, napadlo ho. Takhle nějak vypadá šílenství.

"Á. Takže se uvidíme."

"Jistě. Ještě jednou díky, pane Swinnertone."

Zavěsil, otevřel oči a znovu se rozhlédl po odstrojené kanceláři. Stiskl tlačítko na intercomu.

"Phyllis?"

"Ano, pane Dawesi?"

"Johnny zemřel. Pro dnešek končíme."

"Když jsem viděla lidi odcházet, napadlo mě to." Podle hlasu Phyllis možná plakala.

"Zkuste mě ještě před odchodem spojit s panem Ordnerem, ano?"

"Jistě."

Otočil se v židli a podíval se z okna. Kolem právě s rachotem projížděl jasně oranžový grejdr, který při srovnávání terénu lomozil řetězy na obrovských kolech. To je jejich vina, Freddy. Všechno je to jejich

vina. Já jsem se choval řádně, dokud se ti lidé na radnici nerozhodli zničit mi život. Choval jsem se přece řádně, ne, Freddy?

Freddy?

Frede?

Zazvonil telefon. "Dawes."

"Ty ses zbláznil," řekl Steve Ordner dutě. "Úplnější zešilel."

"Proč myslíš?"

"Ráno v půl desáté jsem osobně volal panu Monohanovi. V devět podepsali McAnovi lidé smlouvu na Waterford. Co se to sakra stalo, Bartone?"

"To bychom asi měli probrat osobně."

"Taky si myslím. A jestli si chceš zachránit místo, měl by sis připravit setsakra dobrou obhajobu."

"Přestaň mě oblbovat, Steve."

"Co?"

"Vůbec nemáš v úmyslu mě tu držet, ani jako uklízeče. Už jsem napsal výpověď. Zalepil jsem ji do obálky, ale můžu ji citovat zpaměti. ‚Dávám výpověď. Podepsán Barton George Dawes.‘"

"Ale proč?" Mluvil, jako by byl fyzicky zraněný. Ale neúpěl jako Arnie Walker. Steve Ordner určitě od jedenácti let nezaúpěl a nezaplakal. To bylo poslední útočiště nižších tvorů.

"Ve dvě?" zeptal se.

"To mi vyhovuje."

"Sbohem, Steve."

"Barte -"

Zavěsil a tupě se zahleděl do zdi. Po chvíli do kanceláře nahlédla Phyllis. Pod elegantním účesem modelu Starší žena vypadala unaveně a byla zjevně nervózní a zmatená. Pohled na šéfa v holé kanceláři její stav nijak nevylepšil.

"Pane Dawesi, mám jít domů? Ráda bych zůstala, kdyby -"

"Ne, jděte, Phyllis. Jděte domů."

Zdálo se, že chce ještě něco říct, ale on se otočil a zahleděl se z okna v naději, že jim oběma ušetří rozpaky. Po chvíli se dveře s tichým klapnutím zavřely.

Kotel v přízemí zavyl a vzápětí ztichl. Z parkoviště se začalo ozývat startování aut.

Až do chvíle, kdy nadešel čas odjet na schůzku s Ordnerem, zůstal sedět v holé kanceláři v prázdné prádelně. Loučil se.

Ordner měl kancelář v centru města, v jedné z nových výškových budov, které mohly při energetické krizi brzy zastarat. Sedmdesát poschodí, samé sklo, v zimě se nedá vytopit, v létě ochladit. Kanceláře firmy Amroco byly v padesátém čtvrtém poschodí.

Zaparkoval v podzemních garážích, eskalátorem vyjel do přízemí, prošel otáčecími dveřmi a našel správnou řadu výtahů. Jel s černoškou, která měla obrovské afro. Měla volnou halenku a v podpaží stenografický blok.

"Líbí se mi vaše afro," řekl zničehonic.

Chladně na něj pohlédla a mlčela. Neřekla ani slovo.

Sekretariát Stevea Ordnera byl zařízený třemi nekonvenčními křesílky a rusovlasou sekretářkou, která seděla pod reprodukcí Van Goghových "Slunečnic". Na podlaze ležel ústřicový koberec s dlouhým vlasem. Nevтіravé osvětlení. Nevтіravá Mantovaniho hudba.

Rusovláska se na něj usmála. Měla černou halenku a vlasy svázané vlákny zlaté příže. "Pan Dawes?"

"Ano."

"Jděte dál, prosím."

Otevřel dveře a vešel. Ordner si něco psal u stolu, na jehož desce leželo úctyhodně tlusté plexisklo.

Obrovské okno za ním skýtalo pohled na západní část města. Zdvihl oči od práce a položil pero. "Ahoj, Barte," řekl tiše.

"Ahoj."

"Posad' se."

"To bude trvat tak dlouho?"

Ordner se na něj upřeně zahleděl. "Rád bych ti nafackoval," řekl. "Víš o tom? Strašně rád bych ti nafackoval. Nechtěl bych tě zbít, jen ti nafackovat."

"Je mi to jasné," řekl a nelhal.

"Myslím, že nemáš ponětí, co jsi pustil," řekl Ordner. "Předpokládám, že se s tebou spojili McAnovi lidé. Doufám, že ti hodně zaplatili. Protože já jsem s tebou počítal na místo výkonného viceprezidenta téhle společnosti. To bys měl pro začátek pětaticet tisíc ročně. Doufám, že ti zaplatili víc."

"Nezaplatili mi ani cent."

"To myslíš vážně?"

"Ano."

"Tak proč jsi to udělal, Barte? Proč, proboha?"

"A proč bych ti to měl říkat, Steve?" Sedl si na židli, na kterou si měl sednout, na židli pro prosebníky na opačné straně stolu s plexisklem chráněnou deskou.

Ordner se zřejmě na okamžik ocitl v rozpacích. Zavrtěl hlavou jako borec, který inkasoval úder, ale nikterak vážný.

"Protože jsi můj zaměstnanec. Stačí to pro začátek?"

"Nestačí."

"Co to znamená?"

"Steve, já jsem byl zaměstnanec Raye Tarkingtona. To byla skutečná osobnost. Možná ses o něj nezajímal, ale musíš připustit, že existoval. Když s ním člověk někdy mluvil, Ray se možná ubzdil nebo si krkl nebo se dloubal v uchu, ale řešil skutečné problémy. Já jsem byl jedním z nich. Jednou, když jsem podělal fakturaci motelu na Crager Plaza, hodil mě na dveře. Ty nejsi jako on. Modrá stuha je ti ukradená, Steve. Já jsem ti taky ukradený. Zajímá tě jen vlastní postup. Tak na mě nechod' s těmi kecy o zaměstnancích. Nedělej, žes mi ho strčil do pusy a já tě kousl."

Kdyby byla Ordnerova tvář fasádou, nebyla by v ní jediná puklinka. Jeho výraz vyjadřoval umírněné zklamání, nic víc. "Ty tomu vážně věříš?" zeptal se.

"Ano. Modrá stuha tě zajímá jen potud, pokud ovlivňuje tvé postavení v korporaci. Tak toho nech. Na." Přistrčil mu přes stůl obálku s výpovědí.

Ordner znovu mírně zavrtěl hlavou. "A co lidé, kterým jsi ublížil, Barte? Ti malí lidé. Když pomineš všechno ostatní, zastával jsi důležité místo." Zdálo se, že si to souvětí vychutnává. "Co lidé v prádelně, kteří ztratí práci jen proto, že se prádelna nemá kam přesunout?"

Chraplavě se zasmál. "Ty parchante mizerná," řekl. "Už jsi moc vysoko na to, abys viděl dolů, vid'?"

Ordner zrudl. "Tohle mi radši vysvětli, Barte," řekl opatrně.

"Každý zaměstnanec prádelny, od Torna Grangera po Pollacka v prádelně, má pojištění v nezaměstnanosti. A to je jejich pojištění. Oni si ho platí. Jestli ti dělá potíže to pochopit, ber to jako obchodní srážku. Jako když si odpustíš oběd s čtyřmi panáky u Benjamina."

"To jsou sociální dávky a ty to víš."

"Ty parchante mizerná," opakoval.

Ordner sepjál ruce v dvojitou pěst, jako dítě, které se učí modlit se u postele.

"To už přeháníš, Barte."

"Ne, nepřeháním. Tys sis mě zavolal. Chtěl jsi, abych ti to vysvětlil. Cos ode mě chtěl slyšet? Je mi líto, zvorál jsem to, já to napravím?"

To říct nemůžu. Není mi to líto, nebudu nic napravovat. A jestli jsem něco zvorál, tak mezi mnou a Mary. A ta se to navíc zcela jistě nedozví. Chceš mi říct, že jsem poškodil korporaci? Myslím, že ani ty nejsi schopný takové lži. Když se nějaká korporace rozroste do určitých rozměrů, nic už ji poškodit nemůže. Jedině snad boží zásah. Když jde všechno dobře, má obrovské zisky, ve špatných časech má jenom zisky, a když to jde sakra mizerně, odepíše si to z daní. Ale to ty přece víš."

"A co tvá vlastní budoucnost?" zeptal se Ordner opatrně. "A Maryina?"

"Ale na nás ti přece vůbec nezáleží. To je jen páka, o které si myslíš, že bys ji mohl použít. Dovol, abych se tě na něco zeptal, Steve. Ublíží to nějak tobě? Sníží ti za to plat? Budeš mít menší roční dividendy? Sníží ti to důchodový základ?"

Ordner zavrtěl hlavou. "Jdi domů, Barte. Nejsi ve své kůži."

"Proč? Protože mluvím o tobě, a ne jen o peněžích?"

"Jsi rozčilený, Barte."

"To ty nevíš," řekl, vstal a opřel se pěstmi o plexisklo Ordnerova psacího stolu. "Zlobíš se na mě, ale nevíš proč. Někdo ti řekl, že když někdy dojde k takovéhle situaci, měl by ses zlobit. Ale nevíš proč."

"Jsi rozčilený," opakoval Ordner obezřetně.

"To máš sakra pravdu. A jak jseš na tom ty?"

"Jdi domů, Barte."

"Nepůjdu, ale nechám tě o samotě, jak si přeješ. Jen mi odpověz na jednu otázku. Na vteřinu přestaň zastupovat korporaci a odpověz mi na jedinou otázku. Zajímá tě to? Znamená to pro tebe vůbec něco?" Ordner se na něj dlouze zahleděl. Město za ním bylo jako království věží, zahalené do šedi a mlhy. "Ne," odpověděl.

"Tak vidíš," řekl tiše a bez nenávisti se na Ordnera podíval. "Neudělal jsem to proto, abych uškodil korporaci. Nebo tobě."

"Tak proč? Já jsem ti na tvou otázku odpověděl, teď odpověz ty na mou. Tu smlouvu na Waterford jsi mohl klidně podepsat. Pak už by to byla starost někoho jiného. Tak proč jsi to neudělal?"

"To ti nevysvětlím," řekl. "Poslouchal jsem svůj vnitřní hlas. Lidé uvnitř mluví rozdílnými jazyky. Kdybych to chtěl vysvětlovat, budou z toho příšerné žvásty. Ale udělal jsem dobře."

Ordner se na něj vyzývavě podíval. "A Mary?"

Neodpověděl.

"Jdi domů, Barte."

"O co ti jde, Steve?"

Ordner netrpělivě zavrtěl hlavou. "Skončili jsme, Barte. Jestli si chceš s někým povídat, běž do hospody."

"Co ode mě chceš?"

"Jen abys vypadl a jel domů."

"A co chceš od života? Co tě zajímá?"

"Jdi domů, Barte."

"Odpověz mi! Co vlastně chceš?"

"Chci to, co každý," odpověděl Ordner tiše. "Jdi domů, Barte."

Odešel bez ohlednutí. A už se tam nikdy nevrátil.

Když dojel k Maglioreho ojetým vozům, hustě sněžilo a většina aut, která cestou potkal, měla rozsvícená světla. Stěrače si pobrukovaly svou jednotvárnou píseň a kapičky, které za nimi po sněhu zůstávaly, stékaly po skle jako slzy.

Zaparkoval vzadu a obešel budovu, aby se dostal do kanceláře. Než vešel, prohlédl si svůj přízračný zjev v tabulkovém skle a otřel si ze rtů tenký růžový povlak. Setkání s Ordnerem ho rozrušilo víc, než čekal. V dragstóru si koupil lahvičku peptobismolu a cestou sem jí polovinu vypil. Nejspíš se týden nevyseru, Frede. Jenže Freddy nebyl doma. Možná odjel do Bombaje navštívit Monohanovy příbuzné. Žena za kalkulačkou se na něj podívně, jakoby hloubavě, usmála a pokynula mu, ať jde dál.

Magliore byl sám. Četl Wall Street Journal. Když návštěvník vešel, odhodil noviny přes stůl do koše.

Dopadly s tichým šustivým bouchnutím.

"Všechno jde do háje," řekl Magliore, jako by pokračoval ve vnitřním dialogu, který už nějaký ten čas trval. "Jak říká Paul Harvey, makléře dneska dělaj samý starý baby. Bude prezident rezignovat? Bude? Nebude? Bude? Zkrachuje GE v tyhle energetický krizi? Už mě to otravuje."

"Jistě," řekl, i když pořádně nevěděl, čemu přitakává. Nebyl si jistý, jestli si ho Magliore dokáže zařadit. Co by mu měl říct? Já jsem ten chlápek, co vás nazval pitomcem, vzpomínáte si? Bože, takhle se začít nedá.

"Sněží pořád víc, co?"

"Ano."

"Nesnáším sníh. Brácha jezdí každé rok prvního listopadu do Portorika a zůstává tam do patnáctého dubna. Vlastní tam čtyřicet procent jednoho hotelu. Tvrdí, že na svou investici musí dohlížet. Hovno. Ten by nevěděl, co s vlastní prdelí, i kdybyste mu dal roli hajzlpapíru Charmin. Co chcete?"

"Co?" Trochu nadskočil a cítil se provinile.

"Pro něco jste si přišel. Jak vám to můžu sehnat, když nevím, co to je?"

Taková upřímnost ho zarazila. Slovo pro to, co chtěl, mu připadalo příliš hranaté, než aby se dalo vypustit z úst. Vzpomněl si na něco, co udělal v dětství, a pousmál se.

"Je tu něco k smíchu?" zeptal se Magliore rozjařeně. "Při tom, jak jdou obchody, bych nějaký ten fórek skouzl."

"Když jsem byl malý kluk, strčil jsem si do pusy jojo," řekl.

"A to je k smíchu?"

"Nemohl jsem ho dostat ven. To je na tom to směšné. Matka mě vzala k doktorovi a teprve on mi ho vyndal. Štípnul mě do zadku, a když jsem otevřel pusku, abych zařval, tak mi ho rychle vytáhl."

"Já vás nikam štípat nebudu," řekl Magliore. "Co chcete, Dawesi?"

"Výbušniny."

Magliore se na něj podíval a obrátil oči v sloup. Už už chtěl něco říct, ale místo toho se plácl přes povislou čelist. "Výbušniny."

"Ano."

"Já tušil, že je to blázen," zamrmal si Magliore pro sebe. "Když jste odešel, povídám Peteovi, 'Tenhle chlap si koleduje o malér.' To jsem mu řekl."

Mlčel. Při zmínce o maléru si vzpomněl na Johnnyho Walkera.

"Dobře, dobře, já se s tím nějak vypořádám. Na co potřebujete výbušniny? Chcete vyhodit do povětří Egyptskou obchodní výstavu? Chcete unést letadlo? Nebo jenom zlikvidovat tchyni?"

"Na tu bych výbušninami neplýtvál," řekl škrobeně a oba se rozesmáli, ale napětí se nerozplynulo.

"Tak o co jde? Na koho máte pifku?"

"Na nikoho nemám pifku," řekl. "Kdybych chtěl někoho zabít, koupil bych si zbraň." Pak si vzpomněl, že už si zbraň koupil; koupil si dokonce dvě zbraně. Jeho žaludek, zpitomělý peptobismolem, znovu zneklidněl.

"Tak k čemu potřebujete výbušniny?"

"Chci vyhodit do povětří silnici."

Magliore se na něj nevěřičně podíval. Všechny jeho pocity působily umocněně, jako by v sobě měl nějaký emocionální zesilovač. "Vy chcete vyhodit do povětří silnici? A kterou?"

"Ještě ji nepostavili." Začínal v tom nacházet jakési zvrácené potěšení. A navíc to samozřejmě oddalovalo konfrontaci s Mary.

"Takže vy chcete vyhodit do povětří silnici, kterou ještě nepostavili. Já vás špatně odhadl, pane. Vy nejste blázen. Vy jste magor. Můžete mi to nějak vysvětlit?"

Pečlivě volil slova: "Prodlužují dálnici číslo 784. Až budou hotovi, povede přímo přes město. Z určitých důvodů to nechci rozebírat - ani nemůžu - ta dálnice mi prostě zničila dvacet let života. Je to -"

"Protože vám zbourají prádelnu, kde pracujete, a váš dům?"

"Jak to víte?"

"Říkal jsem vám, že si vás proklepnu. Myslel jste si, že kecám? Zjistil jsem i to, že přijdete o práci. Možná už jste o ni přišel."

"Ne, věděl jsem to už před měsícem," řekl, aniž by o tom přemýšlel.

"A jak to uděláte? Chcete prostě jet podél rozestavěný silnice, zapalovat doutníkem zápalný šňůry a vyhazovat z okna balíčky dynamitu?"

"Ne. O každém svátku nechávají stroje na stavbě. A ty já chci vyhodit do povětří. A taky všechny tři nové nadjezdy."

Magliore na něj vytřeštil oči. Zíral tak na něj hodně dlouho. Pak zaklonil hlavu a rozesmál se. Břicho se mu natřásalo a spona na opasku mu poskakovala jako kus dřeva v silném proudu. Smál se, až mu vytryskly slzy. Vytáhl z kapsy komicky velký kapesník a otřel si oči.

Stál tam a pozoroval, jak se Magliore směje, a najednou byl přesvědčený o tom, že tenhle tlouštík se silnými brýlemi mu ty výbušniny prodá. Pozoroval ho s lehkým úsměvem ve tváři. Jeho smích mu nevalil. Dnes mu připadal příjemný.

"Chlape, vy jste se fakt zbláznil," řekl Magliore, když se trochu utišil a už se jenom pochechtával.

"Škoda, že tu není Pete, aby si to poslechl. Tomu by neuvěřil. Včera jste mě nazval pitomcem a

d-dnes-ka... d-d-dneska..." a znovu se rozřehal, až si musel otírat oči kapesníkem.

Když se znovu uklidnil, zeptal se: "A jak chcete tenhle hazardní podnik financovat, pane Dawesi? Teď, když už nejste výdělečně činný."

Případlo mu zvláštní, že se Magliore vyjádřil právě takhle. Už nejste výdělečně činný. Když se to řekne takhle, zní to skutečně pravdivě. Je bez práce. Není to žádný sen.

"Minulý měsíc jsem si vybral životní pojistku," řekl. "Deset let jsem si platil desetitisícovou pojistku.

Dostal jsem tři tisíce dolarů."

"To jste to vážně plánoval tak dlouho?"

"Ne," řekl po pravdě. "Když jsem si to pojištění pořizoval, nevěděl jsem, k čemu je využiju."

"Tenkrát jste to nechával otevřený, co? Říkal jste si, že byste tu silnici mohl upálit, rozstřílet samopalem nebo uškrtit nebo -"

"Ne, prostě jsem nevěděl, co udělám. Teď už to vím."

"Tak mě z toho vynechte."

"Co?" zamrkal překvapeně. Tohle ve scénáři neměl. Magliore mu sice měl dávat kapky, ale takové ty otcovské. Ale pak mu měl tu výbušninu prodat. Nakonec měl vykřiknout něco jako: Jestli vás chytej, popřu, že jsem o vás vůbec slyšel.

"Co jste říkal?"

"Říkal jsem ne. N-e. To se čte ne." Naklonil se nad stůl. Z očí se mu vytratil veškerý humor. Byly bezvýrazné a navzdory zvětšujícím sklům brýlí malé. Už to nebyly oči veselého neapolitánského Santa Clause.

"Poslouchejte mě," řekl Maglioremu. "Kdyby mě chytili, popřu, že jsem o vás kdy slyšel. Vaše jméno vůbec neznám."

"Leda hovno. Vyblijete jim všechno a necháte se prohlásit za nepřítel. A já dostanu doživotí."

"Ne, poslouchejte mě -"

"Vy poslouchejte," přerušil ho Magliore. "Do určitý chvíle jste byl zábavný. Ta chvíle pominula. Já říkám ne a myslím tím ne. Žádný zbraně, žádný výbušniny, žádné dynamit, nic. A proč? Protože vy jste blázen a já obchodník. Někdo vám řekl že seženu všechno. To je pravda. Pomohl jsem spoustě lidí. I sobě. Ke dvěma letům s pětiletou ochrannou lhůtou. Za nošení ilegálně držený zbraně, v šestačtyřicátým. Odseděl jsem si deset měsíců. Ve dvaapadesátým mě trestně stíhali za zločinný společenství. Z toho jsem se vyvlíkl. V pětapadesátým za daňové úniky. Z toho jsem se taky dostal. V devětapadesátým mě obvinili z překupnictví, a z toho už jsem nevyváz. Odseděl jsem si půldruhýho roku v Castletonu, ale ten chlápek, co mluvil před velkou porotou, dostal doživotí na samotce. Od devětapadesátého mě obvinili ještě třikrát. Dvakrát případ odložili, jednou jsem vyklouz. Rádi by mě dostali, protože jestli mě ještě jednou chytej a já dostanu dvacítku, nemám nárok na předčasný propuštění za dobrý chování. Po dvaceti letech zbydou z chlápka v mém stavu tak akorát ledviny, který daj nějakému nortonskému negrovi ze sociálního oddělení nemocnice. Pro vás je to hra. Šílená, ale hra. Pro mě už to žádná hra není. Vy si myslíte, že mluvíte pravdu, když říkáte, že budete držet hubu. Jenže lžete. Ne mně, ale sám sobě. Takže odpověď zní ne." Rozhodil ruce. "Kdybyste chtěl zabít nějaký baby, jó, to bych vám dal dvě nálože zadarmo už jen za tu estrádu, kterou jste mi tu předvedl včera. Ale na nic podobného vám nepřistoupím."

"Tak dobře," řekl. Žaludek mu vyváděl jako nikdy. Měl pocit, že bude zvracet.

"Tady je to čistý," řekl Magliore, "a já vím, že je to tu čistý. Navíc vím, že vy jste taky čistý, i když ví pámbu, že nebudete, když budete takhle pokračovat. Něco vám řeknu. Asi tak před dvěma lety sem přišel nějaký negr, že chce výbušniny. Nechtěl vyhodit něco neškodného, jako je dálnice. Chtěl vyhodit federální soud."

Už nic neříkejte, myslel si. Asi budu zvracet. Měl pocit, že má žaludek plný peří, které ho tam strašně šimrá.

"A tak jsem mu je prodal," řekl Magliore. "Takovou směsku. Dohadovali jsme se. On mluvil se svejma lidma, já zase se svejma. Dali mi prachy. Spoustu prachů. Já jim dal zboží. Toho chlápka a dva jeho komplice chytili, než stačili někomu ublížit, zaplat' pámbu. Jenže mě to ve spánku nijak nerušilo, jako že bych se bál, že to vyblíje poldům nebo okresnímu státnímu zástupci nebo Ef Bí Aj. A víte proč? Protože s sebou měl celou bandu bláznů, negerskejch bláznů, to je ten nejhorší druh, a banda bláznů, to je zase

úplně jiná záležitost. Jednotlivému bláznovi jako vyje to ukradený. Ten vyhoří jako žárovka. Jenže když je těch magorů třicet a tři chytou, tak ty si zamknou hubu a odstávej to na zadní hořák."

"Tak dobře," řekl znovu. Cítil, že má malé oči a že ho pálí.

"Víte," řekl o poznání tišeji, "za tři tisíce dolarů byste stejně nekoupil to, co chcete. Tohle je černejší trh, víte, co myslím? Beze srandy, to, co chcete, by stálo tak třikrát čtyřikrát víc."

Mlčel. Nemohl odejít, dokud ho Magliore nepropustí. Připadal si jako v hrůzném snu, jenže tohle žádný sen nebyl. Musel si pořád připomínat, že v Maglioreho přítomnosti neudělá žádnou pitomost, jako že by se třeba štípl, aby se probudil.

"Dawesi?"

"Ano?"

"Stejně by to k ničemu nebylo. Copak to nevíte? Můžete vyhodit do povětří člověka nebo nějakéj přírodní útvar nebo zničit krásnou sochu jako ten šílenec, co vzal kladivo na Pietu, ať mu koule upadnou, ale nemůžete vyhazovat do povětří baráky nebo silnice nebo něco podobnýho. Tohle právě nechápou všichni ty šílený negři. Když vyhodíte do povětří federální soud, stát postaví na jeho místě hned dva baráky -jeden místo toho zničenýho, a druhý, aby v něm pozavíral všechny šílený negry, který projdou hlavníma dveřma. Když budete zabíjet poldy, pošlou na vás šest poldů za každýho, kterýho jste sejmul. A každej z těch novejš bude mít na negry pořádnou žizeň. Nemůžete vyhrát, Dawesi, ať jste bílej nebo černejš. Když se postavíte do cesty tý silnici, tak vás srovnaj se zemí i s vaším barákem a s vaší prací."

"Já už musím jít," vypravil ze sebe ztěžka.

"Jo, nevypadáte moc dobře. Musíte to ze sebe dostat. Můžu vám sehnat starou kurvu, jestli chcete. Starou a blbou. Můžete ji zmlátit do bezvědomí, jestli chcete. Zbavit se toho jedu. Svým způsobem jsem si vás oblíbil a -"

Utekl. Naslepo vyběhl ze dveří a kolem sekretářky ven do sněhu. Tam zůstal stát a chvěl se a zhluboka vdechoval mrazivý vzduch, který voněl po sněhu. Najednou ho napadlo, že Magliore za ním určitě vyběhne, popadne ho za límec, odvede ho zpátky do kanceláře a bude do něj hučet až do smrti. Až bude Gabriel troubou oznamovat Apokalypsu, Jednooký Sally mu bude stále vysvětlovat nezranitelnost všech systémů na světě a bude mu vnucovat starou kurvu.

Když se dostal domů, leželo už skoro dvacet centimetrů nového sněhu. Městem jezdily sněžné pluhy, a když přejížděl z ulice na příjezdovou cestu, musel projet bariérou zmrzlého odhrnutého sněhu. Pro LTD to nepředstavovalo žádný problém. Byl to dobrý těžký vůz.

Dům byl ztemnělý. Když otevřel dveře a oklepal si sníh na rohožce, bylo stále ticho. Ani Merv Griffin si nepovídá s celebritami.

"Mary?" zavolal. Žádná odpověď. "Mary?"

Chtěl si myslet, že není doma, ale pak uslyšel z obývacího pokoje její pláč. Svlekl si kabát a pověsil ho na ramínko ve skříni. Pod ramínkem byla na dně skříně prázdná malá krabice. Mary ji tam dávala každou zimu, aby zachytila kapky vody z kabátu. Občas ho napadlo: Koho zajímá pár kapek vody ve skříni? Teď mu vytanula odpověď, dokonalá ve své jednoduchosti: Mary to zajímá.

Odešel do obývacího pokoje. Seděla na pohovce před černou televizní obrazovkou a plakala. Neměla kapesník. Ruce jí volně splývaly podél boků. Vždycky plakala tajně, odcházela se vyplakat nahoru do ložnice, nebo když to na ni přišlo najednou, zakrývala si obličej dlaněmi nebo kapesníkem. Takhle mu její obnažená tvář připadala jako tvář oběti leteckého neštěstí. Píchlo ho u srdce.

"Mary," zašeptal.

Ani se na něj nepodívala a plakala dál. Posadil se vedle ní.

"Mary," řekl. "Není to zas tak zlé. Nic není tak zlé." Ale zamyslel se.

"Tohle je úplný konec," řekla. Ta slova z ní vyšla roztrášená pláčem. Najednou z ní sálala krása, kterou ještě ani nadobro nezískala, ani nadobro neztratila. V tomhle okamžiku zhroucení vypadala nádherně.

"Kdo ti to řekl?"

"Všichni mi to řekli!" vykřikla. Stále se na něj nemohla podívat, ale natáhla jednu ruku a zaťatou pěstí mávla do vzduchu, než ji nechala padnout na nohavici svých kalhot. "Volal Tom Granger. Pak volala manželka Rona Stonea. Pak Vincent Mason. Chtěli vědět, co je s tebou. A já to nevěděla. Já vůbec nevěděla, že by s tebou mohlo něco být!"

"Mary," řekl a pokusil se vzít ji za ruku. Ucukla, jako by ji mohl něčím nakazit.

"To mě trestáš?" zeptala se a konečně se na něj podívala. "O to ti jde? Potrestat mě?"

"Ne," řekl důrazně. "Proboha, Mary, to ne." Chtělo se mu plakat, ale to by bylo špatně. To by bylo moc špatně.

"Protože jsem ti porodila mrtvé dítě a pak dítě s vrozeným sebezničujícím pudem? Myslíš, že jsem tvého syna zavraždila? Tak proto?"

"Mary, byl to náš syn -"

"Byl to tvůj syn!" zakřičela na něj.

"Nekřič, Mary. Prosím." Chtěl ji obejmout, ale odstrčila ho od sebe.

"Nesahej na mě."

Překvapeně se na sebe podívali, jako by poprvé zjistili, že v sobě mají něco, o čem se jim ani nezdálo - rozsáhlá bílá místa na nějaké vnitřní mapě.

"Mary, já jsem si nemohl pomoci. Věř tomu, prosím tě." Ale mohla to být lež. Přesto překotně pokračoval. "Pokud to mělo něco společného s Charliem, tak prostě mělo. Udělal jsem pár věcí, které nechápu. V říjnu jsem vybral životní pojistku. To byla první věc, první skutek, ale myslel jsem na to už dlouho předtím. Bylo snadnější konat, než o tom mluvit. Rozumíš tomu? Můžeš se o to aspoň pokusit?"

"Co bude se mnou, Bartone? Neumím nic než být tvou manželkou. Co se mnou bude?"

"Já nevím."

"Připadám si, jako bys mě znásilnil," řekla a znovu se rozplakala.

"Mary, prosím tě, tohle už víckrát nedělej. Zkus... zkus to už víckrát neudělat."

"Když jsi to všechno dělal, tos vůbec nepomyslel na mě? Vůbec tě nenapadlo, že jsem na tobě závislá?"

Nedokázal jí odpovědět. Aniž si to dokázal vysvětlit, připadalo mu, že znovu mluví s Magliorem. Jako by Magliore pronikl do jeho domu a vzal si Maryiny šaty a Maryinu masku. Co bude dál? Nabídne mu starou kurvu?

Vstala. "Jdu nahoru. Půjdu si lehnout."

"Mary -" Nepřerušila ho, ale zjistil, že mu došla slova.

Odešla z pokoje a on slyšel její kroky na schodech. Pak slyšel zaskřípění její postele, jak si lehala. A pak se znovu ozval její pláč. Vstal, zapnul televizi a zesílil zvuk, aby ji neslyšel. Merv Griffin si povídal s celebritami.

Část druhá

PROSINEC

Ach, lásko, buďme

k sobě upřímní! Kvůli světu, jenž leží

před námi jak krajina snů

rozmanitá, nádherná a nová,

není v něm ani radost, ani láska, ani světlo,

ani jistota, ani mír, ani pomoc od bolesti;

a my tu jsme jak na noční pláni

zplundrované zmatenými vojsky v boji i na útěku

v místech jejich nočního střetu.

- MATTHEW ARNOLD, "Doverská pláž"

5. prosince 1973

Popíjel svůj soukromý koktejl, Southern Comfort a Seven-Up, a sledoval v televizi nějaký film, o němž ani nevěděl, jak se jmenuje. Hrdina byl buď polda v civilu, nebo soukromý detektiv, a nějaký chlápek ho praštil po hlavě. To přivedlo poldu v civilu (nebo soukromého detektiva) k myšlence, že je něčemu na stopě. Než stačil říct čemu, objevila se reklama na Gravy Train. Člověk z té reklamy říkal, že když tenhle prášek zalijete horkou vodou, získáte omáčku. Pak se zeptal diváků, jestli to skutečně nevypadá jako hovězí omáčka. Bartonu Georgi Dawesovi to připadalo jako zvrátky v červené psí misce. Poté film pokračoval. Soukromý detektiv (nebo polda v civilu) vyslyšal černého hospodského, který měl záznam

v trestním rejstříku. Hospodský řekl to žeru. Hospodský řekl vysmahni. Hospodský řekl ty vole. Byl to těžký frajer, ten hospodský, ale Barton George Dawes měl dojem, že ten soukromý polda (nebo detektiv v civilu) ho stejně dostal. Byl už dost opilý a na televizi se díval jen v trenýrkách. V domě bylo horko. Když Mary odešla, nastavil termostat na šestadvacet stupňů a už ho tak nechal. Jaká energetická krize? Seru na tebe, Dicku Nixone. I na toho koně, na kterým jsi rajtoval. A na toho tvýho čokla Checkerse taky. Když se dostal na dálnici, jezdil sto deset a ukazoval prostředník řidičům, kteří na něj troubili, aby zpomalil. Před dvěma dny byla ve veřejnoprávní televizi prezidentova poradkyně pro spotřebu energie, která klidně mohla být dětskou hvězdou třicátých let, dokud z ní čas neudělal politického hermafrodita, a mluvila o způsobech šetření. Vy a já!! můžeme doma ušetřit. Jmenovala se Virginia Knauerová, a když mluvila o šetření, byla velice důležitá, protože se skutečně jedná o ošemetnou záležitost a všichni musíme držet pohromadě. Když ten program skončil, odešel do kuchyně a zapnul elektrický mixér. Paní Knauerová říkala, že mixéry jsou co do spotřeby druzí největší žrouti z kuchyňských pomocníků. Nechal mixér běžet celou noc, a když ráno vstal - včera ráno - motor byl spálený. Největšími žrouty elektřiny byly podle paní Knauerové přímotopy. Žádný přímotop neměl, ale pohrával si s myšlenkou, že si jeden pořídí, aby ho mohl nechat zapnutý ve dne v noci, dokud by neshořel. Je možné, že kdyby v opilosti usnul, shořel by i s tím přímotopem, ale aspoň by se zbavil té pitomé sebelítosti.

Nalil si další skleničku a ponořil se do vzpomínek na staré televizní pořady, na ty, které běžely, když ještě byli s Mary novomanželé a kdy ještě snili o zbrusu nové skříňové televizi, zatímco doma měli obyčejnou černobílou. Tenkrát dávali "Pořad Jacka Bennyho" a "Amose a Andyho", ty dva originální černošské jazzmany. Běžel taky "Policejní zátah", ten původní "Policejní zátah", v němž byl ještě partnerem Joea Fridayho Ben Alexander, a ne ten nový chlápek, Harry nějak. Vysílali taky "Dálniční hlídku", v níž Broderick Crawford vrčel do mikrofonu rozumím a všichni jezdili v buickách, které měly po stranách kruhové průduchy. "Vaše estráda estrád."

"Vaše hitparáda," v níž Gisele McKanzieová zpívala písně jako "Green Door" a "Stranger in Paradise". Tenhle pořad zabil příchod rokenrolu. A co soutěžní pořady, co ty? "Rychlý prachy" a "Jednadvacet" s Jackem Barrym, to dávali každé pondělí. Lidi seděli v oddělených boxech a měli sluchátka jak v OSN, aby slyšeli ty zatracené neuvěřitelné otázky, které už předem znali. A "Otázka za 64 tisíce dolarů" s Halem Marchem. Soutěžící odcházeli do zákulisí s náručemi plnými informačních příruček. A "Dotto" s Jackem Narzem. A sobotní dopolední pořady jako "Amiie Oakleyová", která pořád zachraňovala svého malého brášku Tága před nějakými bezbožnými rejdy. Vždycky přemýšlel o tom, jestli ten kluk není ve skutečnosti její nemanželský syn. A pak tu byl Rin-Tin-Tin, který operoval u Fort Apache. A "Seržant Preston", který operoval u Yukonu - dalo by se říct, že měl dost rozcouráno. "Horský jezdec" s Jackem Mahoneym. "Divoký Bili Hickock" s Guyem Madisonem a Andym Devinem v roli Jinglese. Mary říkávala, Barte, kdyby lidi věděli, na co všechno se díváš, tak řeknou, že jsi slabomyslný. No vážně, chlap ve tvých letech! A on vždycky odpovídal, Chci si umět povídat se svými dětmi, děvče. Až na to, že tu nikdy žádné děti nebyly, tedy skoro. To první nebylo nic než mrtvá hmota a to druhé byl Charlie, na kterého bylo lepší nemyslet. Bude se mi o tobě zdát, Charlie. Každou noc se otec se synem potkávali v různých snech. Barton George Dawes a Charles Frederick Dawes spojeni zázrakem podvědomí. A teď, lidičky, pojedeme na nejnovější výlet pořádaný Disney Worldem, do Země sebelítosti, kde se můžete projet na gondole po Slzném kanálu, navštívit muzeum Starých fotek a projet se nádherným nostalgiamobilem řízeným Fredem McMurraym. Poslední zastávkou je pak věrná replika Crestallen West Street. Je přímo tady uvnitř té obří lahve Southern Comfort, zakonzervovaná navěky. Pozor, madam, sehněte hlavu, až budete procházet hrdlem. Brzy se to rozšíří. A tohle je domov Bartona George Dawese, posledního žijícího obyvatele Crestallen Street West. Tady se podívejte oknem - počkej, synku, já tě vysadím. Ano, to je George - sedí před svým barevným televizorem značky Zenith v těch pitomých trenýrkách, popíjí a brečí. Brečí? Jistěže brečí. Co jiného může dělat v Zemi sebelítosti? Brečí stále. Proud jeho slzi je řízený naším SVĚTOZNÁMÝM TÝMEM INŽENÝRŮ. V pondělí jen tak poplákává, protože večer se vleče. Ostatní dny pláče mnohem víc. O víkendech ho pustíme na rychloběh a o Vánocích ho můžeme klidně nechat uplavat. Připouštíme, zeje trochu nechutný, ale je to jeden z nejpopulárnějších obyvatel Země sebelítosti, spolu tady s King Kongem na Empire State Building. Ten -

Hodil po televizi skleničku. O kousek minul. Sklenička narazila na zeď, spadla na podlahu a rozbila se. Znovu se rozplakal.

Při tom si pomyslel: Podívej se na sebe. Jen se na sebe podívej, Bože, ty jsi nechutný. Ty jsi takový packal, že se tomu ani nechce věřit. Zkázil jsi život sobě i Mary a teď si z toho děláš legraci, ty bříďile. Bože, Bože, Bože -

Už byl v půli cesty k telefonu, když si to uvědomil a zastavil se. Předchozí večer volal Mary, úplně opilý a plačící, a prosil ji, ať se vrátí. Žebrou tak dlouho, dokud se nerozplakala a nezavěsila mu. Když si na to vzpomněl, začal se ošívat a šklebit, co to udělal za strašlivou pitomost.

Došel do kuchyně, vzal lopatku a smetáček a vrátil se do obývacího pokoje. Vypnul televizi a zametl skleničku. Pak se odpotácel zpátky do kuchyně a vysypal střepy do koše. Pak zůstal stát a přemýšlel, co dál.

Uslyšel hmyzí bzukot lednice, který ho vyděsil. Šel spát. A zdály se mu sny.

6. prosince 1973

Bylo půl čtvrté a on uháněl stodesátkou po dálnici domů. Den byl jasný a chladný, s teplotou lehce pod nulou. Ode dne, kdy Mary odešla, jezdil na dlouhé vyjížděky po dálnici - svým způsobem to pro něj byla náhradní práce. Uklidňovala ho. Když se před ním odvíjela silnice, po krajích jasně ohraničená raně zimními závějemi, nezatěžoval se žádnými myšlenkami a byl klidný. Někdy se roztouženým řevem přidával k rádiu. Často ho napadalo, že prostě pojedje dál, nechá se vést silnicemi, benzin bude platit kreditkou. Pojede na jih a nezastaví, dokud neskončí silnice nebo dokud nedojede na kraj světa. Mohl by dojet až na nejjižnější cíp Jižní Ameriky? Nevěděl.

Ale vždycky se vrátil. Sjel z dálnice, v nějaké restauraci si dal hamburger s hranolky a se západem slunce nebo za soumraku se vrátil do města.

Vždycky projel Stanton Street, zastavil a vystoupil, aby se podíval, jak za ten den pokročila stavba prodloužení dálnice číslo 784. Stavební firma postavila zvláštní rampu pro čumily - většinou staré lidi a nakupující, kteří měli nějakou tu volnou chvíli - a ta byla přes den stále plná. Lidé postávali u zábradlí jako hlinění holubi na střelnici, z úst jim vycházela pára a civěli na buldozery a grejdry a zeměměřiče s jejich sextanty a trojnožkami. Mohl by je všechny vesele postřílet.

Ale v noci, kdy teploty klesly pod nulu, západ slunce zanechal na obzoru ostrou oranžovou linku a na obloze se objevily tisíce hvězd, mohl posuzovat postup stavby dálnice zcela nerušené. Čas, který tam trávil, pro něj byl stále důležitější - měl pocit, že chvíle strávené na rampě ho nějakým podivným způsobem dobíjejí, že ho poutají aspoň k trochu přičetnému světu. V těch okamžicích, než začal jeho každovečerní dlouhý pád do opilosti, než na něj dolehla nutkavá touha zavolat Mary, než započal svou činnost v Zemi sebelítosti - byl naprosto sám sebou, dokonale střízlivý. Držel se železné trubky a zíral na stavbu dálnice, dokud neměl prsty necitelné jako to železo a dokud nepřestal rozpoznávat, kde končí jeho svět - svět lidských záležitostí - a začíná svět traktorů a jeřábů a ramp pro diváky. V takových chvílích neměl potřebu brečet nebo se patlat v minulosti, která se mu zmateně přemílala v paměti. V takových chvílích cítil své já, jak vřele pulsuje v chladné lhostejnosti raně zimního večera, cítil svou osobnost, patrně ještě celistvou.

Když teď uháněl po dálnici sto desátkou a k mýtu ve Westgate mu zbývalo víc než šedesát kilometrů, uviděl v odstavěném pruhu hned za výjezdem 16 nějakou postavu zachumlanou do námořnického kabátu a v černé pletené námořnické čepici. Postava zdvihla nad hlavu ceduli, na níž se (kupodivu, v tomhle počasí) dalo přečíst: LAS VEGAS. A pod tím stálo vyzývavě: NEBO SE ROZMLAŤ!

Šlápl na brzdu, záchranný pás se mu následkem prudkého zpomalení zařízl do těla a on pocítil umírněné nadšení z dragsterového zaskřípění vlastních pneumatik. Zastavil asi dvacet metrů za postavou. Ta si zastrčila ceduli do podpaží a rozběhla se k němu. Podle způsobu běhu usoudil, že to bude dívka.

Dveře u spolujezdce se otevřely a ona nastoupila.

"Díky."

"Není zač." Podíval se do zpětného zrcátka, rozjel se a znovu zrychlil na sto deset. Silnice se začala znovu odvíjet. "Do Vegas to máte dost daleko."

"To jo." Usmála se na něj. Takhle se určitě usmívá na lidi, kteří jí říkají, že to má do Vegas dost daleko.

Stáhla si rukavice. "Mohla bych si zapálit?"

"Jistě, poslužte si."

Vytáhla krabičku marlborek. "Dáte si taky?"

"Ne, díky."

Zasunula si jednu cigaretu mezi rty, vytáhla z kapsy kabátu kuchyňské zápalky, zapálila si, zhluboka potáhla a vyfoukla kouř, až se čelní okno částečně zamžilo, odložila marlborky i zápalky, povolila si tmavomodrou šálu a řekla: "Jste moc hodný, že jste mi zastavil. Je tam pěkná zima."

"Čekala jste dlouho?"

"Asi hodinu. Ten poslední řidič byl opilej. Byla jsem ráda, že jsem vypadla."

Přikývl. "Vezmu vás na konec dálnice."

"Konec?" Podívala se na něj. "Vyjedete až do Chicaga?"

"Cože? Ne, to ne." Řekl jméno města.

"Ale tahle dálnice to město protíná." Vytáhla z kapsy kabátu automapu Sunoco, zohýbanou častým používáním. "Podle mapy ano."

"Rozložte ji a podívejte se znovu."

Poslechla ho.

"Jakou barvu má ta dálnice, po které teď jedeme?"

"Zelenou."

"A ten úsek, který vede přes město?"

"Taky zelenou... ale... Bože! Je tečkovanej. Tam se to teprvstavů"

"Přesně tak. To je to světoznámé prodloužení dálnice číslo 784. Děvče, do Las Vegas se v životě nedostanete, když nebudete číst vysvětlivky k mapě."

Sklonila se nad mapou, až se jí nos téměř dotýkal papíru. Měla čistou pleť, normálně možná mléčně bílou, ale teď na tvářích a na čele zarudlou od mrazu. Červenou měla i špičku nosu a vedle levé nozdry jí ulpěla kapička vody. Byla nakrátko ostříhaná, ale ne moc dobře. Nepochybně podomácku. Barvu vlasů měla hezky oříškovou. Škoda je stříhat, ještě větší škoda stříhat je špatně. Jak se jmenovala ta vánoční povídka od O'Henryho? "Dar kouzelníků". Kdo a proč ti koupil řetízek k hodinkám?

"Ta nepřerušovaná zelená zase začíná v nějakém Landy," řekla. "Jak je to daleko od konce tohoto úseku?"

"Asi padesát kilometrů."

panebože."

Znovu se zahloubala do mapy. Minuli výjezd 15.

"A jak se to dá nejlíp objet?" zeptala se po chvíli. "Připadá mi to dost složitý."

"Nejlepší je to po sedmičce," řekl. "Sjede se na posledním výjezdu, Westgate." Zaváhal. "Ale radši byste měla přespat. Je tam Holiday Inn. Dojedeme k němu skoro za tmy a stopovat na sedmičce po setmění bych vám neradil."

"A proč?" zeptala se a podívala se na něj. Měla zelené, zneklidňující oči, o jakých občas čtete, ale zřídka je vidíte.

"Je to objízdná trasa města," řekl, zajel do rychlejšího pruhu a předjel celou řadu vozidel, která jela osmdesátkou. Několik jich na něj vztekale zatroubilo. "Čtyři jízdni pruhy rozdělené středovým betonovým svodidlem. Dva pruhy na západ do Landy, dva pruhy na východ do města. Spousta obchodních středisek a stánků s hamburgery a kuželen a podobně. Všichni jen popojíždějí. Nikdo nechce zastavit."

"Aha." Vzdechla. "Jede do Landy autobus?"

"Kdysi jezdila městská doprava, ale zkrachovala. Zřejmě jezdí Greyhound -"

"Krucinál." Složila mapu a nacpala si ji do kapsy. Naštvaně a znepokojeně zírala na silnici.

"Hotel si nemůžete dovolit?"

"Pane, já mám třináct dolarů. Za to nepřespím ani v psí boudě."

"Můžete přespat v mém domě, jestli chcete," řekl.

"Jo, tak to mě radši vysaďte hned tady."

"Zapomeňte na to. Tu nabídku beru zpět."

"Kromě toho, co by tomu řekla vaše žena?" podívala se výmluvně na jeho snubní prsten, jako by od něj

očekávala, že obchází školní hřiště, když na nich skončí dozor.

"Nežijeme spolu."

"Už dlouho?"

"Ne. Od prvního prosince."

"Takže máte spoustu problémů, s kterejma byste potřeboval pomoct," řekla. V jejím hlase bylo pohrdání, ale bylo to staré pohrdání, které nebylo zaměřené přímo proti němu. "Zvlášť od mladý holky."

"Já nechci nikoho píchat," řekl po pravdě. "Myslím, že by se mi ani nepostavil." Uvědomil si, že právě řekl dvě věci, které před žádnou ženou v životě nevyslovil, ale připadaly mu přiléhavé. Ani dobré, ani špatné, ale přiléhavé a řečené tak, jako by mluvil o počasí.

"To má bejt výzva?" zeptala se. Zhluboka potáhla z cigarety a vyfoukla kouř.

"Ne," řekl. "Připouštím, že to zní jako narážka, pokud ve všem hledáte narážky. A osamocená dívka jako vyje asi musí slyšet ve všem."

"Vsadím se, že vím, jak budete pokračovat." V jejím hlase bylo stále ještě mírné pohrdání a nepřátelství, ale zároveň se do něj vkradl určitý znaveně pobavený tón. "Jak může taková hezká holka jen tak nastoupit do cizího auta?"

"Jděte do háje," řekl. "Jste nemožná."

"To jsem." Udusila cigaretu v jeho popelníku a svařila nos. "Jen se podívejte. Samej papírek od bonbónů a celofán a další svinstvo. Proč si rovnou nevozíte pytel na odpadky?"

"Protože nekouřím. Kdybyste zavolala dopředu a řekla, Bartone, starý brachu, já dneska budu stopovat na dálnici, tak mě svez, jo? A mimochodem vysyp to svinstvo z popelníku, protože já budu kouřit - tak bych ho byl vysypal. A proč ho nevyhodíte z okna?"

Usmívala se. "Máte slušnej smysl pro ironii."

"To je tím, že mám smutný život."

"Víte, za jak dlouho se v přírodě rozloží cigaretovej filtr? Za dvě stě let. To už budou mrtví i vaši vnuci."

Pokrčil rameny. "Takže vám nevádí dýchat na mě svoje karcinogeny a zanášet mi plíce, ale nechcete vyhodit nedopalek na silnici. No tak dobře."

"Co tím chcete říct?"

"Nic."

"Vy mě chcete vyhodit? Je to tak?"

"Ne," odpověděl. "Nemůžeme zvolit nějaké neutrální téma? Jak si stojí dolar. Jak si stojí Unie. Jak si stojí Arkansas."

"Radši bych si zdřímla, jestli vám to nevádí. Vypadá to, že budu skoro celou noc vzhůru."

"Dobře."

Stáhla si čepici přes oči, založila ruce a ztichla. Za chvíli už pravidelně oddechovala. Vrhla na ní kradmé pohledy ve snaze sestavit si její celkový obraz. Měla na sobě úzké modré džíny, vybledlé a odřené. Obepínaly ji natolik, aby poznal, že pod nimi nemá žádné teplé prádlo. Byly to dlouhé nohy a měla je pohodlně složené pod palubní deskou, kde jí na ně muselo být horko a určitě jí svéděly. Už už se jí chtěl zeptat, jestli jí nesvědí nohy, ale pak ho napadlo, jak by to asi vyznělo. Z pomyslení na to, že dívka bude celou noc stopovat na sedmičce byl celý nespůj, bez ohledu na to, jestli bude mít štěstí a bude popojíždět po krátkých úsecích, nebo ztvdne na jednom místě. Noc, tenké džíny, mráz. Aleje to její věc. Když dostatečně prochladne, vždycky se může jít někam zahrát. To není problém. Minuli výjezdy 14 a 13. Přestal po ní pokukovat a soustředil se na řízení. Ručička na tachometru zůstávala na sto deseti a on se stále držel v rychlejším pruhu. Troubila na něj další auta. Za výjezdem 12 na něj nějaký člověk v dodávce zatroubil třikrát a navíc rozhorleně zablikal. Na autě měl samolepku JED 80. Vytrčil na toho chlápka prostředník.

"Jedete moc rychle," řekla dívka se zavřenýma očima. "Proto na vás pořád trouběj."

"Já vím, proč to dělají."

"Ale je vám to jedno."

"Jo."

"Další rádnej občan," řekla posměšně, "kterej chce zbavit Ameriku energetický krize."

"Mně je energetická krize úplně ukradená."

"To říkáme všichni."

"Kdysi jsem po dálnici jezdil devadesát. Ani víc, ani míň. To bylo pro auto ideální. Teď protestuju proti etice cvičeného psa. To jste určitě slyšela na přednášce ze sociologie, ne? Nebo se mýlím? Předpokládal jsem, že jste studentka."

Narovnala se. "Chvilí jsem měla sociologii jako hlavní obor, dalo by se říct. Ale v životě jsem neslyšela o nějaký teorii etiky cvičeného psa."

"Protože jsem si ji vymyslel."

"Á, to byl fórek." Znechucení. Znovu se svezla do sedadla a přetáhla si čepici přes oči.

"Teorie etiky cvičeného psa, poprvé zveřejněná Bartonem Georgem Dawesem koncem roku 1973, dokonale objasňuje takové záhady, jako je monetární krize, inflace, vietnamská válka a současná energetická krize. Američané jsou cvičení psi, v tomto případě cvičení v oblibě benzinožravých hraček. Aut, sněžných skútrů, velkých lodí, plážových čtyřkolek, motocyklů, mopedů, karavanů a mnoha a mnoha dalších. V letech 1973 až 1980 nás budou cvičit k nenávisti k těmhle hračkám, které spotřebovávají energii. Američané milujou výcvik. Vrtí při něm ocasem. Využívej energii. Nevyužívej energii. Čurej na noviny. Já neprotestuju proti šetření energií, já protestuju proti výcviku."

Přistihl se, že myslí na psa pana Piazziho, který nejdřív přestal vrtět ocasem, pak začal koulet očima a pak Luigimu Bronticellimu prokousl hrdlo.

"Jako Pavlovovi psi," řekl. "Ty vycvičili tak, že při zvuku zvonku slintali. Nás vycvičili tak, že slintáme, když nám někdo ukáže motorové saně Bombardier s rychloběhem nebo barevný televizor Zenith s motorově nastavitelnou anténou. To mám dokonce doma. I s dálkovým ovládáním. Člověk může sedět a měnit programy, zesilovat a zeslabovat zvuk, zapínat a vypínat přístroj. Jednou jsem si nacpal ten ovladač do pusy a zmáčkł tlačítko a televize se okamžitě zapnula. Ten signál mi prošel mozkem, a přesto dorazil k cíli. Technika je úžasná."

"Jste magor," řekla.

"Možná ano." Minuli výjezd 11.

"Myslím, že budu spát. Řekněte mi, až budeme na konci."

"Dobře."

Složila si ruce a znovu zavřela oči.

Minuli výjezd 10.

"Vlastně neprotestuju ani proti etice cvičeného psa," řekl. "Vadí mi skutečnost, že majitelé psů jsou mentální, morální a duchovní ubožáci."

"Snažte se uklidnit svědomí spoustou keců," řekla se zavřenýma očima. "Proč prostě nezpomalíte na osmdesát? Budete mít lepší pocit."

"Nebudu mít lepší pocit," řekl tak prudce, až se znovu napřímila a podívala se na něj.

"Co je to s váma?"

"Nic," odpověděl. "Přišel jsem o ženu a o práci, protože buď se zbláznil svět, nebo já. Pak vezmu stopařku - devatenáctiletou holku, u které předpokládám, že bude za šilény považovat svět - ale ona za magora považuje mě, svět je v pohodě. Není benzin, ale jinak pohoda."

"Je mi jednadvacet."

"Tím lip pro vás," řekl trpce. "Když je svět tak přičetný, proč holka jako vyjede v zimě stopem do Las Vegas? Proč chce celou noc stopovat na sedmičce a nechat si umrznout nohy, protože si nevezala spodní prádlo?"

"Ale já mám spodní prádlo! Co si to o mně myslíte?"

"Myslím, že jste pitomá!" zařval na ni. "Umrzne vám prdel!"

"A vy si pak na ni ani nešáhnete, co?" zeptala se líbezně.

"Bože," zamumlal. "Ach bože."

Prosvištěli kolem sedanu, který jel osmdesátkou. Sedan na ně zatroubil. "Ty mně taky!" zařval.

"Asi byste mě měl radši vysadit," špitla.

"Neberte si to tak," řekl. "Já nás nenabourám. Spěte."

Chvilí se na něj nedůvěřivě dívala a pak složila ruce a zavřela oči. Minuli výjezd 9.

Pět minut po čtvrté minuli výjezd 2. Stíny přes silnici měly zvláštní modré zbarvení, které je výsadou

zimních stínů. Na východě už bylo vidět Venuši. Jak se blížili k městu, provoz na silnici houstl. Podíval se vedle sebe a zjistil, že dívka sedí a okénkem sleduje spěchající automobily. Vůz před nimi vezl na střešním nosiči vánoční stromek. Na okamžik se ponořil do dívčiných zelených očí a díval se jimi na svět v dokonalé empatii, jaká milosrdně zasahuje lidi v nepravidelných intervalech. Viděl, že všechna auta míří někam do tepla, někam za obchodem nebo přáteli nebo rodinou. Viděl jejich lhostejnost vůči cizím lidem. V jediném krátkém, chladném okamžiku porozumění pochopil, proč Thomas Carlyle nazývá svět velkou mrtvou lokomotivou, která uhání dál a dál.

"Už tam budem?" zeptala se.

"Za čtvrt hodiny."

"Jestli jsem se k vám chovala nějak -"

"Ne, to spíš já k vám. Hele, já nemám nic zvláštního na práci. Odvezu vás do Landy."

"Ne -"

"Nebo vám zaplatím noc v Holiday Innu. Zcela nezištně. Veselé Vánoce a tak."

"Vy vážně nežijete s manželkou?"

"Ne."

"A jen tak krátce?"

"Ano."

"Vzala si děti?"

"My nemáme děti." Blížili se k budkám, kde se vybíralo mytné. Zelená světla nad nimi lhostejně zářila do časného soumraku.

"Tak mě s sebou vemte domů."

"Ale o to mi nešlo. Vy přece nemusíte -"

"Nechce se mi trávit večer o samotě," řekla. "A nerada stopuju v noci. Bojím se."

Zajel k budce a stáhl okénko. Dovnitř vnikl chladný vzduch. Podal výběřčímu svou kartičku a dolar devadesát. Pak se pomalu rozjel. Projeli kolem cedule s reflexním nápisem:

DĚKUJEME, ŽE JEZDÍTE BEZPEČNĚ!

"Tak dobře," řekl opatrně. Věděl, že asi neudělá dobře, když ji bude dál přesvědčovat - možná dosáhne opačného účinku - ale nějak si nemohl pomoci. "Víte, to já jen že se vtom domě cítím strašně osamělý. Můžeme si dát večeri a pak se podívat na televizi a zobat popcorn. Vy se můžete vyspat v hořejší ložnici a já -"

Zasmála se a on se na ni podíval. Přijížděli k mimoúrovňové křižovatce. Moc ji v tom přítmi neviděl.

Mohla to být dívka jeho snů. Ta myšlenka ho trápila.

"Víte," řekla, "asi bych vám to měla říct rovnou. S tím ožralou, s kterým jsem jela, jsem strávila noc. Jel dál do Stilsonu, kde jste mě nabral vy. Tohle byla jeho cena."

Před křižovatkou zastavil na červenou.

"Moje spolubydlící mi říkala, že to tak bude, ale já jí nevěřila. Nehodlala jsem si prošukat cestu přes Ameriku, já ne." Krátce se na něj podívala, ale on v tom příšeří z jejího obličeje stále nic nevyčetl. "Ne že by vás k tomu někdo nutil. Je to tak neosobní jako procházka v kosmickém prostoru. Když přijedete do velkého města a pomyslíte na všechny ty lidi, co tam žijou, chce se vám brečet. Já nevím proč, ale chce. Klidně pak strávíte noc s nějakým uhrovitým klukem, jen abyste ho slyšeli dechat a mluvit."

"Mně je jedno, s kým jste spala," řekl a rozjel se. Automaticky odbočil na Grand Street, která vedla podél rozestavěného prodloužení dálnice 784 domů.

"Ten obchodník," řekla, "ten byl ženatý čtrnáct let. "To mi řekl, když na mně rajtoval. Čtrnáct let, Sharon," opakoval pořád dokola. Udělal se asi za čtrnáct vteřin." Syrově a smutně se zasmála.

"Tak se jmenujete? Sharon?"

"Ne. Řekla bych, že se tak jmenuje jeho manželka."

Zajel k obrubníku a zastavil.

"Co to děláte?" zeptala se s náhle obnovenou nedůvěrou.

"Nic zvláštního," řekl. "To je takový můj rituál při návratu domů. Vystupte si, jestli chcete. Něco vám

ukázu."

Vystoupili z auta a došli k opuštěné rampě. Položil ruce na chladnou železnou trubku zábradlí a podíval se dolů. Viděl, že dneska dělali podklad. Poslední tři dny naváželi štěrk. Teď udělali podklad. Opuštěné stroje - nákladáky a buldozery a žlutá rypadla stály tiše ve večerních stínech jako dinosauři v muzeu. Tady máme býložravého stegosaura, triceratopse, také býložravého, ale tady maso požívá a strašlivé hlinožravé dieselově rypadlo. Bon appétit.

"Co si o tom myslíte?"

"Mám si o tom něco myslet?" Zdržovala ve snaze zjistit, o co mu jde.

"Musíte si o tom něco myslet," řekl.

Pokrčila rameny. "Dělej tu silnici, a co? Stavěj silnici ve městě, kam už se nejspíš nikdy nepodívám, tak co si o tom mám myslet. Je to ošklivý."

"Ošklivý," opakoval s úlevou.

"Vyrostla jsem v Portlandu, v Maine. Bydleli jsme ve velkém činžáku a přes ulici nám postavili velký nákupní středisko -"

"Museli kvůli tomu něco zbourat?"

"Co?"

"Jestli -"

"Á. Ne, byl tam prázdný pozemek a za ním velká louka. Bylo mi tak šest sedm. Myslela jsem, že už tam budou kopat a rejt a planýrovat to pořád. A mě při tom jen napadalo... je to zvláštní... napadalo mě jenom, chudák země, je to, jako by jí dávali klystýr a nezeptali se jí, jestli ho chce, nebo jestli jí vůbec něco je. Ten rok jsem měla nějakou střevní infekci, a byla jsem na klystýry velká odbornice."

"Aha," řekl.

"Jednou v neděli, když nepracovali, jsme se na to šli podívat zblízka a vypadalo to tam skoro přesně jako tady, to staveniště bylo tichý jako mrtvola v posteli. Měli už částečně postavený základy a z betonu trčely takový ty oranžový kovový..."

"Nosníky?"

"To je fuk. A bylo tam množství trubek a drátů zakrytejších plastovejma fóliema a všude spousta syrový hlíny. Je to zvláštní, takhle na to myslet, protože kdo slyšel o vařený hlíně, ale tak to vypadalo. Byla to prostě syrová hlína. Hrály jsme si tam s dětma na schovávanou a máma tam přišla a dala mně a sestře co proto. Říkala, že malý děti se na stavbě můžou dostat do pěknýho maléru. Sestře byly teprve čtyři a mohla si vyrvat plíce. Je zvláštní, že si to všechno pamatuju. Nemohli bysme se vrátit do auta? Je mi zima."

"Jistě," řekl a vrátili se.

"Nikdy by mě nenapadlo," řekla, když se rozjeli, "že z toho bordelu něco vzejde. Jenže brzo tam stálo hotový nákupní středisko. Pamatuju si ten den, kdy asfaltovali parkoviště. Pár dní nato tam přijelo několik chlápků s takovým malým vozejkem a žlutě tam vyznačili místa na parkování. Pak tam udělali velkou slavnost a nějaký pupík přestříhl pásku a všichni tam začali chodit nakupovat, jako by to tam bylo odjakživa. Ten obchodák se jmenoval Mamut a máma tam hodně chodila. Někdy, když jsme tam s ní s Angie zašly, jsem si vybavila ty oranžový kůly, který trčely z betonu. Bylo to jako tajná myšlenka." Přikývl. O tajných myšlenkách věděl své.

"Co to znamená pro vás?" zeptala se.

"To se pořád ještě snažím zjistit," odpověděl.

Chtěl jim ohrát televizní večeri, ale ona se podívala do ledničky a uviděla tam maso a řekla, že ho upeče, pokud mu nevádí chvíli počkat.

"Jistě," řekl. "Nevěděl jsem, jak dlouho se to dělá a při jaké teplotě."

"Schází vám manželka?"

"Strašně."

"Protože neumíte upéct maso?" zeptala se, ale neodpověděl jí. Upekla brambory a uvařila mraženou kukuřici. Jedli v jídelním koutě a ona snědla čtyři silné plátky masa, dvě brambory a dvě porce kukuřice.

"Takhle jsem se nenajedla už asi rok," řekla, zapálila si cigaretu a zahleděla se do prázdného talíře. "Asi se nadmu."

"A co jste jedla?"

"Zvířecí sušenky."

"Co?"

"Zvířecí sušenky."

"To už jste snad říkala."

"Jsou levný," řekla. "A nasytěj vás. Maj spoustu živin a tak. Aspoň je to napsané na krabici."

"K čertu s živinami. Nadělají se vám uhry, děvče. Na to jste moc stará. Pojd'te sem."

Zavedl ji do jídelny a otevřel Maryinu skříň s porcelánem. Vyndal stříbrnou polévkovou mísu a vytáhl z ní tlustý svazek bankovek. Dívce se rozšířily oči.

"Kde jste to vzal?"

"Vybral jsem pojistku. Tady si vezměte dvě stě dolarů. Na jídlo."

Jenže ona se peněz ani nedotkla. "Jste blázen," řekla. "Co si myslíte, že udělám za dvě stě dolarů?"

"Nic."

Zasmála se.

"No tak dobře." Odložil peníze na nízkou skříňku a polévkovou mísu dal zpátky. "Když si je s sebou ráno nevezmete, spláchnu je do záchodu." Ale nemyslel si, že by to udělal.

Podívala se mu do očí. "Myslím, že byste to udělal."

Neodpověděl.

"Uvidíme," řekla. "Ráno."

"Ráno," opakoval po ní.

Díval se v televizi na "Mluvit pravdu". Dvě soutěžící tvrdily, že jsou světovými šampionkami v jízdě na divokých koních, a jen jedna z nich mluvila pravdu. Porota složená ze Soupyho Salese, Billa Cullena, Arlene Dahlové a Kitty Carlisleové, měla uhodnout, která to je. Garry Moore, jediný třísetletý televizní moderátor soutěžních pořadů, se usmíval, sršel vtípem a zvonil na zvonec, když skončil čas každého porotce.

Dívka se dívala z okna. "Kdo v tyhle ulici vlastně bydlí?" zeptala se. "Všude je zhasnuto."

"Já a Dankmanovi," řekl. "A Dankmanovi se pátého ledna stěhují."

"Proč?"

"Kvůli silnici."

"Proč kvůli silnici?"

"Povede tudy," řekl. "Tenhle dům bude někde pod dělicím pásem, pokud se nemýlím."

"Proto jste mi ukazoval tu stavbu?"

"Zřejmě. Pracoval jsem v prádelně asi tři kilometry odsud. Modrá stuha. Ta jí taky stojí v cestě."

"Proto jste přišel o práci? Protože zavřeli prádelnu?"

"Ne tak docela. Měl jsem podepsat opci na nové sídlo prádelny na předměstí Waterford a nepodepsal jsem ji."

"Proč?"

"Neunesl jsem to," řekl prostě. "Dáte si něco k pití?"

"Nemusíte mě opíjet."

"Bože," obrátil oči v sloup. "Jste trochu jednostranná, ne?"

Na okamžik nastalo nepříjemné ticho.

"Já piju jen vodku s džusem. Máte to tady?"

"Ano."

"Trávu asi ne."

"Ne, nikdy jsem ji nekouřil."

Zašel do kuchyně a nalil jí vodku s džusem. Pro sebe si namíchal Comfort a Seven-Up a odnesl obě sklenice do obývacího pokoje. Hrála si s dálkovým ovladačem a přepínala z programu na program z nabídky o půl osmé: "Mluvit pravdu", sníh, "Má rodina", "Sním o Jeannie", "Gilliganův ostrov", sníh, "Miluju Lucy", sníh, sníh, Julia Childová vyrábí z avokád něco, co vypadá trochu jako pískací psí hračka, "Nová cena je správná", sníh, a pak znovu Garry Moore, který nabádal porotu, aby rozhodla, kdo ze tří soutěžících je skutečným autorem knihy o tom, jaké to je bloudit celý měsíc v saskatchewanských lesích.

Podal jí sklenici.

"Soutěžící číslo dvě, jedl jste někdy brouky?" zeptala se Kitty Carlisleová.

"Co je to s várna, lidi?" rozhorlila se dívka. "Žádnej Star Trek. Jste pohani?"

"Ten běží ve čtyři na osmém kanálu," řekl.

"Koukáte na něj?"

"Někdy. Sledujeme se ženou Merva Griffina."

"Žádné brouky jsem neviděl," řekl soutěžící číslo dvě. "Kdybych nějakého viděl, snědl bych ho."

Obecenstvo se srdečně zasmálo.

"Proč se odstěhovala? Nemusíte mi to říkat, jestli nechcete." Opatrně se na něj podívala, jako by cena za jeho zpověď mohla být neúnosně vysoká.

"Ze stejného důvodu, z jakého mě vyhodili z práce," odpověděl a posadil se.

"Protože jste nekoupil barák pro prádelnu?"

"Ne. Protože jsem nekoupil barák pro nás."

"Já hlasuju pro číslo dvě," prohlásil Soupy Sales, "protože vypadá, že by skutečně snědl brouka, kdyby ho viděl." Obecenstvo se srdečně zasmálo.

"Vy jste ne - ... ajaj. A sakra." Bez mrknutí oka ho sledovala přes okraj své sklenice. V očích se jí zračila směsice úžasu, obdivu a hrůzy. "Kam půjdete?"

"To nevím."

"Nepracujete?"

"Ne."

"Co děláte celý den?"

"Jezdím po dálnici."

"A večer koukáte na televizi?"

"A piju. Občas si usmažím popcorn. Dneska ho udělám taky."

"Já ho nejím."

"Tak ho sním já."

Vypnula televizi dálkovým ovladačem (někdy mu v duchu říkal "modul", protože dneska je člověk vedený k tomu, aby říkal "modul" všemu, čím se něco zapíná a vypíná) a obrazovka zenithu blikla a v jejím středu zůstala bílá tečka, která vzápětí pohasla.

"Ráda bych si to ujasnila," řekla. "Takže vy jste svou manželku a práci zahodil do kanálu -"

"Nemuselo to být v tomhle pořadí."

"To je jedno. Zahodil jste je kvůli tyhle silnici. Je to tak?"

Znepokojeně se podíval na ztemnělou obrazovku. I když jen zřídka pozorně sledoval, co se na ní děje, cítil se nespokojen, když byla zhasnutá.

"Já nevím, jestli je to tak nebo jinak," řekl. "Člověk nemůže vždycky něčemu rozumět jen proto, že to udělal."

"Byl to protest?"

"Já nevím. Když proti něčemu protestujete, tak proto, že je podle vás něco lepší. Lidé protestovali proti válce proto, že mír považovali za lepší řešení. Protestují proti drogovým zákonům, protože si myslí, že jiné drogové zákony by byly spravedlivější nebo zábavnější nebo neškodnější nebo... já nevím.

Nezapnete tu televizi?"

"Za chvíli." Znovu si všiml, jak zelené má oči. Soustředěné, kočičí. "To proto, že nenávidíte tu silnici? Přetechnizovanou společnost, kterou reprezentuje? Odlidšťující účinek -"

Bylo tak těžké být upřímný. Divil se sám sobě, proč se vůbec namáhá, když lež by ukončila tuhle debatu mnohem rychleji a účinněji. Byla jako ti ostatní mladí, jako Vinnie, jako lidé, kteří se řídili výchovou: chtěla propagandu podpořenou grafy, ne odpověď. "Celý život vidím, jak se stavějí silnice a domy. Nikdy jsem o tom nepřemýšlel, jen se mě to dotýkalo v tom smyslu, že mě otravovaly objízďky nebo že jsem musel kvůli bourání domu přejít na druhý chodník."

"Ale když se to dotklo vás... vašeho domu a vaší práce, řekl jste ne."

"To je pravda." Ale nevěděl jistě, na co vlastně řekl ne. Nebo snad řekl ano? Ano, nakonec podlehl nějakému ničivému podnětu, který měl celou dobu v sobě, stejně jako sebedestrukční mechanismus

obsažený v Charlieho nátoru. Uvědomil si, že touží po Freddyho přítomnosti. Freddy by jí řekl, co chce slyšet. Jenže Fred zůstal v klidu.

"Bud' jste blázen, nebo skutečně zajímavý chlápek," řekla.

"Zajímaví lidé jsou jen v knihách. Pusťte tu televizi."

Stiskla tlačítko na ovladači. Nechal ji vybrat program.

"Co pijete?"

Bylo tři čtvrtě na devět. Byl trochu namazaný, ale ne tak opilý, jako by byl, kdyby zůstal sám. Smažil v kuchyni popcorn. Rád pozoroval, jak pukal na nahřáté skleněné míse, jak přibýval jako sníh, který se vrší spíš od země než z oblohy.

"Southern Comfort a Seven-Up," řekl.

"Cože?"

Rozpačitě se zasmál.

"Můžu to taky ochutnat?" Ukázala mu prázdnou sklenici a usmála se. Poprvé od chvíle, kdy ji vzal do auta, se tvářila zcela uvolněně. "Vodku s džusem děláte příšernou."

"Já vím," řekl. "Comfort a Seven-Up je můj soukromý koktejl. Na veřejnosti se držím skotské.

Nesnáším skotskou."

Hotový popcorn nasypal do velké plastové mísy.

"Tak uděláte mi taky?"

"Jistě."

Namíchal jí Comfort a Seven-Up a přelil popcorn rozpuštěným máslem.

"Z toho budete mít v krvi spoustu cholesterolu." Opírala se o rám dveří mezi kuchyní a obývacím pokojem. Napila se. "Hele, to je dobrý."

"Samozřejmě. Zachovávejte tajemství a budete vždycky o krok vepředu."

Osolil popcorn.

"Ten cholesterol vám ucpe srdce," řekla. "Průtokové cesty pro krev se budou zužovat a zužovat a jednou... krach!" Chytila se dramaticky za prsa a vylila si trochu nápoje na svetr.

"Já ho všechno strávím," řekl jí a prošel dveřmi. Když procházel kolem ní, otřel se jí o prsa (podle dotyku uvězněná v podprsence). Takhle ho Maryina prsa už léta nevzrušila. Snažil se tu myšlenku zahnat. Dívka snědla většinu popcornu.

Během zpráv o jedenácté, které byly především o energetické krizi a o zvukových záznamech z Bílého domu, začala zívát. "Jděte nahoru," řekl. "Jděte do postele." Podívala se na něj. "Když se nebudete dívat, jako že vás někdo láká, kdykoli padne slovo postel, budeme spolu vycházet dobře. Velká americká postel je prvotně předurčena pro spánek, nikoli pro soulož."

Usmála se.

"To mi ani nechcete rozesílat?"

"Jste velká holka."

Klidně se na něj podívala. "Můžete se mnou jít nahoru, jestli chcete," řekla. "Rozhodla jsem se už před hodinou."

"Ne... ale ani netušíte, jak mě to pozvání vzrušuje. Za celý život jsem spal se třemi ženami, a s těma prvníma dvěma je to tak dávno, že už si je skoro ani nepamatuju. Ještě před manželstvím."

"Kecáte."

"Vůbec ne."

"Ale to není kvůli tomu, že jste mě svezl, nebo že mě tu necháte přespat a tak. Ani kvůli těm prachům, co jste mi nabídl."

"Jste hodná, že to říkáte." Vstal. "Jděte radši nahoru."

Dívka ho neposlechla. "Měl byste vědět, proč to nechcete udělat."

"Myslíte?"

"Jo. Když něco děláte a nedokážete to vysvětlit - jak jste říkal -tak to může bejt oukej, protože to pořád uděláte. Ale když se rozhodnete něco neudělat, měl byste vědět proč."

"No tak dobře," řekl. Pokývl hlavou směrem k jídelně, kde ve stříbrné míse stále ležely peníze. "Kvůli těm prachům. Na to, abyste si takhle vydělávala, jste moc mladá."

"Já si je nevezmu," řekla překotně.

"Já vím, že nechcete. Ale já chci, abyste si je vzala, a to je důvod, proč s vámi nepůjdu."

"Protože všichni nejsou tak hodný jako vy?"

"Přesně tak." Pohledem ji vybídl k odchodu.

Vyčerpaně zavrtěla hlavou a vstala. "Tak dobře. Ale jste buržuj, víte to?"

"Jo."

Došla k němu a políbila ho na ústa. Bylo to vzrušující. Cítil její vůni a líbila se mu. Erekcce se dostavila téměř okamžitě.

"Jděte," řekl.

"Kdybyste si to v noci rozmyslel -"

"Nerozmyslím." Díval se, jak jde bosá po schodech. "Počkejte."

Otočila se a tázavě zdvihla obočí.

"Jak se jmenujete?"

"Olivia, jestli vám na tom záleží. Blbý, co? Jako Olivia De Havillandová."

"Ne, to ne. Líbí se mi to. Dobrou, Olivie."

"Dobrou."

Odešla nahoru. Slyšel cvaknutí vypínače, tak jako ho slyšel vždycky, když šla Mary spát před ním. Kdyby poslouchal pozorněji, slyšel by i nesmírně vzrušující tření svetru o kůži, jak si ho stahovala přes hlavu, i tiché lupnutí rozepínaného knoflíku u džín...

Za pomoci ovládacího modulu zapnul televizi.

Měl stále nepřijemnou erekci. Takhle nadtý rozkrok Mary někdy nazývala skála věků, a když byli mladší a sex nebyl ničím než hrou, tak zkamenělý had. Trochu si stáhl slipy, a když to nepomohlo, vstal. Po chvíli erekce opadla a mohl se znovu posadit. Po zprávách dávali film s Johnem Agarem - Mozek z planety Arous. Usnul před televizí s ovládacím modulem v ruce. Po několika minutách se mu erekce kradmo vrátila, jako vrah, který se vrací na místo dávného zločinu.

7. prosince 1973

Jenže v noci za ní zašel. Vrátil se mu sen o psu pana Piazzioho a tentokrát věděl -ještě než pes zaútočil - že ten chlapec, který se k němu blíží, je Charlie. Tím to bylo horší, a když pes pana Piazzioho skočil, vyhrabal se ze spánku jako se člověk vyhrabává z mělkého písečného hrobu.

V polospánku zatínal prsty do vzduchu, a i vleže ztrácel rovnováhu, až se nakonec celý zkroutil. V šíleném strachu o syna, který mu ve snech neustále umíral, chvíli bezmocně balancoval na okraji gauče. Při pádu na podlahu se praštil do hlavy a narazil si rameno. Probudil se natolik, aby poznal, že je ve vlastním obýváku a že sen už skončil. Skutečnost byla skličující, ale ne přímo úděsná. Uvědomil si, co udělal se svým životem. Byla to odporná bilance. Přetrhl ho jako nějakou lacinou látku. Nic už nebylo jako dřív. Všechno ho bolelo. V krku cítil zatuchlou pachut' whisky. Říhl si a do úst se mu dostala nějaká kyselá tekutina, kterou vzápětí polkl.

Roztřásl se a objal si kolena v marné snaze třas zahnat. V noci bylo všechno podivné. Jak to, že tu sedí na podlaze ve svém obýváku a klepe se jako starý opilec někde v uličce? Nebo jako šílený katatonik, to ještě spíš. A není to tak? Není vlastně blázen? Žádný směšný nevyzpytatelný pošuk nebo mimoň nebo ujet'ák, ale regulérní blázen. Z toho pomyšlení ho znovu zachvátila hrůza. Skutečně si šel k nějakému grázlovi koupit výbušniny? Skutečně ukryval v garáži dvě zbraně, z nichž jedna byla tak velká, že by zabila slona? Vydal ze sebe tiché hrdelní zakňourání a nejspíš vstal. Kostí mu zaskřípěly jako nějakému starci.

Bez přemýšlení vyšel po schodech nahoru a vešel do své ložnice. "Olivie?" zašeptal. Byla to absurdní scéna, jako vystřižená z nějakého filmu s Rudolphem Valentinem. "Jste vzhůru?"

"Jsem," odpověděla. Její hlas nezněl ospale. "Nemohla jsem usnout kvůli těm hodinám. Těm digitálním. Pořád cvakaly. Vytáhla jsem je ze zásuvky."

"To jste udělala dobře," řekl. Připadal si směšně. "Měl jsem zlý sen."

Zvuk odhrnované přikrývky. "Pojďte. Vlezte si ke mně."

"Já-"

"Nic neříkejte."

Zalezl si k ní. Byla nahá. Milovali se. Pak spali.

Ráno bylo jedenáct pod nulou. Zeptala se ho, jestli nemá noviny.

"Mívali jsme," řekl. "Nosil nám je Kenny Upslinger. Jeho rodina se odstěhovala do Iowy."

"Dokonce až do Iowy," řekla a pustila rádio. Nějaký muž četl předpověď. Jasně a mráz.

"Dala by sis smažená vejce?"

"Dvě, jestli máš."

"Jistě. Hele, to v noci -"

"Nemluv o tom. Udělala jsem se. To je u mě vzácný. Líbilo se mi to."

Pocítil jistou skrytou pýchu, kterou v něm možná chtěla vyvolat. Usmažil vejce. Dvě pro ni, dvě pro sebe. Topinku a kávu. Vypila tři šálky se smetanou a cukrem.

"Tak co budeš dělat?" zeptala se ho, když dosnídali.

"Odvezu tě zpátky na dálnici," řekl bez zaváhání.

Netrpělivě zdvihla ruku. "To nemyslím. Myslím se životem."

Usmál se. "To zní vážně."

"Pro mě ne," řekla. "Pro tebe."

"Ještě jsem o tom nepřemýšlel," řekl. "Víš, předtím" - lehce zdůraznil slovo předtím, aby zdůraznil, že v životě doplnul na samý okraj světa - "- předtím, než dopadla sekyra, tak jsem se cítil jako nějaký odsouzenec v uličce smrti. Nic mi nepřípadalo skutečné. Měl jsem pocit, že jsem za sklem v nějakém snu, který bude stále pokračovat. Teď mi všechno připadá skutečné. V noci... to bylo hodně skutečné."

"To jsem ráda," řekla a vypadala, že je ráda. "Ale co teď budeš dělat?"

"To vážně nevím."

"To mi připadá smutný."

"Myslíš?" zeptal se. A nemyslel to jako řečnickou otázku.

Znovu seděli v autě a po silnici číslo 7 mířili do Landy. V hustém provozu jenom popojížděli. Lidé byli na cestě do práce. Když míjeli stavbu prodloužení dálnice 784, bylo tam už rušno. Muži ve žlutých plastových přilbách a zelených holínkách nastupovali do svých strojů a u úst jim zamrzal dech. Motor jednoho oranžového nakladače zarachotil, se zakašláním naskočil, znovu zarachotil a rozeřval se, jak ho řidič túroval.

"Tady odtud vypadají jako malí kluci na písečku," řekl.

Za městem se provoz uklidnil. Ty dvě stovky si vzala bez rozpaků a váhání - ale ani nijak dychtivě.

Vypárala kousek švu v kabátě, vložila tam bankovky a znovu ho zašila jehlou s modrou nití z Maryina šitíčka. Odmítla jeho nabídku, že ji odveze k autobusu, a prohlásila, že jí peníze vydrží déle, když bude dál stopovat.

"Jak může taková hezká holka jen tak nastoupit do cizího auta?" zeptal se jí.

"Co?" Podívala se na něj, vytržená z vlastních myšlenek.

Usmál se. "Proč zrovna ty? A proč do Las Vegas? Žiješ na periferii, zrovna tak jako já. Vysvětli mi to nějak."

Pokrčila rameny. "Skoro není co. Studovala jsem na univerzitě v New Hampshire, v Durhamu. To je kousek od Portsmouthu. Tenhle rok jsem byla v prvním ročníku. Bydlela jsem na koleji. S jedním klukem. Ujeli jsme na drogách."

"Myslíš jako heroin?"

Vesele se zasmála. "Ne, neznala jsem nikoho, kdo jel v heráku. My středostavovský fet'áci se držíme halucinogenů. LSD, mezkalin, párkrát PCP. Chemický drogy. Od září do listopadu jsem udělala tak šestnáct osmnáct tripů."

"Jaké to je?" zeptal se.

"Myslíš, jestli se to někdy nepovedlo?"

"Ne, to jsem vůbec nemyslel," řekl, jako by se bránil.

"Občas se to nepovedlo, ale mělo to své dobré stránky. A spousta dobřejch tripů měla své stinné stránky. Jednou jsem si myslela, že mám leukémii. To bylo děsné. Ale většinou to bylo jen zvláštní.

Nikdy jsem neviděla Boha. Nikdy jsem nechtěla spáchat sebevraždu. Nikdy jsem se nepokusila nikoho

zabít."

Chvilí o tom přemýšlela. "Všichni kolem těchto chemikálií dělají humbuk. Řádní občani i lidi jako Art Linkletter tvrdějí, že tě tyhle drogy zabijou. Jejich zastánci zase, že ti otevřou všechny dveře, který potřebuješ otevřít. Jako že najdeš tunel do svého nitra, jako by tvá duše byla poklad z románu H. Rider Haggarda. Četls ho někdy?"

"Jako dítě jsem četl Ona. Napsal to?"

"Jo. Myslíš si, že tvá duše je jako smaragd uprostřed čela modly?"

"Nikdy jsem o tom nepřemýšlel."

"Já si to nemyslím. Řeknu ti, co nejlepšího a nejhoršího mě potkalo s chemickými drogami. Nejlepší bylo, když jsem se jednou sjela doma a koukala na tapety. Byly na nich takový kulatý puntíky a ty se mi proměnily ve sníh. Seděla jsem v obýváku a víc než hodinu koukala na sněhovou vánici na zdi. A za chvíli jsem viděla, jak se ke mně sněhem brodí nějaká holčička. Měla na hlavě šátek z nějakého hrubého materiálu, snad z pytloviny, a takhle si ho přidržovala -" Přitiskla si pěst pod bradu. "Usoudila jsem, že jde domů, a prásk! Najednou tam byla celá zasněžená ulice. Šla tou ulicí a zapadla do jednoho domu. To bylo to nejlepší. Sedět v obýváku a koukat na stěnovizi. Akorát Jeff tomu říkal hlavovize."

"To byl ten kluk, s kterým jsi žila?"

"Jo. A nejhorší trip byl ten, kdy jsem si usmyslela, že vyčistím odpad v dřezu. Nevím proč. Člověk má někdy na tripu divné nápady, ale v tu chvíli se mu zdají naprosto normální. Připadalo mi, že ten odpad prostě musím vyčistit. A tak jsem vzala zvon a prošouhla to... a vyvalily se na mě všechny ty sračky. Ani nevím, který byly skutečný a který byly z mé hlavy. Lógr z kafe. Kus starého hadru. Velký kus rosolovitý mastnoty. Něco červeného, co vypadalo jako krev. A pak ruka. Něčí ruka."

"Cože?"

"No ruka. Zavolala jsem Jeffa a povídám, Hele, někdo někoho narval do dřezu. Ale on někam zmizel a já byla sama. Zvonovala jsem jako blázen a nakonec jsem tu ruku dostala ven. Ležela tam, celá pocákaná lógreem, a pak začalo předloktí mizet ve výlevce. Na chvíli jsem si odskočila do obýváku, abych se podívala, jestli už se neobjevil Jeff, a když jsem se vrátila do kuchyně, ruka byla pryč. To mě trochu znepokojilo. Občas se mi o tom zdá."

"To je šílené," řekl a zpomalil, když přejížděli most.

"Z chemických drog člověk šílí," řekla. "Někdy je to dobrý, ale většinou ne. V každém případě jsme v tom pěkně lítali. Viděl jsi někdy nakreslený schéma atomu s těmi protonami a neutronami, kolem kterých obíhají elektrony?"

"Ano."

"No tak ten náš byt byl jako jádro atomu a lidi, který courali sem a tam, byli jako protony a elektrony. Přicházeli a odcházeli, courali sem a tam bez nějakého řádu, jako v Manhattanské přestupní stanici."

"Tu jsem nečetl."

"To bys měl. Jeff vždycky říkal, že Dos Passos je originální a ujetej. A ta knížka je ujetá. No ale občas jsme tak v tom bytě sedávali a koukali na televizi s vypnutým zvukem a pouštěli si k tomu desky, zhlákaný až po zobák, v ložnici se šukalo a člověk ani nevěděl, kdo je kdo. Rozumíš mi?"

Vzpomněl si na nějaké mejdany, kterými se v opilosti propotácel, zmatený jak Alenka v říši divů, a řekl, že jí rozumí.

"A jednou byl v televizi speciál Boba Hopea. A všichni posedávali a byli sjetý a řehtali se jako krávy těm starým fórům, všem těm archaickejm výrazům, všemu tomu dobromyslnému vtípkování o těch mocí posedlejších magorech ve Washingtonu. Seděli jsme u té bedny jako všechny ty maminy a tatíci a mě napadlo, no jo, kvůli tomuhle jsme byli ve Vietnamu, aby Bob Hope mohl vyplnit generační mezeru. To záleží na tom, jak se člověk zhláká."

"Ale na tohle ty jsi byla moc čistá."

"Čistá? Ne, v tom to nebylo. Ale začala jsem přemýšlet o posledních asi tak patnácti letech, jako by to byly nějaký groteskní Monopoly. Francise Garyho Powerse sestřelili v jeho U-2. Jedno kolo stál. V Šelmě rozehnali černochoy vodními dělami. A zavřeli je. V Mississippi zastřelili účastníky Jízdy svobody. Pochody, manifestace, populistickéj segregacionista Lester Maddox, Kennedyho vražda v Dallasu, Vietnam, další pochody, smrt čtyř studentů na univerzitě Kent State, studentský stávkový, feministický

hnutí, a to všechno kvůli čemu? Aby si banda sjetejch vypatlanců mohla sedět v laciným bytě a koukat na Boba Hopea? Na to jsem se mohla vysrat. A tak jsem se rozhodla odejít."

"A co Jeff?"

Pokrčila rameny. "Měl štípko. Byl dobrej. Říkal, že toho v létě nechá, ale já ho hledat nebudu, pokud ho nepotkám." V obličejí se jí objevil zvláštní rozčarovaný výraz, který zřejmě reflektoval utajovanou trpělivost.

"Stýská se ti po něm?"

"Každou noc."

"Proč Vegas? Znáš tam někoho?"

"Ne."

"Pro idealistku dost zvláštní místo."

"Myslíš, že jsem idealistka?" zasmála se a zapálila si cigaretu. "Možná jsem. Ale nemyslím si, že by nějaký ideál vyžadoval zvláštní prostředí. Chci to město vidět. Je tak odlišný od zbytku Ameriky, že musí bejt dobrý. Ale nebudu tam hrát. Chci si tam jen najít práci."

"A co pak?"

Vydechla kouř a pokrčila rameny. Míjeli značku s nápisem:

LANDY 5 MIL

"Chci si něco našetřit," řekla. "Dlouho si nebudu cpát do hlavy žádný drogy a tohohle taky nechám." Zdvihla cigaretu, která náhodně udělala ve vzduchu kouřový kroužek, jako by věděla, že to bude jinak. "Přestanu předstírat, že můj život ještě nezačal. Začal. Pětinu mám za sebou. Smetanu už jsem slízla."

"Hele, tamhle je výjezd na dálnici."

Zajel ke straně a zastavil.

"A co ty? Co ty budeš dělat?"

Opatrně odpověděl: "Uvidím, jak se to vyvine. Nechávám to otevřené."

"Ale nevypadáš moc ve formě," řekla. "Promiň, že ti to říkám."

"Mně to nevadí."

"Na, vem si tohle." Mezi palcem a ukazovákem pravé ruky držela malý balíček v hliníkové fólii.

Vzal si ho od ní a podíval se na něj. Na fólii se zalesklo jasné ranní slunce a vyslalo mu světelné paprsky do očí. "Co to je?"

produkt číslo čtyři. Syntetickéj mezkalin. Nejtvrďší a nejčistší chemická droga, kterou kdy kdo vyrobil." Zaváhala. "Možná bys to měl spláchnout do záchodu, až přijedeš domů. Může tě to zřítit ještě víc, než jseš. Ale taky ti to může pomoci. Už jsem o tom slyšela."

"A vidělas někdy, že by to někomu pomohlo?"

Trpce se usmála. "Ne."

"Udělal bys pro mě něco? Jestli můžeš."

"Jestli můžu."

"Zavolej mi na Boží hod."

"Proč?"

"Jsi jako knížka, kterou jsem nedočel. Chci vědět, jak pokračuješ. Napíšu ti číslo."

Začal šátrat v kapse po tužce, ale zarazil ho její hlas.

"Ne," řekla.

Udiveně a dotčeně se na ni podíval. "Ne?"

"Když budu to číslo potřebovat, najdu si ho v telefonním seznamu. Ale asi bude lepší, když nezavolám."

"Proč?"

"Já nevím. Mám tě ráda, ale vypadáš, jako by ti někdo ublížil. Neumím to vysvětlit. Připadá mi, že se chystáš udělat něco šílenýho."

"Ty si myslíš, že jsem blázen," slyšel sám sebe. "Tak si polib."

Zaraženě vystoupila. Naklonil se za ní. "Olivie -"

"Třeba se tak nejmenuju."

"Třeba jo. Zavolej mi, prosím tě."

"Opatrně s tím," ukázala na balíček v hliníkové fólii. "Člověk se po tom vznáší."

"Sbohem. Bud' na sebe opatrná."

"Opatrná, co to je?" Znovu ten zatrpklý úsměv. "Sbohem, pane Dawesi. A díky. Jseš dobrej v posteli. Nevadí, že ti to říkám? Fakt jseš. Ahoj."

Zabouchla za sebou dveře, přešla silnici číslo 7 a postavila se na začátek nájezdové rampy. Díval se, jak se pokouší zastavit několik aut. Žádné nezastavilo. Pak měl v obou směrech volno, otočil se do protisměru a jednou krátce zatroubil. Ve zpětném zrcátku uviděl její zamávání.

Pitomá holka, pomyslel si a vložil do toho výrazu veškerou svou převahu. Přesto se mu chvěly prsty, když natáhl ruku, aby si pustil rádio.

Zamířil zpátky do města, najel na dálnici a stodesetkilometrovou rychlostí ujel tři sta šedesát kilometrů. Jednou už málem vyhodil aluminiový balíček z okna. Jednou už málem spolkl pilulku, která v něm byla. Nakonec ho zastrčil do kapsy kabátu.

Když přijel domů, cítil se vyčerpaný, citově vyprázdněný. Práce na prodloužení dálnice 784 přes den pokročily; za pár týdnů bude prádelna zralá na bourací kouli. Už z ní odvezli těžké stroje. Před třemi dny mu to sdělil Tom Granger v podivném telefonickém rozhovoru. Až ji budou bourat, půjde se podívat.

Dokonce si s sebou zabalí svačinu.

Mary přišel dopis od jejího bratra z Jacksonvillu, který nevěděl o jejich rozchodu. Odložil ho nepřítomně stranou společně s další poštou pro Mary, kterou jí stále zapomínal poslat.

Dal do trouby televizní večeři a přemýšlel, že by si dal svůj koktejl. Rozhodl se, že ne. Chtěl myslet na svůj čerstvý sexuální zážitek, vychutnávat si ho, vzpomínat na podrobnosti. Po několika sklencech by dostal nepřírozené, horečnaté zabarvení špatného erotického filmu - Neposední studenti, Ukažte mi průkaz, prosím - a takhle na ni vzpomínat nechtěl.

Ale nedostavilo se to, aspoň ne tak, jak chtěl. Nemohl si přesně vybavit pevnost jejich ňader ani skrytou chuť jejich bradavek. Věděl, že skutečné tření při styku bylo mnohem příjemnější než s Mary. Olivia mu seděla jako ulitá, a když z ní jednou vyklouzl, bylo to, jako když vyletí zátka ze šampaňského. Ale nedokázal přesně říct, v čem ta rozkoš byla. Místo aby ji dokázal znovu procítit, chtělo se mu masturbovat. Ta žádostivost ho znechutila. A co víc, znechutilo ho i vlastní znechucení. Není přece svatá, říkal si, když usedal k večeři. Je to jen tulačka na vandru. Navíc do Las Vegas. Přistihl se při přání, že by to všechno chtěl vidět Maglioreho zažloutlým okem, a to ho znechutilo nejvíc ze všeho.

Ještě ten večer se navzdory všem svým dobrým úmyslům opil a kolem desáté na něj přišla známá uplakaná touha zavolat Mary. Místo toho masturboval před televizí a ejakuloval v okamžiku, kdy nějaký člověk v reklamě dokazoval, že anacin je nejučinnějším lékem proti bolesti.

8. prosince 1973

V sobotu jezdit nešel. Bloumal kolem domu a odkládal to, co musel udělat. Nakonec zavola k tchánovi a tchyni. Lesterovi a Jean Callowayovým, Maryiným rodičům, bylo oběma k sedmdesátce. Kdykoli volal předtím, brala telefon Jean (které Charlie říkával "Máma Jean"), a když zjistila, kdo volá, odpovídala ledovým hlasem. Pro ni a pro Lestera nepochybně také byl nějaké zvíře, které se vzteklo a pokousalo jejich dceru. A teď to zvíře pořád volá, zjevně opilé, a skučí po návratu jejich holčičky, aby ji mohlo znovu pokousat.

Ve sluchátku se však ozvala sama Mary. "Haló?" Ulevilo se mu, že může mluvit normálně.

"To jsem já, Mary."

"Á, Barte, jak se máš?" Její hlas byl nečitelný.

"Ujde to."

"Nevážnou ti dodávky Southern Comfortu?"

"Mary, já nepiju."

"A je to vítězství?" Její hlas zněl chladně a on pocítil záchvěv paniky, především proto, že neuvěřitelně špatně odhadl situaci.

Může se někdo, koho tak dlouho znal a o kom si myslel, že ho zná dobře, takhle snadno vzdát?

"Myslím, že je," řekl nepřesvědčivě.

"Slyšela jsem, že prádelna musela zavřít."

"Nejspíš jen dočasně." Měl podivný pocit, že jede ve výtahu a baví se s někým, kdo ho považuje za naprosto nudného člověka.

"Manželka Torna Grangera říkala něco jiného." Konečně obvinění. Obvinění je lepší než nic.

"Tom nebude mít žádný problém. Konkurence z předměstí ho přetahuje už dlouho. Myslím Brite-Kleen." Zdálo se mu, že vzdychla. "Proč voláš, Barte?"

"Myslím, že bychom se měli sejít," řekl opatrně. "Měli bychom si popovídat, Mary."

"Myslíš o rozvodu?" Řekla to poměrně klidně, ale jemu se zdálo, že záchvěv paniky tentokrát zazněl v jejím hlase.

"A ty ho chceš?"

"Já nevím, co chci." Její klid se rozpadl a z hlasu zaznívala zlost a strach. "Myslela jsem, zeje všechno dobré. Byla jsem šťastná a myslela jsem, že ty jsi taky šťastný. A najednou se to všechno změnilo."

"Tak ty sis myslela, že je všechno dobré," odpověděl. Najednou na ni dostal vztek. "Tos musela být pěkně pitomá, když sis tohle myslela. Myslela sis, že to byl nějaký kanadský žertík, když jsem zahodil svou práci, jako když středoškolák hodí do záchodu rozbušku?"

"Tak o co šlo, Barte? Co se stalo?"

Jeho vztek se zhroutil jako starý zažloutlý mokrá sněh nahnutý k okraji silnice a on zjistil, že se za ním ukrývaly slzy. Úporně s nimi bojoval a cítil se zrazený. Tohle by se mu za střizlivá nemělo stát. Když je člověk střizlivý, měl by se sakra ovládat. Jenže on se jí chtěl se vším svěřit a poplakat šíjí na klíně jako dítě, které si rozbilo prkno a odřelo koleno. Ale nemohl jí říct, co špatného se stalo, protože to sám přesně nevěděl, a pláč bez příčiny by naznačoval, že je zralý na blázeň.

"Já nevím," řekl nakonec.

"Charlie?"

"Částečně," řekl poněkud bezradně. "Jak jsi mohla být tak slepá, žes neviděla ten zbytek?"

"Mně se po něm taky stýská, Barte. Pořád. Každý den."

A znovu vztek. To máš tedy zvláštní způsob, jak to dávat najevo.

"Tohle je k ničemu," řekl po krátké odmlce. Slzy mu stékaly po tvářích, ale nenechal je proniknout do hlasu. Pánové, myslím, že jsme to překonali, pomyslel si a málem se rozesmál. "Po telefonu ne. Volám, abych ti navrhl oběd. V pondělí U Andyho."

"Dobře. V kolik?"

"To je jedno. Já se utrhnu z práce." Vtípek spadl na podlahu a bez jediné prolité kapky krve tam zemřel.

"V jednu?" zeptala se.

"Dobře. Podrším nám stůl."

"Zamluv ho. Ne abys tam přišel v jedenáct a začal pít."

"Neboj se," řekl pokorně, i když věděl, že to tak nejspíš udělá.

Nastala odmlka. Jako by už nebylo co říct. Jen nějaké přízračné hlasy si přízračně povídaly o něčem jiném, téměř ztracené v šumu telefonních drátů. Pak řekla něco, co ho zcela překvapilo.

"Barte, měl bys jít k psychiatrovi."

"Kam?"

"K psychiatrovi. Vím, jak to vnímáš, když to na tebe takhle vypálím. Ale chci, abys věděl, že at' se rozhodneme k čemukoliv, nevrátím se k tobě, dokud s tímhle nebudeš souhlasit."

"Sbohem, Mary," řekl pomalu. "Uvidíme se v pondělí."

"Barte, potřebuješ pomoc, kterou ti já poskytnout nemůžu."

Pečlivě a co nejpřesněji, přes tři kilometry telefonního vedení, zabodl nůž. "To jsem přece věděl.

Sbohem, Mary."

Zavěsil, než stačil zjistit výsledek, a zaplavil ho pocit štěstí. Hra, sada, zápas. Hodil plastovou láhev s mlékem přes pokoj a byl rád, že nesáhl po něčem rozbitném. Otevřel skříňku nad dřezem, vytáhl první dvě sklenice, které mu padly do ruky, a mrštil jimi o podlahu. Rozbily se.

Jako malej kluk! zařval na sebe. Proč kurva nezadržíš dech, dokud nezmodráš?

Praštil pěstí do zdi, aby ten hlas umlčel, a vykřikl bolestí. Přidržel si zraněnou pravačku v levé dlani, stál a klepal se uprostřed kuchyně. Když se vzpamatoval, vzal si smetáček a lopatku a uklidil po sobě. Byl

vyděšený, rozmrzlý a měl kocovinu.

9. prosince 1973

Najel na dálnici, ujel dvě stě padesát kilometrů a obrátil se ke zpáteční cestě. Dál si jet netroufl. Byla to první neděle bez benzínu a všechny pumpy na dálnici měly zavřeno. A pěšky se mu jít nechtělo. Vidíš? říkal si. Takhle se musí na voley, jako jseš ty, Georgie.

Frede? Jsi to opravdu ty? Čemu vděčím za to, žeš mě poctil návštěvou, Freddy?

Jdi do prdele.

Cestou domů slyšel v rádiu tohle reklamní hlášení veřejné služby:

"Dostali jste strach z nedostatku benzínu a chcete si pojistit, aby vaše rodina nezůstala v zimě nasuchu, takže právě jedete k nejbližší čerpací stanici s tuctem pětigalonových kanystrů? Ale pokud vám skutečně záleží na vaší rodině, raději se otočte a vraťte se domů. Nesprávné skladování pohonných hmot je nebezpečné. Je také protiprávní, ale na tom teď nezáleží. Zvažte tohle: Když se benzinové výpary smísí se vzduchem, stávají se výbušné. A jeden galon benzínu má výbušný potenciál dvanácti dynamitových patron. Myslete na to, než naplníte ty kanystry. A myslete na svou rodinu. Vidíte? Chceme, abyste žili. Na stanici WLDM jsme vám přečetli hlášení veřejné služby. I my z hudební redakce vám doporučujeme, abyste skladování pohonných hmot přenechali lidem, kteří jsou na to vyškoleni."

Vypnul rádio, zpomalil na osmdesát a zajel do cestovního pruhu. "Dvanáct dynamitových patron," řekl. "No to je úžasné."

Kdyby se na sebe podíval do zpětného zrcátka, viděl by, že se usmívá.

10. prosince 1973

K Andyemu dorazil těsně po půl dvanácté a vrchní číšník mu dal stůl hned vedle stylizovaných lítaček, které vedly do salonku. Nebyl to dobrý stůl, ale byl jeden z mála neobsazených, protože se blížila doba oběda. Andy se specializoval na stejky, kotlety a cosi, čemu říkal Andyburger. Vypadalo to jako salát šéfkuchaře nacpaný mezi dvě půlky sezamové žemle spíchnuté párátkem, které celý ten vynález drželo pohromadě. Podobně jako všechny velké městské restaurace procházel Andy nevyzpytatelnými vlnami oblíbenosti. Ještě před dvěma měsíci sem mohl v poledne přijít a po libosti si vybrat stůl - a za tři měsíce to může být totéž. Pro Barta to bylo jednou z menších životních záhad, asi jako zázraky popisované v knihách Charlese Fořta nebo instinkt, který vždycky přivede vlaštovky zpátky do kalifornského kláštera Capistrano.

Když si sedal, rychle se rozhlédl kolem v obavě, že uvidí Vinnieho Masona, Stevea Ordnera nebo nějakého dalšího vedoucího pracovníka prádelny, ale byli tam jen samí cizí lidé. Po levé straně přesvědčoval nějaký mladík svou dívku, že si můžou dovolit zajet v únoru na tři dny do Sun Valley. Zbylé hovory hostů restaurace splývaly v uklidňující tichý hlahol.

"Dáte si něco k pití, pane?" U jeho lokte stál číšník.

"Skotskou s ledem, prosím," řekl.

"Jistě, pane."

Do poledne stihl první, do půl jedné další dvě a pak si objednal dvojitou. Zrovna když ji dopíjel, uviděl, jak Mary vchází, zastavuje se ve dveřích mezi vstupní halou a jídelnou a hledá ho. Otočilo se za ní několik hostů a on si pomyslel: Mary, měla bys mi poděkovat - jsi nádherná. Zamával na ni.

Zdvihla ruku na pozdrav a došla k jeho stolu. Měla na sobě vlněné šaty v délce po kolena s nenápadným šedým vzorkem. Vlasy měla spletené do silného copu, který jí splýval na lopatky. Nemohl si vzpomenout, že by ji takhle někdy viděl (a třeba se tak právě proto učesala). Vypadala mladě a on si náhle provinile vybavil Olivii, jak se pod ním vášnivě zmítá na posteli, v níž tak často lehával s Mary.

"Ahoj, Barte," řekla.

"Ahoj. Strašně ti to sluší."

"Dík."

"Dáš si něco k pití?"

"Ne... dám si jen andyburger. Jak už jsi tu dlouho?"

"Á, moc ne."

Obědvající davy už prořídly a jeho číšník se objevil téměř okamžitě. "Chcete si už objednat, pane?"
"Ano. Dva andyburgery a pro dámu mléko. Pro mě ještě jednu dvojitou." Letmo pohlédl na Mary, ale z její tváře nic nevyčetl. To bylo zlé. Kdyby něco řekla, byl by tu svou objednávku zrušil. Doufal, že nebude muset jít na záchod, protože si nebyl jistý, jestli by dokázal jít rovně. To by bylo soustíčko pro její rodiče, až by jim to vyprávěla. Málem se rozesmál.

"No, nejsi opilý, ale jsi na dobré cestě," utrousila.

"To nebylo špatné," řekl. "To sis nazkoušela?"

"Barte, nehádejme se."

"Ne," souhlasil.

Mary si pohrávala se svou sklenicí vody, on šťoural prstem do papírového tácku.

"Tak co?" řekla konečně.

"Co co?"

"Když jsi volal, zdálo se mi, že máš nějaký záměr. Teď jenom piješ na kuráž, tak o co ti šlo?"

"Ten tvůj chlad byl lepší," řekl hloupě a nechtěně prorazil do tácku díru. Nemohl jí říct, na co bezprostředně myslel: jak mu připadá změněná, jak se mu najednou zdá rafinovaná a nebezpečná jako prvotřídní sekretářka, která loví při pozdním obědě a odmítne pozvání na skleničku od každého muže v obleku pod čtyři sta dolarů, jehož cenu navíc dokáže odhadnout podle střihu.

"Barte, co budeme dělat?"

"Půjdu k tomu psychiatrovi, jestli chceš," řekl tiše.

"Kdy?"

"Brzy."

"Můžeš si to domluvit už dneska odpoledne."

"Žádného neznám."

"Podívej se do Zlatých stránek."

"To mi zrovna u psychiatra připadá jako dost pitomý způsob výběru."

Jen se na něj podívala a vzápětí znepokojeně odvrátila pohled.

"Ty se na mě zlobíš, vid'?" zeptala se.

"No, přece jenom nepracuju. Padesát dolarů na hodinu mi pro nezaměstnaného připadá docela dost."

"A z čeho si myslíš, že žiju já?" vyjela na něj. "Z milodarů svých rodičů. A pokud si vzpomínáš, jsou oba v důchodu."

"Pokud si vzpomínám, má tvůj otec dost akcií SOI a Beechcraftu, aby vám všem třem zajistil pohodlný život až do konce století."

"Barte, tak to není," řekla překvapeně a dotčeně.

"Jaktože ne? Loni v zimě byli na Jamaice, rok předtím v Miami, a to přinejmenším ve Fountainbleau, a rok předtím v Honolulu. To by si žádný technik ve výslužbě za svůj důchod dovolit nemohl, takže si nech ty řeči o chudých, Mary -"

"Brzdi, Barte. Mluví z tebe závist."

"A to nemluvím o tom Cadillacu Gran De Ville a karavanu Bonneville. To taky není špatné. Kterým z nich si jezdí pro potravinové lístky?"

"Tafc dost!" okřikla ho. Rty měla lehce odtážené od malých bílých zubů a prsty svírala okraj stolu.

"Promiň," zahuhlal.

"Nesou ti oběd."

Trochu se uklidnili, když před ně číšník pokládal andyburgery s hranolky, doplněné mističkami se zeleným hráškem a nakládanými cibulkami. Chvilí jedli mlčky a soustředili se na to, aby si nepotřísnali brady nebo aby jim něco neupadlo do klína. To bych rád věděl, kolik manželství už zachránil andyburger, napadlo ho. Jen díky té šťastné vlastnosti, že když ho jíte, nemůžete mluvit.

Mary odložila nedojedený burger, otřela si rty ubrouskem a řekla: "Byl tak dobrý, jak si ho pamatuju.

Barte, máš vůbec nějaký rozumný nápad, co bychom měli dělat?"

"Samozřejmě," řekl popuzeně. Jenže nevěděl jaký. Kdyby si dal ještě jednu dvojitou, možná by na to přišel.

"Chceš se rozvést?"

"Ne," odpověděl. Připadalo mu, že si situace vyžaduje něco pozitivního.

"Chceš, abych se vrátila?"

"A ty chceš?"

"Já nevím," řekla. "Můžu ti něco říct, Barte? Poprvé za dvacet let o sebe mám strach. Starám se o sebe." Vzala do ruky andyburger, jako by si chtěla kousnout, ale znovu ho odložila. "Viš, že jsem si tě málem nevzala? Napadlo tě to někdy?"

Jeho překvapený výraz ji zjevně uspokojil.

"Myslela jsem si, že ne. Byla jsem těhotná, takže jsem si tě přirozeně chtěla vzít. Ale něco mi našeptávalo, že to bude největší chyba mého života. Takhle jsem se tři dny dusila ve vlastní šťávě, každé ráno po probuzení jsem zvracela, nenáviděla jsem za to tebe a hlavou se mi honily různé myšlenky. Uteč. Jdi na potrat. Dej to dítě k adopci. Nech si ho. Ale nakonec jsem se rozhodla jednat rozumně." Zasmála se. "A pak jsem o to dítě stejně přišla."

"Jo, tos přišla," zamumlal a zatoužil po tom, aby mluvili o něčem jiném. Tohle až příliš připomínalo situaci, kdy otevřete dveře na záchod a šlápnete do zvratků.

"Ale byla jsem s tebou šťastná, Barte."

"Vážně?" zeptal se automaticky. Zjistil, že se mu chce odejít. Takhle to dál nejde. Aspoň pokud se jeho týče.

"Ano. Ale ženským se v manželství stává něco, co chlapům ne. Vzpomínáš si, jak jsi nikdy neměl strach o rodiče, když jsi byl ještě dítě? Očekával jsi, že tu pro tebe budou, a oni tu byli, stejně jako jídlo a teplo a oblečení."

"Asi ano. Určitě."

"A já káča pitomá se nechala přivést do jiného stavu. A tři dny se mi otevíraly úplně nové obzory."

Nakláněla se k němu přes stůl, oči jí žhnuly a on si v počínajícím šoku uvědomil, že tohle vyprávění je pro ni velice důležité, že pro ni znamená mnohem víc než schůzky s bezdětnými přítelkyněmi nebo rozhodnutí, které kalhoty si má koupit u Banberryho, nebo hádat, s kterými celebritami si bude o půl páté povídat Merv. Bylo to pro ni důležité, ale copak prožila dvacet let manželství s touhle jedinou důležitou myšlenkou? Vážně? Vždyť to skoro řekla. Dvacet let, panebože. Najednou pocítil žaludeční nevolnost. Mnohem víc se mu líbila představa, jak Mary sbírá ze země prázdnou láhev a škodolibě jí na něj mává ze své strany silnice.

"Považovala jsem se za nezávislou," pokračovala. "Tak nezávislou, že jsem necítila potřebu někomu něco vysvětlovat nebo se někomu podřizovat. A kolem nebyl nikdo, kdo by mě změnil, protože já jsem věděla, že to jde. V tom jsem vždycky byla slabá. Ale taky nikdo, ke komu bych se mohla uchýlit, když mi bylo zle, nebo když jsem měla strach, nebo když jsem se sesypala. A tak jsem se zachovala rozumně. Jako moje matka a její matka. Jako mí přátelé. Unavovalo mě být družičkou a snažit se chytit kytici. A tak jsem řekla ano, což jsi očekával, a život šel dál. Ničeho jsem se nebála, a když nám umřelo dítě a pak i Charlie, zbyl jsi mi ty. A tys na mě byl vždycky hodný. Já to vím a vážím si toho. Jenže to bylo uzavřené prostředí. Přestala jsem myslet. Myslela jsem si, že myslím, ale nebylo to tak. A teď už mě myšlení bolí. Bolí." V jejím pohledu se objevil čirý vztek, ale brzy vyprchal. "A tak tě prosím, abys myslel za mě, Barte. Co teď uděláme?"

"Najdu si práci," zalhal.

"Práci."

"A půjdu k psychiatrovi, Mary, všechno zase bude dobré. Opravdu. Byl jsem trochu mimo, ale už jsem se zase vrátil. Ted' -"

"Chceš, abych se vrátila domů?"

"Za pár týdnů určitě. Musím si to všechno ještě srovnat a -"

"Domů? Co to povídám? Vždyť nám dům rozbourají. Tak co to povídám, domů? Ježíši," zaúpěla, "to je strašné. Proč jsi mě do tohoto zatahl?"

Takhle ji nesnášel. Tohle nebyla Mary, vůbec ne. "Třeba ho nezbourají, Mary, třeba si to rozmyslí. Zajdu tam, objasním jim situaci a oni třeba -"

Ucukla rukou a zděšeně se na něj podívala.

"Barte," zašeptala.

"Co -" Nejistě se odmlčel. Co to povídá? Co to vůbec řekl, že ji to tak vyděsilo?

"Vždyť víš, že ho zbourají. A víš to už dlouho. A my tady teď sedíme a chodíme pořád okolo -"

"Ne, to ne," přerušil ji. "Nechodíme okolo. Vážně. Nechodíme. My... my..." Ale co tedy dělají? Měl pocit neskutečna.

"Barte, myslím, že už bych měla jít."

"Najdu si práci -"

"To si povíme." Rychle vstala a uhodila se do stehna o okraj stolu, až poskočilo nádobí.

"K tomu psychiatrovi, Mary, určitě -"

"Máma chtěla, abych se zastavila nakoupit -"

"Tafc si teda jdi!" zařval na ni, až se za nimi otočilo pár lidí. "Vypadni, ty krávo! Já ti dal to nejlepší, a co za to mám? Dům, který mi město zbourá. Jdi mi z očí!"

Utekla. Strašlivé ticho v restauraci trvalo celou věčnost. Pak se lidé znovu rozpovídali. Podíval se na svůj nedojedený hamburger. Třásl se a bál se, že bude zvracet. Když už věděl, že ne, zaplatil a bez ohlednutí odešel.

12. prosince 1973

Předchozího večera si (opilý) sepsal seznam vánočních dárků a teď byl ve městě a pracoval na jeho zkrácené verzi. Konečný seznam byl ohromující - přes sto dvacet jmen včetně všech blízkých i vzdálených příbuzných z jeho i Maryiny strany a spousta přátel a známých a nakonec - pozdravpámbu - Steve Ordner, jeho manželka a jejich - no to snad ne - služebná.

Většinu jmen vyškrtal a u některých se při tom pobaveně smál. Teď se pomalu procházel kolem výkladních skříní s vánočním zbožím, které mělo být darováno ve jménu toho pradávného vetřelce, který leze k lidem komínem. Rukou v rukavici nahmátl v kapse ruličku desetidolarovek, dohromady pět set dolarů.

Žil z pojistky a prvních tisíc dolarů se rozplynulo neuvěřitelně rychle. Odhadoval, že při tomhle tempu bude na mizině v polovině března, ne-li dřív, ale zjistil, že ho to vůbec netrápí. Myšlenka na to, kde bude nebo co bude dělat v březnu, mu připadala naprosto neuchopitelná.

Zašel do klenotnictví a koupil Mary brož z tepaného stříbra. Představovala sovu, která měla chladně blýskavé diamantové oči. Stála sto padesát dolarů plus daň. Prodavačka se nad ní rozplývala. Tvrdila, že manželce se bude nepochybně líbit. To jsou tři sezení u psychiatra, Freddy. Co si o tom myslíš?

Freddy nemluvil.

Zašel do velkého obchodního domu a eskalátorem vyjel do oddělení hraček, jemuž dominoval obrovský model elektrického vláčku - krajina se zelenými plastovými kopci provrtanými tunely, plastovými nádražími, nadjezdy, podjezdy, výhybkami. Tím vším projížděla lokomotiva Lionel, z jejíhož komína vycházely proužky syntetického kouře a která za sebou vlekla dlouhou řadu nákladních vagónů - B&O, SOO LINE, GREAT NORTHERN, GREAT WESTERN, WARNER BROTHERS (WARNER BROTHERS??), DIAMOND INTERNATIONAL, SOUTHERN PACIFIC. Chlapečkové se svými otci postávali kolem dřevěného latkového plotu, který model ohraničoval, a on ucítil, jak se v něm vzedmula vlna lásky k nim, lásky neposkvřené závistí. Cítil, že by k nim mohl jít a o té lásce jim říct, povědět jim o svém vděku za to, že tu jsou oni i tohle roční období. Mohl by je také nabádat k opatrnosti.

Došel do uličky s panenkami a vybral po jedné pro každou ze svých tří neteří: Upovídanou Cathy pro Tinu, Akrobatku Maisie pro Cindy a Barbie pro Sylvii, které bylo jedenáct. Ve vedlejší uličce vzal amerického vojáka pro Billa a po chvíli rozvažování šachovou sadu pro Andyho. Andymu bylo dvanáct a rodina s ním měla trochu starosti. Stará Bea se svěřila Mary, že stále nachází zatvrdlá místa na jeho prostěradle. Je to možné? Tak brzy? Mary řekla Bea, že děti vospívají pořád dřív. Bea řekla, že to bude asi tím mlékem, které pijí, a taky vitaminy, ale že by skutečně dala přednost tomu, kdyby se Andy věnoval kolektivním sportům. Kdyby jezdil na letní tábory. Nebo na koni. Nebo cokoli jiného.

Nevadí, Andy, pomyslel si a zasunul si šachovou sadu do podpaží. Klidně si můžeš cvičit otevření koněm nebo malou rošádu a při tom si ho honit pod stolem, jestli chceš.

U vchodu do oddělení hraček byl obrovský Santa Clausův trůn. Byl prázdný a na stojanu před ním byla

cedule. Na ní bylo napsáno:

SANTA PRÁVĚ OBĚDVÁ
V NAŠÍ PROSLULÉ RESTAURACI

Nepřipojíte se k němu?

Trůn si prohlížel nějaký mladík v džínové bundě a džínách, který měl ruce plné balíčků, a když se ten mladík otočil, poznal v něm Vinnieho Masona.

"Vinnie!" zavolal na něj.

Vinnie se usmál a trochu zrudl, jako by byl přistižen při něčem neslušném. "Ahoj, Barte," řekl a došel k němu. Nenastaly žádné rozpaky s podáváním rukou; oba byli obtěžkáni balíčky.

"Malé vánoční nákupy?" zeptal se Vinnieho.

"Jo," zasmál se. "V sobotu jsem tu byl se Sharon a s Bobbie - to je moje dcera Roberta. Chtěli jsme, aby se nechala vyfotit se Santa Clausem. Fotí se tu s ním vždycky v sobotu, stojí to jen dolar. Ale ona nechtěla, strašlivě řvala. Sharon to trochu rozčílilo."

"Je to přece jen podivný člověk s mohutnými vousy. Malé děti se ho občas bojí. Třeba se s ním nechá vyfotit příští rok."

"Snad jo," usmál se Vinnie.

Opětoval jeho úsměv a napadlo ho, že je to teď s Vinniem mnohem snadnější. Chtěl Vinniemu říct, že ho nemusí tolik nenávidět. Chtěl Vinniemu říct, že je mu líto, že mu zkalil život. "Co teď děláš, Vinnie?"

Vinnie se rozzářil. "Tomu bys nevěřil, je to skvělé. Jsem ředitelem kina. A v létě pod sebou budu mít další tři."

"Od Media Associates?" To byla jedna ze společností korporace.

"Přesně tak. Patříme k distribučnímu řetězci Cinemate. Posílají nám všechny filmy... osvědčené trháky. Ale jinak kino Westfal vedu já."

"A přidají ti ještě další?"

"Jo, Kino II a III a pak ještě Beacon pro motoristy."

Zaváhal. "Vinnie, teď bych se tě nerad nějak dotkl, ale když ti Cinemate vybírá a posílá filmy, tak co tam vlastně děláš?"

"Starám se o peníze, samozřejmě. A objednávám různé věci, to je velice důležité. Víš, že takový stánek s cukrovím ti může za jeden večer vydělat na půjčování filmu, když je náležitě vedený? Pak je tu údržba a -" viditelně se nadmul - "přijímání a vyhazování lidí. Pořád mám co dělat. Sharon se to líbí, protože je velká filmová fanynka, zvláště ráda má Paula Newmana a Clint Eastwooda. A mně se to líbí taky, protože se mi najednou zvedl plat z devíti tisíc ročně na jedenáct a půl."

Sklesle se na Vinnieho podíval a přemýšlel, jestli má promluvit. Tak tohle tedy byla Ordnerova cena. Hodnej pejsek. Tady máš kostičku.

"Jdi od toho, Vinnie," řekl. "Vypadni odtamtud, jak rychle můžeš."

"Cože, Barte?" Vinnie nakrčil čelo v nepředstíraném údivu.

"Víš, co je to poskok, Vinnie?"

"Co to sem taháš, Barte?"

"To je v podstatě bílý límeček. Člověk, který nosí vzkazy. Nepostradatelný úředníček. Skoč pro kafe, skoč pro koláč, skoč se podívat ven, synku. Poskoku."

"Co to meleš, Barte?"

"Steve Ordner projednal tvůj zvláštní případ s dalšími členy správní rady - aspoň s těmi důležitými - a řekl, Poslyšte, chlapci, s tím Vincentem Masonem musíme něco udělat, je to velice delikátní záležitost. Varoval nás, že Bart Dawes na nás šije budou, a i když se dostatečně nesnažil, aby nám pomohl Dawese eliminovat, než nám překazí Waterford, přece jen tomu Masonovi něco dlužíme. Přirozeně nemůže mít nějakou velkou zodpovědnost. A víš proč, Vinnie?"

Vinnie se na něj zlostně podíval. "Já jen vím, že už ty tvoje kecy nemusím poslouchat, Barte. To vím."

Vážně se na Vinnieho podíval. "Já tě nechci nijak ponižovat. To, co děláš, už mě vůbec nezajímá. Ale

proboha, Vinnie, jsi ještě mladý. Nechci, aby s tebou takhle zamekl. Krátkodobě to může být dobré, ale dlouhodobě je to k ničemu. Nejtěžší rozhodnutí, které budeš muset udělat, bude, jestli máš přiojednat kelímky a čokoládové tyčinky. A Ordner se postará o to, aby to tak zůstalo, dokud budeš zaměstnancem korporace."

Pokud měl Vinnie v očích vánočního ducha, tak mu z nich vymizel. Svíral balíčky tak pevně, až jim šustily obaly, a oči mu zšedly záští. Vypadal jako mladík, který s hvízdáním vyšel ze dveří v očekávání slibné večerní schůzky, a zjistil, že mu někdo propíchal všechny pneumatiky u jeho sportovního vozu. A stejně neposlouchá, mohl bych mu přehrávat záznamy, a stejně by tomu nevěřil.

"Jak se ukázalo, zachoval ses zodpovědně," pokračoval. "Já nevím, co o mně teď lidé říkají -"

"Říkají, že jsi zešilel, Barte," zasyčel Vinnie.

"To je celkem jedno. Takže jsi měl pravdu. Ale zároveň ses mýlil. Práskal jsi a oni nedávají zodpovědná místa práskačům, i když jednali správně, a to dokonce ani v případě, že by korporace následkem jejich mlčení utrpěla škodu. Ti chlapi ve čtyřicátém patře, Vinnie, jsou jako doktoři. A nesnášejí, když někdo rozváže, stejně jako doktoři nesnášejí, když nějaký jejich kolega všude vykládá o jiném kolegovi, že zbabral operaci, protože při obědě vypil příliš mnoho koktejlů."

"Ty jsi vážně rozhodnutý zkazit mi život, vid', Barte?" zeptal se Vinnie. "Jenže já už pod tebou nepracuju, Barte. Plýtvěj si svým jedem na někoho jiného."

Santa Claus se vracel. Přes rameno nesl obrovský pytel, hlučně se smál a v patách měl malé děti jako různobarevné výfukové zplodiny.

"Vinnie, Vinnie, nebuď slepý. Oni ti tu pilulku obalili v cukru. Jasně, že letos vyděláš jedenáct a půl a příští rok, až ti přidají další kina, ti to možná zvýší na čtrnáct. Ale za dvanáct let si nebudeš moct koupit pitomou kolu za třicet centů. Zaříd' výměnu koberců, poskoku, zaříd' dodávku nových sedadel, sežeň ty filmové kotouče, které omylem poslali na druhý konec města. Budeš tohle chtít dělat ve čtyřiceti, Vinnie, když už se kromě zlatých hodinek při odchodu do důchodu nebudeš mít na co jiného těšit?"

"Lepší než to, co děláš ty." Vinnie se od něj prudce odvrátil a málem vrazil do Santy, který řekl něco, co podezřele znělo jako Koukej na cestu, kurva.

Vy kročil za Vinniem. Něco ve výrazu jeho obličeje mu napovídalo, že to pochopil, jakkoli se tomu bránil. Bože, Bože, pomyslel si. Vykašli se na to.

"Dej mi pokoj, Barte. Zmiz."

"Vypadni odtamtud," opakoval. "Když budeš čekat třeba jen do léta, může už být pozdě. Až bude tahle energetická krize vrcholit, práce může být vzácnější než pás cudnosti, Vinnie. Možná, že teď máš poslední příležitost. Možná -"

Vinnie se k němu prudce otočil. "Říkám ti to naposled, Barte."

"Splachuješ svou budoucnost do záchodu, Vinnie. Na to je život příliš krátký. Co řekneš své dceři, až -"

Vinnie ho praštil do oka. Hlavou mu projela prudká bolest. Rozhodil ruce a zapotácel se. Jak od něj odlétly balíčky - panenky, americký voják, šachy - děti za Santou se rozprchly. Narazil do police s dětskými telefony, které popadaly na zem. Někde zaúpělo malé děvčátko jako zraněné zvíře a on si pomyslel, Neplač, maličká, to jen padá starý hloupý George, doma to teď předvádím dost často, a někdo další, možná veselý starý Santa, klel a volal na detektivy. To už ležel na podlaze mezi dětskými telefony vybavenými magnetofonovými smyčkami na baterie, a jeden z nich mu donekonečna opakoval do ucha: "Chceš jít do cirkusu? Chceš jít do cirkusu? Chceš jít..."

17. prosince 1973

Z neklidného odpoledního spánku ho probudilo drnění telefonu. Zdálo se mu, že nějaký vědec přišel na metodu, jak malou změnou struktury atomů burských oříšků může Amerika vyrábět neomezené množství ekologického benzínu s nízkými hodnotami škodlivin. Tím se všechno srovnalo, na osobní i celostátní úrovni, a ve snu se nachyloval čas jásavých oslav. Vyzvánění telefonu vytvářelo zlověstný kontrast, který stále zesiloval, až sen rozt'al vedví a vpustil do něj nevídanou skutečnost.

Vstal z gauče, došel k telefonu a tápavě si přiložil sluchátko k uchu. Oko už ho nebolelo, ale v předsínovém zrcadle viděl, že je stále podbarvené.

"Haló?"

"Ahoj, Barte, Tom."

"Ahoj, Tome, jak se máš?"

"Dobře. Hele, Barte, myslel jsem, že bys to rád věděl. Zejtrabouraj Modrou stuhu."

Vytřel oči. "Zítří? Zítří přece ne. Vždyť... krucinál, vždyť jsou skoro Vánoce!"

"Právě proto."

"Tak daleko ještě nejsou."

"Je to jedinej neobytnej barák, kterej jim stojí v cestě," řekl Tom. "Chtěj ho srovnat se zemí, než si udělaj vánoční pauzu."

"Víš to jistě?"

"Jo. Ráno o tom mluvili v televizi."

"Budeš tam?"

"Jo," řekl Tom. "Na to, abych zůstal stranou, jsem v tom baráku strávil příliš velkej kus života."

"Tak to se tam asi uvidíme."

"Asi jo."

Zaváhal. "Hele, Tome, rád bych se ti omluvil. Myslím, že k žádnému znovuotevření Modré stuhly ve Waterfordu ani nikde jinde už nedojde. Jestli jsem tě naštvál -"

"Ne, já nejsem naštvanej. Dělán údržbu v Brite-Kleen. Mám kratší pracovní dobu a lepší plat. Myslím, že jsem našel růži v hromadě sraček."

"A jaký to je?"

Tom na druhé straně linky vzdychl. "Zas tak dobrý ne, ale je mi padesát a člověk si těžko zvyká. Ale ve Waterfordu by to bylo to samý."

"Tome, to, co jsem udělal -"

"Nechci to slyšet, Barte." Podle hlasu byl Tom celý nesvůj. "To je mezi tebou a Mary, vážně."

"Tak dobře."

"A... vycházíte spolu dobře?"

"Jo. Navíc mám rozdělaných pár věcí."

"To rád slyším."

Tom se odmlčel na tak dlouho, že ticho na telefonní lince zhoustlo. Už mu chtěl poděkovat za zavolání a zavěsit, když Tom dodal: "Volal mi kvůli tobě Steve Ordner. A volal mi domů."

"Vážně? Kdy?"

"Minulej tejden. Byl na tebe přišerně nasranej, Barte. Pořád se ptal, jestli netušíme, proč jsi zazdil ten Waterford. Ale nejen to. Vypytával se na všechno možný."

"Na co třeba?"

"Třeba na to, jestli sis něco neodnášel domů, jako kancelářský potřeby a podobně. Nebo jestli jsi někdy nezapomněl vyúčtovat drobný vydání. Nebo si nenechal v prádelně prát vlastní prádlo. Dokonce se mě ptal, jestli sis nebral provize od motelů."

"Ten všivák," řekl udiveně.

"Jak říkám, rád by ti hodil pod nohy nějakou klacek, Barte. Rád by tě dostal na nějakou levárnu."

"To nemůže, to všechno se dělo v rodině. A ta rodina už se rozpadla."

"Ta už se rozpadla dávno," řekl Tom vyrovnaně. "Už když umřel Ray Tarkington. Kromě Ordnera neznám nikoho jinýho, kdo by na tebe byl takhle nasranej. Pro ty chlapy v centru jsou to jen dolary a centy. O praní nic nevědí, ani je to nezajímá."

Nenapadalo ho nic, co by mohl říct.

"No..." vzdychl Tom. "Myslel jsem, že bys to měl vědět. A nejspíš jsi slyšel o bráchovi Johnnyho Walkera."

"O Arniem? Ne. Co je s ním?"

"Zabil se."

"Cože?"

Ozval se zvuk, jako by Tom přes umělé horní zuby nasál zpět zbloudilou slinu. "Zavedl si do auta zadním okýnkem hadici z výfuku a všechno pozavíral. Našel ho kluk, co roznáší noviny."

"Panebože," zašeptal. Vzpomněl si na Arnieho, jak sedí v nemocniční čekárně, a zachvěl se, jako by na

něj sáhla smrt. "To je strašné."

"To je..." Znovu ten srkavý zvuk. "Hele, uvidíme se, Barte."

"Jasně. Dík za zavolání."

"Rád jsem tě slyšel. Ahoj."

Pomalou zavěsil, stále v myšlenkách na Arnioho Walkera a na to jeho zvláštní hrdelní zaúpění, když se dostavil kněz.

Ježíši, on má ciborium, viděl jste to?

"To je hodně zlý," řekl do prázdného pokoje a ta slova zemřela v okamžiku, kdy je vypustil, a tak odešel do kuchyně a nalil si.

Sebevražda.

To slovo znělo syčivě a stísněně, jako když se had protahuje úzkou skalní puklinou. Proklouzlo mezi jazykem a patrem jako trestanec na útěku.

Sebevražda.

Při nalévání Southern Comfortu se mu třásly ruce a hrdlo lahve cvakalo o okraj skleničky.

Proč to udělal, Freddy? Vždyť to byla jen taková dvojka starých prďolů, kteří spolu bydleli. Ježíši

Kriste, proč to vůbec někdo dělá?

Ale myslel si, že ví proč.

18.-19. prosince 1973

K prádelně se dostal kolem osmé hodiny ráno a bourat ji začali až v devět, ale už v osm tam v té zimě postávalo dost lidí s rukama vraženými do kapes kabátů a obláčky páry u úst, připomínajícími komiksově bubliny. Byl tam Tom Granger, Ron Stone, Ethel Dimentová, žehlířka košilí, která se o polední přestávce obvykle trochu přimázla a pak celé odpoledně nic netušíc připalovala límce, Gracie Floydová a její sestřenice Maureen, které spolu s dalšími deseti nebo patnácti ženami pracovaly u mandlů.

Správa silnic sem nechala postavit žluté zábrany a koše na uhlí a velké oranžovočerné cedule s nápisem:

OBJÍŽDKA

Cedule odkláněly dopravu kolem bloku. Chodník u prádelny byl také uzavřený.

Tom Granger mu lehce pokynul, ale nešel k němu. Ostatní lidé z prádelny se na něj zvědavě podívali a vzápětí se shlukli.

Je to jako v paranoidním snu, Freddy. Kdo ke mně příběhne první a vmete mi do tváře obvinění?

Jenže Fred nemluvil.

Kolem čtvrt na devět přijela nová Toyota Corolla, model '74, na zadním okně stále desetidenní převozní značku, a z ní vystoupil Vinnie Mason. V novém svrchníku z velbloudí srsti a v kožených rukavicích jen zářil a působil dost sebevědomě. Vinnie mu věnoval mrazivý pohled a zamířil k Ronu Stoneovi, který tu postával s Davem a Pollackem.

Před devátou se na ulici objevil autojeřáb, na jehož ramenu se klímala bourací koule jako uříznutý prs etiopské ženy. Jeřáb se velice pomalu sunul na vysokých kolech a trhaný řev jeho výfuku protínal stříbrný ranní chlad, jako když sochař buší palicí do dřeva při tesání sochy neznámého významu. Muž ve žluté přilbě ho naváděl přes obrubník a přes parkoviště. Bylo vidět řidiče, který v kabině neustále řadil a obrovskou nohou šlapal na spojku. Z nahoru vyvedeného výfuku vyrážel hnědý kouř.

Od chvíle, kdy o tři bloky dál zaparkoval dodávku a došel sem, ho pronásledoval podivný neuchopitelný pocit. Když pozoroval jeřáb, který zastavil u dlouhé cihlové zdi budovy hned vedle nakládacích ramp, napadlo ho, jak si připadá - jako by vstoupil do poslední kapitoly detektivky Elleryho Queena, v níž se shromáždí všechny zúčastněné postavy, aby mohl být objasněn mechanismus zločinu a odhalen pachatel. Z davu brzy někdo vystoupí - nejspíš Steve Ordner - ukáže na něj a zvolá: To je on! Bart Dawes! To on zabil Modrou stuhu! V tom okamžiku on tasí pistolí, aby odvrátil svůj trest, ale je provrtán policejními kulkami.

Ta představa ho zneklidnila. Podíval se k silnici, a když tam hned za žlutými zábranami uviděl stát

Ordnerovu lahvově zelenou Deltu 88, z jejíhož dvojitého výfuku se ještě kouřilo, žaludek se mu prudce propadl.

Steve Ordner ho klidně pozoroval přes tmavé sklo.

V tom okamžiku opsala bourací koule s tichým zadrnčením oblouk, za výdechu hloučku lidí dunivě narazila na cihlovou zeď a hřmotně se prodrala skrz. Znělo to jako kanonáda.

Ve čtyři odpoledne zbyla z Modré stuhy jen neuspořádaná hromada cihel a skla, z níž jako polámaná kostra nějaké exhumované obludy trčely zkroucené nosníky.

# # #

Dál jednal bez přemýšlení o budoucnosti a následcích. Choval se v podstatě stejně jako před měsícem v Harveyho obchodě se zbraněmi při koupi pušky a pistole. Až na to, že teď nemusel použít jistič, protože Freddy mlčel.

Zajel k benzinové pumpě a naplnil nádrž speciálem. Během dne se nad městem vznášely mraky a v rádiu předpovídali vánici - mělo napadnout mezi patnácti a pětadvaceti centimetry sněhu. Dojel domů, zaparkoval dodávku v garáži a sešel do sklepa.

Pod schody byly dvě velké lepenkové krabice vratných lahví od piva a limonády. Na vrchních lahvích ulpívala silná vrstva prachu. Některé lahve tu ležely možná už pět let. I Mary na ně tak poslední rok zapomínala a přestala ho otravovat, aby je vrátil. Většina obchodů už vratné lahve ani nevykupovala.

Použij a vyhoď. Čert je vem.

Dal krabice na sebe a vynesl je do garáže. Když se vrátil do kuchyně pro nůž, trychtýř a Maryin kbelík na mytí podlahy, začal se venku sypat sníh.

Rozsvítil si v garáži a sejmul z háku zelenou zahradní hadici, která tam byla stočená už od třetího týdne v září. Odřízl hubici, která s tlumeným cinknutím spadla na podlahu. Odmotal metr a odřízl ho. Zbytek odkopl stranou a na okamžik se zamyšleně zahleděl na odříznutý kus hadice. Pak odšrouboval víčko nádrže a opatrně, jako něžný milenec, zasunul hadici dovnitř.

Stáčení benzínu už viděl, znal princip, ale nikdy to sám nedělal. Připravil se na chuť benzínu a nasál. Chvilu necítil nic než lepkavý odpor, a pak se mu ústa naplnila tekutinou tak chladnou a cizí, že musel potlačit nutkání zalapat po dechu a část jí polknout. Zašklebil se a vyplivl ji. Na jazyku mu zůstala pachut' jakési podivné smrti. Nasměroval konec hadice do Maryina kbelíku a na dno vytryskl proud narůžovělého benzínu. Vzápětí se však změnil v tenký čůrek a on už si myslel, že celý proces bude muset opakovat.

Pak však proud trochu zesílil a ustálil se. Benzin tekl do kbelíku za zvuku podobného močení na veřejném záchodku.

Odplivl si na podlahu, propláchl si ústa slinami a znovu si odplivl. Už to bylo lepší. Napadlo ho, že i když s benzinem přichází do styku po celý svůj dospělý život, takhle důvěrně ho nikdy nepoznal. Jinak se ho vlastně dotkl jen jedinkrát, když přeplnil malou nádrž své zahradní sekačky Briggs & Stratton. Náhle byl rád, že k tomu došlo. Ani reziduální pachut' už mu nepřipadala tak odporná.

Zatímco se kbelík pomalu plnil, zašel znovu do domu (teď už sněžilo mnohem hustěji) a vzal si z Maryiny úklidové skříňky pod dřezem několik hadrů. Odněl je zpátky do garáže a natrhal je na dlouhé pruhy, které rozložil po kapotě dodávky.

Když byl kbelík do poloviny zaplněný, přehodil hadici do plechového kbelíku, kde měl obvykle popel na posyp příjezdové cesty, když byla zledovatělá. Při jeho plnění rozestavil dvacet pivních a limonádových lahví do čtyř úhledných řad a za pomoci trychtýře naplnil všechny do tří čtvrtin. Potom vytáhl hadici z nádrže auta a přelil obsah plechového kbelíku do kbelíku Maryina. Zaplnil se téměř po okraj.

Do všech lahví nacpal hadrové knoty, které jim ucply hrdla. Pak odnesl trychtýř do domu.

Větrem hnaný sníh vytvářel na zemi nepravidelné pruhy. Příjezdová cesta už byla celá bílá. Odložil trychtýř do dřezu a vytáhl z Maryiny úklidové skříňky víko kbelíku. Odněl je do garáže a přikryl jím kbelík s benzinem. Do jedné krabice nastavěl Molotovovy koktejly. Skládal je těsně k sobě, takže stály v pozoru jako dobří vojáci. Krabici pak položil na sedadlo spolujezdce, aby na ni dobře dosáhl. Pak se vrátil do domu, usadil se do křesla a svým "modulem" si zapnul televizor Zenith. Běžel "úterní film týdne". Byl to western s Davidem Janssenem v hlavní roli. Pomyslel si, že David Janssen jako kovboj stojí za hovno.

Když film skončil, díval se na to, jak Marcus Welby léčí dívku postiženou epilepsií. Adolescentka

neustále padala na veřejných místech. Welby ji stabilizoval. Pak se na obrazovce objevilo logo stanice a následovaly dvě reklamy, jedna na zázračný sekáček a druhá na album s jednačtyřiceti oblíbenými spirituály. Pak už byly zprávy. Meteorolog tvrdil, že bude sněžit celou noc a skoro celý následující den. Nabádal lidi, ať zůstanou doma. Silnice jsou zrádné a většina odklízeči techniky vyjede až ve dvě ráno. Vlivem silného větru se utvoří závěje a obecně, naznačil meteorolog, bude zítřejší počasí stát za houby. Po zprávách nastoupil Dick Cavett. Vydržel se na něj dívat půl hodiny a pak vypnul televizi. Takže Ordner by ho nejraději viděl jako usvědčeného zločince, co? No, pokud po činu uvázne někde s autem, dosáhne Ordner svého. Ale stejně považoval své vyhlídky za dobré. LTD byl těžký vůz a na zadních pneumatikách měl hřeby.

U kuchyňských dveří si oblékl kabát, klobouk a rukavice a na okamžik se zarazil. Pak prošel příjemně osvětleným domem a prohlížel si ho - kuchyňský stůl, sporák, příbormík v jídelně, nad nímž byly zavěšeny čajové šálky, africká fialka na krbové římsce v obývacím pokoji - pocítil náhlý přívál lásky k tomu všemu, náhlou starost o to všechno. Představil si bourací kouli, jak to všechno s rachotem ničí, jak se hroučí zdi, jak praskají okna, jak na zem dopadají zvrátky trosk. To nemůže dopustit. Po těchtole podlahách se plazil Charlie, v obývacím pokoji udělal první krůčky, jednou spadl ze schodů a oni jako rodiče z toho málem měli smrt. Z Charlieho pokoje v patře byla teď pracovna, ale právě v té místnosti Charlie pocítil první bolení hlavy a zažil dvojité vidění a ucítil ty podivné pachy, které někdy připomínaly pečené vepřové, jindy pálenou trávu, občas hoblovačky. Když Charlie zemřel, přišlo je navštívit skoro sto lidí a Mary jim v obývacím pokoji podávala dort a koláč.

Ne, Charlie, pomyslel si. Ne, pokud tomu budu moct zabránit.

Odsunul vrata garáže a uviděl, že na příjezdové cestě už leží deset centimetrů lehkého prachového sněhu. Vlezl si za volant a nastartoval. Stále měl přes tři čtvrtě nádrže. Zůstal sedět v mystickém nazelenalém světle kontrolek na palubní desce, nechával zahřát motor a myšlenky mu zalétly k Arniemu Walkerovi. Stačil mu kus gumové hadice, to není tak špatné. Bylo to jako jít spát. Někde četl, že tak nějak probíhá otrava oxidem uhelnatým. Dokonce se vám při ní zbarví tváře, takže vypadáte zdravě, jako byste kypěli životem. Je to -

Rozechvěl se, jako by na něj sáhla smrt, a zapnul topení. Když se vnitřek vozu zahřál a chvění ustalo, zařadil zpětný chod a vycouval do sněhu. Uslyšel zašplouchání benzínu v Maryině kbelíku, a to mu připomnělo, že na něco zapomněl.

Vrátil páku do parkovací polohy a odešel do domu. V zásuvce příbormíku byl karton papírových zápalek, z něhož si naplnil kapsu asi dvacetí balíčky. Pak se vrátil ven.

Ulice byly velice kluzké.

Pod čerstvým sněhem byl místy led, a když na rohu Crestallenovy a Garnerovy zabrzdil na červenou, vůz se stočil téměř bokem. Než se mu podařilo zastavit, srdce se mu prudce rozbušilo. Samozřejmě si počíнал naprosto šíleně. Kdyby s tím vším benzinem vzadu havaroval, seškrábali by ho lžící a pohřbili v krabici od psího žrádla:

Lepší než sebevražda. Sebevražda je smrtelný hřích.

Tolik tedy katolíci. Jenže on si nemyslel, že by naboural. Dopravní ruch byl téměř mizivý a po policajtech ani památky. Zřejmě se zašivali někde v postranních uličkách.

Opatrně zabočil na Kennedyho promenádu, na níž stále myslel jako na Dumontovu ulici, jíž také až do zvláštního zasedání městského výboru v lednu 1964 byla. Kennedyho/Dumontova vedla z Westside do centra a asi tři kilometry přibližně kopírovala stavbu silnice číslo 784. Jel po ní necelé dva kilometry a pak odbočil na Grand Street. Po dalším necelém kilometru Grand Street zanikla, podobně jako samo staré kino Grand, necht' odpočívá v pokoji. Příští léto bude Grand Street vzkříšena nadjezdem (jedním ze tří, o nichž se zmínil Maglioremu), ale nebude to už stejná ulice. Místo kina uvidíte vpravo jen šest - nebo to bude osm - rušných jízdních pruhů pod sebou. O prodloužení toho věděl hodně z rádia, z televize i z novin, ne že by o to vědomě usíloval, ale jaksi to k němu bezděčně proniklo. Třeba si to podvědomě skladoval v paměti, jako si veverka skladují oříšky. Věděl, že stavební společnosti, které mají smlouvu na prodloužení, jsou v podstatě hotové se zimními pracemi, ale věděl také, že očekávají

dokončení nezbytných demolicí (demolice, to je slovo pro tebe, Frede -jenže Fred rukavici nezdvihl) na území města do konce února. Včetně Crestallen Street West. Svým způsobem v tom byla jistá ironie. Kdyby s Mary bydleli o kus dál, demolice by je postihla až koncem jara - možná tak na přelomu května a června 1974. Jenže kdyby přání byla koňmi, jezdili by nuzáci na zlatých palominech. Z osobního vědomého pozorování také věděl, že většinu silniční techniky nechali stát kousek od místa, kde byla zavražděna Grand Street.

Při odbočování na Grand Street cítil, jak mu ustřeluje zadek. Konejšivě držel otěže vozu a vedl ho smykem. Vůz zapředl a projel téměř panenským sněhem - koleje předchozího vozu už byly téměř zapadané. Při pohledu na takovou spoustu nového sněhu se mu udělalo lip. Bylo příjemné být v pohybu, konat.

Beze spěchu projížděl čtyřicítkou po Grand Street a myšlenky mu zabloudily k Mary a k pojmům hříchu, mravnosti a odpuštění. Mary byla vychována jako katolička, navštěvovala církevní gymnázium, a přestože po jejich seznámení upustila od těch nejreligióznějších předsudků - alespoň rozumově - něco v ní přece jen uvízlo a projevovalo se to právě při milování. Jak říkala sama Mary, jeptišky ji natřely šesti vrstvami laku a třikrát ji navoskovaly. Po potratu poslala její matka do nemocnice kněze, aby se Mary mohla vyzpovídat, ale ta se při pohledu na něj rozplakala. Zrovna u ní byl na návštěvě, když kněz vstoupil s ciboriem, a manželčin pláč mu rval srdce, jako od té doby jen jedna jediná věc.

Jednou na jeho žádost odříkala celý seznam smrtelných a lehkých hříchů. Přestože se je v katechismu učila před dvaceti, pětadvaceti, dokonce třiceti lety, zdálo se (aspoň jemu), že je odříkala všechny a bezchybně. Otázka výkladu mu však zůstávala nejasná. To, co bylo někdy smrtelným hříchem, bylo jindy jen hříchem lehkým. Zřejmě to záleželo na hříšnickově rozpoložení. Zlem je vědomé konání. Bylo tohle něco, co řekla někdy během jejich dávných rozprav, nebo mu to Freddy právě pošepтал do ucha? To ho mátló a trápilo. Zlem je vědomé konání.

Nakonec se mu podařilo vyčlenit dva největší, nejtěžší a nejnebezpečnější smrtelné hříchy: sebevraždu a vraždu. Ale jeden pozdější rozhovor - bylo to s Ronem Stonem? Ano, asi ano - mu polovinu toho zase zamlžil. Když asi před deseti lety popíjeli v hospodě, Ron prohlásil, že vražda může být někdy pouze lehkým hříchem. Nebo vůbec hříchem není. Když někoho zabijete ve spravedlivé válce - přesně to byla Ronova slova, jako by je slyšel v nějaké vnitřní odposlouchávací místnosti - tak to žádný hřích není. Všichni američtí vojáci, kteří zabíjeli nácky a Japončiky, budou v pohodě, až zazní fanfáry Posledního soudu.

Takže zbývá sebevražda, to syčivé slovo.

Blížil se ke stavbě silnice. Byly tu černobílé zátarasy s reflektory a oranžové cedule, které se rozzářily, když na ně posvítíl jeho vůz. Na jedné bylo napsáno:

ZDE SILNICE DOČASNĚ KONČÍ

A na další:

OBJÍŽDKA - SLEDUJTE ZNAČENÍ

A na další:

POZOR, STRÍLÍ SE! VYPNĚTE VYSÍLAČKY

Zastavil, dal páku do parkovací polohy, zapnul výstražné blikání a vystoupil z vozu. V oranžovém světle blinkrů se sníh zdál hustší a absurdně zbarvený.

Vzpomněl si, že stejně ho mátló rozhřešení. Zpočátku si myslel, že je to celkem jednoduché: Když spácháš smrtelný hřích, budeš smrtelně raněn, zatracen. Můžeš opěvovat Marii, až ti upadne jazyk, a stejně skončíš v pekle. Jenže Mary říkala, že vždycky to tak není. Byla tu ještě zpověď a pokání a rekonsekrace a tak dále. Bylo to velmi zmatené. Kristus řekl, že vrah nedosáhne věčného života, ale také řekl, kdožkoli uvěří v něho, nezahyne. Kdožkoli. Zdálo se, že v biblické doktríně je tolik mezer jako ve

smlouvě o nabytí majetku sepsané podvodným právníkem. Kromě sebevraždy, přirozeně. Člověk se nemůže vyzpovídat ze sebevraždy nebo opakovat sebevraždu nebo ji odčinit, protože tento počin přetne stříbrnou šňůru a vrhne vás do nějakého úplně jiného světa. A -

A proč o tom vůbec přemýšlí? Nechce přece nikoho zabít, a už vůbec nezamýšlí spáchat sebevraždu. Aspoň o tom do téhle chvíle neuvažoval.

Podíval se přes černobílé zábrany a pocítil vnitřní chlad.

Strojům pokrytým sněhem dominoval bourací jeřáb. Ve své skličující nehybnosti působil děsuplně.

Kostliveckým ramenem vyfrčeným do sněžné tmy připomínal kudlanku nábožnou, která upadla do stavu jakéhosi neznámého zimního rozjímání.

Odsunul jednu zábranu stranou. Byla velice lehká. Vrátil se k vozu, nastoupil a pomalu se rozjel k okraji a pak dolů po svahu zbrázděném koly velkých strojů. Na hliněném podkladu neměl těžký vůz přílišné sklony podklouzávat. Když dojel dolů, posunul páku do parkovací polohy a vypnul všechna světla vozu. Vyfuněl nahoru a dal zábranu na původní místo. Potom se vrátil dolů.

Otevřel zadní dveře vozu a vytáhl Maryin kbelík. Odešel s ním ke dveřím spolujezdce a položil ho na podlahu pod krabici se zápalnými bombami. Odejmul bílé víko kbelíku a za tichého broukání namočil všechny knoty do benzínu. Když skončil, odnesl kbelík s benzinem k jeřábu a opatrně, aby neuklouzl, jej vynesl do nezamčené kabiny. Byl vzrušený, srdce mu divoce bušilo a hrdlo se mu stahovalo niterným jásosem. Polil benzinem sedadlo, palubní desku i převodovku. Vylezl na úzkou nýtovanou lávku, která vedla po okraji kapoty autojeřábu, a zbytek benzínu nalil na kryt motoru. Vzduch ztěžkl uhlovodíkovým pachem. Benzin mu prosákl rukavicemi a zmáčel ruce, které téměř okamžitě znečitlivěly zimou. Seskočil na zem, strhl si rukavice a dal si je do kapes svrchníku. První balíček zápalek mu vypadl z prstů, které měl celé zdřevěnělé. Sáhl po druhém balíčku, ale první dvě zápalky mu uhasil vítr. Otočil se k němu zády, schoulil se a podařilo se mu rozškrtnout třetí zápalku. Přiložil ji k ostatním a balíček zasyčel plamenem. Vhodil ho do kabiny.

Nejdřív si myslel, že uhasí, protože se nic nedělo. Pak se ozvalo blafnutí a z kabiny zuřivě vylétl jasně oranžový plamen, který ho přiměl rychle couvnout a zakrýt si oči.

Z okna kabiny se vysunula ohnivá ruka, sáhla na kapotu, chvíli na ní zamyšleně prodlela a pak se stáhla zpátky. Tentokrát už to žádné blafnutí nebylo. BUM PRÁSK! Kryt motoru vyletěl do vzduchu, až se téměř ztratil ve výšce, třepotal se a převracel. Něco mu zahvízdalo kolem hlavy. Hoří, pomyslel si. Ten autojeřáb vážně hoří!

V ohnivě tmě se dal do šouravého tance a obličej se začal extaticky kroutit, až to vypadalo, že se roztrhá a rozpadne se na milion rozesmátých kousků. Nad hlavou mával zaťatými pěstmi.

"Hurá!" vykřikl do větru a vítr mu odpověděl. "Hurá, krucinál, hurá!"

Začal obíhat auto, ale uklouzl na sněhu a upadl, a to mu možná zachránilo život, protože v tom okamžiku explodovala nádrž autojeřábu a trosky se rozlétly široko daleko. Horký kus kovu zasáhl pravé okénko jeho dodávky a zanechal v něm zubatou díru, již obklopila opilá pavučina. Zvedl se a vyškrábal se za volant. Sněhem promáčená přední část těla ho studila. Znovu si natáhl rukavice - kvůli otiskům - ale pak ho veškerá opatrnost přešla. S námahou otočil klíčkem znečitlivělými prsty a těžkou nohou sešlápl plyn - "dal tomu voves" říkali, když byli ještě kluci a svět byl mladý - a zadek dodávky sebou zamrskal ze strany na stranu. Autojeřáb divoce hořel, mnohem lip, než si kdy představoval, v kabině se rozpoutalo peklo, velké čelní sklo bylo pryč.

"To je fajrák!" zařval. "Kurva, Freddy, to je fajrák!"

Projel před autojeřábem a oheň mu vykouzllil na tváři dvoubarevnou halloweenovou masku. Začal píchat ukazovákem do palubní desky, ale tlačítko zapalovače trefil až na třetí pokus. Stáhl okénko. Stavební stroje měl teď po levé straně. Maryin kbelík se posouval po podlaze tam a zpátky a lahve od piva a limonád o sebe divoce cinkaly, jak vůz jezdil po rozbrázděné zmrzlé zemi.

Když zapalovač vyskočil, prudce sešlápl brzdu. Dodávka ve smyku zastavila. Vytáhl zapalovač ze zásuvky, vytáhl z krabice jednu láhev a přiložil rozžhavený konec zapalovače ke knotu. Okamžitě vzplál a on odhodil láhev, která se roztránila o zabláčený buldozer. Oheň vesele vzplál. Znovu zasunul zapalovač do zásuvky, asi pět metrů popojel a vrhl další tři zápalné lahve na temný kolos nakladače. Jedna ho minula, jedna narazila na bok a benzin se z ní neškodně rozlil do sněhu, ale ta třetí se obloukem snesla

přímo do kabiny.

"Přímo na dělohu!" zařval.

Další buldozer. Menší nakladač. Pak dojel k obytnému karavanu na vzpěrách. Cedula nade dveřmi hlásala:

LANEOVA STAVEBNÍ SPOLEČNOST

Mobilní kancelář

ZDE NEPŘIJÍMÁME NOVÉ PRACOVNÍ SÍLY!

Očistěte si obuv, prosím

Zastavil dodávku na dostřel a vhodil čtyři zapálené lahve do velkého okna vedle dveří. Všechny prošly. Ta první se roztránila, ale rozbila okno a zapálila záclonu.

Za karavanem byl zaparkovaný pikap. Vystoupil ze své dodávky, zkusil dveře u spolujezdce a zjistil, že jsou otevřené. Zapálil knot jedné bomby a vhodil ji dovnitř. Plameny se hladově vrhly na sedadlo.

Vrátil se do svého vozu a zjistil, že mu zbývají už jen čtyři lahve. Jel dál, chvěl se zimou, z nosu mu teklo, všude cítil benzin, ale usmíval se!

Parní lopatkové rypadlo. Naházela na ně zbylé lahve. Nenapáchaly žádné škody, kromě té poslední, která poškodila zadní pneumatiku.

Hmatem se přesvědčil, že krabice je opravdu prázdná, a podíval se do zpětného zrcátka.

"A kurva," vyjekl. "No pozdravpámbu, Freddy, ty bejku lysej!"

Ve sněžné tmě za ním plála řada jednotlivých ohňů, která připomínala přistávací světla ranveje. Z oken kancelářského karavanu divoce vyletovaly plameny. Z pikapu byla ohnivá koule. Kabina nakladače připomínala oranžový kotel. Ale autojeřáb - to byl skutečný majstrštyk, protože jeho rameno bylo jako ohnivý maják, jako prskající pochodeň uprostřed rozestavěné silnice.

"Demokurvalice!" zařval.

Pak se mu začalo vracet alespoň zdání přičetnosti. Neodvážil by se odjet stejnou cestou, kterou přijel.

Brzy tu bude policie, možná už je na cestě. A hasiči. Podaří se mu uniknout, nebo už ho odřízli?

Heron Pláce, možná se mu podaří dostat se na Heron Pláce. Bude muset vyjet do

pěťadvacetistupňového, možná třicetistupňového svahu a pak dodávkou prorazit zábrany, ale svodidla už odstranili. To by se mu mohlo podařit. Ano. To by mohl dokázat. Dneska by dokázal všechno. Klouzal s dodávkou po nedokončené vozovce a na cestu si svítil jen parkovacími světly. Když vpravo nahoře uviděl pouliční světla Heron Pláce, začal přidávat plyn, a jak se blížil k okraji svahu, sledoval, jak ručička tachometru šplhá k padesátce. Na zlomu mu však přední kola vylétla do vzduchu a zadek okamžitě ztratil tah. Musel podřadit na rozjezd. Otáčky motoru klesly a vůz se dal trhaně do pohybu. Už se málem dostal předkem vozu přes zlom, když se mu kola začala znovu protáčet a odhazovat za sebe sníh a kamínky a kusy zmrzlé zeminy. Okamžik bylo všechno na vážkách, ale pak se vůz prostě převážil - poháněn zřejmě silou vůle - a dostal se na rovinu.

Předek vozu odsunul černobílou zábranu stranou; převrhla se do sněhové závěje, z níž se zdvihl snový obláček. Sjel z obrubníku a málem ho překvapilo vědomí, že je znovu na normální ulici, jako by se bylo nic nestalo. Rozjel se a ustálil rychlost na rozvážné padesátce.

Už se připravoval odbočit k domovu, když si uvědomil, že jeho vůz zanechal stopy, které možná sněžné pluhy ani nový sníh další nejméně dvě hodiny nezahladí. Místo aby zahrnul do Crestallen Street, pokračoval z Heron Pláce na River Street a z ní vyjel na silnici číslo sedm. Od doby, kdy začalo hustě sněžit, tu byl provoz sice řídký, ale dostatečný na to, aby se stopy vozů smísily.

Jeho stopy splynuly se stopami dalších vozů mířících na východ. Zrychlil na pětadesát.

Po sedmičce jel asi patnáct kilometrů a pak se teprve vrátil do města a odbočil na Crestallen Street.

Venku už bylo několik sněžných pluhů, které brázdily noc jako obrovští oranžoví mastifové s planoucíma žlutýma očima. Několikrát stočil pohled ke stavbě silnice 784, ale přes husté sněžení nic neviděl.

Asi v polovině cesty domů si uvědomil, že i přes vytažená okénka a naplno zapnuté topení je v autě zima. Ohlédl se a v pravém zadním okně uviděl zubatou díru. Sklo bylo rozbité a na zadním sedadle ležel sníh.

Jak se tohle mohlo stát? ptal se udiveně sám sebe. Naprosto nic si nevybavoval.

Vjel do své ulice od severu a zamířil rovnou domů. Dům vypadal úplně stejně, jako když odjížděl. Jediné světlo v kuchyni bylo také jediným světlem v celé téhle setmělé části ulice. Před domem nestála žádná policejní auta, ale dveře garáže byly otevřené, a to byla naprostá pitomost. Vždyť je zavírá, když sněží, vždycky. Garáž má člověk od toho, aby bránila živlům proniknout do domu. To říkával jeho otec. Stejně jako Johnnyho bratr zemřel v garáži, ale Ralph Dawes nespáchal sebevraždu. Postihl ho nějaký srdeční záchvat. Soused ho našel s nůžkami na trávu v tuhnoucí levé ruce a malým brouskem v pravé.

Předměstská smrt. Bože, pošli tuto bílou duši do nebe, kde trávník neprorůstá rosičkou a negři si vždycky udržují odstup.

Zaparkoval dodávku, stáhl garážová vrata a vešel do domu. Chvěl se vyčerpáním a reakcí na prožité události. Pověsil si kabát a klobouk do skříně v předsíni, a když zavíral dveře, projel jím záchvěv hrůzy, silný jako panák neředěné skotské. Horečnatě zašátral v kapsách kabátu, a když nahmátl rukavice, sípavě vydechl. Obě byly nasáklé benzínem a schumlané do malé kuličky.

Napadlo ho, že by si uvařil kávu, ale pak to zavrhl. Hlava ho dunivě bolela od nevolnosti, způsobené zřejmě benzinovými výparry a umocněné děsivou jízdou sněžnou tmou. V ložnici se svlékl a šaty hodil přes židli. Se skládáním se neobtěžoval. Myslel si, že usne, jakmile mu hlava padne na polštář, ale nebylo tomu tak. Teď když byl doma a podle všeho v bezpečí, přepadla ho nespavost. K ní se přidal strach. Oni ho chytí a zavřou. Jeho fotografie budou v novinách. Lidé, kteří ho znají, budou vrtět hlavami a probírat to v restauracích. Vinnie Mason řekne manželce, že Dawes byl vždycky šílený. Maryini rodiče s ní odletí do Rena, kde si Mary nejdřív najde bydlení a pak se rozvede. Možná si najde i někoho, kdo ji bude oprašovat. To by ho vůbec nepřekvapilo.

Ležel a říkal si, že ho nechytí. Měl přece rukavice. Nezanechal žádné otisky. Měl Maryin kbelík s bílým víkem. Zametl za sebou stopy, znemožnil případné pronásledování, jako ho znemožní psům uprchlík, který jde potokem. Žádná z těch myšlenek mu však nepřinesla spánek ani útěchu. Chytí ho. Možná někdo na Heron Pláce zahlédl jeho vůz a napadlo ho, že člověk, který si vyjel za tak nevládné noci, je nějak podezřelý. Možná si někdo poznamenal číslo jeho vozu a teď už přijímá blahopřání od policajtů. Na zábraně u Heron Pláce možná našli oděrky barvy a teď už má jméno provinilce z nějakého počítače. Možná -

Převracel se a házel sebou v posteli a čekal, až se v okně objeví roztančené modré záblesky, až se ozve zabušení na dveře, až nějaký odhmotněný kafkovský hlas zavolá: No tak otevřete, vy tam! A když konečně usnul, nevěděl o tom, protože myšlenky bezoddyšně pokračovaly, jen plynule přešly z vědomého přemítání do překrouceného světa snů, jako když si podřazuje automatická převodovka. I ve snech si myslel, že je vzhůru, ve snech opakovaně páchal sebevraždu: upaloval se, lehal si pod buchar, věšel se, zhášel věčný plamínek u sporáku a pouštěl naplno troubu i všechny čtyři hořáky, střílel se, skákal z okna, stavěl se před rozjetý autobus, polykal prášky, pil záchodovou dezinfekci, stříkal si do pusy osvěžovač vzduchu - tiskl rozprašovač a inhaloval, dokud mu hlava neplula v oblacích jako dětský balóněk, vkleče ve zповědnicí páchal harakiri, zatímco se zповědál ze sebevraždy vyjevenému mladému knězi a střeva mu vyhrězávala na lavičku, a nakonec ležel na podlaze zповědnicí v krvi a kouřících vnitřnostech a slábnoucím zmateným hlasem se kál. Nejživěji ho však pronásledovala stále se vracející představa, jak sedí za volantem své dodávky, túruje motor v zavřené garáži, zhluboka dýchá a listuje si v National Geographic, prohlíží si fotografie ze života na Tahiti a v Aucklandu a ze slavností Mardi Gras v New Orleansu, listuje stále pomaleji a zvuk motoru se zvolna mění ve vzdálený příjemný šum a zelené vody jižního Pacifiku ho teple kolébají a stahují do stříbřitých hlubin.

19. prosince 1973

Vzbudil se půl hodiny po poledni a vstal. Měl pocit, že je po velkém tahu. Příšerně ho bolela hlava, praskal mu močový měchýř a v puse měl mrtvého hada. Při chůzi mu srdce předvádělo malý bubínek. Nebylo mu ani dopřáno přepychu věřit (byť jen na krátký čas), že všechno, co si z předešlé noci pamatoval, se mu jen zdálo, protože pach benzínu se mu zažral pod kůži a silně čpěl i z hromady jeho šatů. Sněžení ustalo, obloha byla jasná a jeho oči prosily slunce o slitování.

Odešel do koupelny, sedl si na mísu a těžký průjem se mu prohnal střevy jako poštovní vlak opuštěným

nádražím. Zaúpěl a sevřel si hlavu do dlaní, když slyšel z mísy to odporné čvachtání a pleskání. Vymočil se také vsedě a všude kolem něj se vznášel hrůzný pach výsledné směsi.

Spláchl, vzal si čisté oblečení a na dřevěných nohou sešel dolů. Počká, až se z koupelny vytratí ten příšerný smrad, a pak se osprchuje. Možná se bude sprchovat celé odpoledne.

Spolkl tři excedriny ze zelené lahvičky, kterou si vzal z police nad kuchyňským dřezem, a spláchl je dvěma velkými doušky peptobismolu. Postavil vodu na kávu, a když si bral z háčku svůj oblíbený šálek, podařilo se mu ho rozbít. Zametl střepey, vzal si jiný šálek, nasypal do něj instantní kávu a odnesl si ho do jídelny.

Zapnul rádio a snažil se naladit zprávy, které tam nikdy nejsou, když je potřebujete. Jako policajti.

Populární hudba. Pořad o výživě.

Hovory s posluchači. Rozhlasová burza. Paul Harvey nabízí bankéřskou životní pojistku. Opět populární hudba. Zprávy žádné.

Voda na kávu se vařila. Naladil rádio na jednu stanici s populární hudbou, zalil kávu, odnesl si ji zpátky ke stolu a vypil ji bez mléka. Při prvních dvou doušcích mu bylo na zvracení, ale pak se to zlepšilo.

A najednou tu byly zprávy, nejdřív celostátní, pak místní:

Zprávy z města. Na stavbě prodloužení silnice číslo 784 poblíž Grand Street byl v nočních hodinách založen požár. Poručík policie Henry King prohlásil, že vandalové Molotovovými koktejly zapálili autojeřáb, dva nakladače, dva buldozery, jeden pikap a karavan sloužící jako kancelář Laneovy stavební společnosti, která je celou událostí naprosto deprimovaná.

Při slovech naprosto deprimovaná mu sevřela hrdlo radost trpká jako jeho neslazená káva.

Škody na nakladačích a buldozerech jsou minimální, jak uvedl Francis Lané, jehož společnost dostala zakázku na stavbu prodloužení, ale demoliční autojeřáb za šedesát tisíc dolarů bude přibližně čtrnáct dní v opravě.

Čtrnáct dní? A to je všechno?

Vážnější je podle Lanea zničení mobilní kanceláře, v níž shořely pracovní výkazy, pracovní záznamy a devadesát procent účetních dokladů za poslední tři měsíce. "Tady bude náprava velice obtížná," prohlásil Lané. "Může nás to zbrzdit o měsíc i víc."

To mohla být celkem dobrá zpráva. Třeba už jen kvůli tomu měsíci navíc to stálo za to.

Podle poručíka Kinga ujeli vandalové z místa činu v nějaké dodávce, možná v posledním modelu chevroletu. Žádá všechny, kdo mohli zahlédnout vůz odjíždějící ze stavby silnice poblíž Heron Street, aby se přihlásili jako svědkové. Francis Lané odhaduje celkové škody na sto tisíc dolarů. Z dalších místních zpráv: Poslankyně Muriel Restonová znovu požaduje...

Vypnul rádio.

Ted' když to slyšel, a slyšel to za denního světla, mu situace připadala mnohem lepší. Umožňovalo to racionální pohled. Policisté přirozeně nemuseli prozradit všechny své stopy, ale jestli skutečně hledají chevrolet místo fordu a jestli jsou odkázáni na případnou výpověď očitého svědka, tak je v bezpečí, alespoň prozatím. A pokud nějaký očitý svědek existuje, žádné jeho obavy to nezmění.

Vyhodí Maryin úklidový kbelík a otevře garáž, aby z ní vyvětral pach benzínu. Vymyslí si nějakou historku, aby vysvětlil rozbité zadní okno vozu, kdyby se ho někdo ptal. Nejdůležitější však bude duševně se připravit na návštěvu policie. Bylo by naprosto logické, kdyby ho jako posledního obyvatele Crestallen Street West alespoň zkontrolovali. A nemusí ani chodit do dávné minulosti, aby zjistili, že se choval dost podivně. Nechal na holičkách svého zaměstnavatele. Opustila ho žena. V obchodním domě ho napadl bývalý spolupracovník. A samozřejmě má taky dodávku, ať už je to chevrolet nebo ne.

Všechno špatně, ale nic z toho není důkaz.

Kdyby nějaký důkaz vyhrabali, zřejmě by ho zavřeli. Jenže jsou horší věci než vězení. Vězení není konec světa. Dali by mu práci, krmili by ho. Nemusel by se starat, co bude, až mu dojdou peníze z pojistky.

Ano, existuje spousta horších věcí než vězení. Třeba sebevražda. Ta je horší. Odešel nahoru a osprchoval se.

Později odpoledne zatelefonoval Mary. Vzala to její matka, která pohrdavě odfrkla, než ji odešla zavolat. Když však vzala sluchátko Mary, její hlas zněl téměř vesele.

"Ahoj, Barte. V předstihu přeju veselé Vánoce."

"Nápodobně," odpověděl.

"Dík. Co se děje, Barte?"

"No, mám pár dárků... jenom takových malých... pro tebe a pro neteře a synovce. Tak jsem si říkal, že bychom se mohli někde sejít. Poslal bych jim je po tobě. Ty dárky pro děti jsem nebalil -"

"Já je ráda zabalím. Ale neměl jsi je kupovat, nemáš práci."

"Ale pracuju na tom," řekl.

"Barte, už jsi... už jsi udělal něco s tím, jak jsme o tom mluvili?"

"S tou návštěvou u psychiatra?"

"Ano."

"Volal jsem dvěma. Jeden má skoro až do června plno. Ten druhý bude do konce března na Bahamách. Říkal, že potom mě vezme."

"Jak se jmenovali?"

"Cože? Proboha, miláčku, to bych se musel znovu podívat, abych ti to řekl. Adams, tak se myslím jmenoval ten první. Nicholas Adams -"

"Barte," řekla smutně.

"Možná to byl Aarons," vyhrkl.

"Barte," řekla znovu.

"No tak jo. Věř si, čemu chceš. Což ti ani nemusím říkat."

"Barte, kdybys jen -"

"A co ty dárky? Volal jsem ti kvůli dárkům, ne kvůli nějakému zatracenému psychiatrovi."

"Co kdybys mi je sem přivezl třeba v pátek? Můžu -"

"Co, aby si tví rodiče najali Charlese Mansona, aby mě uvítal ve dveřích? Co kdybychom se sešli na neutrální půdě?"

"Oni tu nebudou," řekla. "Stráví Vánoce s Joannou." Joanna byla Joanna St. Claireová, sestřenka Jean Callowayové z Minnesoty. V dětství byly velké kamarádky (což bylo v onom období dlouhého míru mezi válkou v roce 1812 a nástupem Konfederace, myslíval si někdy) a Joanna měla v červenci infarkt. Snažila se ho překonat, ale Jean řekla jemu a Mary, že podle doktorů může umřít každým dnem. To musí být dobré, napadlo ho, mít přímo v hlavě časovanou bombu. Tak co, bombo, bude to dneska? Dneska ne, prosím tě. Ještě jsem nedočetla tu novou Victorii Holtovou.

"Barte? Jsi tam?"

"Jo. Trochu jsem se zasní." "

"Vyhovovalo by ti to v jednu?"

"To by šlo."

"Chtěl jsi ještě něco?"

"Ne, m-m."

"Tak snad..."

"Dávej na sebe pozor, Mary."

"Určitě. Ahoj, Barte."

"Ahoj."

Když zavěsili, odešel si do kuchyně nalít. Ta žena, s kterou právě mluvil, nebyla tatáž, která před necelým měsícem seděla v slzách na gauči v obýváku a prosila, aby jí nějak vysvětlil tu přílivovou vlnu, která se přehnala jejím spořádaným životem, zničila dvacetiletou práci a zanechala po sobě jen pár třísek trčících z bahna. Bylo to neuvěřitelné. Zavrtěl hlavou tak, jak by jí zavrtěl nad zprávou, že Ježíš sestoupil z nebes a v ohnivém kočáru si s sebou odvezl zpátky Richarda Nixona. Ona se vzpamatovala. Víc: vzpamatovala se do podoby ženy, kterou téměř neznal, do podoby dívky-ženy, kterou si skoro nepamatoval. Vykopala svou osobnost jako archeoložka, a ta osobnost měla sice trochu ztuhlé klouby od dlouhého skladování, ale jinak byla dokonale funkční. Klouby se uvolní a ze staronové osobnosti se stane celá žena, možná trochu vyděšená tímhle pozdvižením, ale beze známek vážného poškození. Znal ji možná lip, než si myslela, a jen z tónu jejího hlasu dokázal vyčíst, že ještě víc přemýšlí o rozvodu, o naprostém odtržení od minulosti... o odtržení, které by nezanechalo žádné stopy. Bylo jí třicet osm. Měla před sebou polovinu života. Nebyly tu žádné děti, které by se při téhle životní havárii náhodně zmrzačily.

On se k rozvodu nechystal, ale kdyby ho navrhla ona, souhlasil by. Záviděl jí její novou osobnost i novou krásu. A jestliže při zpětném ohlédnutí vidí posledních deset let života jako temnou chodbu vedoucí ke slunci, může mu být líto, že ona to tak cítí, ale nemůže jí to dávat za vinu. Ne, to tedy skutečně nemůže.

21. prosince 1973

Předal jí dárky v přezdobeném obývacím pokoji Jean Callowayové a následný hovor byl nepřírožený a vázl. V životě s ní v tomhle pokoji nebyl sám a teď měl pocit, že by se měli líbat. Byla to bezmyšlenkovitá reakce na zašlé časy, která v něm vzbuzovala pocit, že je špatnou dvojexpozicí svého vysokoškolského já.

"Nemáš světlejší vlasy?" zeptal se.

"Jen o odstín," pokrčila nepatrně rameny.

"Sluší ti to. Vypadáš mladší."

"Máš trochu prošedivělé spánky, Barte. Působí to elegantně."

"Pitomost, vypadám sešle."

Zasmála se - až příliš vysokým hlasem - a podívala se na dárky na malém stolku. Brož se sovou zabalil, hračky a šachy přenechal k zabalení jí. Panenky tupě zíraly do stropu a čekaly, až je oživí dívčí ruce.

Podíval se na Mary. Jejich pohledy se na okamžik setkaly a jeho napadlo, že Mary vyřkne neodvolatelná slova, a dostal strach. Pak z hodin vyskočila kukačka a ohlásila půl druhé. Polekaně sebou trhli a zasmáli se. Ten okamžik už pominul. Vstal, aby mu znemožnil návrat. Zachráněn kukačkou, pomyslel si. To sedí.

"Už musím jít," řekl.

"Máš schůzku?"

"Pohovor. S případným novým zaměstnavatelem."

"Opravdu?" rozzářila se. "Kde? S kým? Kolik nabízejí?"

Zasmál se a zavrtěl hlavou. "Je tam tučet dalších uchazečů s rovnými šancemi. Řeknu ti, až mi to dají."

"Trochu domýšlivý."

"Jistě."

"Barte, co budeš dělat o Vánocích?" Vypadala znepokojeně a vážně a jeho náhle napadlo, že celou dobu myslela na štědrovečerní večeři, a ne na novoroční rozvod. Bože! Málem se rozesmál.

"Budu večeřet doma."

"Můžeš přijít sem," řekla. "Byli bychom tu jen my dva."

"Ne," řekl zamyšleně, ale pak rozhodně dodal: "Ne. City mají o svátcích tendence vymknout se z ruky.

Někdy jindy."

Přikývla, také zamyšleně.

"Budeš večeřet sama?" zeptal se.

"Můžu jít k Bobovi a Janet. Vážně, nerozmyslíš si to?"

"Ne."

"No..." Ale vypadala, že se jí ulevilo.

Došli ke dveřím a bezkrevně se políbili.

"Zavolám ti," řekl.

"To bych ti radila."

"A pozdravuj Bobbyho."

"Vyřídím."

Byl už v půli cesty k autu, když na něj zavolala: "Barte! Barte, počkej ještě!"

Téměř se strachem se otočil.

"Málem jsem zapomněla," řekla. "Volal Wally Hamner a zval nás na Silvestra. Slíbila jsem, že přijdeme, ale jestli nechceš -"

"Wally?" sraštil čelo. Wally Hamner byl jejich jediný přítel z druhého konce města. Pracoval v místní reklamní agentuře. "Copak neví, že jsme... že žijeme odděleně?"

"Víš, ale znáš Walta. Takové věci ho moc nerozhodí."

To tedy opravdu ne. Jen při pomyšlení na Walta se musel usmát. Walter neustále vyhrožoval, že nechá reklamy a bude se věnovat navrhování podprsenek. Skládal obscénní limericky a ještě obscénnější

parodie populárních písní. Byl dvakrát rozvedený a pokaždé tvrdě oškubaný. Teď bylimpotentní, pokud se dalo věřit pomluvám, a v tomhle případě se jim zřejmě věřit dalo. Jak dlouho už Walta neviděl? Čtyři měsíce? Půl roku? Hodně dlouho.

"To by mohlo být zábavné," řekl a pak ho napadla nepříjemná myšlenka.

Jako za starých časů mu ji vyčetla z tváře. "Nikdo z prádelny tam nebude," řekla.

"Walt se zná se Stevem Ordnerem."

"Ano, ale zrovna on -" Pokrčila rameny, aby vyjádřila, za jak nepravděpodobnou považuje Steveovu účast, a to pokrčení ramen se vzápětí proměnilo v zachvění a Mary se schoulila a chytila se za lokty. Bylo pod nulou.

"Mary, běž dovnitř," řekl. "Nebud' hloupá, zmrzneš."

"Tak půjdeš?"

"Já nevím. Musím si to rozmyslet." Znovu ji políbil, tentokrát plněji, a ucítil její odezvu. V takovém okamžiku mohl všeho litovat -jenže lítost byla vzdálená, hypotetická.

"Veselé Vánoce, Barte," řekla a on si všiml, že trochu pláče.

"Příští rok budou veselejší," vyslovil útěšnou větu, byť bez nějakého hlubšího významu. "Běž dovnitř, než si uženeš zápal plic."

Poslechla ho a on odjel, stále v myšlenkách na silvestr u Wallyho Hamnera. Říkal si, že půjde.

24. prosince 1973

Našel malou opravnu v Nortonu, kde by mu za devadesát dolarů vyměnili rozbité zadní sklo. Když se ptal, jestli budou pracovat i den před Vánoci, opravář mu řekl: "Samozřejmě, já беру, co se dá."

V Nortonu se zastavil v samoobslužné prádelně a vložil své oblečení do dvou praček. Bezděčně otočil bubny, aby zjistil, v jakém stavu je odpružení, a pak pečlivě rozložil prádlo, aby stroje při ždímání "nekopaly". Zamyšleně se usmál. Chlapa z prádelny dostat můžeš, Frede, ale prádelnu z chlapa nedostaneš. Mám pravdu, Frede? Frede? Jdi se bodnout.

"To je ale pořádná díra," řekl opravář při pohledu na popraskané sklo.

"Kluk po mně hodil sněhovou koulí. Uvnitř byl kámen."

"No jasně," řekl opravář. "A pořádněj."

Po výměně okna se vrátil do prádelny, přendal prádlo do sušičky, nastavil střední teplotu a naházel do zdířky třicet centů. Posadil se a vzal si něčí odložené noviny. Kromě něj byla v prádelně jen unaveně vyhlížející mladá žena s drátěnými brýlemi a světlým melírem v rudohnědých vlasech. Měla s sebou malou holčičku, která se vztekala.

"Já chci svou lahvičku!!"

"Krucinál, Rachel -"

"LAHVIČKU!"

"Táta ti napláčá, až přijedeme domů," slíbila jí příkře maminka. "A před spaním žádný mazlení."

"LAHVIČKUUUUUU!"

Proč si takhle mladá ženská nechává dělat melír? podivil se a podíval se do novin. V titulku stálo:

V BETLÉMĚ SE TVOŘÍ HLOUČKY LIDÍ POUTNÍCI SE OBÁVAJÍ SVATÉHO TERORU

Ve spodní části stránky ho zaujal krátký článek, který si pozorně přečetl:

WINTERBURGER PROHLAŠUJE, ŽE VANDALISMUS NEBUDE TOLEROVÁN

Victor Winterburger, demokratický kandidát na uprázdněné křeslo zesnulého Donalda P. Naishe, který minulý měsíc zahynul při dopravní nehodě, včera řekl, že takové vandalství, k jakému došlo v noci na středu na stavbě silnice číslo 784, nemůže být "v civilizovaném americkém městě" tolerováno. Winterburger to prohlásil na slavnostní večeři Americké legie a vysloužil si potlesk vestoje.

"Viděli jsme, k čemu došlo v jiných městech. Počmárané autobusy a vozy metra a domy v New Yorku, rozbitá okna a nesmyslně zplundrované školy v Detroitu a San Francisku, ničení veřejných prostor, muzeí a galerií. Nesmíme dopustit, aby nejskvělejší zemi na světě válcovaly nájezdy nomádů a barbarů."

Na stavbu poblíž Grand Street byla přivolána policie poté, co si ohně a výbuchů všiml

(Pokračování na str. 5)

Složil noviny a dal je na hromadu potrháných časopisů. Sušička vydávala tichý uspávající hukot. Nomádi. Barbari. Byli to nomádi. Ničili a žrali, vyháněli lidi z domovů, rozkopávali jim životy, jako malý kluk dokáže rozkopnout mraveniště -

Mladá žena odtáhla z prádelny holčičku, která se neustále dožadovala své lahvičky. Čekal, až sušička dosuší. Zavřel oči a usnul. Po několika minutách se prudce probudil, protože se mu zdálo, že slyší požární zvony, ale byl to jen Santa z Armády spásy, který si vybral stanoviště před prádelnou. Když vycházel s košem prádla, dal Santovi všechny drobné, které měl v kapse.

"Bůh ti žehnej," pravil Santa.

25. prosince 1973

Kolem desáté ráno ho vzbudil telefon, který stál na nočním stolku. Zatápal po sluchátku, přiložil si je k uchu a do polospánku uslyšel operátorčin břeský hlas: "Přijmete hovor na účet volaného od Olivie Brennerové?"

Byl zmatený a jen těžko hledal slova. "Co? Od koho? Já spím."

Pak se ozval vzdálený, lehce povědomý hlas: "Proboha." Už věděl.

"Ano," řekl. "Přijmu ho." Nezavěsila mu? Vzepřel se na lokti. "Olivie? Jsi tam?"

"Hovořte, prosím," skočila mu do řeči operátorka, zjevně neochotná měnit svůj rituál.

"Olivie, jsi tam?"

"Jsem tu." Hlas byl vzdálený a ve sluchátku praskalo.

"Jsem rád, že jsi zavolala."

"Myslela jsem, že to nepřijmeš."

"Zrovna jsem se vzbudil. Jsi tam? V Las Vegas?"

"Jistě." Znělo to, jako když prkno dopadne na betonovou podlahu.

"Tak co je nového? Jak se máš?"

Povzdechla si tak trpce, že se to podobalo vzlyku. "Nic moc."

"Vážně?"

"Když jsem tu byla druhý... ne, třetí večer, seznámila jsem se s jedním chlápkem. Šla jsem na mejdan a tak jsem se sjela -"

"Drogama?" zeptal se obezřetně u vědomí, že jde o meziměstský hovor a že vláda má uši všude.

"Drogama?" zopakovala nasupeně. "Jasně, že drogama. Nějakým svinstvem, bylo to samej dexedrin nebo co... a asi mě znásilnili."

Poslední slova téměř neslyšel, a tak se zeptal: "Cože?"

"Znásilnili!" zaječela, až zavibrovalo sluchátko. "To je, když ti ho tam narve nějaký kretén ve chvíli, kdy jseš úplně mimo. Tomu se říká znásilnění. Ty nevíš, co je znásilnění?"

"Vím," řekl.

"Víš hovno."

"Potřebuješ peníze?"

"Proč se mě na to ptáš? Nemůžu s tebou šukat po telefonu. Nemůžu ti ho ani vyhonit."

"Mám trochu peněz," řekl. "Můžu je poslat. Víc v tom nehledej. Proto jsem se ptal." Instinktivně mluvil ne konejšivě, ale něžně, aby se uklidnila a poslouchala ho.

"Jo, jasně."

"Máš nějakou adresu?"

"Poste restante, to je moje adresa."

"Ty nemáš byt?"

"Jo, bydlím ještě s jednou ztracenou existencí. Všechny schránky jsou vymlácené. Ale to je jedno. Nech si svý prachy. Mám práci. Platěj mě, ale asi toho nechám a vrátím se. Přeju si veselý Vánoce."

"Co je to za práci?"

"Prodávám hamburgery v jednom bufáci. Na chodbě jsou automaty a lidi na nich hrajou a celou noc žerou hamburgery, věřil bys tomu? Když končíš šichtu, musíš otřít páky na všech automatech. Jsou celý upatlaný od hořčice, majonézy a kečupu. A měl bys vidět ty lidi. Všichni jsou tlustý. A jsou buď opálený, nebo spálený. A když tě nechťej šoustat, jseš pro ně jen kus nábytku. Mně se nabízej chlapí i ženský. Zaplat' pámbu, že můj spolubydlící má sexuální choutky jalovcovýho keře, takže... panebože, proč ti to všechno vykládám? Vlastně ani nevím, proč ti volám. Až mi koncem tejdne zaplatěj, chci odsud vypadnout."

"Počkej ještě měsíc," uslyšel sám sebe.

"Cože?"

"Neukvapuj se. Když odjedeš teď, budeš pořád přemýšlet o tom, proč jsi tam vlastně jela."

"Hrál jsi na střední škole fotbal? Vsadím se, že jo."

"Já jim ani nenesil vodu."

"Takže nic nevíš, vid'?"

"Přemýšlím o tom, že se zabiju."

"Vždyť ty ani... Cos to říkal?"

"Přemýšlím o tom, že se zabiju," odpověděl klidně. Už nemyslel na to, že mluví meziměstsky, ani na lidi, kteří mohou meziměstské hovory jen tak pro zábavu odposlouchávat - Ma Bell, Bílý dům, CIA, FBI.

"Pořád něco zkouším a ono to nefunguje. Asi proto, že už jsem trochu starý na to, aby to fungovalo.

Před pár lety se něco podělalo a já věděl, zeje to špatné, ale nevěděl jsem, zeje to špatné pro mě. Myslel jsem si, že se to prostě stalo, a pak jsem se přes to přehoupl. Jenže uvnitř jsem se hroutil. Jsem tím nemocný. Jedu jen na setrvačnick."

"Ty máš rakovinu?" zašeptala.

"Asi ano."

"Měl bys jít do nemocnice a -"

"To je rakovina duše."

"Jseš moc zahleděnej sám do sebe, chlapče."

"Možná jsem," řekl. "Na tom nezáleží. Tak jako tak neovlivním běh událostí. Trápí mě jediná věc, a to je pocit, který čas od času mívám, pocit, že jsem postavou z knížky nějakého špatného spisovatele, který už se rozhodl, jak všechno dopadne a proč. Ale je lepší koukat na to takhle, než to svalovat na Boha - co ten pro mě kdy udělal? Ne, je to ten špatný spisovatel, ten za to může. Zabil mi syna, protože mu napsal mozkový nádor. Hned v první kapitole. Případná sebevražda bude až před epilogem. Je to blbá knížka."

"Hele," řekla znepokojeně, "Jestli tam u vás máte nějakou linku důvěry, možná bys mohl..."

"Nemůžou pro mě nic udělat," řekl, "a je to jedno. Já chci pomoci tobě. Proboha, rozhlídni se tam trochu, než uděláš nějakou pitomost. Vykašli se na drogy, už ses na to přece chystala. Až se rozhlídneš příště, bude ti čtyřicet a budeš skoro bez šance."

"Ne, tohle já nemůžu. Někde jinde -"

"Všude to bude stejné, pokud nezměníš způsob uvažování. Neexistuje kouzelné místo, kde se ti napraví mysl. Když se cítíš pod psa, připadá ti pod psa všechno, co vidíš. Já vím, o čem mluvím. Titulky novin, dokonce i nápisy, které všude vidím, mi říkají, ano, správně, Georgie, vytrhni pojistku. Tohle nestojí za nic."

"Poslouchej mě -"

"Ne, ty poslouchej mě. Nastav uši. Stárnout je jako jet sněhem, který je stále hlubší a hlubší. A když jseš v něm až po poklice, už se ti jen protáčejí kola. To je život. Nepřijede žádný pluh, který by tě vytáhl. Tvá loď nedorazí, děvče. Pro nikoho už žádné lodě nejsou. Žádnou soutěž už nikdy nevyhraješ. Nebude tě natáčet žádná kamera, jen lidi budou koukat, jak se v tom plácáš. A to je ono. To je všechno. Úplně všechno."

"Ty nevíš, jaký to tu je!" vykřikla.

"Ne, ale vím, jaké je to tady."

"Ty mi neřídíš život."

"Pošlu ti pět set dolarů - Olivia Brennerová, poste restante, Las Vegas."

"Nebudu tady. Pošlou ti to zpátky."

"Nepošlou. Já tam totiž nenapišu zpáteční adresu."

"V tom případě ty prachy zahodíš."

"Zkus si s jejich pomocí najít lepší práci."

"Ne."

"Tak je použij jako toaletní papír," řekl příkře a zavěsil. Třásl se mu ruce.

Za pět minut zazvonil telefon znovu. Operátorka řekla: "Přijmete -"

"Ne," řekl a zavěsil.

Toho dne zazvonil telefon ještě dvakrát, ale ani jednou už to nebyla Olivia.

Kolem druhé odpoledne mu volala Mary z domu Boba a Janet Prestonových. Boba a Janet, kteří mu vždycky připomínali, ať se mu to líbilo nebo ne, Freda a Wilmu Flintstoneovy. Jak se má? Dobře. Lež. A co vánoční večere? Dneska si zajde do Old Customhouse na krocana se vši parádou. Lež. Nechce místo toho přijít sem? Janet má všechny možné zbytky a ráda se jich zbaví. Ne, on teď opravdu nemá moc hlad. Pravda. Už byl docela slušně opilý a bezděčně jí řekl, že na toho Silvestra k Walterovi přijde. Její hlas zněl potěšené. Ví, že má přinést láhev? Copak Wally Hamner někdy pořádá večírky z vlastních zásob? zeptal se a ona se zasmála. Zavěsili a on se šel posadit se sklenicí před televizi.

Podruhé telefon zazvonil kolem půl osmé a on už nebyl opilý - byl zlitý pod obraz.

"Ló?"

"Dawes?"

"Tdy Dóz. Kd jtam?"

"Magliore, Dawesi, Sal Magliore."

Zamrkal a zahleděl se do sklenice. Viděl přes ni barevnou televizi, kde se díval na film Domů na svátky. Byl o rodině, která se na Štědrý večer shromáždila v domě umírajícího patriarchy a někdo je jednoho po druhém vraždil. Velice vánoční.

"Pane Magliore," řekl a dával si pozor na výslovnost. "Veselé Vánoce, pane! A všechno nejlepší v novém roce!"

"Á, kdybyste věděl, jak se toho čtyřiasedmdesátého bojím," řekl Magliore zkormoučeně. "Zemi ovládnou naftoví magnáti, Dawesi. To uvidíte. Podívejte se na moje prosincové výkazy o prodeji, jestli mi nevěříte. Tuhle jsem prodal jeden Chevrolet Impala z jednadmdesátého, v naprosto dokonalém stavu, a prodal jsem ho za tisíc dolarů. Tisíc dolarů! Věřil byste tomu? Za jediný rok klesly ceny o pětáctýřicet procent. A můžu prodat ještě jeden vegas z jednadmdesátého, za který dostanu tak patnáct šestnáct set. Ale co je to za auta, ptám se?"

"Malé vozy?" zkusil to opatrně.

"Plechovky!" zařval Magliore. "Krabice od sušenek na kolech! Když se na ně křivě podíváte nebo řeknete bububu, tak jim chcípne motor nebo upadne vejfuk nebo se jim posere řízení. Pinta, vegasy, gremlini, všechno jedna verbež, sebevražedný plechovky. A já je prodávám tak rychle, jak to jde, ale krásný impaly se zbavit nemůžu, pokud ji někomu nedám skoro zadarmo. A vy říkáte št'astnej novej rok! Ježíšmarjá!"

"To je jen sezónní," uklidňoval ho.

"Kvůli tomu stejně nevolám," řekl Magliore. "Chtěl jsem vám poblahopřát."

"Poblhoprť?" Tohle ho upřímně udivilo.

"Však víte, k tomu ohňostroji."

"Jo, vy myslíte -"

"Pšt. Po telefonu ne. Vzpamatujte se, Dawesi."

"Jistě. Ohňostroj. Bum bum prásk prásk. To je dobrý," zachechtal se.

"To jste byl vy, co, Dawesi?"

"Vám bych zapřel i druhý křestní jméno."

Magliore zaržal smíchy. "To je dobrý. Vy jste dobrej, Dawesi. Jste sice cvok, ale chytřej cvok. To obdivuju."

"Dík," řekl a chytře do sebe zvrhl zbytek whisky.

"Taky jsem vám chtěl říct, že takovouhle situaci předvídali."

"Cože?"

Sklenice mu vypadla z ruky a odkutálela se po koberci. "Od všeho měli kopie, Dawesi. Většinou dokonce dvě. Dokud si ty papíry nesrovnají, tak budou platit v hotovosti, ale jinak jsou v pohodě."

"Vy jste se zbláznil."

"Ne. Myslel jsem si, že byste to měl vědět, tak jsem vám to řekl, Dawesi. Něčeho se zbavit nedá."

"Jste parchant. Lžete. Proč člověku voláte na Hod boží a lžete mu?"

"Já nelžu. Ještě jednou, tohle je vaše hra, Dawesi. Tuhle hru budete vždycky hrát jen vy."

"Já vám nevěřím."

"Chudáku," řekl Magliore. Z jeho hlasu bylo cítit opravdovou lítost, a to na tom bylo nejhorší. "Myslím, že ani pro vás to nebude nejšťastnější rok." Zavěsil.

A to byly Vánoce.

26. prosince 1973

V poště byl dopis od nich (takhle se začal dívat na neznámé lidi ve městě - to osobní zájmeno bylo psané kurzívou a vytištěné zlověstným mokravým písmem jako na plakátu na filmový horor), který jako by potvrzoval to, co mu řekl Magliore.

Držel ho v ruce, díval se na čist'oučkou firemní obálku a zaplavovaly ho snad všechny špatné pocity, jaké člověk může mít: zoufalství, nenávisť, strach, hněv a poraženectví. Už ji málem roztrhal na malé kousičky a hodil je do sněhu před domem, ale pak zjistil, že toho není schopný. Otevřel obálku tak prudce, že ji málem přetřhl, a zjistil, že se cítí podvedený. Oni ho oklamali! Podfoukli! On jim zničil stroje a záznamy, a oni to obratem lehce nahradili. Připadal si, že bojuje holýma rukama sám proti čínské armádě.

Ještě jednou, tohle je vaše hra, Dawesi. Tuhle hru budete vždycky hrát jen vy.

Z další pošty tam byly dopisy ze správy silnic. Milý příteli, někdy v blízké budoucnosti přijede k vašemu domu velký jeřáb. Připravte se na tuto radostnou událost, která je součástí VYLEPŠENÍ VAŠEHO MĚSTA!

Další dopis byl z městské rady a byl osobní:

20. prosince 1973

Pan Barton G. Dawes

Crestallen Street West 1241

M - - - - - , W - - - - -

Vážený pane Dawesi,

neuniklo nám, že jste posledním obyvatelem Crestallen Street West, který se dosud neodstěhoval.

Doufáme, že v této věci nemáte nějaké nepřekonatelné obtíže. Vámi vyplněný formulář 19642 A (potvrzení informací ohledně městského systému komunikací) jsme sice obdrželi, ale dosud nemáme vaše hlášení o přestěhování (modrý formulář 6983-426-73-74-HC-9004). Jak víte, bez tohoto formuláře nemůžeme začít proces odškodnění. Podle odhadu z roku 1973 má dům číslo 1241 na Crestallen Street West hodnotu \$63 500, a jsme si jisti, že si stejně jako my musíte být vědom naléhavosti situace. Podle zákona se musíte přestěhovat do 20. ledna 1974, kdy je na Crestallen Street West naplánován začátek demoličních prací.

Znovu musíme zdůraznit, že podle zákona o vyvlastnění pro veřejný účel (č. 19452.36) byste se dopustil jeho porušení, pokud byste se zdržoval ve výše uvedené lokalitě po půlnoci 19. ledna 1974.

Jsmo si jisti, že tomu rozumíte, ale pro jistotu to ještě jednou zdůrazňujeme.

Pokud máte nějaký problém s přestěhováním, doufám, že mi v úředních hodinách zavoláte, nebo ještě lépe se zastavíte, abychom mohli vaši situaci prodiskutovat. Věřím, že vše se dá vyřešit; nepochybně zjistíte, že jsme více než ochotni s Vámi v této záležitosti spolupracovat. Mohu vám zatím popřát veselé Vánoce a úspěšný nový rok?

S pozdravem,

za městskou radu

JGT/tk

"Ne," zamumlal. "To nemůžeš. To tedy ne." Roztrhal dopis na kousky a hodil je do odpadkového koše. Ten večer se před televizorem přistihl při myšlenkách na to, jak s Mary před třemi a půl lety zjistili, že Bůh se rozhodl zahájit silniční práce v mozku jejich syna Charlieho.

Ten doktor se jmenoval Younger. Za jménem na zarámovaných diplomech v ordinaci měl řadu titulů, ale Bart z nich pochopil jen to, že Younger je neurolog, odborník na mozkové choroby.

Jednoho teplého červnového odpoledne, devatenáct dní po přijetí Charlieho do nemocnice, je Younger pozval k sobě. Byl to hezký, dosněda opálený pětáctýřicátník, na němž byla vidět léta hraní golfu bez používání elektrického golfového vozíku. Fascinující byly jeho ruce; byť velké a na pohled neobratné, pohybovaly se po stole - tu vzaly pero, tu prolisťovaly diář, tu si zase pohrály s těžátkem vykládaným stříbrem - se svižnou elegancí, která byla téměř odpudivá.

"Váš syn má mozkový nádor," řekl. Mluvil nevýrazně, téměř bezbarvě, ale pozoroval je tak bedlivě, jako by u nich tušil nespolehlivou výbušninu.

"Nádor," opakovala Mary tiše.

"Je to hodně zlé?" zeptal se Youngera.

Příznaky se začaly objevovat během osmi měsíců. Nejdřív bolení hlavy, zpočátku jen zřídka, potom častěji. Potom zdvojené vidění, zvláště po fyzické námaze, které posléze odeznělo. Pak se dostavilo pomočování, za které se Charlie hluboce styděl. Za rodinným lékařem šli však až tehdy, kdy Charlie dočasně oslepl na levé oko, které mu zrudlo tak, že nebyla vidět jeho původní modř. Rodinný lékař ho poslal na nějaké testy, ale dostavily se další příznaky: Charlie cítil pomeranče a ořezané tužky, občas mu znecitlivěla levá ruka, občas blábolil nesmysly a dětské obscenity.

"Je to hodně zlé," řekl Younger. "Musíte se připravit na nejhorší. Nádor je inoperabilní."

Inoperabilní.

To slovo mu znělo v uších ozvěnou celá léta. Nikdy netušil, že slova mají chuť, ale tohle ji mělo. Chutnalo odporně, ale přitom šťavnatě, asi jako polosyrový hamburger ze zkaženého masa.

Inoperabilní.

Younger řekl, že někde hluboko v Charlieho mozku je shluk špatných buněk, velký asi jako vlašský ořech. Kdybyste takový shluk špatných buněk měli před sebou na stole, rozdrtíte ho jedním úderem. Jenže tenhle na stole nebyl. Byl uložený hluboko v dětském mozku, drze si tam narůstal a způsoboval Charlieho občasné podivínství.

Jednoho dne, nedlouho po Charlieho nástupu do nemocnice, ho o polední přestávce navštívil. Mluvili o baseballe, diskutovali o tom, jestli se dostanou na závěrečná utkání, pokud mužstvo z jejich města postoupí.

Charlie řekl: "Myslím, že když jejich nadhazovač mmmmm mmmmm nadhazovač udrží mmmmmm nn mmmmm nadhazovač mmmmm -"

Naklonil se k němu. "Co je, Frede? Nějak se nechytám."

Charlie obrátil oči v sloup.

"Frede?" zašeptal George. "Freddy -?"

"Ty zatracenej zkurvene j zasranej nnnnnn kreténe!" zaječel jeho syn z čistě bílé nemocniční postele. "Ty kundoliznej mastikulnej ližprdelnej zkurvysyne -"

"SESTRO!" zakřičel, když Charlie omdlel. "PROBOHA, SESTRO!"

To ty buňky způsobily, že takhle mluvil. Malý shluk špatných buněk o velikosti, řekněme, průměrného vlašského ořechu. Noční sestra říkala, že jednou skoro pět minut vykřikoval stále dokola sousloví zbytečná práce. To ty špatné buňky, víte? Shluk, ne větší než běžný vlašský ořech. A jeho syn kvůli němu mluví jako šílený přístavní dělník, pomočuje se, bolí ho z něj hlava, úplně mu z něj - během toho prvního horkého červencového týdne - znecitlivěla levá ruka.

"Podívejte se," řekl jim doktor Younger onoho jasného červnového dne, jako stvořeného na golf.

Rozbalil dlouhý svitek papíru, na němž byla inkoustem zmapována mozková činnost jejich syna. Doktor Younger vytáhl pro srovnání záznam činnosti zdravého mozku, ale ani nemusel. Při pohledu na to, co se děje v synově hlavě, pocítil v ústech zase tu odpornou šťavnatou chuť. Na papíře byla kresba

nepravidelných horských štítů a údolí, které vypadaly jako řada velice opotřebovaných dýk.

Inoperabilní.

Pochopte, kdyby se ten shluk špatných buněk rozhodl vyrůst na Charlieho mozek, dal by se odstranit menším chirurgickým zákrokem. V klídku, žádná křeč, jak říkali jako kluci. Jenže místo toho vyrostl hluboko uvnitř a každým dnem se zvětšoval. Kdyby zkusili nůž nebo laser nebo kryochirurgii, mohlo by jim zůstat na stole jen zdravé tělo, které dýchá. Kdyby nic z toho nezkusili, brzy by jejich syna ukládali do rakve.

Doktor Younger mluvil o všech těchto věcech obecně a balil lékařskou bezmocnost do uklidňujícího molitanu odborného jazyka, který se však brzy opotřebuje. Mary stále trochu zmateně vrtěla hlavou, zato on všemu přesně a dokonale rozuměl. Nejdřív ho neodpuštěně napadlo: Díky Bohu, že to nejsem já. A pak se mu vrátila ta zvláštní chuť a on začal pro svého syna truchlit.

Dnes vlašský ořech, zítra celý svět. Plíživé neznámo. Neuvěřitelnost umírání jeho syna. Co je na tom k chápání?

Charlie zemřel v říjnu. Nic dramatického před smrtí neprosl. Tři týdny byl totiž v komatu.

Vzdychl, vyšel do kuchyně a nalil si. Na všechna okna rovnoměrně dolehla temná noc. Po odchodu Mary byl dům strašně prázdný. Všude narážel na nějaké osobní drobnosti - fotografie, své staré tepláky v horní komoře, své staré pantofle pod psacím stolem.

Po Charlieho smrti ho nikdy neoplakával, dokonce ani na pohřbu. Mary plakala hodně. Celé týdny měla zarudlé oči. Ale nakonec to byla ona, která se uzdravila.

Charlie ji poznamenal, zcela nepopíratelně. Navenek měla všechny jizvy. Mary před a po. ‚Před‘ se nenapila alkoholu, pokud to nepovažovala za společensky nezbytné pro jeho budoucnost. Dala si na večírku vodku s džusem, která jí vydržela celý večer. Když byla nachlazená, tak před spaním grog. To bylo všechno. ‚Po‘ si s ním dala koktejl, když přišel navečer z práce domů, a každou noc před spaním panáka. Podle obecných měřítek to nebylo žádné velké pití, žádné opijení a zvracení na záchodě, ale bylo to víc než dřív. Vrstvička toho ochranného molitanu. Nepochybně jen tolik, co by jí doporučil doktor. ‚Před‘ zřídka plakala kvůli maličkostem. ‚Po‘ kvůli nim plakala často, vždycky o samotě. Když spálila večeři. Když byla unavená.

Když se jim do sklepa dostala voda a zamrzlo jim čerpadlo a zkratoval kotel. ‚Před‘ ráda poslouchala folk - bílý folk a blues, Van Ronka, Garyho Davise, Torna Rushe, Torna Paxtona, Spidera Johna Koemera. ‚Po‘ ji to přestalo zajímat. Někde uvnitř si zpívala vlastní blues a žalozpěvy. Přestala mluvit o tom, že kdyby v zaměstnání povýšil, vyjedou si do Anglie. Přestala chodit ke kadeřnici, takže ji běžně vídal u televize v natáčkách. Byla to ona, koho litovali jejich přátelé - připouštěl, že oprávněně. Litoval proto sám sebe, ale držel to v tajnosti. Ji nakonec zachránilo, že měla nějaké potřeby a byla schopná jim vyhovět, takže zatímco on mnoho večerů dlouze přemítal a nemohl usnout, ji ukolébala její sklenička před spaním. A když spala, on uvažoval o tom, že v tomto světě může malý shluk buněk, ne větší než vlašský ořech, vzít život jeho synovi a poslat ho na věčnost.

Nikdy proti ní nepojal nenávisť kvůli tomu, že se uzdravuje, nebo kvůli ohledům, s nimiž k ní zcela samozřejmě přistupovaly jiné ženy. Dívaly se na ni tak, jako se mladý naftař dívá na starého veterána, jehož ruka nebo záda nebo tvář září svaštělou růžovou spálenou tkání - s úctou, již nikdy nezranění vždycky prokazují kdysi zraněným a nyní uzdraveným. Prožila si s Charliem svoje peklo a ty ostatní ženy to věděly. Ale dostala se z toho. Existovalo ‚Před‘, existovalo ‚Peklo‘ a existovalo ‚Po‘, ale nebylo už žádné ‚Po-Po‘, když se vrátila do svých čtyř společenských klubů, chodila do kursu drhání (před rokem od ní dostal pásek - nádherný výrobek z kroucených šňůr s masivní stříbrnou sponou, na níž byl monogram BGD) a odpoledne se dívala na televizi - na romantické filmy a rozhovory Merva Griffina s celebritami.

A co teď? přemýšlel, když se vracel do obývacího pokoje. ‚Po-Po--Po‘? Vypadalo to tak. Nová žena, úplně nová žena povstala z popele, který on tak nešetně zvrátil. Stará naftařka s růžovými skvrnami od popálenin na kůži, která si podržela starou moudrost, ale získala nový vzhled. Obráží se krása jen na pleti? Ne. Krása je v oku pozorovatele. Dá se vidět zdáli.

On měl všechny jizvy uvnitř. Za dlouhých nocí po Charlieho smrti zkoumal svá zranění jedno po druhém, katalogizoval je s morbidním zaujetím člověka, který pozorně hledá stopy krve ve vlastních výkalech.

Těšil se, až uvidí Charlieho hrát Malou ligu. Toužil číst jeho hodnocení a nadávat nad ním. Chtěl mu stále dokola říkat, aby si vylepšil pokoj. Chtěl rozjímat nad dívkami, s kterými Charlie chodí, nad přáteli, které si vybral, nad jeho vnitřním rozpoložením. Chtěl se dozvědět, co z jeho syna bude a jestli se stále můžou mít rádi, jako se mívali, dokud mezi ně jako nějaká temná loupeživá žena nevstoupil shluk špatných buněk, ne větší než vlašský ořech.

Mary říkala, Je to tvůj kluk.

To byla pravda. Rozuměli si spolu tak dobře, že jména působila směšně, a dokonce i zájmena poněkud obscénně. A tak se z nich stali George a Fred, vaudevillové postavy, proti nimž se spíkl svět.

A pokud dokáže shluk mozkových buněk ne větší než vlašský ořech tohle všechno zničit, tohle všechno, co je tak osobní, že se to ani nedá pořádně vyjádřit, tak osobní, že se sotva odvážíte přiznat si sami pro sebe jeho existenci, co ještě zbývá? Jak ještě někdy můžete znovu důvěřovat životu? Jak se na něj můžete dívat jako na něco smysluplnějšího než na sobotní demoliční automobilové klání?

To všechno nosil v sobě, ale vůbec si nebyl vědom, jak hluboce a nenávratně ho tyhle myšlenky mění. A teď to bylo všechno venku, jako nějaké odporné zvrátky na konferenčním stolku, které páchnou po žaludečních tekutinách, jsou plné nestrávených soust. Pokud je svět jen demoverzí demoličního klání, nemá snad člověk právo vystoupit z auta? Ale co potom? Vždyť život je zřejmě jen přípravou na peklo. Všiml si, že svou sklenici vypil už v kuchyni; do obývacího pokoje přišel s prázdnou.

31. prosince 1973

Pouhé dva bloky od domu Wallyho Hamnera si sáhl do kapsy kabátu, aby se přesvědčil, že má větrové bonbóny. Nebyly tam, zato vytáhl aluminiovou fólii, která se matně zaleskla v zelených kontrolkách přístrojů na palubní desce. Zmateně, nepřítomně se na ni podíval, a už ji málem vyhodil do popelníku, když si vzpomněl, co to je.

Produkt číslo čtyři. Nejtvrdší a nejčistší chemická droga. Úplně na to zapomněl.

Uložil fólii s drogou zpátky do kapsy a odbočil do Walterovy ulice. Přes půl bloku byla po obou stranách zaparkovaná auta. To byl celý Walter - proč by pořádal něco tak prostého jako večírek, když se rýsovala možnost velkého divokého mejdanu? Princip dohnání k zábavě, říkal tomu Wally. Prohlašoval, že jednou si ten nápad nechá patentovat a vydá k němu manuál. Když seženete dohromady dost lidí, tvrdil Wally Hamner, jste nuceni se bavit - jste k tomu přímo dohnání. Když kdysi rozvíjel svou teorii v hospodě, namítl mu, že to platí i pro lynčující cháttru. "Vidíte?" řekl Wally mírně, "Bart právě potvrdil má slova."

Přemýšlel, co asi teď dělá Olivia. Už se mu neozvala, ačkoli kdyby to zkusila, asi by změkl a hovor by přijal. Třeba si ve Vegas jen počkala na peníze a pak sedla na autobus do... kam vlastně? Do Maine? Copak lidé jezdí na zimu z Las Vegas do Maine? To určitě ne.

Produkt číslo čtyři. Nejtvrdší a nejčistší chemická droga.

Zaparkoval těsně za červeným sportovním GTX s černými závodnickými pruhy na bocích a vystoupil. Silvestrovský večer byl jasný, ale mrazivý. Chladný srpek měsíce visel na obloze jako dětská vystřihovánka. Jeho okolí bylo štědře oflitované hvězdami. Nozdry mu zamrzly, takže když si je promnul, zapraskalo to v nich. Dech se mu v temnu srážel do bílých obláčků.

Tři domy od Waltera už uslyšel z reproduktorů basy. Takže už to rozjeli. Napadlo ho, že na těch Wallyho mejdanech něco je, bez ohledu na nějaký princip. Lidé, kteří se náhodou zastavili, se většinou zpili natolik, až jim v hlavě začala hrát zvonkohra, která se druhý den proměnila v dunivé vyzvánění kostelních zvonů. Lidé, kteří nesnášeli rockovou hudbu, se zmítali v obývacím pokoji na nekonečnou řadu zlatých hitů, které Wally vytáhl ve chvíli, kdy už byli všichni ožrali natolik, že se na přelom padesátých a šedesátých let dívali jako na zlatou éru svého života. Pili a křepčili, křepčili a pili, až funěli jako voříšci při oslavách Čtvrtého července. V kuchyni se líbalo víc poloviček z různých párů, probíhalo víc osahávání na centimetr čtvereční, od stěn bylo hrubě odtrženo víc dívek, které netančí, na Nový rok se probudilo víc lidí s kocovinou a děsivě živými vzpomínkami na to, jak poskakovali se stínidly lamp na hlavách nebo se konečně rozhodli říct svým šéfům pár nepříjemných pravd. Wally tyhle věci zjevně podněcoval, nikoli vědomě, ale pouhou svou existencí - a žádný mejdan se přirozeně nevyrovnal tomu silvestrovskému.

Přistihl se, že mezi zaparkovanými vozy bezděčně hledá lahvově zelenou Deltu 88 Stevea Ordnera, ale nikde ji neviděl.

Blíž domu už se na basy nabalil zbytek rockové skupiny a Mick Jagger vyřvával:

Ooooh, children -
It's just a kiss away,
Kiss away, kiss away...

V domě byla rozsvícená všechna světla - k čertu s energetickou krizí - přirozeně kromě obýváku, kde se o sebe při ploužácích třely klíny. I přes nápor zesílené hudby slyšel stovku hlasů v padesáti různých rozhovorech, jako by se babylonská věž zřítíla teprve před několika vteřinami.

Pomyslel si, že kdyby bylo léto (nebo i podzim), bylo by zábavnější jen tak stát venku, poslouchat ten cirkus, sledovat jeho vzestup až k vyvrcholení a potom postupný úpadek. Zničehonic ho přepadla představa - překvapivá a děsivá - sebe sama, jak stojí na trávníku před Wallyho domem a drží ruličku se záznamem elektroencefalografu, který zachycoval nepravidelnou činnost poškozeného mozku; obrovského, nádorem poškozeného mejdanového mozku. Trochu se otřásl a vrazil si ruce do kapes kabátu, aby si je zahřál.

Pravou rukou znovu nahmátl fólii a zvědavě ji rozbil bez ohledu na mráz, který se mu hladově zahryzl do prstů. Byla tam červená pilulka, tak malá, že kdyby si ji položil na nehet malíčku, ani by se nedotýkala okrajů. Mnohem menší, než, řekněme, vlašský ořech. Může z něčeho takhle malého zešílet, může vidět neexistující věci a myslet způsobem, jakým nikdy nemyslel? Může mu to zkrátka navodit stav, jaký jeho synovi navodila smrtelná nemoc?

Bezděčně, téměř nepřítomně, si vložil pilulku do úst. Byla bez chuti. Spolkl ji.

"BART!" vykřikla ta žena. "BART DAWES!"

Měla na sobě černé šaty bez ramínek a v ruce sklenici martini. Černé vlasy upravené pro tuto příležitost měla stažené šňůrkou falešných diamantů. Prošel dveřmi do kuchyně plné lidí, nacpané lidmi. Bylo teprve půl deváté, Odlivový efekt ještě zdaleka nedostoupil vrcholu. Odlivový efekt byl další součástí Walterovy teorie; jak mejdan postupuje, tvrdil Wally, lidé se odlévají do všech čtyř rohů domu. "Střed je nesoudržný," mrkl moudře. "To říkal už T. S. Eliot." Wally prý kdysi objevil člověka bloumajícího v podkroví osmnáct hodin po skončení mejdanu.

Žena v černých šatech ho vřele políbila na rty a plnými ňadry se mu přitiskla na hrud'. Trochu martini vylila na podlahu mezi ně.

"Ahoj," řekl. "Ty jseš kdo?"

"Tina Howardová, Barte. Ty už si nevzpomínáš na ten třídní výlet?" Zahrozila mu dlouhým ostrým nehem u nosu. "TY KAŇOURE."

"Jo Tina! No jasně!" Rty se mu roztáhly do užaslého úsměvu. To byla další zvláštnost Walterových večírků. Jako staré fotografie se na nich objevovali lidé z minulosti. Nejlepší kamarád z okolí z doby před třiceti lety, dívka, s kterou jste se jednou na koleji málem vyspal, kluk, s kterým jste před osmnácti lety pracoval měsíc na letní brigádě.

"Akorát že teď jsem Tina Howardová-Wallaceová," řekla žena v černých šatech. "Můj manžel je tu taky... někde..." Neurčitě se rozhlédla, vylila další trochu martini a zbytek pro jistotu vypila. "No není to HROZNÉ? Já jsem ho asi ztratila."

Vřele, hloubavě se na něj zahleděla a jemu připadalo téměř neuvěřitelné, že právě s ní poznal v druhém ročníku střední školy první dotek ženského těla, když jí před asi sto devíti lety hnětl ňadra přes bílou bavlněnou námořnickou halenku a vedle bublal...

"Cotterův potok," řekl nahlas.

Zčervenala a zahihňala se. "To si pamatuješ dobře."

Bezděčně sklopil oči k jejím ňadrům a ona vyjekla smíchy. Na rtech se mu znovu objevil ten bezmocný úsměv. "Čas je asi rychlejší než -"

"Barte!" zakřičel Wally Hamner do směsice hlasů. "Kamaráde, jsem vážně rád, že jsi to zvládl!"

Prokličkoval k nim Mejdanovým cikcakem Wallyho Hamnera, který by si měl nechat také patentovat. Byl už skoro plešatý, měl bezchybnou proužkovanou košili z dvaadesátého roku a brýle s kostěnými obroučkami. Chopil se Walterovy nabídnuté ruky a zjistil, že jeho stisk je stále stejně silný, jak si ho pamatoval.

"Vidím, že už ses seznámil s Tinou Wallaceovou," řekl Walter.

"Jo, zrovna vzpomínáme kdy," usmál se rozpačitě na Tinu.

"Tohle neříkej manželovi, ty kaňoure," zahihňala se Tina. "Omluvte mě, prosím. Uvidíme se ještě, Barte?"

"Jistě," přikývl.

Obešla hlouček lidí shromážděných kolem stolu s různými lupínky a studenými omáčkami a zmizela v obývacím pokoji. Pokývl za ní hlavou a zeptal se, "Kde je bereš, Waltere? To byla první holka, kterou jsem osahával. Vždycky si připadám jako na vzpomínkovém večírku."

Walter skromně pokrčil rameny. "To všechno způsobuje princip dohnání k zábavě, milý Bartone."

Ukázal hlavou na papírový sáček, který držel v podpaží. "Copak to máš v tom prostém hnědém sáčku?"

"Southern Comfort. Máš tu zázvorovou limonádu, vid'?"

"Jistě," ušklíbl se Walter. "To chceš opravdu pít tohle jižanský svinstvo?" Já jsem si vždycky myslel, že jsi na skotskou."

"V soukromí jsem vždycky pil comfort se zázvorovou, chlapče. Teď už jsem se k tomu veřejně přiznal."

Walter se usmál. "Někde tu je Mary. Bude tě tak trochu sledovat. Tak si dej panáka a půjdeme ji najít."

"Výborně."

Prošel kuchyní a pozdravil se s několika lidmi, které zběžně znal, ale kteří se tvářili, že neznají jeho, a odpověděl na pozdrav několika lidem, na které si nevzpomínal, ale kteří ho pozdravili první. Kuchyní se velkolepě valil cigaretový kouř. Rozhovory utichaly a sílily jako večerní stanice na středních vlnách; všechny byly zřetelné a bezvýznamné.

... Freddy s Jimem neměli pracovní výkazy, takže jsem

... říkal, že jeho matka zemřela poměrně nedávno a že když moc pije, tak se opilecky rozpláče

... a když se seškrábal barvu, viděl, že je to skutečně pěkný kousek, možná z doby před Revolučí

... a ten židáček podomně prodával encyklopedie

... strašnej bordel; on jí kvůli dětem rozvod neumožní a chlastá jako

... úžasně krásné šaty

... tolik vypil, že když šel platit účet, pozvracel servírku

Před sporákem a dřezem stál dlouhý umakartový stůl, který byl už teď plný otevřených lahví a skleniček různých velikostí a stupňů plnosti.

Popelníky už přetékaly nedopalky. V dřezu stály tři kbelíky s ledem. Nad sporákem visel velký plakát Richarda Nixona se sluchátky

na uších. Šňůra od sluchátek mizela v řiti osla stojícího na kraji plakátu. Vtipný titulek pravil:

MY NASLOUCHÁME LÉPE!

Vlevo vyprávěl nějaký muž ve volných zvonových kalhotách a se sklenicí v každé ruce (v jedné měl sklenici na vodu naplněnou zřejmě whisky a v druhé velký džbán s pivem) vtip malé smíšené společnosti.

"Přijde chlápek k baru a všimne si, že vedle něj sedí opice. A tak si objedná pivo, a když mu ho barman přinese, ptá se ho: 'Čí je to opice? Roztomilá potvůrka.' A barman povídá, 'Jo, to je našeho pianisty.' A ten chlápek se otočí..."

Nalil si a rozhlédl se po Waltovi, ale ten odešel ke dveřím přivítat další hosty - mladý pár. Muž měl koženou motocyklistickou čepici, velké motocyklistické brýle a dlouhý plášť do prachu. Vepředu na plášti měl nápis:

JEĎ DÁL

Několik lidí se hurónsky zasmálo a Wally zaržal. Pokud to byl vtip, musel být hodně starý.

"... a tak ten chlápek jde k tomu pianistovi a říká, 'Prosím tě, ta tvoje opice mi právě nachcala do piva!'"

A pianista povídá, „To neznám, ale zazpívej mi pár taktů a já ti to zahraju.“ Očekávaný výbuch smíchu. Muž ve volných zvonech se napil whisky a spláchl ji douškem piva.

Odebral se se svou skleničkou do potměšitého obývacího pokoje, nenápadně proklouzl za Tinou Howardovou-Wallaceovou, než ho stačila zahlédnout a vtáhnout do dlouhé hry Kde jim je asi konec. Pomyslel si, že Tina bude asi z těch, kdo dokážou dopodrobna citovat ze životů spolužáků, kteří špatně dopadli - rozvedli se, nervově onemocněli, skončili za mřížemi; tohle byla nepochybně její parketa - zatímco ti úspěšní pro ni neexistovali.

Někdo pustil nevyhnutelné album rokenrolu z padesátých let a asi patnáct dvojic se začalo nadšeně, leč nevzhledně zmítat. Viděl, že Mary tančí s vysokým štíhlým mužem, kterého sice znal, ale nedokázal si ho zařadit. Jack? John? Jason? Zavrtěl hlavou. Nechtělo mu to naskočit. Mary na sobě měla společenské šaty, které na ní nikdy neviděl. Byly propínací po straně a Mary nechala sdostatek knoflíků rozepjatých, aby bylo vidět kousek nad koleno v nylonové punčoše. Čekal, že se dostaví nějaké silné emoce - žárlivost nebo smutek nebo zvyková žádost - ale nic necítil. Napil se.

Otočila hlavu a uviděla ho. Zdvihl prst k nicneřikajícímu pozdravu: Jen si to klidně dotancuj -jenže Mary přestala a přišla k němu i se svým partnerem.

"Jsem tak ráda, žeš mohl přijít, Barte," řekla zvýšeným hlasem, aby ji bylo slyšet přes smích a hlasy a hudbu. "Vzpomínáš si na Dicka Jacksona?"

Bart mu podal ruku a štíhlý muž mu jí potřásl. "Bydleli jste před pěti... ne, před sedmi lety se ženou v naší ulici. Je to tak?"

Jackson přikývl. "Teď bydlíme ve Willowoodu."

Sídliště, pomyslel si. Stal se citlivý na místo i úroveň bydlení.

"To je celkem dobré. Ještě pracujete pro Pielse?"

"Ne, teď mám vlastní firmu. Dva nákladáky. Obstarávám přepravu mezi třemi státy. Kdyby ta vaše prádelna náhodou potřebovala něco odvézt... i chemikálie nebo podobný sajrajt..."

"Já už v prádelně nepracuju," řekl a Mary sebou nepatrně trhla, jako kdyby jí někdo nakopl starou modřinu.

"Ne? A co teď děláte?"

"Jsem na volné noze," usmál se. "Zúčastnil jste se té stávky nezávislých přepravníků?"

Jacksonův obličej, už tak zrudlý alkoholem, zrudl ještě víc. "To si pište. A jednoho chlápka, kterej zjevně nic nechápal, jsem osobně přivedl na správnou cestu. Víte, kolik si ty parchanti z Ohia počítali za naftu? 31,9! To mi snížilo zisk z dvanácti procent na devět! A z toho jsem musel pokrýt celou údržbu! A to nemluvím o tom zatraceným omezení rychlosti -"

Jak poslouchal nářky nad údělem nezávislých autodopravníků v zemi, kde náhle propukla těžká energetická krize, v patřičných okamžicích přikyvoval a neustále upíjel. Mary se omluvila a zašla si do kuchyně pro sklenici punče. Muž v motocyklovém plášti proti prachu teatrálně tancoval charleston na starou píseň Everly Brothers a lidé se smáli a tleskali.

Přišla k nim Jacksonova manželka, prsatá a svalnatá žena s mrkvově červenými vlasy, a byla mu představena. Sotva se držela na nohou a oči měla jako škvírky. Podala mu ruku, tupě se usmála a pak řekla Dicku Jacksonovi. "Miláčku, asi budu blinkat. Kde je koupelna?"

Jackson ji odvedl. Bart obešel taneční parket a usadil se v jeho blízkosti. Dopil svou sklenici. Mary s návratem nespíchala. Zřejmě se s ní někdo dal do řeči, napadlo ho.

Sáhl do kapsy, vytáhl krabičku cigaret a jednu si zapálil. Teď už kouřil jen na večírcích. Oproti době před několika lety, kdy tvrdě pracoval na rakovině třemi balíčky denně, to bylo celkem vítězství.

Když dokouřil cigaretu do půlky a stále upíral oči na kuchyňské dveře, v nichž se měla objevit Mary, náhodou sklopil pohled ke svým prstům a všiml si, jak jsou zajímavé. Bylo zajímavé, jak ukazováček a prostředníček pravé ruky umějí držet cigaretu, jako by kouřily celý život.

Ta myšlenka mu připadala tak komická, že se musel usmát.

Zřejmě své prsty zkoumal už nějakou chvíli, když si uvědomil, že má v ústech nějakou jinou chuť. Ne odpornou, jen jinou. Sliny jako by mu zhoustly. A nohy... nohy mu připadaly trochu roztřesené, jako by rády podupávaly v rytmu hudby, jako by se jim tím podupáváním v rytmu hudby ulevilo a ony by se cítily znovu jako nohy -

Byl trochu zaskočený způsobem, jakým se ta myšlenka, zprvu tak obyčejná, vydala naprosto neočekávaným směrem, jako člověk, který se ztratil ve velkém domě a stoupá po křivěš'álovém schodišti -

A bylo to tu znovu, způsobila to nejspíš ta pilulka, kterou si vzal, ta Oliviina pilulka, ano. Bylo to opravdu zajímavé, jak v duchu vyslovil to slovo křivěš'álovém. Křivěš'álovém. Chřestilo jako striptérčin kostým. Prohnaně se usmál a podíval se na svou cigaretu, která mu připadala úžasně bñá, úžasně okrouhlá, úžasně symbolizující všechen americký luxus a bohatství. Jen v Americe jsou takhle dobré cigarety. Nasál kouř. Báječné. Představil si, jak se všechny cigarety v Americe valí z výrobních linek ve Winstonu-Salemu, přemíra cigaret, nekonečná čistá bílá hojnost cigaret. Byl to samozřejmě mezkalin. Začínal v tom lítat. A kdyby lidi věděli, co si myslel o slovu křivěš'ál ("známém též jako křivěš'ál), jen by pokývali hlavou a zat'ukali si na čelo. Jo, dobře mu haraší. Totální magor. Magor, to je další dobré slovo. Náhle si přál, aby tu byl Sal Magliore. S Jednookým Sallym by probral všechny aspekty práce organizace. Probrali by všechny staré kurvy a přestřelky. V duchu viděl Jednookého Sallyho a sebe, jak pojídají linguini v malém italském ristorante s temně laděnými stěnami a poškrábanými dřevěnými stoly a z reproduktorů by se linula hudba z Kmotra. Všechno viděl v nádherných technicolorových barvách, do nichž se můžete ponořit a vykoupat se v nich jako v pěnové lázni.

"Křivěš'ál," zabrumlal si pro sebe a usmál se. Zdálo se mu, že tam sedí a přemítá velice dlouho, ale popel na cigaretě mu vůbec nenarůstal. To mu bylo divné. Znovu nasál kouř.

"Barte?"

Vzhlédl. Byla to Mary, která mu nesla chuťovku. Usmál se na ni. "Posaď se. To je pro mě?"

"Ano." Dala mu ji. Byl to malý trojúhelníkový sendvič s něčím růžovým uprostřed. Najednou ho napadlo, že Mary by vyděsilo, kdyby věděla, že je na tripu. Mohla by zavolat pohotovost, policii a bůhví koho ještě. Musí se chovat normálně. Jenže z pouhého pomýšlení na normální chování měl ještě podivnější pocit.

"Sním si to později," řekl a zastrčil si chuťovku do kapsičky u košile.

"Barte, jsi opilý?"

"Jenom trošičku," odpověděl. Rozpoznával v jejím obličejí jednotlivé póry. Nevzpomínal si, že by je někdy viděl tak zřetelně. Všechny ty malé dolíčky, jako by Bůh byl kuchař a ona krustička na dortu. Zahihňal se a její podmračený pohled ho přinutil říct: "Hele, nikomu to neříkej."

"A co?" zatvářila se zmateně.

"O tom produktu číslo čtyři."

"Barte, co to proboha -"

"Musím si odskočit," řekl. "Hned jsem zpátky." Při odchodu se na ni nepodíval, ale cítil, jak ho pronásleduje její podmračený pohled, jako teplo z mikrovlnné trouby. Ale když se za ní neohlédne, ona možná nic nepozná. V tomhle nejlepším z možných světů je možné všechno, dokonce i křivěš'álové schodiště. Něžně se usmál. S tím slovem se už náramně skamarádil.

Cesta do koupelny se nějak proměnila v odysseu, v safari. Hluk mejdanu jako by nabral cyklický rytmus, jako by pulsoval v tříčtvrtečním rytmu, stejně jako reprodukováná hudba. Huhlavě zdravil lidi, o nichž si myslel, že je zná, ale odmítal se nechat zatahnout do jakéhokoli rozhovoru; vždycky jen ukázal na rozkrok, usmál se a šel dál. Zanechával za sebou zmatené obličejí. Proč se člověk nikdy neocitne na mejdanu se samými neznámými lidmi, když to zrovna potřebuje? mrmal si pro sebe.

Koupelna byla obsazená. Připadalo mu, že čeká strašně dlouho, a když se konečně dostal dovnitř, nemohl se vymočít, přestože se mu chtělo. Podíval se na stěnu nad záchodovou nádržkou, která se začala vzdouvat v pravidelném tříčtvrtečním rytmu. Spláchl, i když se nevymočil, pro případ, že by někdo poslouchal, a pozoroval víření vody v míse. Měla zlověstně růžovou barvu, jako by její poslední uživatel krvácel. Znepokojivé.

Vyšel z koupelny a mejdan ho znovu pohltil. Obličejí přicházely a odcházely jako vznášející se balónky. Ale hudba byla dobrá. Zpíval Elvis. Starý dobrý Elvis. Jed', Elvise, jed'.

Najednou se před ním objevila Mary a s účastným výrazem přešlapovala na místě. "Barte, co je to s tebou?"

"Co by bylo? Nic se mnou není." Byl užaslý, ohromený. Slova mu vycházela z úst jako viditelné noty.

"Halucinuju." Řekl to nahlas, i když to říkal jen sám pro sebe.

"Barte, co sis to vzal?" Ted' vypadala vyděšeně.

"Mezkalin," odpověděl.

"Panebože, Barte. Drogy? Proč?"

"A proč ne?" Nechtěl se hádat, ale byla to jediná odpověď, která ho v tom okamžiku napadla. Ta slova opět vyšla v notách, jenže tentokrát měly některé ty noty praporky.

"Mám tě odvézt k doktorovi?"

Překvapeně se na ni podíval a prohnal si její otázku hlavou, aby se přesvědčil, že nemá nějaké skryté významy, nějaké freudovské ozvěny z blázince. Znovu se zahihňal a ten smích se mu před jeho očima hudebně vyřinul z úst: křříš'álové noty na linkách a v mezerách, přerušované taktovými čarami a pomlčkami.

"Proč bych měl chodit k doktorovi?" řekl s pečlivou výslovností. Ten otazník na konci byla vysoká čtvrt'ová nota. "Je to přesně, jak říkala. Nic extra, nic špatného. Ale zajímavý."

"Kdo?" naléhala Mary. "Kdo ti tohle říkal? Od koho to máš?" Výraz jejího obličeje se měnil, byl jakoby zastřený, plazí. Mary jako policajka z mizerné detektivky, která probodává pohledem podezřelého - Tak jak to chcete, McGonigale, po zlém nebo po dobrém - a co bylo ještě horší, začala mu nepříjemně připomínat příběhy H. P. Lovecrafta, které četl jako kluk, pověsti o Cthulu, kde se úplně normální lidské bytosti mění na naléhání starších v jakési rybovitě plazy. Maryina tvář začínala šupinatět a matně připomínat úhoře.

"Na tom nezáleží," řekl vyděšeně. "Nemůžeš mě nechat být? Přestaň mě nasírat, já ti nic nedělám."

Mary se vrátil její bývalý obličej, který měl dotčený, nedůvěřivý výraz. Přišlo mu to líto. Kolem nich to stále dunělo a vířilo. "Tak dobře, Barte," řekla tiše. "Sám sobě si ubližuj, jak chceš, ale mě do toho prosím netahej. To snad po tobě chtít můžu."

"Samořejmě mů -"

Jenže Mary na konec věty nečekala. Rychle od něj odešla do kuchyně, ani se neohlédla. Bylo mu to líto, ale zároveň se mu ulevilo. Jenže co když s ním bude chtít mluvit někdo jiný? Ten to pozná taky. V tomhle stavu nedokázal s lidmi normálně mluvit. Zjevně to před nimi ani nedokázal maskovat jako opilost.

"Parráda," nabral lehce z patra několik chrčivých hlásek. Tentokrát mu noty vyšly z úst v přímce, spěchající a opatřené praporky. Mohl by takhle vypouštět noty celou noc a byl by naprosto šťastný, nic by mu nechybělo. Ale ne tady, kde ho mohl každou chvíli někdo oslovit. Někde v soukromí, kde se mohl slyšet myslet. Tady na mejdanu měl pocit, že stojí za velkým vodopádem. Ten hřmot mu ztěžoval myšlení. Radši si najde nějaké poklidné stojaté vody. Možná by tam mohlo hrát rádio. Měl pocit, že hudba by podpořila jeho myšlení, a že toho měl k přemýšlení hodně. Kvanta věcí.

Měl také neodbytný pocit, že ho lidé začínají pozorovat. Mary to musela vyžvanit. Mám starosti. Bart je na mezkalinu. Šlo by to od skupinky ke skupince. Předstírali by, že tančí, popíjejí a rozmlouvají, ale ve skutečnosti by ho kradmo pozorovali a šeptali si o něm. Bylo mu to jasné. Křříš'álově jasné.

Kolem něj prošel nějaký muž, který si nesl velice vysokou sklenici a trochu se motal. Chytil ho za sako a chraptavě zašeptal: "Co si o mně povídají?"

Muž se na něj nepřítomně usmál a dýchl mu do tváře skotskou. "Já si to poznamenám," řekl a šel dál.

Konečně se dostal do Wallyho pracovny (nedokázal říct, za jak dlouho), a když za sebou zavřel dveře, zvuky mejdanu se příjemně ztišily. Začínal dostávat strach. Účinky drogy ještě nedostoupily vrcholu, ale byly stále silnější. Z jednoho konce obývacího pokoje na druhý se dostal v jediném mžiku, přes zhasnutou ložnici, kde byly uloženy kabáty, v dalším mžiku a přes chodbu v dalším. Řetězec normální bdělé existence se nějak rozpadl a články reality se rozlétly do všech stran. Posloupnost se zhroutila.

Vnímání času bylo v troskách. Co když do tohoto stavu vůbec neupadl? Co když v něm byl stále?

Napadlo ho schoulit se do klubička a zaspát to, ale nevěděl, jestli by to dokázal. A kdyby ano, Bůh ví, jaké by měl sny. To, jak bezhlavě spolkl pilulku, ho náhle vyděsilo. Tohle bylo něco jiného než být opilý, tady v něm nezůstalo jediné zrnko střízlivosti, ten záchranný maják uložený hluboko v člověku, k němuž nikdy nedolehne opilost. Byl skrz naskrz prolezlý šílenstvím.

Ale tady to bylo lepší. Možná to tu dokáže zvládnout, jen sám vlastní vůlí. A kdyby začal vyvádět, aspoň

-

"Ahoj."

Polekaně vyskočil a podíval se do rohu. Na židli s vysokým opěradlem u jedné Walterovy knihovny seděl nějaký člověk. Vlastně měl na klíně otevřenou knihu. Nebo byl to vůbec člověk? V místnosti svítilo jediné světlo, lampička na kulatém stolečku po levici toho, kdo promluvil. Její světlo vykouzilo v jeho obličej dlouhé stíny, tak dlouhé, že měl místo očí temné jeskyně a tváře rozryté jízlivými, zlovlnými vráskami. Barta na okamžik napadlo, že ve Wallyho pracovně narazil na Satana. Jenže pak se ta postava vztyčila a on uviděl, že je to člověk, pouhý člověk. Vysoký muž, možná šedesátiletý, s modrými očima a nosem, mnohokrát otlučeným v prohraných zápasech s lahví. Ale nadržel žádnou sklenici, ani na stolku žádná nestála.

"Další poutník, jak vidím," řekl muž a podal mu ruku. "Phil Drake."

"Barton Dawes," představil se, stále otupený úlekem. Potřásl si rukama. Drake měl ruku zkroutenou a zjizvenou od nějakého starého zranění - zřejmě od popálení. Ale Bartovi ten dotek nevadil. Drake. To jméno mu bylo povědomé, ale nemohl si vzpomenout, kde je slyšel.

"Nestalo se vám něco?" zeptal se Drake. "Vypadáte trochu -"

"Jsem v rauši," řekl. "Vzal jsem si nějaký mezkalin a teď v tom pěkně lítám." Podíval se na knihovny a viděl, jak mizí a zase se vynořují, a vůbec se mu to nelíbilo. Až příliš mu to navozovalo představu obrovského bušícího srdce. Takové věci už nechtěl vidět.

"Aha," řekl Drake. "Posad'te se. Povídejte mi o tom."

Trochu pobaveně se na Drakea podíval a najednou se mu obrovsky ulevilo. Posadil se. "Víte něco o mezkalinu?"

"Něco málo. Mám v centru kavárničku. Občas mi tam přišla z ulice zfetovaná mládež... je to příjemné?" zeptal se zdvořile.

"Střídavě," odpověděl. "Je to síla. To je přesné vyjádření, oni to tak říkají."

"Ano, přesně."

"Začínal jsem být trochu vyděšený." Podíval se z okna a uviděl dlouhou nebeskou dálnici, která se táhla přes černou klenbu oblohy.

Nenucené odvrátil pohled, ale stejně si bezděčně olízl rty. "Řekněte mi... jak dlouho to obvykle trvá?"

"Kdy jste to spustil?"

"Spustil?" To slovo mu vypadlo z úst po písmenech, která dopadla na koberec a tam se rozplynula.

"Kdy jste si vzal tu pilulku?"

"Jo tak... asi v půl deváté."

"A teď je..." Podíval se na hodinky. "Teď je čtvrt na deset -"

"Čtvrt na deset? Teprve?"

Drake se usmál. "Vnímání času je pružnější, vid'te? Řekl bych, že úplně z toho budete venku tak v půl druhé."

"Vážně?"

"Ano. Podle mě ano. Teď jste zřejmě na vrcholu. Navozuje vám ten mezkalin vidiny?"

"Ano. Na můj vkus až moc."

"Vidíte víc věcí, než je lidskému oku určeno vnímat," řekl Drake a podivně, pokřiveně se usmál.

"To je ono. To je přesně ono." Úleva ze společnosti toho člověka byla nesmírná. Cítil se zachráněný. "Co děláte kromě toho, že se bavíte s muži středního věku, kteří spadli do králičí nory?"

Drake se usmál. "To je docela dobré. Lidé po mezkalinu nebo LSD obvykle špatně artikulují, někdy blábolí nesmysly. Já chodím po večerech pomáhat na linku důvěry. Ve všední dny odpoledne pracuju v té kavárničce, o které jsem se zmínil, jmenuje se Padlá máma. Chodí tam většinou děti ulice a ožralové. Dopoledne bloumám po ulicích a mluvím se svými farníky, pokud tam jsou. A mezitím dělám pochůzky v okresní věznicí."

"Vy jste duchovní?"

"Říkají mi pouliční kněz. Velice romantické. Malcolm Boyd, pozor! Jeden čas jsem skutečně dělal kněze."

"Teď už ne?"

"Opustil jsem matku církev," řekl Drake. Řekl to tiše, ale v jeho slovech zazněla mrazivá konečnost. Bart

málem slyšel bouchnutí železných vrat, která se navždy zavřela.

"Proč jste to udělal?"

Drake pokrčil rameny. "Na tom nezáleží. A co vy? Kde jste vzal ten mezkalin?"

"Od jedné dívky, která jela do Las Vegas. Byla to milá holka. O Vánocích mi volala."

"Chtěla pomoci?"

"Asi ano."

"Pomohl jste jí?"

"Já nevím." Lstivě se usmál. "Otče, povězte mi o mé nesmrtelné duši."

Drake se ošil. "Nejsem váš otec."

"V tom případě je to jedno."

"Co chcete vědět o své ,duši'?"

Podíval se na své prsty. Z jejich špiček mohl vystřelit blesky, kdykoli se mu zachtělo. To mu dodávalo opilecký pocit moci. "Chci vědět, co se s ní stane, když spáchám sebevraždu."

Drake se znepokojeně zavrtěl. "Přece nebudete uvažovat o sebevraždě, když jste sjetý. To z vás mluví droga, ne vy."

"Ale jo," řekl. "Odpovězte mi."

"Nemůžu. Já nevím, co se stane s vaší ,duší', když spácháte sebevraždu. Zato vím, co se stane s vaším tělem. Zpráchniví."

Překvapen tou představou, znovu se zahleděl na své prsty. Poslušně se mu začaly rozkládat před očima a on si vzpomněl na Poeovu povídku "Fakta v případě M. Valdemara". To je večer. Poe a Lovecraft. A. Gordon Pym, ještě někdo? Co takhle Abdul Alhazred, šílený Arab? Zdvihl oči. Byl trochu vyvedený z rovnováhy, ale zdaleka ne vyděšený.

"Co dělá vaše tělo?" zeptal se Drake.

"Co?" Zamračil se ve snaze pochopit otázku.

"Jsou dva druhy tripů," řekl Drake. "Trip mozku a trip těla. Cítíte nevolnost? Bolí vás něco?"

Zeptal se svého těla. "Ne," řekl. "Jen mi připadá, že jsem... pohlcený." Trochu se tomu slovu uchechl. Dobře vyjadřovalo jeho pocity. Vlastní tělo mu i teď připadalo velice aktivní. Odlehčené, ale ne éterické. Ve skutečnosti si nikdy nepřipadal tak hmotný, tak vnímavý k součinnosti svých duševních pochodů a fyzického těla. Nedaly se od sebe oddělit. Člověk jimi byl splepený. Integrovaný. Až k nevyhnutelnému zániku. Ta myšlenka ho zaplavila jako rychlý tropický východ slunce. Stále ji převracel ve světle své současné situace, snažil se proniknout k jejímu jádru, pokud nějaké měla, jenže -

"Jenže je tu duše," řekl nahlas.

"A co je s duší?" zeptal se potěšené Drake.

"Když zabijete mozek, zabijete tělo," odpověděl rozvážně. A obráceně. Ale co se stane s duší? Ta má divokou kartu, ot - ... pane Drakeu."

"Jaké sny mohou přijít ve spánku smrti?" řekl Drake. "To je Hamlet, pane Dawesi."

"Myslíte si, že duše žije dál? Že přežívá?"

Drakeovy oči zešedly. "Ano," řekl. "Myslím, že přežívá... v nějaké formě."

"A myslíte si, že sebevražda je smrtelný hřích, která odsuzuje duši k peklu?"

Drake dlouho mlčel. "Sebevražda je špatná," řekl nakonec. "Tomu věřím celým svým srdcem."

"Ale to není odpověď na mou otázku."

Drake vstal. "Nemám v úmyslu na ni odpovědět. Já už se metafyzikou nezabývám. Jsem normální občan. Chcete se vrátit mezi lidi?"

Představil si ten hluk a zmatek a zavrtěl hlavou.

"Chcete jet domů?"

"Nemůžu řídit. Bál bych se řídit."

"Odvezu vás."

"Vážně? A jak se dostanete zpátky?"

"Zavolám si taxíka. Na Silvestra jezdí spousta taxíků."

"To by bylo skvělé," řekl vděčně. "Myslím, že bych byl rád sám. Rád bych se díval na televizi."

"Cítíte se v bezpečí, když jste sám?" zeptal se Drake ponuře.

"To snad nikdo," odpověděl stejně ponuře a oba se rozesmáli.

"No dobře. Chcete se s někým rozloučit?"

"Ne. Je tu zadní vchod?"

"Myslím, že ho najdeme."

Cestou domů toho moc nenamluvil. Téměř veškeré vzruchy mu obstarala ubíhající pouliční světla. Když mijeli stavbu silnice, zeptal se Drakea na jeho názor.

"Staví nové silnice pro monstra požírající energii, zatímco děti v tomhle městě strádají," odpověděl Drake stručně. "Co si o tom myslím? Myslím si, že je to hnusný zločin."

Chtěl Drakeovi vyprávět o zápalných bombách, o hořícím jeřábu a hořícím karavanu, ale nakonec ani nezačal. Drake by si mohl myslet, že to byla halucinace. Nebo ještě hůř, mohl by si myslet, že nebyla. Zbytek večera nebyl tak jasný. Navedl Drakea ke svému domu. Drake poznamenal, že všichni lidé z ulice slaví někde venku, nebo šli brzy spát. Nic mu na to neřekl. Drake si zavolal taxi. Chvilí se spolu mlčky dívali na televizi - Guy Lombardo hrál ve Waldorfu-Astorii a byla to ta nejkrásnější hudba na téhle straně nebe. Pomyslel si, že Guy Lombardo je rozhodně nějaký rozmlžený.

Taxík přijel ve tři čtvrtě na dvanáct. Drake se ho znovu zeptal, jestli se s tím nějak vypořádá.

"Ano, myslím, že už to odeznívá." A skutečně odeznívalo. Halucinace ustupovaly někam do pozadí jeho mysli.

Drake otevřel dveře a vyhrnul si límec. "Přestaňte myslet na sebevraždu. Je to zbabělé."

Usmál se a pokývl hlavou, ale Drakeovu radu ani nepřijal, ani nezamítl. Vzal ji prostě na vědomí, stejně jako všechno ostatní v tyhle dny. "Šťastný nový rok," řekl.

"Vám taky, pane Dawesi."

Taxík netrpělivě zatroubil. Drake nastoupil a taxík odjel.

Vrátil se do obývacího pokoje a usadil se před televizi. Místo Guye Lombarda se objevily záběry z Times Square, kde byl na Allis-Chalmers Building ozářený balón, nachystaný sestoupit do roku 1974. Cítil se unavený, duševně vyprahlý a konečně i ospalý. Balón se brzy spustí dolů a on vstoupí do nového roku s kocovinou. Někde na venkově se z matčina klína dere na tenhle nejlepší z možných světů novoroční děťátko, zmačkanou hlavičku ještě mokrou z mateřského lůna. Na mejdanu u Waltera Hamnera lidé zvihají sklenice a odpočítávají. Začínají se prověřovat novoroční předsevzetí. Většina z nich prokáže pevnost mokrých papírových ručníků. Z náhlého vnuknutí učinil vlastní předsevzetí a bez ohledu na únavu se postavil. Tělo ho bolelo a páteř měl jako ze skla - to tedy byla kocovina. Odešel do kuchyně a vzal si z police kladívko. Když je přinesl zpátky do obývacího pokoje, balón se spouštěl po stožáru. Na rozdělené obrazovce byl balón vpravo, zatímco vlevo u Waldorfu skandovaly jásající davy: "Osm... sedm... šest... pět..." Jedna tlustá dáma se zahlédla na monitoru, zatvářila se překvapeně a pak zamávala divákům v celé zemi.

Přelom roku, pomyslel si. Na rukou mu paradoxně vyskákala husí kůže.

Balón sestoupil až dolů a nahoře na Allis-Chalmers Building se objevil světlý nápis:

1974

V témže okamžiku máchl kladivem a televizní obrazovka explodovala. Sklo se rozsypalo po koberci. Ozvalo se syčení drátů, ale oheň nevypukl. Pro jistotu vykopl zástrčku ze zásuvky, aby ho televize v noci z pomsty neupekla.

"Šťastný nový rok," řekl tiše a upustil kladivo na koberec.

Lehl si na gauč a téměř okamžitě usnul. Spal s rozsvícenými světly a nezdál se mu žádný sen.

Část třetí

LEDEN

Jestli nenajdu nějaký útočiště,

jo, to budu chřadnout...

- Rolling Stones

5. ledna 1974

To, co se toho dne stalo v Shop'n'Save, bylo zřejmě to jediné v jeho životě, co bylo plánované a chtěné, nikoli náhodné. Jako by to nějaký neviditelný prst napsal na správnou bytost, aby si to mohl přečíst zvláště on.

Rád nakupoval. Byla to velice uklidňující, duševnímu zdraví prospěšná činnost. Miloval činnosti, které jsou prospěšné duševnímu zdraví, zvláště po svém úletu s mezkalinem. Na Nový rok se probral až odpoledne a zbytek dne bloumal po domě v podivném omámení. Bral do ruky věci a zíral na ně s pocitem Jaga zkoumajícího Yorickovu lebku. Ten pocit přetrvával v menší míře i do následujícího dne a vydržel i do dne dalšího. Jenže z jiného hlediska byl ten účinek prospěšný. Jako by mu nějaká šíleně energická vnitřní hospodyně vyčistila mozek, jako by ho obrátila vzhůru nohama, vydrhla a naleštila. Neopil se, a proto nebrečel. Když mu na Nový rok kolem sedmé večer velice obezřetně zavolala Mary, mluvil s ní klidně a rozumně a připadalo mu, že se to mezi nimi příliš nezměnilo. Hráli spolu takovou statickou společenskou hru, při níž oba vyčkávali tahu toho druhého. Ale Mary ucukla a zmínila se o rozvodu. Byl to však jen náznak tahu, jen sotva postřehnutelné pohnutí prstem. Ne, v mezkalinové kocovině ho doopravdy znepokojovala jen rozbitá obrazovka barevného zenithu. Nechápal, proč to udělal. Takovou televizi si přál celá léta, přestože měl nejradši staré černobílé filmy. Netrápil ho ani tak čin samotný, jako jeho viditelné následky - rozbité sklo, obnažené dráty. Jako by ho ta poničená televize kárala: Proč jsi to udělal? Já jsem ti věrně sloužila a tys mě rozbil. Nikdy jsem ti neublížila a tys mě takhle roztráskal. Byla jsem bezbranná. Navíc mu to bolestně připomínalo to, co chtějí udělat jeho domu. Nakonec vzal starou prošivanou deku a přístroj jí zakryl. Bylo to jak lepší, tak horší. Lepší proto, že televizi neviděl, horší proto, že to bylo, jako mít v domě zahalenou mrtvolu. To kladivo odhodil jako vražednou zbraň.

Ale zajet do obchodu bylo báječné, jako popíjet kávu v Benjyho grilu nebo projet s vozem mycí linkou nebo zastavit se v Henryho trafice pro Time. Shop'n'Save byl diskontní supermarket osvětlený stropními zářivkami a plný dam s vozíky, které neustále napomínaly děti a mračily se na rajčata balená v průhledných plastech, v nichž se nedala pořádně ohmatat. Z reproduktorů diskrétně ukrytých za stropními mřížkami se linula nevýrazná, téměř neslyšná hudba.

Tu sobotu převládali víkendoví zákazníci, mezi nimiž bylo víc mužů než obvykle; doprovázeli své manželky a obtěžovali je intelektuálně nevyzrálými návrhy. Shovívavě sledoval manžele, manželky i jejich potomky. Byl jasný den a do obchodu svítilo velkými čelními výlohami slunce, které vesele rámovalo pokladny a příležitostně prosvětlo vlasů nějaké ženy a vytvořilo jí svatozář. Za tohoto stavu věcí mu nic nepřipadalo příliš vážné, ale v noci to bylo vždycky mnohem horší.

Vozík měl naplněný obvyklým sortimentem muže náhle odsouzeného k samostatnému vedení domácnosti: špagetami, masovou omáčkou ve sklenici, čtrnácti televizními večeremi, tuctem vajec, máslem a balíčkem kalifornských pomerančů, které ho měly ochránit před kurdějemi.

Když projížděl prostřední uličkou k pokladnám, zřejmě na něj promluvil Bůh. Před ním byla nějaká žena v modrozelených kalhotách a tmavomodrém svetru s copánkovým vzorem. Měla úplně žluté vlasy. Mohlo jí být tak pětatřicet a vypadala upřímně a energicky. Najednou vydala zvláštní hrdelní skřek a zapotácěla se. Z ruky jí vypadla plastová láhev hořčice a kutálela se po podlaze. Znovu a znovu se na ní objevoval červený praporek a slovo FRANCOUZSKÁ.

"Madam?" odvážil se. "Stalo se vám něco?"

Žena padala dozadu, a jak se chtěla levou rukou něčeho zachytit, smetla na podlahu asi dvacet plechovek s kávou. Na každé bylo napsáno:

KÁVA MAXWELL HOUSE

Dobrá do poslední kapky

Přihodilo se to tak rychle, že se ani nebál - určitě ne o sebe - ale všiml si jedné věci, která se mu později vybavila a pronásledovala ho ve snech. Panenky se jí seběhly k sobě, zrovna jako Charliemu při jeho záchvatech.

Žena padla na podlahu a slabě zasténala. Kožené boty s rámečkem od soli nad podrážkou zabubnovaly

na dlaždičkovou podlahu. Nějaká žena za ním tlumeně vykřikla. Uličkou přibíhal zaměstnanec, který do té chvíle lepil cenovky na plechovky s polévkou. Cestou upustil etiketovací kleště. Dvě pokladní se postavily na konec uličky a s vykulenýma očima přihlížely.

"Myslím, že má epileptický záchvat," vyhrkl bezděčně.

Jenže to nebyl epileptický záchvat. Bylo to nějaké krvácení do mozku a nějaký doktor, který tu byl na nákupu s manželkou, ji prohlásil za mrtvou. Byl mladý a vypadal vyděšeně, jako by si právě uvědomil, že jeho profese ho bude jako nějaká pomstychtivá zrůda z hororu pronásledovat až do hrobu. Když dokončil prohlídku, utvořil se kolem mladé ženy ležící mezi plechovkami kávy středně početný dav, který byl tím posledním, co měla možnost na tomto světě uspořádat. Nyní se stala součástí jiného světa, jehož aranžmá obstarávají jiní lidé. Její vozík byl napůl naplněný potravinami na týden. Pohled na plechovky, krabice a balené maso ho naplnil náhlou, zoufalou hrůzou.

Když se díval do vozíku mrtvé ženy, napadlo ho, co s těmi potravinami udělají? Dají je zpátky na police? Uloží je až do konce záruční doby u ředitele v kanceláři jako důkaz, že paní domu zemřela v plné polní? Někdo přivedl policistu, který si razil cestu davem směrem od pokladen. "Pozor tady," říkal, vědom si vlastní důležitosti. "Nechtě jí prostor." Jako by ho ještě potřebovala.

Bart se otočil a za pomoci ramen se prodral z hloučku ven. Klid jeho posledních pěti dnů byl narušený, možná už nadobro. Copak mohl dostat jasnější znamení? Rozhodně ne. Ale co to bylo za znamení? Co jenom?

Po příjezdu domů nastrkal televizní večere do mrazáku a namíchal si silný koktejl. Srdce mu bušilo.

Celou cestu domů ze supermarketu vzpomínal, co udělali s Charlieho oblečením.

Jeho hračky dali do Dobročinného obchodu v Nortonu a tisíc dolarů z jeho účtu (peníze na studia - na ten účet šla i přes Charlieho hlasité protesty polovina všeho, co dostal od příbuzných k narozeninám a Vánocům) na jejich společný účet. Na radu Mámy Jean spálili jeho lůžkoviny - on sám to nechápal, ale neměl odvahu protestovat; všechno se stejně rozpadalo, takže mělo smysl se o to hádat? Jenže oblečení bylo něco jiného. Co jen to udělali s Charlieho oblečením?

Ta otázka ho trýznila a rozčilovala celé odpoledne. V jednu chvíli už chtěl zamířit k telefonu a zavolat Mary, aby se jí na to zeptal. Jenže to by byla poslední kapka. Pak už by o jeho přičetnosti nemusela jen spekulovat.

Těsně před západem slunce vylezl na malou půdičku, na kterou byl přístup padacími dveřmi ve stropě šatny u pánské ložnice. Musel si stoupnout na židli a vytáhnout se nahoru. Na půdičce nebyl už strašně dlouho, ale jediná holá stowattová žárovka stále fungovala. Byla pokrytá prachem a pavučinami, ale fungovala.

Otevřel náhodně jednu zaprášenou krabici a objevil veškeré ročenky ze své střední i vysoké školy, které sem kdysi pečlivě uložil. Na obálkách všech ročenek ze střední školy byla slova:

CENTURION

Střední škola v Bay...

Na obálkách všech ročenek z vysoké školy (byty těžší a okázaleji vázané) byla tato slova:

PRISMA

Vzpomeňme si...

Nejdřív otevřel ročenky ze střední školy a prolístoval poslední stránky s podpisy ("Tam nekoukej, koukni sem/tohle je ta stránka/ s mojim podpisem - Connie") (navždy tvá kamarádka Connie), pak fotografie neurčitě se usmívajících někdejších učitelů, znehybnělých za katedrami vedle tabulí, a fotografie spolužáků a spolužaček, které si sotva pamatoval, i s jejich aktivitami (členka Klubu budoucích amerických hospodyněk v 1. a 2. r.; člen třídního výboru ve 2., 3. a 4. r.; člen Poeovy společnosti) vypsanými pod fotografiemi, i s jejich přezdívkami a drobnými slogany. Osudy některých znal (dal se k armádě, zemřel při automobilové nehodě, dělá asistentku bankovnímu řediteli), ale většina mu jich zmizela a jejich přítomnost mu zůstávala skrytá.

V poslední ročence narazil na mladého George Bartona Dawese, který zasněně hleděl do budoucnosti z retušované fotografie pořízené v Cresseyho ateliéru. Udivovalo ho, jak málo tenhle chlapec věděl o budoucnosti a jak moc se podobal svému pozdějšímu synovi; v té době se v něm však ještě ani nevytvořilo sperma, které se mělo spolupodílet na vzniku jeho syna. Pod fotografií bylo napsáno:

BARTON G. DAWES

"Rychlík"

(člen Turistického klubu v 1., 2., 3. i 4. r.,
člen Poeovy společnosti ve 3. a 4. r.)

Střední škola v Bay

Bart, třídní šašek, který nám pomohl odlehčit naše břímě!

Rychle naskládal ročenky zpět do krabice a hledal dál. Našel závěsy, které Mary sundala před pěti lety. Staré křeslo se zlomenou opěrkou. Nefunkční rádio s hodinami. Album svatebních fotografií, do kterého se bál nahlédnout. Hromady časopisů - ty musím vyházet, pomyslel si. Zvláště v létě je tu riziko požáru. Motor z pračky, který jednou přinesl domů z prádelny a bezvýsledně se ho snažil opravit. A Charlieho oblečení.

Bylo ve třech lepenkových krabicích a byly z něj výrazně cítit kuličky proti molům. Charlieho košile a kalhoty a svetry, dokonce Charlieho spodní prádlo. Postupně je vytahoval a každý kousek pečlivě prohlédl a snažil se představit si Charlieho, jak se v něm pohybuje, jak si v něm nepatrně upravuje svět podle svého. Nakonec ho z půdičky vyhnal pach kuliček proti molům; třásl se a šklebil se a potřeboval se napít. Pach věcí, které tam léta tiše a bez užitku ležely, věcí, které neměly jiný účel než ubližovat. Myslel na ně skoro celý večer, dokud mu alkohol schopnost myšlení nevymazal.

7. ledna 1974

Ve čtvrt na jedenáct se ozval zvonek u dveří, a když otevřel, stál tam nahrbený a schlíplý muž v obleku a kabátu, který se tvářil přátelsky. Byl oholený a ostříhaný, měl štíhlou aktovku a Bart ho nejdřív považoval za podomního obchodníka, který si s sebou nese vzorky zboží -patrně prodával Amway nebo předplatné časopisů, nebo to byl dokonce překupník - a chystal se pozvat ho dál, vyslechnout si trpělivě jeho nabídku, položit mu pár otázek a možná i něco koupit. Kromě Olivie to byl první člověk, který sem za těch pět týdnů od Maryina odchodu přišel.

Jenže to nebyl podomní obchodník. Byl to právník. Jmenoval se Philip T. Fenner a zastupoval městskou radu. Tyto skutečnosti mu sdělil s plachým úsměvem, když mu srdečně potřásl rukou.

"Pojďte dál," vzdychl Bart. Pomyslel si, že určitým pokřiveným způsobem je ten člověk obchodník.

Fenner mluvil jako o závod.

"Máte opravdu krásný dům. Prostě nádherný. Já vždycky říkám, že na domě se vždycky pozná vztah majitele k majetku. Nechci vás připravovat o čas, pane Dawesi, vím, že máte hodně práce, ale Jack Gordon si myslel, že bych se tu mohl zastavit pro ten relokační formulář, když už mám cestu kolem. Patrně jste si o něj napsal, ale v tom vánočním spěchu se leccos ztratí. A přirozeně vám rád zodpovím každou otázku."

"Jednu bych měl," řekl bez úsměvu.

Návštěvníkova veselá maska na okamžik spadla a Bart za ní uviděl skutečného Fennera, chladného a strojového. "Jakou, pane Dawesi?"

Usmál se. "Dáte si kávu?"

A znovu tu byl usměvavý Fenner, veselý pochůzkář městských radních. "To by bylo báječné, pokud vás to příliš neobtěžuje. Venku je trochu chladno. Mám dojem, že zimy jsou čím dál studenější, vidíte?"

"Rozhodně." Od ranní kávy měl ještě horkou vodu. "Doufám, že vám nevadí rozpustná. Moje žena je na nějaký čas na návštěvě u rodičů, takže si ten život co nejvíc zjednodušuju."

Fenner se laskavě zasmál a jemu bylo jasné, že přesně ví, jak to je mezi ním a Mary, a zřejmě i jaké má vztahy s ostatními lidmi a institucemi: se Stevem Ordnerem, Vinniem Masonem, s korporací, s Bohem.

"Vůbec ne, rozpustná je dobrá. Vždycky piju rozpustnou. Já ten rozdíl nepoznám. Můžu si položit na stůl nějaké papíry?"

"Poslužte si. Chcete smetanu?"

"Ne, bez. Černá mi stačí." Fenner si rozeplnul kabát, ale nesvlékl si ho. Když si sedal, podržel si ho pod sebou, tak jako si žena podrží sukni, aby si ji nezmačkala. U muže to působilo přehnaně puntičkářsky. Fenner otevřel aktovku a vytáhl sešitý formulář, který vypadal jako formulář k vrácení daně z příjmu. Bart mu nalil šálek kávy a podal mu ho.

"Děkuji. Mnohokrát děkuji. Dáte si se mnou?"

"Myslím, že si dám panáka," řekl.

"Aha," usmál se Fenner roztomile a napil se kávy. "Dobrá, velice dobrá. Přišla mi k chuti."

Nalil si do vysoké sklenice a řekl: "Omluvte mě na okamžik, pane Fennere. Musím si zavolat."

"Ale jistě, samozřejmě." Znovu se napil kávy a zamlaskal.

Bart odešel k telefonu a nechal za sebou otevřené dveře. Vytočil číslo Callowayova domu a ozvala se mu Jean.

"Tady Bart," řekl. "Je tam Mary, Jean?"

"Spí." Jeanin hlas byl mrazivý.

"Tak ji prosím vzbud'. Je to velice důležité."

"Samozřejmě. Jak jinak. Zrovna tuhle jsem říkala Lesterovi, že bychom měli uvažovat o změně telefonního čísla a nenechat se registrovat v seznamu. A on se mnou souhlasil. Oba si myslíme, že to vedeš od deseti k pěti, Bartone Dawesi, a to je prostá pravda bez jakýchkoli příkras."

"To je mi moc líto, ale musím opravdu -"

Mary vzala nahoře paralelní linku. "Bart?"

"Ano. Mary, byl za tebou nějaký Fenner? Právnický? Uhlašený chlápek, který se pokouší chovat jako Jimmy Stewart?"

"Ne," odpověděla. Sakra, ten s hadíma očima. "Ale volal mi." Výborně. To už stál Fenner ve dveřích, držel kávu a poklidně upíjel. Ten napůl plachý, veselý výraz definitivně zmizel. Fenner vypadal dost mrzutě.

"Mami, zavěs to," řekla Mary a Jean Callowayova ji s pohrdlivým odfrknutím poslechla.

"Vypτάval se na mě?" zeptal se.

"Ano."

"Mluvil s tebou po tom Silvestru?"

"Ano, ale... já jsem mu o něm nic neříkala."

"Mohla jsi mu říct víc, než si uvědomuješ. Vypadá jako ospalý spráskaný pes, ale je to prodloužená ruka městské rady." Usmál se na Fennera, který jeho úsměv mdle opětoval. "Máš s ním domluvenou schůzku?"

"Proč... ano." Maryin hlas zněl překvapeně. "Ale chce mluvit jen o domě, Barte -"

"Ne, to řekl tobě. Ve skutečnosti chce mluvit o mně. Myslím, že tihle chlapeci chtějí zkoumat mou duševní způsobilost."

"Cože?" Teď byla naprosto zmatená.

"Zatím jsem si od nich nevzal peníze, ergo musím být šílený, Mary, vzpomínáš si, o čem jsme mluvili u Andyho?"

"Barte, pan Fenner je někde v domě?"

"Jo."

"O psychiatrovi," řekla sklesle. "Zmínila jsem se o tom, že bys měl jít k... Barte, mně je to moc líto."

"Nemusí," řekl tiše a myslel to vážně. "Tohle se dá do pořádku, Mary, přísahám. Možná nic jiného, ale tohle určitě."

Zavěsil a obrátil se k Fennerovi. "Mám zavolat Stephanu Ordnerovi?" zeptal se. "Vinniemu Masonovi? Na Rona Stonea a Toma Grangera bych to nezkoušel, ti by ve vás poznali hajzla, ještě než byste otevřel tu aktovku. Ale Vinnie asi ne a Ordner by vás přivítal s otevřenou náručí. Je na mě pěkně nabroušený."

"Nemusíte," řekl Fenner. "Vy jste mě nepochopil, pane Dawesi. A zjevně jste nepochopil mé klienty. V tomhle není nic osobního. Nikdo po vás nejde. Ale nějaký čas bylo zřejmé, že se vám nelíbí prodloužení

silnice číslo 784. Loni v srpnu jste napsal dopis do novin -"

"Loni v srpnu," užasl. "Vy si musíte platit výstřižkovou službu, ne?"

"Jistě."

Ztrápeně se nahnul a obrátil oči v sloup. "Další výstřižky! Další právníci! Rone, běž ven a oblbní ty novináře! Všude máme nepřátele, Mavis, přines mi prášky!" Napřímil se. "Nemá tu někdo paranoiu? Bože. Myslím, že jsem byl dost špatný."

"My také zkoumáme vztahy s veřejností," řekl Fenner škrobeně. "Tady nejde o nějaké drobné, pane Dawesi. Tady se jedná o desetimilionový projekt."

Znechuceně zavrtěl hlavou. "Měli byste zkoumat duševní způsoblost těch silničářů, ne mou."

"Vyložím všechny své karty na stůl, pane Dawesi," řekl Fenner.

"Víte, já mám takovou zkušenost, že když někdo říká, že už přestane s těmi drobnými lžemi, chystá se říct nehoráznou lež."

Fenner se konečně rozcítil a zrudl. "Psal jste do novin. Mohl jste si ušoupat podrážky při hledání nového objektu pro vaši prádelnu a nakonec jste se ožral -"

"Neožral. Dal jsem výpověď půl hodiny předtím, než mě stačili vyhodit."

"- a ignoroval jste veškeré naše pokusy o jednání ohledně tohoto domu. Shodli jsme se na tom, že na dvacátého zřejmě plánujete nějakou veřejnou akci. Že obvoláte noviny a televizní stanice a pozvete je sem. Odvážný majitel domu odvečen za hlasitých protestů od svého krbu agenty městského gestapa."

"To vás trápí, vidíte?"

"Samozřejmě, že nás to trápí! Veřejné mínění je vrtkavé, otáčí se jako korouhvička -"

"A vaši klienti jsou volení zástupci lidu."

Fenner se na něj bezvýrazně podíval.

"Takže co teď?" zeptal se. "Uděláte mi nabídku, která se nedá odmítnout?"

Fenner vzdychl. "Nechápu, o čem se tu dohadujeme, pane Dawesi. Město vám nabízí šedesát tisíc dolarů, abyste -"

"Šedesát tři a půl."

"No tak dobře. Nabízejí vám tuhle částku za dům a pozemek. Někteří lidé dostávají mnohem míň. A co za ty peníze dostanete? Nebudete mít žádné nepříjemnosti, žádné problémy, žádnou honičku. Ty peníze jsou prakticky nezdaněné, protože Strýčku Samovi jste zaplatil daň už při koupi domu. Všechno, co dlužíte státu, je daň ze zisku. Nebo si nemyslíte, že zhodnocení je správné?"

"Samozřejmě je," řekl a vzpomněl si na Charlieho. "Pokud se jedná o dolary a centy, je správné. Možná takhle dostanu víc, než kdybych chtěl dům prodat, při dnešních podmínkách půjček."

"Tak o čem se tu hádáme?"

"My se nehádáme," řekl a lokl si z vysoké sklenice. Teď toho cest'áka dostal. "Máte dům, pane Fenner?"

"Ano, mám," přisvědčil Fenner. "Moc pěkný dům v Greenwoodu. A jestli se mě chcete zeptat, co bych udělal, kdybych byl na vašem místě, budu k vám upřímný. Vyždímal bych město, co by to šlo, a pak bych se celou cestu do banky smál."

"Ano, jistěže byste se smál." Zasmál se a vzpomněl si na Dona a Raye Tarkingtonovy, kteří město vyždímali do poslední kapky. "Copak vy si tam myslíte, že jsem ztratil rozum?"

"To právě nevíme," řekl Fenner uvážlivě. "Vaše řešení relokace prádelny se dá jen stěží považovat za normální."

"Tak já vám něco řeknu. Zbylo mi ještě dost soudnosti, abych si najal právníka, kterému se nelíbí právo státu na vyvlastnění soukromého majetku, který stále věří v pradávné rčení, že dům člověka je jeho hrad. Zařídil by omezující příkaz a na měsíc, možná na dva bychom vám svázali ruce. S trochou štěstí a se správnými soudci bychom to celé mohli pozdržet až do září."

Fenner vypadal spíš potěšené než znepokojeně, přesně jak od něj očekával. Nakonec přece jen začal přemýšlet. Tady je ta past, Freddy, líbí se ti to? Ano, Georgi, musím přiznat, že líbí.

"Co chcete?" zeptal se Fenner.

"Kolik mi můžete nabídnout?"

"Můžeme zvýšit to zhodnocení o pět tisíc dolarů. Ani cent navíc. A o té holce se nikdo nedozví."

Všechno se zastavilo. Zmrtvělo.

"Cože?" zašeptal.

"O té holce, pane Dawesi. O té, kterou jste tu píchal. Měl jste ji tu šestého a sedmého prosince."

V několika vteřinách mu zavířilo hlavou několik myšlenek, z nichž některé byly mimořádně rozumné, ale většina se jich spletla dohromady do nevěrohodné směsice, jejíž výslednicí byl zbabělý strach. Ale nad oběma skupinami myšlenek se vznášel obrovský vztek, který ho nutil skočit přes stůl a rdousit toho mechanického chlapa, až mu polezou péra z uší. Jenže tohle udělat nesměl, tohle v žádném případě.

"Dejte mi číslo," řekl.

"Číslo -?"

"Telefonní číslo. Odpoledne vám zavolám a sdělím vám své rozhodnutí."

"Bylo by mnohem lepší, kdybychom to mohli uzavřít už teď."

To by se ti líbilo, co? Rozhodčí, prodlužte tohle kolo o třicet vteřin. Mám toho chlapa v provazech.

"Ne, to si nemyslím. Odejděte prosím z mého domu."

Fenner mírně, bezvýrazně pokrčil rameny. "Tady je moje navštívenka. Máte na ní telefon. Měl bych na něm být mezi půl třetí a čtvrtou."

"Zavolám."

Fenner odešel. Oknem vedle vchodových dveří pozoroval, jak odchází ke svému tmavomodrému buicku, nastupuje a odjíždí. Pak prudce praštil pěstí do zdi.

Nalil si další skleničku a posadil se ke kuchyňskému stolu, aby zvážil situaci. Takže věděli o Olivii. A chtěli tuhle skutečnost využít jako páku. Jako páka k přestěhování však moc dobrá nebyla. Nepochybně jí mohli ukončit jeho manželství, ale to se beztak nacházelo v těžkých potížích. V každém případě ho sledovali.

Otázka byla, jak?

Pokud na něj nasadili nějaké lidi, tak nepochybně věděli o tom jeho slavném ohňostroji. A pokud to tak je, použijí to proti němu. Proč se zabývat nějakým malicherným mimomanželským zašukáním, když mohli dostat vzpurného majitele domu do vězení za žhářství? Takže ho špehovali. Když si vzpomněl, jak už málem opilecky vyžvanil do telefonu Maglioremu, co provedl, zalil ho studený pot. Ještě že ho Magliore zarazil. Ten ohňostroj je špatný.

Takže má napíchnutý dům a zůstává otázka: Co udělá s Fennerovou nabídkou a s metodami jeho klientů?

Dal do trouby televizní večeři a na čekání si nalil další sklenici. Špiclovali ho, chtěli ho podplatit. Čím víc na to myslel, tím měl větší zlost.

Vytáhl z trouby ohřáté jídlo a snědl ho. Pak chodil po domě a prohlížel si různé věci. V hlavě se mu začínal rodit nápad.

Ve tři hodiny zavolaal Fennerovi a řekl mu, ať mu pošle formulář. Podepíše ho, pokud se Fenner postará o ty dva problémy, o kterých spolu mluvili. Fenner byl potěšený, snad se mu i ulevilo. Prohlásil, že se o ty problémy rád postará a dohlédne na to, aby ten formulář měl už zítra. A že je rád, že se pan Dawes rozhodl pro rozumnou dohodu.

"Ale mám několik podmínek," řekl Bart.

"Podmínek?" opakoval Fenner, náhle znepokojeně.

"Nebojte se. Není to nic, s čím byste si neporadil."

"Tak povídejte," vybídl ho Fenner. "Ale varuju vás, Dawesi, vyrazil jste z nás, co se dalo."

"Zítra mi Nechte doručit ten formulář domů," řekl, "a já vám ho ve středu přinesu do kanceláře. Vy pro mě budete mít připravený šek na šedesát osm tisíc pět set dolarů. Šek na doručitele. Vyměním vám ho za ten formulář."

"Pane Dawesi, takhle nemůžeme dělat obchod -"

"Vy byste možná neměl, ale já můžu. To je podobné, jako když mi napichujete telefon a bůhvíco ještě. Když nebude šek, nebude formulář. V tom případě si obstarám právníka."

Fenner se na chvíli odmlčel. Bart málem slyšel, jak Fenner přemýšlí.

"Dobře. Co dál?"

"Po středě už mě nebudete otravovat. Dvacátého je dům váš. Do té doby je můj."

"Dobře," vyhrkl Fenner překotně, protože tohle už vůbec žádná podmínka nebyla. Podle zákona patřil dům do půlnoci devatenáctého dosavadnímu majiteli, o minutu později už nezvratně městu. Jestliže podepíše předávací protokol a vezme si od města peníze, může si pak stěžovat do aleluja novinám i televizi, ale přílišných sympatií se nedočká.

"To je všechno," řekl.

"Dobře," přitakal Fenner šťastně. "Jsem rád, že jsme se konečně rozumně dohodli, pane -"

"Jdi se vysrat," řekl a zavěsil.

8. ledna 1974

Nebyl doma, když mu kurýr vhodil škvírou na dopisy objemnou obálku s modrým formulářem 6983-426-73-74. Odjel si do ponurého Nortonu promluvit se Salem Magliorem. Magliore nebyl jeho návštěvou nijak nadšený, ale postupem času začal roztávat.

Nechal poslat pro oběd - špagety a telecí a láhev červeného Galia. Bylo to velice chutné jídlo. Když se Bart dostal k pětistícovému úplatku a k tomu, že Fenner věděl o Olivii, Magliore ho zarazil zdvižením ruky. Někomu zatelefonoval a krátce s ním promluvil. Udal mu adresu na Crestallen Street. "Jed' dodávkou," řekl a zavěsil. Namotal si na vidličku špagety a kývnutím hlavy pokynul Bartovi, aby pokračoval.

Když skončil, Magliore řekl: "Máte štěstí, že vás sem nesledovali. To už byste byl v penálu."

Bart byl najedený k prasknutí a nebyl schopný pozřít už ani sousto. Takové jídlo neměl pět let. Pochválil ho a Magliore se usmál.

"Některí mí přátelé tvrdí, že už těstoviny nejedí. Že si musejí udržovat imidž. A tak jedí po stejkhausech a francouzských a švédských restauracích a podobně. Na důkaz toho mají vředy. Proč vředy? Člověk přece nemůže změnit svou přirozenost." Nalil si na talíř omáčku z kbelíku, který přinesli spolu se špagetami v zamaštěné přepravní krabici, a začal ji vytírat kůrkami česnekového chleba. Najednou se zarazil, podíval se přes stůl těma svýma zvláštníma zvětšenýma očima a řekl: "Takže vy po mně chcete, abych vám pomohl spáchat smrtelný hřích."

Zahleděl se na Maglioreho, neschopen skrýt své překvapení.

Magliore se popuzeně zasmál. "Já vím, co si myslíte. Já nejsem při své branži tím, kdo by mohl mluvit o hřichu. Už jsem vám říkal, že jsem sejmul jednoho chlápka. A víc než jednoho. Ale v životě jsem nezabil nikoho, kdo by si to nezasloužil. A dívám se na to takhle: když chlápek zemře ještě předtím, než to má určený od Boha, je to jako když přestane pršet na baseballu. Hřichy, co spáchal, se nepočítají. Bůh ho musí pustit k sobě, protože ten chlápek neměl dost času, kterej mu Bůh chtěl poskytnout, aby těch hřichů litoval. Takže zabít ho znamená ušetřit ho pekla. Takže jsem svým způsobem pro ty chlápky udělal víc, než by pro ně mohl udělat papež. Myslím, že Bůh to ví. Ale do toho už mi nic není. Vy se mi líbíte. Máte odvalu. To, co jste udělal s těma zápalnejma bombama, to chtělo odvalu. Jenže tohle je něco jinýho."

"Ale já po vás nechci, abyste něco udělal. Tohle je má vlastní svobodná vůle."

Magliore obrátil oči v sloup. "Ježíšmarjájózef! Proč mi nedáte pokoj?"

"Protože máte to, co potřebuju."

"Kéž bych to neměl."

"Tak pomůžete mi?"

"Nevím."

"Mám ty peníze. Nebo je budu brzo mít."

"To není otázka peněz, ale principu. V životě jsem neviděl takovýho magora, jako jste vy. Musím si to nechat projít hlavou. Zavolám vám."

Usoudil, že další naléhání už by mu nepomohlo, a odešel.

Zrovna když vyplňoval relokační formulář, přijeli Maglioreho lidé. Přijeli v bílé dodávce Econoline s nápisem RAYOVA PRODEJNA A SERVIS TELEVIZORŮ, nad nímž byla vyvedená televize s rozesmátou obrazovkou. Dva muži, kteří z vozu vystoupili, měli zelené pracovní uniformy a nesli objemné opravářské tašky. Měli v nich skutečné nářadí, ale také různé další věci. "Vyčistili" mu dům. Trvalo to půldruhé hodiny.

V obou telefonech, v ložnici i v jídelně, našli štěnice. V garáži k jeho úlevě žádná nebyla.

"Parchanti," řekl, když lesklé štěnice držel v ruce. Pustil je na podlahu a rozdrtil je podpatkem. Cestou ven jeden z mužů nikterak obdivně pronesl: "Pane, vy jste tý televizi dal na prdel. Kolikrát jste do ní třísknul?"

"Jenom jednou," odpověděl.

Když odjeli do chladného slunného pozdního odpoledne, smetl štěnice na lopatku a vyhodil jejich poničené pozůstatky do kuchyňského odpadkového koše. Pak si nalil.

9. ledna 1974

V půl třetí odpoledne bylo v bance jen pár lidí, takže šel s šekem na doručitele vystaveným městskou radou rovnou k jednomu stolku uprostřed místnosti. Zezadu ze své šekové knížky vytrhl vkladní lístek a vyplnil ho na \$ 34 250. Pak zašel k pokladně a předložil lístek a šek.

Pokladní, dívka s havraními vlasy v krátkých červených šatech a průsvitných nylonkách na nohou, které by přiměly papeže vytáhnout do boje, pohlédla zmateně z lístku na šek a zpátky.

"Je na tom šeku něco špatného?" zeptal se mile. Musel si připustit, že se baví.

"Ne, ale... vy chcete 34 250 dolarů uložit a 34 250 vybrat v hotovosti? Je to tak?"

Přikývl.

"Tak okamžik, pane, prosím."

Usmál se a přikývl. Odešla ke stolu ředitele, který byl za laťovým zábradlím, ale za žádným sklem, jako by tím ředitel dával najevo, že je taky člověk, stejně jako vy nebo já... nebo aspoň skoro. Díval se za ní a nespouštěl oči z jejích nohou. Ředitel byl muž středního věku oblečený do mladistvého obleku. Obličej měl úzký jako nebeská brána, a když se podíval na pokladní v červených šatech, pozdvihl obočí.

Probrali spolu šek i vkladní lístek a jeho důsledky pro banku a možná pro celý federální vkladový systém. Dívka se skláněla nad stolem, až se jí vzadu vyhrnula sukně a odhalila krajkový lem světlefialových kalhotek. Lásko, ó lásko, bezstarostná lásko, pomyslel si. Pojed' se mnou a budeme šoustat až do konce věků, nebo dokud mi nestrhnou dům, podle toho, co nastane dřív. Měl erekci... no, rozhodně aspoň poloviční. Odtrhl od ní pohled a rozhlédl se po bance. Byl tu strážce, zřejmě polda na penzi, který postával mezi trezorem a hlavními dveřmi. Nějaká stařenka pracně podepisovala modrý šek sociálního pojištění. Na stěně vlevo visel velký plakát se snímkem Země z vesmíru. Naše planeta vypadala jako velký zelenomodrý drahokam zasazený v černém poli. Nad planetou byl velký nápis:

JEDTE PRYČ

A pod ní poněkud menšími písmeny stálo:

S PŮJČKOU NA DOVOLENOU OD PRVNÍ BANKY

Hezká pokladní se vrátila. "Musím vám to dát v pětistovkách a ve stovkách," řekla.

"To nevadí."

Vystavila stvrzenku na vklad a potom zašla do bankovního trezoru. Vyšla s malým kufříkem. Řekla něco strážci a on se k ní připojil. Podezřavě se na Barta podíval.

Pokladní odpočítala tři hromádky po deseti tisících - v každé bylo dvacet pětisetdolarových bankovek.

Pak je nechala projet sčítacím strojem. Ten ve všech případech vydal stvrzenku, na které stálo:

\$ 10 000.

Stvrzenky pak vložila pod první bankovku každého balíčku.

Pak hbitě bříškem ukazováčku odpočítala dvačtyřicet stodolarovek a navrch přidala pět desetidolarovek. Dala balíček do jiného sčítacího stroje, který vydal stvrzenku:

\$ 4 250.

Čtyři balíčky tu ležely bok po boku a všichni tři je na okamžik nedůvěřivě pozorovali: stačilo by to na dům nebo na pět cadillaců nebo na malé letadlo Piper Cub nebo na téměř sto tisíc kartonů cigaret.

Pokladní pak trochu nejistě řekla: "Můžu vám dát tašku na zip -"

"Ne, takhle to stačí."

Vzal balíčky a nastrkal šije do kapes kabátu. Strážce sledoval tohle přezíravé zacházení s jeho raison d'être s chladným pohrdáním, hezká pokladní vypadala užasle (její pětiletý plat tu nedbale mizel v kapsách konfekčního kabátu tohoto člověka a sotva je vybouřil) a ředitel ho pozoroval se špatně skrývaným odporem, protože banka je místo, kde jsou peníze téměř božstvem, s nímž se zachází s posvátnou úctou.

"To je dobré," řekl a zastrčil si šekovou knížku k desetitisícovým balíčkům. "Na shledanou." Odešel a všichni se za ním dívali. Pak se ta stařenka došourala k hezké pokladní a předložila jí k proplacení řádně podepsaný šek sociálního pojištění. Hezká pokladní jí dala dvě stě třicet pět dolarů a šedesát tři centy.

Doma uložil peníze do zaprášeného pivního džbánu na vrchní polici kuchyňské skříně. Dala mu ho před pěti lety Mary jako vtipný dárek k narozeninám. Nikdy si ho moc nevěšmal a raději pil dál pivo přímo z lahve. Džbánek měl na boku emblém s olympijskou pochodní a slovy:

PICÍ TÝM SPOJENÝCH STÁTŮ

Uložil zpátky džbánek naplněný opojnějším nápojem a zašel nahoru do Charlieho pokoje, kde měl svůj psací stůl. Prohrabal se spodní zásuvkou a našel malou obálku. Sedl si ke stolu, podíval se na poslední výpis z účtu, který byl \$ 35 053,49. Napsal na obálku Maryinu adresu k rodičům. Vložil do ní šekovou knížku, zalepil ji a znovu prohledal psací stůl. Našel půl archu známek a na obálku nalepil pět osmicentových. Chvilí se na ni díval a potom pod adresu připsal:

POŠTOVNÍ ZÁSILKA PRVNÍ TŘÍDY

Nechal obálku opřenou na stole a šel si do kuchyně nalít.

10. ledna 1974

Byl pozdní večer, sněžilo a Magliore nevolal. Seděl v obývacím pokoji se sklenicí a poslouchal hudbu, protože televize byla stále hors de combat. Navečer si vyšel ven s dvěma desetidolarovými bankovkami z pivního džbánu a nakoupil si čtyři rokenrolová alba. Jedno z nich bylo Let It Bleed od Rolling Stones. Hráli to na nějakém večírku ajemu se to líbilo víc než ta další alba, která si koupil a která mu připadala trochu moc uhlazená. Zvláště album skupiny Crosby, Stills, Nash and Young bylo tak uhlazené, že je zlomil přes koleno. Zato Let It Bleed bylo plné hlučné, smyslné, senzační hudby, která duněla a řinčela. Strašně se mu líbilo. Připomnělo mu to televizní pořad Montyho Halla "Dohodneme se". Teď zpíval Mick Jagger.

Každý potřebuje někoho zkrouhnout,
Tak jestli chceš, můžeš zkrouhnout mě.

Myslel na ten plakát v bance, na kterém byla zobrazená celá Země, barevná a nová, vybízející diváka, aby jel pryč. Vzpomněl si na ten silvestrovský trip. To tedy odjel hodně daleko.

Ale copak se mu to nelíbilo?

Ta myšlenka ho zarazila. Poslední dva měsíce se vláčel světem jako pes, který si skřípl koule v litačkách. Ale copak si to cestou několikrát nevynahradi?

Dělal věci, které by jinak nedělal. Výlety po dálnici, nesmyslné a svobodné jako stěhování. Sex s tou dívkou, dotyk jejích prsou, tak nepodobných Maryiným. Hovory s člověkem, který je darebák. A který ho nakonec uznal za seriózní osobu. Nezákonně potěšení z vrhání zápalných bomb a ta snová hrůza, jako když se člověk topí, když nevěděl, jestli zdolá svah a dostane se na silnici, která mu umožní únik. Jeho duše suchopárného středního úředníka vydala hluboké emoce, jako nějaké relikvie záhadného náboženství při archeologických vykopávkách. Už věděl, co to znamená být živý.

Samozřejmě mu to přineslo i špatné věci. To, jak se přestal ovládat v Andyho restauraci, jak řval na Mary. Trýznivou osamělost prvních čtrnácti dnů samoty po dvaceti letech, kdy mu byl společností jen

příšerný tlukot vlastního srdce. Tu ránu od Vinnieho - zrovna od Vinnieho Masona - v obchodním domě. Ten úděsný kocovinový strach ráno po tom atentátu na stavbu. Ten mu utkvěl nejhloběji. Ale i tyhle zážitky, jakkoli byly záporné, byly nové a nějak vzrušující, stejně jako pomýšlení, že by mohl být šílený nebo že k tomu spěje. Stopy v krajině nitra, již se poslední dva měsíce potácel (nebo plazil?), byly jediné. Zkoumal sám sebe, a přestože jeho zjištění byla často banální, byla také občas děsivá a nádherná.

Vrátil se v myšlenkách k Olivii. Naposled ji viděl na nájezdu dálnice s cedulí LAS VEGAS... NEBO SE ROZMLAŤ!, kterou vyzývavě narušovala chladnou netečnost okolí. Vzpomněl si také na ten plakát v bance: JEDTE PRYČ. Proč ne? Vždyť ho tu nedrží nic než nízká posedlost. Žádná manželka a jen pouhý duch dítěte, žádná práce a dům, z něhož bude během půldruhého týdne nedům. Měl hotové peníze a vlastní vůz. Proč do něj nenasednout a neodjet?

Zmocnilo se ho divoké vzrušení. Představil si sám sebe, jak zhasíná světla, nasedá do auta a s penězi v kapse odjíždí do Las Vegas. Najde Olivii. Řekne jí: Pojďme pryč. Odjedou do Kalifornie, prodají auto, odcestují do jižního Pacifiku. Odtud do Hongkongu, z Hongkongu do Saigonu, Bombaje, Atén, Madridu Paříže, Londýna a New Yorku. A pak - Sem?

Svět je kulatý, to je ta vražedná pravda. Olivie taky jela do Nevady, aby se osvobodila. A hned jak se ocitla na nové cestě, sjela se a někdo ji znásilnil, protože nová cesta je stejná jako stará cesta, vlastně je to stará cesta, po které chodíš pořád dokola, dokud ji neprošlapeš do takové hloubky, že už z ní nevystoupíš, a pak už je čas zavřít za sebou dveře garáže a nastartovat a čekat... čekat...

Večer se vlekl a myšlenky mu bloudily v kruhu jako kočka, která se snaží chytit a sežrat vlastní ocas. Nakonec usnul na gauči a zdálo se mu o Charliem.

11. ledna 1974

Magliore zavolal ve čtvrt na dvě odpoledne.

"Takže spolu ten obchod uděláme," řekl. Bude vás to stát devět tisíc dolarů. Nepředpokládám, že změníte názor."

"V hotovosti?"

"Jak to myslíte, v hotovosti? Myslíte, že si od vás vezmu šek?"

"Jistě. Promiňte."

"Zítرا večer v deset přijďte do bowlingový haly Revel Lanes. Víte, kde to je?"

"Ano, na sedmičce. Hned za nákupním střediskem Skyview."

"Přesně tam. Na šestnáctý dráze budou hrát dva chlapi v zelených tričkách se zlatým nápisem Mariin Avenue Firestone na zádech. Připojíte se k nim. Jeden vám vysvětlí všechno, co potřebujete vědět. To se stane během hry. Sehraje dvě nebo tři kola, pak vyjdete ven a odjedete do hospody Town Line. Víte, kde to je?"

"Ne."

"Pojedete po sedmičce na západ. Je to asi tři kilometry od bowlingový haly na tý samý straně."

Zaparkujete vzadu. Moji přátelé zaparkujou vedle vás. V modrém pikapu. Dodge. Z něj vám do vaší dodávky přeloží bednu. Vy jim dáte obálku. Víte, že jsem se musel zbláznit? Úplně zcvoknout. Za tohle nejspíš půjdu sedět. Aspoň budu mít dost času přemyslet, proč jsem to kurva udělal."

"Rád bych si s vámi příští týden promluvil. Osobně."

"Ne. V žádném případě. Nejsem váš zpovědník. Už vás nechci vidět. Už s vámi nechci ani mluvit. Abych vám řekl pravdu, Dawesi, ani o vás nechci číst v novinách."

"Jde o pouhou investici."

Magliore chvíli mlčel.

"Ne," řekl nakonec.

"Tohle vám nikdo nemůže přišít," řekl Maglioremu. "Chci pro někoho založit... svěřenecký fond."

"Pro manželku?"

"Ne."

"Zastavte se v úterý," povolil Magliore. "Třeba tu budu. Anebo dostanu rozum."

Zavěsil.

Vrátil se do obývacího pokoje a vzpomněl si na Olivii a na život -ti dva mu připadali navždy svázání. Myslel také na to, že ODJEDE PRYČ. Myslel na Charlieho, sotva si už vybavoval jeho obličej, snad jen jako fotografii. Jak je vlastně možné, že se tohle děje?

V náhlém odhodlání vstal, došel k telefonu a nalistoval si ve Zlatých stránkách CESTOVÁNÍ. Vytočil nějaké číslo, ale když se mu ve sluchátku ozval příjemný ženský hlas a řekl, "Arnoldova cestovní kancelář, jak vám mohu pomoci?", zavěsil, rychle odstoupil od telefonu a zamnul si ruce.

12. ledna 1974

Bowlingová hala Revel Lanes byla dlouhá, zářivkami osvětlená budova, v níž se rozléhala nevtíravá hudba, další hudba z hrací skříně, výkřiky a hovory, drnčivé cinkání automatů, třískání koulí od kulečnickových stolů na mince, dřevěný rachot postupně padajících kuželek a dunění velkých černých bowlingových koulí.

Zašel k pultu, půjčil si červenobílé bowlingové boty (které obsluha obřadně vystříkala dezinfekčním sprejem, než je předala jeho péči) a odešel k šestnácté dráze. Byli tam dva muži. Ten, který se chystal k hodům, byl onen mechanik, který při jeho první návštěvě Maglioreho ojetých vozů měnil tlumič. Člověk u stolku byl jeden z těch, kteří přijeli k jeho domu v té televizní dodávce. Popíjel pivo z voskovaného kelímku. Oba sledovali jeho příchod.

"Já jsem Bart," představil se.

"Já jsem Ray," řekl muž u stolku. "A tohle" - mechanik zrovna házel - "je Alan."

Bowlingová koule opustila Alanovu ruku a zahřměla na dráze. Kuželky se rozlétly a Alan znechuceně odfrkl. Sedmička a desítka zůstaly stát. Druhý hod se snažil směřovat přes pravý žlábek, aby je srazil obě najednou. Koule však zapadla do žlábků a Alan znechuceně odfrkl, když automat kuželky znovu postavil.

"Jdi jen po jedny," káral ho Ray. "Vždycky jen po jedny. Kdo si myslíš, že jseš, Billy Wellu?"

"Nedal jsem kouli faleš. Stačilo trochu a... Ahoj, Barte."

"Ahoj."

Všichni si podali ruce.

"Rád tě vidím," řekl Alan. A pak Rayovi: "Dáme si další hru i s Bartem. V tyhle jsi mi stejně dal pěkně na prdel."

"Jasně."

"Tak házej první, Barte," řekl Alan.

Nehrál bowling možná pět let. Vybral si dvanáctilibrovou kouli, která mu sedla na prsty, a bez otálení ji poslal do levého žlábků. Díval se za ní a cítil se jako blbec. Předsevzal si, že v příštím hodě bude soustředěnější, ale koule se mu prudce stočila doleva a srazila jen tři kuželky. Ray hodil strajk. Alan srazil devět kuželek a druhým hodem srazil zbývající čtyřku.

Na konci pěti frejmů byl stav: Ray 89, Alan 76, Bart 40. Ale líbilo se mu, že se potí na zádech a že má nezvykle namožené některé svaly, které jen zřídka vystavoval na odív.

Zabral se do hry natolik, že na okamžik vůbec nevěděl, o čem Ray mluví, když k němu prohodil: "Říká se tomu malglinit."

Podíval se na něj, sraštil čelo nad tím neznámým slovem, a pak pochopil. Alan byl vepředu, v ruce držel kouli a soustředěně si měřil čtyřku se šestkou.

"Rozumím," řekl.

"Chodí to asi v desetacentimetrových tyčinkách. Je jich čtyřicet. Každá má asi šedesátkrát větší účinnost než dynamitová patrona."

"Aha," řekl a najednou pocítil žaludeční nevolnost. Alan hodil a vyskočil, když se mu dorážkou podařilo srazit obě zbývající kuželky.

Bart hodil, srazil sedm kuželek a znovu se posadil. Ray zahrál tři strajky. Alan si zašel pro kouli, podržel si ji pod bradou a přes naleštěnou dráhu vraštil čelo na kuželky. Dal přednost hráči na dráze vpravo od něj a pak provedl čtyřkrokový rozběh.

"Máš sto dvacet metrů roznětky. K aktivaci potřebuješ elektrické výboje. Stačí u ní zapálit letlampu a ona

se roztaví. Je to - á, výborně! Výborně, Ale!"

AI hodil brooklyn - příčně na první kuželku - a srazil všechny.

Bart vstal, hodil dvakrát do žlábků a znovu si sedl. Ray dorážel.

Když se na čáru postavil Alan, Ray pokračoval ve výkladu: "Chce to elektřinu, akumulátor. Máš ho?"

"Mám," odpověděl. Podíval se na své skóre. 47. O sedm víc, než mu je let.

"Šňůru si můžeš nařezat na kusy a udělat souběžnej výbuch, rozumíš?"

"Jo."

Alan hodil další brooklyn.

Když se s úsměvem vrátil, Ray řekl: "Brooklynu se nedá věřit, chlapče. Koule ti lehce prolítne mezerou mezi jedničkou a trojkou."

"Polib si, jsem jen osm za tebou."

Bart hodil, srazil šest kuželek, posadil se a Ray znovu strajkoval. Na konci sedmého frejmu měl Ray 116.

Když se Bart opět posadil, Ray se ho zeptal: "Máš nějaké otázky?"

"Ne. Můžeme to tímhle frejmem ukončit?"

"Jasně. Ale nemusel bys hrát tak špatně, kdybys na tom trochu zapracoval. Při házení pořád natáčíš ruku, to je tvůj problém."

Alan hodil brooklyn, stejně jako při předchozích dvou strajcích, jenže teď mu zůstala stát sedmička s desítkou. Podmračeně se vrátil. Tak takhle jsem skončil, pomyslel si Bart.

"Já ti říkal, abys ty zkurvený mezeře nevěřil," smál se Ray.

"Vylíž si," procedil Alan. Šel na dorážku a znovu hodil kouli do žlábků.

"Některý chlapi," řehtal se Ray, "přisahám Bohu, některý chlapi jsou fakt nepoučitelný."

Hospoda Town Line měla velký červený neonový poutač, který o energetické krizi nic nevěděl. V bezduché sebedůvěře nekonečně blikal. Pod červeným neonem byla bílá markýza s nápisem:

DNES VEČER

"THE FABULOUS OYSTERS"

PŘÍMO Z BOSTONU

Vpravo vedle hospody bylo udusané parkoviště plné vozů sobotních hostů. Když na ně vjel, viděl, že zahýbá ve tvaru písmene L. Vzadu bylo několik volných míst. Zajel na to nejbližší, vypnul motor a vystoupil.

Večer byl nelítostně mrazivý. Byl to takový mráz, že jste ho pocítili až po patnácti vteřinách, když vám znečitlivěly uši. Na obloze se zářivě třpytily miliony hvězd.

Přes zadní zeď hospody slyšel, jak Fabulous Oysters hrají "After Midnight". Vzpomněl si, že tu skladbu napsal J. J. Cale, a podivil se, kde vzal tuhle naprosto nepotřebnou informaci. Je neuvěřitelné, jak se lidský mozek zanášá takovým odpadem. Vybavil si, kdo složil "After Midnight", ale nedokázal si vybavit podobu svého mrtvého syna. To mu připadalo strašně kruté.

Vedle jeho dodávky zaparkoval pikap a z něj vystoupili Ray s Alanem. Tvářili se velice věcně a měli na sobě armádní bundy a tlusté rukavice.

"Máš pro nás mít nějaký peníze," řekl Ray.

Vytáhl z kapsy kabátu obálku a podal mu ji. Ray ji otevřel a prolistoval bankovky uvnitř - spíš odhadoval, než počítal.

"Tak jo, otevři si to."

Otevřel zadní dveře (které jsou v manuálech Fordu označovány jako "Magická brána" a ti dva vytáhli z pikapu těžkou bednu a naložili mu ji."

"Roznětka je na dně," řekl Ray a z nosu se mu bíle zakouřilo. "Nezapomeň, potřebuješ šťávu, jinak si to můžeš dát leda tak na narozeninovej dort."

"Nezapomenu."

"Měl bys víc chodit na bowling. Máš slušnej švih."

Nastoupili si do svého vozu a odjeli. Chvilí po nich odjel také a ponechal Fabulous Oysters jejich osudu.

Zmrzlé uši ho až zabořily, když se dostaly do tepla kabiny.

Po příjezdu domů odnesl bednu dovnitř a otevřel ji šroubovákem. Materiál vypadal přesně tak, jak ho Ray popsal, jako šedivé svíčky.

Pod tyčinkami byla vrstva novin a pod ní dvě bílá kluba roznětky. Byla zajištěna bílými plastovými svorkami, jaké používal na odpadkové pytle.

Uložil bednu do skříně v obývacím pokoji a pokusil se na ni zapomenout, ale zřejmě vydávala nějaké zlovoně vlny, které se šířily ze skříně do celého domu, jako by se v něm před lety stalo něco zlého, něco, co pomalu a jistě usedá na všechno a na všechny.

13. ledna 1974

Odjel na Landing Strip, ploužil se ulicemi sem a tam a hledal Drakeovo působiště. Viděl přeplněné obytné domy stojící jeden vedle druhého, tak vyčerpané, že by se možná zhroutily, kdyby jim odebrali sousedy. Z jejich střech vyrůstaly lesy televizních antén, které trčely proti obloze jako strachem zježené vlasy. Hospody otvíraly až v poledne. Zpustlé auto uprostřed jedné postranní ulice, bez pneumatik, beze světel, bez chrómů, vypadalo jako vybělená kráva v Údolí smrti. V odpadních stružkách se třpytilo sklo. Všechny zastavárny a obchody s alkoholem měly přes vrstvená skla výkladních skříní stahovací mříže. Tak takové poučení jsme si vzali z pouličních nepokojů před osmi lety, napadlo ho. Jak v mimořádných situacích předcházet drancování. A v polovině Venner Street uviděl malou výlohu a nad ní vývěsní štít vyvedený staroanglickým písmem:

KAVÁRNA U PADLÉ MAMY

Zaparkoval, zamkl auto a vešel. Byli tam jen dva zákazníci, dřímající černošský mladík v příliš velkém námořnickém kabátě, a jeden starý ochlasta, který popíjel kávu z těžkého bílého porcelánového hrnku. Kdykoli zdvihl hrnek ke rtům, ruce se mu bezmocně rozklepaly. Měl zažloutlou pleť, a když zdvihl pohled, jeho oči se polekaly světla, jako by byl uvězněný uvnitř tohoto páchnoucího žaláře, příliš hluboko, než aby se dostal ven.

Drake seděl vzadu za pultem, hned vedle dvouplotýnkového vařiče. Na jedné plotýnce stála skleněná konvice s horkou vodou, na druhé černá káva. Drobné měl Drake v krabici od doutníků. Za pultem byly také dvě vývěsky ze silného papíru, popsané uhlem. Na jedné stálo:

MENU

Káva 15 c

Čaj 15 c

Všechny limonády 25 c

Baloňský salám 30 c

Sendvič s burákovým máslem a džemem 25 c

Hot Dog 35 c

A na druhé:

POČKEJTE PROSÍM, AŽ BUDETE OBSLOUŽENI!

Všichni pracovníci našeho střediska jsou DOBROVOLNÍCI, a když se budete obsluhovat sami, budou si připadat nepotřební a pitomí. Prosím počkejte a pamatujte si, že BŮH VÁS MILUJE!

Drake vzhlédl od potrhaného časopisu National Lampoon. Jeho oči se na okamžik zvláště zamžily, asi jako oči člověka, který pátrá v paměti po správném jménu, a pak řekl: "Pane Dawesi, jak se máte?"

"Dobře. Můžu dostat kávu?"

"Jistě." Drake vzal těžký hrnek z druhé vrstvy pyramidy za sebou a nalil. "Mléko?"

"Ne, díky." Dal Drakeovi čtvrták a ten mu z krabice na doutníky vrátil deseticent. "Chtěl jsem vám

poděkovat za ten večer a něco přispět."

"Nemáte zač děkovat."

"Ale mám. Ten večírek byl jako zlý sen."

"Tohle chemické drogy dokážou. Ne vždycky, ale občas ano. Pár kluků mi sem loni v létě přivedlo svého kamaráda, který si dal v městském parku LSD. Nakonec začal strašně řvát, protože si myslel, že ho uklovou holubi. To je jako horor z Reader's Digestu, vidíte?"

"Ta dívka, která mi dala mezkalin, říkala, že jednou vytáhla z výlevky dřezu lidskou ruku. Potom nevěděla, jestli se to opravdu stalo, nebo ne."

"Co to bylo za dívku?"

"To vážně nevím," řekl po pravdě. "V každém případě vám nesu tohle," položil ruličku bankovek na pult vedle krabice od doutníků. Byla přetažená gumičkou.

Drake se na ni zamračil, ale nedotkl se jí.

"To je pro tenhle váš podnik," řekl. Byl si jistý, že to Drake ví, ale nechtěl, aby to Drake nějak komentoval.

Drake stáhl gumičku, přidržel si bankovky levou rukou a manipuloval s nimi tou podivně zjizvenou pravačkou. Odložil gumičku a pomalu počítal.

"Je to pět tisíc dolarů," řekl.

"Ano."

"Neurazíte se, když se vás zeptám, odkud -"

"Je mám? Ne, neurazím. Z prodeje domu městu. Povede tudy silnice."

"Vaše žena s tím souhlasí?"

"Moje žena do toho nemá co mluvit. Žijeme odděleně. Brzy se rozvedeme. Ona si se svou polovinou může taky nakládat, jak uzná za vhodné."

"Chápu."

Starý ochlasta za nimi si začal pobrukovat. Nebyl to žádný zpěv, jen pobrukování. Drake zasmušile šťouchl ukazovákem do hromádky bankovek, jejichž rohy byly stočením zkroucené. "To nemůžu vzít," řekl po chvíli.

"Proč ne?"

"Vzpomínáte si, o čem jsme spolu mluvili?" zeptal se Drake.

Vzpomínal si. "Už mě to přešlo."

"Myslím, že ne. Muž, který lpí na tomhle světě, nerozhazuje takhle rozmařile peníze."

"Tohle není z rozmařilosti," řekl důrazně.

Drake se na něj ostře zahleděl. "Tak jak byste to nazval? Rozdáváte peníze náhodným známým?"

"Krucinál, dal jsem peníze lidem, které jsem v životě neviděl. Na výzkum rakoviny. Na záchranu dětí. Na nemocnici pro postižené svalovou dystrofií v Bostonu. Přitom jsem v Bostonu nikdy nebyl."

"Takhle velké sumy?"

"Ne."

"A navíc v hotovosti, pane Dawesi. Člověk, který má ještě pro peníze využití, je nechce vidět. Inkasuje šeky, podepisuje papíry. I desetičkový poker hraje se žetony. Peníze jsou pak jaksi symbolické. Zato pro člověka, pro kterého v naší společnosti peníze nemají cenu, nemá cenu ani život."

"To je ale ztraceně materialistický přístup na -"

"Kněze? Ale to já už nejsem. Od té doby, co se stalo tohle, už ne." Zdvihl zjizvenou ruku. "Mám vám říct, kde беру peníze na to, abych to tu udržoval v chodu? Přišli jsme příliš pozdě, než abychom pořádali okázalé charitativní akce jako Sjedenocný fond nebo Městský charitativní fond. Tady pracují důchodci, staří lidé, kteří nerozumějí těm dětem, co sem přicházejí, ale chtějí dělat trochu víc, než jen koukat z okna na ulici. Někteří mladí mi shánějí kapely, aby tu v pátek a v sobotu večer zadarmo hrály, začínající kapely, které se potřebují uvést. Vybíráme do klobouku. Ale většinou dávají jen bohatí lidé, horní vrstva. Já vyjízdim do terénu. Mluvím na dámských čajových dýcháncích. Vyprávím jim o dětech na drogách a tulácích, kteří si vaří na pevném lihu, spí pod mosty a dělají si ohně z novin, aby v zimě nezmrzli.

Vyprávím jim o patnáctileté dívce, která je na ulici od roku 1971 a přišla sem úplně zavšivená nahoře i dole. Vyprávím jim o tom, kolik je v Nortonu pohlavních nemocí. Vyprávím jim o lovcích, kteří číhají na

autobusových nádražích a vyhlížejí si mladé kluky, aby jim nabídli práci prostitutů. Vyprávím jim o tom, jak potom tihle mladí kluci kouří chlapy na záchodě v kině za deset dolarů nebo za patnáct, když slíbí, že to spolknou. Padesát procent z toho jde jemu, padesát pasákovi. A těm ženám lezou úžasem oči z důlku a pak roztajou a rozněží se a zřejmě jim i zvlhnou stehna, ale nakonec vysolí peníze, a to je nejdůležitější. Někdy na nějakou zapůsobíte tak, že vám dá víc než deset dolarů. Vezme vás domů na večeři, představí vás rodině, a když služebná přinese první chod, nechá vás pronést modlitbu před jídlem. A tak ji odřikáte, i když vám její slova hořknou v ústech, a počechráte ve vlasech dítě - vždycky tam jedno je, Dawesi, jen jedno, nějakou u těch králiků v téhle čtvrti, kde jsou jich plné činžáky, a utrousíte něco o příjemném mladém muži nebo o hezké dívce, a když máte štěstí, paní domu pozvala ještě přítelkyně z bridže nebo z venkovského klubu, aby se přišly podívat na toho podivínského kněze, který je zřejmě radikál a dodává zbraně Panterům nebo Lize za svobodu Alžírská, takže si tak trochu zahrajete na Otce Browna, střiknete to irskou empatií a usmíváte se, dokud vás nezačne bolet obličej. Tohle všechno je známo pod pojmem třesení peněžním stromem a odehrává se to v tom nejluxusnějším prostředí, ale když přijдете domů, máte pocit, že jste vykouřil nějakého bisexuálního byznysmena v boxu Kina 41. Ale co, je to moje hra, součást mého 'pokání', jestli mi prominete to slovo, ale mé pokání nezahrnuje nekrofilii. A tu, pane Dawesi, mi podle mého názoru nabízíte vy. A proto musím říct ne." "Za co se kajete?"

"To je mezi Bohem a mnou," smutně se usmál Drake.

"Tak proč volíte tuhle metodu financování, když je vám osobně tak odporná? Proč prostě -"

"Dělám to takhle, protože jinak to nejde. Jsem k tomu dohnán."

V náhlém úděsném zoufalství si uvědomil, že Drake právě osvětlil jeho motivy - proč sem přišel a proč to všechno dělá.

"Není vám něco, pane Dawesi? Vypadáte -"

"Nic mi není. Chtěl bych vám popřát hodně štěstí. I když tohle nikam nevede."

"Nedělám si žádné iluze," usmál se Drake. "Měl byste to znovu zvážit... jsou i jiné možnosti."

"Myslíte?" Opětoval jeho úsměv. "Zavřete to tu. Pojd'te se mnou ven a uzavřeme spolu obchod. Chci vám udělat seriózní návrh."

"To si ze mě střelíte."

"Ne," řekl. "Možná si někdo střelil z nás obou." Otočil se a znovu sbalil peníze do pevné ruličky.

Černošský mladík stále spal. Stařec odložil poloprázdný hrnek na stůl a tupě na něj zíral. Pořád si broukal. Cestou kolem něj mu nacpal do hrnku ruličku bankovek, až kalná káva vystříkla na stůl. Rychle vyšel ven a odemkl auto. Čekal, že Drake vyjde za ním a bude něco namítat, možná ho chtít zachraňovat. Jenže Drake nevyšel, zřejmě očekával, že se Bart vrátí a zachrání se sám.

A tak nastoupil do vozu a odjel.

14. ledna 1974

Zajel do centra k Searsovi a koupil si autobaterii a startovací kabely. Na boku baterie bylo v plastu vytlačené slovo:

TRVANLIVÁ

Dojel domů a všechno uložil do skříně k dřevěné bedně. Napadlo ho, co by se stalo, kdyby přijela policie s povolením k prohlídce. Zbraně v garáži, výbušniny v obýváku, značná suma peněz v kuchyni. B. G. Dawes, všeho schopný revolucionář. Tajný agent X-9 ve službách zahraničního kartelu, který se štítíme jmenovat. Měl předplatné na Readet's Digest, kde se to jen hemží špionážními příběhy, nekonečnými křížáckými taženými proti kouření, pornografii a zločinu. Nejděsivější vždycky bylo, když byl domnělý špion provinční běloch anglosaského původu, jeden z nás. Agenti KGB ve Willamette nebo v Des Moines, kteří si předávají mikrotečky v dragstórových půjčovnách knih, snují násilné svržení republiky v autokinech a pojíždají bigmaky, byť mají jeden zub vyvrtný a nosí v něm ampulku s kyanovodíkem.

Ano, stačilo by povolení k prohlídce a měli by ho. Ale ve skutečnosti už se nebál. Na to už události zašly

příliš daleko.

15. ledna 1974

"Tak povídejte, co chcete," řekl Magliore unaveně.

Venku byla plískanice; odpoledne bylo šedé a smutné. Byl to den, kdy každý městský autobus, který se vynořil z kalného počasí, rozstříkuje obrovskými pneumatikami do všech směrů sněhovou břečku, vypadal jako výplod maniodepresivní fantazie, den, kdy samotný život připadal člověku tak trochu šílený.

"Chcete můj dům? Můj vůz? Mou ženu? Cokoliv, Dawesi, jen mi dejte na sklonku života pokoj."

"No jo," řekl rozpačitě, "já vím, že otravuju."

"On ví, že otravuje," sdělil Magliore stěnám. Zdvihl ruce a nechal je padnout na masitá stehna. "Tak proč toho proboha nenecháte?"

"Tohle už je naposled."

Magliore obrátil oči v sloup. "Tak to musí být něco extra," řekl stěnám. "O co jde?"

Bart vytáhl nějaké bankovky. "Tady je osmnáct tisíc dolarů," řekl. "Tři tisíce jsou pro vás. Odměna za vypátrání."

"Koho chcete vypátrat?"

"Jednu dívku v Las Vegas."

"Těch patnáct je pro ni?"

"Ano. Ale chtěl bych to udělat tak, abyste je investoval do nějakých vašich projektů, do kterých stojí za to investovat, a platil jí dividendy."

"Do zákonných projektů?"

"Do jakýchkoli, z kterých budou nejlepší dividendy. Věřím vašemu úsudku."

"On věří mému úsudku," informoval Magliore stěny. "Vegas je velký město, pane Dawesi. A lidi se tam rychle mění."

"Nemáte tam nějaké styky?"

"Vlastně mám. Ale jestli se bavíme o nějaký potrhlý holce, která už možná vypadla do San Franciska nebo do Denveru -"

"Jmenuje se Olivia Brennerová. Myslím, že je pořád v Las Vegas. Naposled dělala v nějakém bufetu -"

"Kterých jsou ve Vegas nejmíň dva miliony," přerušil ho Magliore. "Ježíšmarjájózef!"

"Bydlela ještě s jednou dívkou, aspoň když jsem s ní naposled mluvil. Nevím kde. Měří tak sto sedmdesát dva, má tmavší vlasy a zelené oči. Pěknou postavu. Je jí jednadvacet, aspoň to říká."

"A co když tu pěknici nenajdu?"

"Tak ty peníze investujte a dividendy si Nechte pro sebe. Jako kompenzaci za to otravování."

"A jak víte, že to stejně neudělám?"

Vstal a nechal peníze na Maglioreho stole. "To nevím. Ale máte poctivý obličej."

"Tak hele," řekl Magliore, "já vás nepodfouknu, vy už jste si užil dost. Ale nelíbí se mi to. Připadá mi, že ze mě děláte vykonavatele svojí poslední vůle."

"Můžete to odmítnout."

"Ne, ne, ne, vy to nechápete. Jestli je pořád ve Vegas a vystupuje pod jménem Olivia Brennerová, tak ji nejspíš najdu a tři tisíce mi připadá jako slušná odměna. Tak jako tak mi to nic neudělá. Ale děsíte mě, Dawesi. Jste fakt umanutej."

"To jsem."

Magliore se zamračil na fotografii sebe, své ženy a svých dětí pod sklem na desce stolu. "Tak dobře, řekl. Když je to naposled, tak jo. Ale víckrát už ne, Dawesi. Už nikdy. Jestli vás ještě někdy uvidím nebo uslyším v telefonu, můžete na to zapomenout. To myslím vážně. I tak mám dost svých problémů."

"Souhlasím."

Podal Maglioremu ruku v nejistotě, zda mu jí potřese, ale potřásl.

"Já vám vůbec nerozumím," řekl Magliore. "Proč mám takovou slabost pro chlapa, kterému vůbec nerozumím?"

"Žijeme v nesmyslném světě. Jestli o tom pochybujete, vzpomeňte si na psa pana Piazziho."

"Na tu čubku myslím pořád," řekl Magliore.

16. ledna 1974

Obálku s šekovou knížkou vhodil do poštovní schránky na rohu. Ten večer šel kvůli Maxi von Sydowovi do kina na Vymítače ďábla, protože Maxe von Sydowa vždycky nesmírně obdivoval. V jedné scéně se malá holčička vyzvracela do obličeje katolického kněze. Několik lidí v poslední řadě to rozveselilo.

17. ledna 1974

Volala Mary. Byla uvolněná, veselá, a tím to bylo mnohem snazší.

"Tys prodal dům," řekla.

"Ano."

"Ale pořád tam jsi."

"Jen do soboty. Pronajal jsem si velký statek na venkově. Chtěl bych se dát trochu dohromady."

"Ale Barte, to je báječné. Jsem tak ráda." Uvědomil si, proč je to tak snadné. Ona lže. Ona není ráda nebo nerada, ona to prostě vzdala. "K té šekové knížce..."

"Ano."

"Rozdělil jsi peníze přesně napůl, vid'?"

"Ano, rozdělil. Jestli si to chceš ověřit, můžeš zavolat panu Fennerovi."

"Ne, takhle jsem to nemyslela." Skoro viděl její štítlivé gesto. "Myslela jsem... že když takhle děláš peníze... znamená to..."

Rafinovaně se odmlčela a on si pomyslel: Á, ty mrcho, teď jsi mě dostala. Zásah.

"Ano, znamená," řekl. "Rozvod."

"Přemýšlel jsi o tom?" zeptala se vážně. Znovu lživě. "Opravdu jsi-"

"Hodně jsem o tom přemýšlel."

"Já taky. Nic jiného nám zřejmě nezbyvá. Ale já proti tobě nic nemám, Barte. Vůbec se na tebe nezlobím."

Bože, ona čte ty ženské romány. Teď mi řekne, že dostuduje. Překvapila ho vlastní zahořklost. Myslel si, že už se přes ni přenesl.

"Co budeš dělat?"

"Dostuduju," řekla, ale podle tónu hlasu tentokrát nelhala, byla vzrušená, rozzářená. "Vyhrabala jsem svůj starý index, byl u mámy na půdě u mého starého oblečení, a víš, že mi chybí jen čtyřicet kreditů?"

Barte, to znamená sotva víc než rok!"

Představil si, jak Mary leze po matčině půdě, a ta představa se mu smísila se vzpomínkou na sebe sama, jak sedí zmateně u hromady Charlieho oblečení.

"Barte, jsi tam ještě?"

"Ano. Jsem rád, že samota tě tak nádherně naplnila."

"Barte," řekla vyčítavě.

Teď už nemělo smysl okřikovat ji, dráždit ji nebo ji znovu srážet. To už měli za sebou. Pes pana Piazzihho kousne a jde dál. To mu připadlo legrační, a tak se zahihňal.

"Barte, ty pláčeš?" V jejím hlase byla něha. Falešná, ale něha.

"Ne," řekl statečně.

"Barte, můžu ti ještě nějak pomoci? Jestli ano, ráda bych."

"Ne. Myslím, že to zvládnu. A jsem rád, že chceš dostudovat. Víš, ten rozvod... kdo podá žádost? Ty, nebo já?"

"Asi by bylo lepší, kdybych ji podala já," řekla nesměle.

"Tak dobře."

Nastala odmlka, do níž Mary náhle vyhrkla: "Spal jsi s někým, co jsem odešla?"

Zamyslel se nad otázkou i nad případnou odpovědí: pravda, lež, nebo vytáčka, kvůli které by v noci nespala?

"Ne," řekl obezřetně a dodal: "A ty?"

"Jistěže ne," odpověděla a do hlasu se jí podařilo dostat jak překvapení, tak potěšení. "Nespala."

"Jednou to stejně přijde."

"Barte, nebudeme se bavit o sexu."

"Dobře," svolil poklidně, i když o tom začala ona. Chtěl jí říct něco hezkého, něco, co by si zapamatovala. Nic ho nenapadlo, a navíc nevěděl, proč by měl chtít, aby na něj vůbec vzpomínala, alespoň za téhle situace. Mívali i dobré roky. Určitě byly dobré, protože si nemohl vzpomenout, co se během nich stalo, kromě té bláznivé televizní sázky. "Vzpomínáš si," řekl bezděčně, "Jak jsme poprvé vezli Charlieho do školky?"

"Ano. Plakal, a tys ho zase chtěl odvézt domů. Nechtěl jsi ho tam nechat jít, Barte."

"A tys chtěla."

Lehce dotčeným tónem něco namítala, ale on si na tu scénu dobře vzpomínal. Školku provozovala nějaká paní Rickerová. Měla státní licenci, a než děti poslala v jednu hodinu domů, dala jim dobrý teplý oběd. Školku měla dole v adaptovaném suterénu, a když tam Charlieho mezi sebou vedli, cítil se jako zrádce, jako farmář, který utěšuje krávu cestou na jatka: "No tak, Bess, ššš." Byl to hezký kluk, jeho Charlie. Měl světlé vlasy, které mu později ztmavly, bystré modré oči a už jako batole šikovní ruce. Stál tam mezi nimi dole pod schody, tichý jako pěna, a pozoroval ostatní děti, které pokřikovaly, pobíhaly, vybarvovaly omalovánky a vystříhovaly z barevného papíru nůžkami se zakulacenými hroty. Bylo jich tolik a Charlie nikdy nevypadal křehčí než v tom okamžiku, když je jen pozoroval. V jeho očích nebyla ani radost, ani strach, jen ostražitost, jakási odcizenost, a Bart se nikdy necítil být jeho otcem víc než tehdy, nikdy se necítil blíž jeho myšlenkám. A pak k nim přišla paní Rickerová, usmívala se jako barracuda a řekla: Počkej, tady si užijeme, Chucku, a jemu se chtělo vykřiknout: Ale tak on se nejmenuje! A když Charliemu podala ruku, nešímal šíjí, jen se na ni díval, a tak ho popadla a táhla ho k dětem, ale on se po dvou krocích zastavil a ohlédl se na ně a paní Rickerová velice tiše řekla: No tak běžte, on to zvládne. A Mary do něj nakonec musela šťouchnout a říct, Tak pojď, Barte, protože on jen strnule pozoroval svého syna, jehož oči říkaly, Ty jim dovolíš, aby mi tohle udělali, Georgi? a jeho vlastní oči odpovídaly, Ano, myslím, že ano, Freddy, a on i Mary vykročili do schodů a ukázali Charliemu záda, to nejstrašnější, co může malé dítě vidět, a Charlie se rozplakal. Jenže Mary ani nezaváhala a šla dál, protože ženská láska je podivná a krutá a téměř vždycky prozíravá; láska, která vidí dopředu, je vždycky strašlivá, a Mary věděla, že odejít je správné, a tak šla bez ohledu na pláč, který přirozeně považovala za součást chlapcova vývoje, stejně jako se dokázala usmívat nad chlapcovými větry nebo odřenými koleny. A on cítil v hrudi bolest tak ostrou, tak fyzickou, až měl pocit, že dostane infarkt, ale pak ta bolest odezněla a on z ní byl jen rozklepaný a nedokázal ji vysvětlit, i když teď si myslel, že to tehdy byla normální bolest z loučení. Záda rodičů nejsou nejstrašnější. Nejstrašnější je rychlost, s jakou na ně dítě zapomene a začne se věnovat vlastním záležitostem - hře, skládačce, novému kamarádovi, a nakonec smrti. Tohle však Bart pochopil až teď. Charlie začal umírat mnohem dřív, než onemocněl, a nedalo se to nijak zastavit.

"Barte?" řekla. "Jsi tam ještě, Barte?"

"Jsem."

"Co ti to přinese, když budeš pořád myslet na Charlieho? Vždyť tě to užírá. Jsi jeho vězeň."

"Ale ty jsi volná."

"Mám zajít příští týden za advokátem?"

"Jak chceš."

"Nemusí to přece být hnusné, že ne, Barte?"

"Ne. Bude to velice civilizované."

"Nerozmyslíš si to a nepodáš odpor?"

"Ne."

"Já... se s tebou budu bavit úplně normálně."

"Tys věděla, zeje čas ho tam nechat, a tak jsi to udělala. Chtěl bych mít takový instinkt."

"Cože?"

"Nic. Sbohem, Mary. Miluju tě." Uvědomil si, co řekl, až když zavěsil. Uklouzlo mu to bezděčně, nebyl v tom žádný cit - byla to jen verbální tečka. Ale nebylo to tak špatné zakončení. Vůbec ne.

18. ledna 1974

Sekretářčin hlas řekl: "Kdo mám říct, že volá?"

"Bart Dawes."

"Vydržíte chvíli?"

"Jistě."

Odstavila ho a on držel u ucha němé sluchátko, podupával nohou a díval se z okna na přízračně vylidněnou Crestallen Street West. Bylo jasno a velice chladno, s teplotou kolem minus dvanácti, ale faktor ochlazení byl kolem minus třiadvacetí. Vítr hnal víry sněhu po ulici k bývalému Hobartovu domu, který byl tísnivě tichý, skořápka čekající na zbourání. Odvezli si i okenice.

Ozvalo se cvaknutí a ve sluchátku se ozval hlas Stevea Ordnera: "Barte, jak se máš?"

"Dobře."

"Co pro tebe můžu udělat?"

"Volám kvůli prádelně," řekl. "Přemýšlel jsem, jak asi korporace rozhodla ohledně jejího přemístění."

Ordner si povzdychl a pobaveně namítl: "Na to už je trochu pozdě, ne?"

"Nevolám, abys mi to otloukal o hlavu, Steve."

"Ne? A víš, kolika lidem jsi tím zavařil? Ale to už je jedno. Správní rada rozhodla, že už průmyslové prádelny provozovat nebude, Barte. Samoobslužné prádelny si podržíme, ty prosperují. A změníme taky jméno řetězce. Bude to Handi-Wash. Jak se ti to líbí?"

"Je to příšerné," odpověděl bez emocí. "Proč nepustíte Vinnieho Masona?"

"Vinnieho?" řekl Ordner překvapeně. "Vinnie pro nás odvádí skvělou práci. Těm kinům se celkem daří. Musím říct, že jsem od tebe nečekal takovou -"

"Ale no tak, Steve. Ta práce má asi takovou budoucnost jako světlíky v činžácích. Dejte mu něco pořádného, nebo ho pusťte."

"Myslím, že to není tvoje věc, Barte."

"Dali jste mu uškrcené kuře a on to neví, protože se ještě nezačalo rozkládat. Pořád si myslí, že je to večeře."

"Slyšel jsem, že tě před Vánocemi trochu zbil."

"Řekl jsem mu pravdu a jemu se to nelíbilo."

"Pravda je ošemetné slovo, Barte. Myslím, že ty to chápeš lip než kdokoli jiný, po všech těch lžích, co jsi mi navykládal."

"Pořád tě to žere, vid'?"

"Když zjistíš, že chlap, kterého jsi považoval za dobrého člověka, je lstivý hňup, tak to jednoho síří, ano."

"Jednoho síří," opakoval. "Já ti něco řeknu, Steve. Jsi jediný ze všech lidí, které jsem kdy znal, co tohle dokáže říct. Jednoho síří. Jako bys to stříkal ze spreje."

"Chtěl jsi ještě něco, Barte?"

"Ne, ani ne. Přál bych si, abyste přestali ponižovat Vinnieho, nic víc. Je to dobrý chlap. Vy ho ničíte. A ty moc dobře víš, že ho ničíte."

"Opakuju: Proč bych měl mít zájem ,ničit' Vinnieho?"

"Protože ke mně se nedostaneš."

"Začínáš být paranoidní, Barte. Nechci ti nic udělat, chci na tebe jenom zapomenout."

"A proč jsi tedy kontroloval, jestli si nenechávám zadarmo práť osobní prádlo nebo neberu úplatky od motelů? Prý jsi se dokonce hrabal ve stvrzenkách za drobná vydání za posledních pět let."

"Kdo ti to říkal?" vyštěkl Ordner. Byl zjevně překvapený, vykolejený.

"Někdo z vaší organizace," zalhal potěšeně. "Někdo, kdo tě nemá moc v lásce. Někdo, kdo si myslel, že bych tam měl vydržet ještě do příští schůzky ředitelů."

"Kdo?"

"Sbohem, Steve. Přemýšlej o Vinniem Masonovi a já budu přemýšlet, s kým si mám nebo nemám promluvit."

"Nezavěšuj! Barte -"

S úsměvem zavěsil. I Steve Ordner má příslovečné skryté slabiny. Koho mu to jen Steve připomíná? Kuličková ložiska. Jahodová zmrzlina ukradená z ledničky. Herman Wouk. Kapitána Queega, ano. V

tom filmu ho hrál Humphrey Bogart. Bart se nahlas zasmál a zazpíval:

"Každý potřebuje někoho zwouknout, tak jestli chceš, můžeš zwouknout mě.

Já jsem opravdu blázen, pomyslel si a stále se ještě smál. Ale skutečně mu připadalo, že tu jsou určité výhody. Napadlo ho, že osamělý muž, který se směje do ticha v prázdné ulici plné prázdných domů, je nepochybně šílený, ale to ho nijak nevyvedlo z dobré nálady a smál se ještě hlasitěji. Stál u telefonu, vrtěl hlavou a smál se.

19. ledna 1974

Po setmění vyšel do garáže a přinesl si dovnitř zbraně. Podle návodu pečlivě nabil magnum, když předtím několikrát naprázdno stiskl kohoutek. Pustil si k tomu Rolling Stones, kteří zpívali o půlnočním tulákově. Rozplýval se nad tím, jaké je to báječné album. Představoval si sám sebe jako Bartona George Dawese, půlnočního tuláka. Návštěvy pouze po ohlášení.

Do weatherbee se vešlo osm nábojů. Vypadaly tak velké, jako by patřily do středního minometu. Když měl pušku nabitou, zvědavě se na ni zahleděl a přemýšlel, jestli je tak účinná, jak prohlašoval Drsný Hany Swinnerton. Rozhodl se, že si ji za domem vyzkouší. Kdo by teď na Crestallen Street West hlásil střelbu?

Oblékl si sako a přes kuchyni zamířil k zadnímu vchodu, ale pak se vrátil do obývacího pokoje a vzal si z pohovky jeden malý polštářek. Pak vyšel ven, když si cestou rozsvítil dvousetwattovou žárovku na dvorku za domem, kde v létě s Mary grilovali. Sníh tu byl takový, jaký si ho pamatoval z doby před více než týdnem - nedotčený, bílý, naprosto panenský. Neposkvrmily ho ničí stopy. V posledních letech ho občas používal kluk Dona Upslingera Kenny jako zkratku k domu svého kamaráda Ronnieho, nebo tu Mary věšela prádlo (obvykle intimní) na šňůru, kterou jí příčně natáhl od domu ke garáži, ale to nesmělo mrznout. On sám chodil do garáže zásadně zastřešenou chodbou. Teď mu připadlo jako zázrak, že na dvorku nikdo nebyl od chvíle, kdy napadl sníh, tedy od konce listopadu. Podle všeho ani žádný pes. Pocítil náhlou potřebu dostat se dlouhým skokem až do míst, kam každé léto stavěl koš na dřevěné uhlí, a udělat sněžného anděla.

Místo toho si přitiskl polštářek k pravému rameni, chvíli si ho přidržel bradou a pak si o něj opřel pažbu pušky. Zavřel levé oko a podíval se pravým na hledí a vzpomínal na radu, kterou si ve válečných filmech dávali herci v rolích příslušníků námořní pěchoty, než zaútočili na pláž. Obvykle ji nějaký ostřílený veterán jako Richard Widmark adresoval nějakému zelenáči - možná Martinu Milnerovi: Nesmíš ten kohoutek stisknout prudce, synku - POMALOUČKU.

Tak jo, Frede. Uvidíme, jestli se trefím do vlastní garáže.

Pomalu stiskl kohoutek.

Nebyl to výstřel, ale exploze. Nejdřív se bál, že mu puška vybuchla v ruku. Když ho zpětný náraz odhodil na dvojité dveře do kuchyně, věděl, že žije. Zvláštní zvuk výstřelu bylo slyšet ze všech stran, jako tryskový motor. Polštářek upadl do sněhu. V rameni mu tepalo.

"Ježíši, Frede," vydechl.

Podíval se na garáž a nemohl tomu uvěřit. V dřevěných dveřích byla díra, jíž by se dal prostrčit čajový šálek.

Opřel pušku o dvojité dveře do kuchyně a vykročil do sněhu bez ohledu na to, že měl jen polobotky.

Chvíli zkoumal díru a obluzeně odlamoval ukazovákem třísky. Potom se šel podívat dovnitř.

Tady byla díra větší. Podíval se na svůj vůz. Kolem díry po kulce ve dveřích u řidiče byl lak ožehnutý až na kov a prošly by jí dva prsty. Otevřel dveře a podíval se na dveře spolujezdce. Ano, těsně pod klikou prolétla kulka i jimi.

Obešel vůz a uviděl další velkou díru se zlověstně roztřepeným okrajem. Otočil se a podíval se na stěnu garáže. Kulka ji prorazila také. Co mohl vědět? Třeba ještě letí.

Vzpomněl si na slova majitele obchodu se zbraněmi Harryho: Tohle dělo zvířeti rozpraší vnitřnosti široko daleko. A co by udělalo člověku? Zřejmě totéž. Udělalo se mu nevolno.

Došel zpátky k zadním dveřím, sebral polštářek, automaticky si očistil boty, aby nenašlapal Mary v kuchyni, a vrátil se do domu.

V obývacím pokoji se svlékl do půl těla. Na pravém rameni měl i přes polštářek rudý otisk botky.

Bez košile došel do kuchyně, aby si uvařil šálek kávy a ohřál televizní večeři. Když dojedl, vrátil se do obývacího pokoje, lehl si na pohovku a rozplakal se. Pláč se brzy změnil v hysterický záchvat; slyšel se a měl strach, ale nedokázal se ovládnout. Nakonec záchvat pomalu odezněl a on upadl do hlubokého spánku, při němž chraplavě oddychoval. Ve spánku vypadal staře a několik vousů ze strniště na tváři bylo bílých.

20. ledna 1974

Vylekaně sebou trhl a probudil se s provinilým pocitem, že je ráno a příliš pozdě. Byl zmáčený potem a celý zpitomělý. Podíval se na hodinky a viděl, že je čtvrt na tři. Puška byla tam, kde ji nechal -nenucené se povalovala v křesílku. Magnum viděl na konferenčním stolku.

Vstal, zašel do kuchyně a opláchl si obličej studenou vodou. Pak vyšel nahoru a oblékl si čistou košili. Cestou dolů po schodech si ji zastrkal do kalhot. Zamkl všechny dveře v přízemí. Z důvodů, které nechtěl příliš zkoumat, mu srdce při každém cvaknutí o trochu zlehklo. Poprvé od chvíle, kdy se před ním v supermarketu složila ta zatracená ženská, se cítil ve své kůži. Položil pušku na podlahu obývacího pokoje pod velké okno, vedle ní naskládal krabičky s náboji a každou otevřel. Přitáhl si křesílko a převrátil je na bok.

Pak odešel do kuchyně a pozavíral okna. Z jídelny si vzal jednu židli a zapřel jí kliku. Nalil si šálek studené kávy, nepřítomně se napil, zašklebil se a vylil kávu do dřezu. Nalil si whisky.

Vrátil se do obývacího pokoje a vytáhl autobaterii. Položil ji za převrácené křesílko, pak došel pro startovací kabely a stočil je vedle baterie.

Bednu s výbušninami odnesl za supění a hekání nahoru. Na odpočívadle ji prudce položil a vydechl. Na tohle už začínal být příliš starý, i když z dob, kdy s partákem nakládal dvoumetrákové balíky vyžehleného ložního prádla, mu ještě nějaká ta síla zbyla. Jenže když chlap překročí čtyřicítka, bez ohledu na sílu už začíná pokoušet osud. Ve čtyřicítce už přicházejí infarkty.

Nahoře chodil od místnosti k místnosti a rozsvěcel světla. V pokoji pro hosty, v koupelně pro hosty, v pánské ložnici, v pracovně, která kdysi bývala Charlieho pokojem. Přistavil si židli pod poklop na půdu, vylezl tam a rozsvítil zaprášenou žárovku. Pak sešel dolů do kuchyně a vzal si izolační pásku, nůžky a ostrý kuchyňský nůž.

Vyndal z bedny dvě tyčinky výbušniny (byla měkká; když jste ji stiskli, zanechali jste na ní otisky prstů) a odnesl je na půdu. Odstříhl dva kusy roznětky a kuchyňským nožem oloupal z měděných drátů bílou izolaci. Holé dráty pak vtiskl do tyčinek. Ve skříní, která teď stála pod poklopem, oloupal izolaci z druhých konců a vtiskl je do dalších dvou tyčinek. Nakonec je zajistil izolační páskou, aby se drát neuvolnil. Za pobrukování natáhl další kus roznětky z půdy do pánské ložnice a položil na manželské postele po jedné tyčince. Chodbou natáhl další roznětku do koupelny pro hosty, kde nechal jednu tyčinku, a další dvě pak v pokoji pro hosty. Když odcházel, pozhasínal světla. V někdejším Charlieho pokoji nechal čtyři tyčinky svázané k sobě. Vytáhl ze dveří další roznětku a hodil klubo přes zábradlí schodiště. Pak sešel dolů.

Čtyři tyčinky položil na kuchyňskou linku hned vedle lahve Southern Comfortu. Čtyři tyčinky v obývacím pokoji. Čtyři v jídelně. Čtyři v hale.

Potom natáhl roznětku do obývacího pokoje, trochu zadýchaný neustálým běháním po schodech nahoru a dolů. Jedna cesta však ho ještě čekala. Vyšel nahoru a vzal bednu, která teď byla o poznání lehčí.

Uvnitř zbylo pouhých jedenáct tyčinek výbušniny. Všiml si, že v bedně kdysi byly pomeranče. Na jejím boku stálo zašlými písmeny:

POMONA

Vedle toho slova byl namalovaný pomeranč s lístkem u stopky. Odnesl bednu do garáže, tentokrát krytou spojovací chodbou, a položil ji na zadní sedadlo auta. Do všech jedenácti patron malglinitu vtiskl krátký kus roznětky a všechny pak spojil s roznětkou z kluba, zajistil izolační páskou a natáhl roznětku zpátky do domu. Opatrně ji protáhl mezerou pod dveřmi do kryté chodby a dveře zamkl. V obývacím pokoji spojil roznětky z domu s roznětkou z garáže. Za stálého pobrukování odřízl další kus roznětky a

spojil ji izolační páskou s předchozími dvěma. Ten poslední kus pak natáhl k baterii a tam ho odřízl kuchyňským nožem.

Rozdělil měděné dráty vedví a stočil je. Pak vzal startovací kabely a černými svorkami je připojil k oběma koncům. Došel k autobaterii a černou svorkou připojil jeden konec ke kolíku označenému +. Červenou svorku nechal volně ležet vedle kolíku se znaménkem -.

Potom si pustil Rolling Stones. Byly čtyři hodiny pět minut. Došel do kuchyně, znovu si nalil a se skleničkou se vrátil do obývacího pokoje. Najednou neměl co na práci. Na konferenčním stolku ležel časopis Dobrá domácnost. Byl v něm článek o rodině Kennedyových a jejich problémech. Přečetl si ho. Pak si přečetl článek "Ženy a rakovina prsu". Napsala jej nějaká doktorka.

Přijeli chvíli po desáté, když hodiny na kongregačním kostele pět bloků odsud odbily celou a svolávaly lidi na ranní pobožnost, nebo jak to ti kongregacionalisté nazývají.

Přijeli zeleným sedanem a černobílým policejním vozem. Zastavili u chodníku a ze zeleného sedanu vystoupili čtyři muži. Jeden z nich byl Fenner. Druhé dva neznal. Všichni měli aktovky.

Z černobílého vozu vystoupili dva policisté a opřeli se o něj. Z jejich postoje bylo zřejmé, že neočekávají žádné potíže; jak se opírali o kapotu, o něčem spolu hovořili a slova jim vycházela z úst ve zřetelných bílých obláčcích.

Všechno se zastavilo.

Zastavení

20. ledna 1974

No frede tak tohle je zásek a asi bych to měl zabalit jasně já vím že je moc pozdě na to abych to zabalil když mám výbušniny naaranžované po celým baráku jako narozeninový dekorace pušku v ruce a pistoli za pasem jako nějaký zasranej john dillinger tak co říkáš teď se mám naposled rozhodnout jako když ležeš na strom a máš si vybrat tamtu vidlici nebo tuhle kam teď kam potom (chlapi nakročeny mezi vteřinami v živým obrazu v hale fenner v zeleném obleku půl metru od obrubníku dobrý boty v nemódních přezůvkách teda jestli existuje něco takovýho jako módní přezůvky rozepnutej zelenej kabát rozevlátej jako u bojovně naladěnýho právního zástupce v úvodní řeči před televizníma kamerama hlavu lehce pootočenou lehce zdviženou chlápek co mu je v patách něco poznamenává a fenner natáčí hlavu aby to chytil chlápek co mluví vypouští z pusy bílej obláček tenhle druhej chlápek má modrej blejzr a tmavohnědý kalhoty kabát taky rozepnutej a zachycenej v rozevlátí v tomhle časovém záseku a třetí chlápek se odvrací od auta a poldové se opíraj o svůj černobílej hlídkovej vůz s hlavama natočenejma k sobě mužou kecat o čemkoliv o manželství nebo o nějakým těžkým případu nebo o tom jak měli mustangové blbou sezónu nebo o svý potenci a sluníčko prosvitlo mezi uhánějícíma mrakama a zablesklo se na jediný patrone z předepsaný výstroje jednoho policajta zastrčený v jednom z mnoha koženejch oček na policajtským opasku druhej polda má tmavý brejle a na pravým skle mu sluníčko udělalo kompasovou růžici a má tlustý smyslný pysky zmrtvělý v počínajícím úsměvu: tohle je fotka) no já jdu dál freddy chtěl bys něco poznamenat v tomhle nadějeplným okamžiku za tohohle stavu věci jo říká fred asi bys měl vydržet než přijedou novináři no jasně říká george slova fotky filmový záběry demolice já vím hledisko zviditelnění ale freddy napadá tě jak jsme osamělý jak lidi v celým městě a na celým světě žerou a serou a mrdaj a škrábou si exémy a všechno možný o čem se píšou knížky zatímco tohle my musíme udělat sami jasně to si uvědomuju georgi vlastně jsem se ti o tom snažil něco říct jestli si vzpomeneš a jestli je to pro tebe nějaká útěcha připadá mi to teď správný jako v oukeji protože když se nemůžeš přestěhovat tak ať si dělaj svoji silnici ale prosím tě georgi nikoho nezabíjej ne záměrně rozhodně ne frede ale vidíš v jaký jsem situaci jo to vidím a chápu to georgi já se bojím já se tak bojím ne neboj se já si s tím poradím a dokonale se ovládám.

rozbal to

20. ledna 1974

"Rozbal to," řekl nahlas a všechno se začalo hýbat. Přiložil si pušku k rameni, zamířil na pravé přední kolo policejního hlídkového vozu a stiskl kohoutek.

Puška ho surově koplá do ramene a hlaveň po vypálení kulky vyskočila. Velké okno obývacího pokoje

se vysypalo ven a z rámu teď čněly jen zubaté střepy jako impresionistické skleněné šípky. Přední pneumatika hlídkového vozu neušla, ale hlučně vybuchla a celé auto se zachvělo jako pes nakopnutý ve spánku. Poklice odlétla a nazdařbůh se s rachotem odkutálela po zmrzlé vozovce Crestallen Street West. Fenner se zastavil a nevěřicně se zahleděl na dům. Byl zkoprnělý překvapením. Chlápek v modrém blejzru upustil aktovku. Ten třetí chlápek měl lepší reflexy, nebo možná lépe vyvinutý pud sebezáchovy. Bleskurychle oběhl zelený sedan, dřep si a zmizel z dohledu.

Policisté se rozdělili a každý z jiné strany oběhli vlastní hlídkový vůz. Za okamžik vyskočil zpoza kapoty ten v tmavých brýlích a třikrát vypálil ze služebního revolveru, který držel obouřuč. Po hřmotném výstřelu z weatherbee to zaznělo jako neškodné zapraskání. Bart sebou praštil za křesílko a slyšel, jak mu kulky hvízdají nad hlavou a zarývají se do stěny nad pohovkou. Jejich nárazy na stěnu mu připomínaly údery pěstí do boxerského pytle v tělocvičně. Pomyslel si, že stejně by to asi zaznělo, kdyby se zaryly do něj. Policajt v tmavých brýlích zařval na Fennera a chlápka v modrém blejzru: "K zemi! Krucinál, k zemi! On má nějaké minomet nebo co!"

Bart trochu zdvihl hlavu, aby lépe viděl, a policajt v tmavých brýlích ho zahlédl a ještě dvakrát vystřelil. Kulky zaduněly o zeď a Maryin oblíbený obraz "Lovci humrů" od Winslowa Homera spadl, narazil na pohovku a skončil na podlaze. Sklo se roztříštilo.

Znovu zdvihl hlavu, protože chtěl vědět, co se děje (proč ho nenapadlo pořídit si dětský periskop?), potřeboval vědět, jestli se nechystají na něj zaútočit po křídlech, tak jako Richard Widmark a Marty Milner v pozdně večerních filmech vždycky šli na japonská kulometná hnízda, a pokud se k tomu skutečně chystají, bude se muset pokusit jednoho zastřelit, ale policajti byli stále za hlídkovým vozem a Fenner a chlápek v modrém blejzru pobíhali za zeleným sedanem. Aktovka stále ležela na chodníku jako mrtvé zvířátko. Zamířil na ni, ucukl před zpětným nárazem pušky dřív, než přišel, a vystřelil.

PRRRRÁSK! a aktovka se rozlétla na dva kusy, které prudce vylétly do vzduchu, kde se zatřepaly a vychrlyly na pospas větru spoustu papírů.

Vypálil znovu, tentokrát na pravé přední kolo zeleného sedanu, a pneumatika vybuchla. Jeden z mužů za vozem pronikavě vykřikl hrůzou.

Bart se podíval na policejní vůz, který měl otevřené dveře u řidiče. Policajt v tmavých brýlích napůl ležel na sedadle a mluvil do vysílačky. Brzy tu budou všichni účastníci večírku. Rozdají ho kousek po kousku každému, kdo bude chtít, a už v tom nebude nic osobního. Pocítil úlevu hořkou jako šťáva z aloe. Ať už ho na tuhle poslední vidlici vysokého stromu dohnalo cokoliv, jakákoliv bědná choroba, už nebyla jen jeho, už mu tajně nešeptala a neplakala. Dosáhl vrcholu šílenství, vystoupil ze stínu. Brzy by ho mohli zredukovat do neškodného titulku - NA CRESTALLEN STREET SE OZÝVÁ OBČASNÁ STŘELBA.

Odložil pušku a po čtyřech přešel přes obývací pokoj. Dával si při tom pozor, aby se nepořezal o rozbité sklo z obrazu. Vzal si malý polštářek a stejným způsobem se vrátil. Policajt už v autě nebyl. Vzal si magnum a dvakrát vystřelil na předek vozu. Pistole vyhazovala, ale zpětný náraz byl únosný. Rameno ho bolelo jako vykotlaný zub.

Za hlídkovým vozem se vynořil policajt bez slunečních brýlí, aby opětoval jeho palbu, a tak vyslal dvě kulky do zadního okénka policejního auta, které se vpouklo dovnitř a rozpraskalo. Policajt se bez jediného výstřelu zase schoval.

"Nestřílejte!" zařval Fenner. "Nechte mě s ním promluvit!"

"No prosím," řekl jeden polda.

"Dawesi!" zahulákal Fenner jako nějaký detektiv na konci filmu z Jimmym Cagneym. (Policejní reflektory vytrvale klouzají sem a tam po průčelí činžáku ve špinavém slumu, kam se uchýlil "Vzteklý pes" Dawes s kouřícími automatickými pětačtyřicítkami v obou rukou. "Vzteklý pes" se krčí za převráceným křesílkem, má na sobě pruhované tričko a vrčí.) "Dawesi, slyšíte mě?"

(A "Vzteklý pes" - v obličejí vzdor a čelo zbrocené potem - zařve v odpověď)

"Pojďte si pro mě, vy odporný policajti!" Naklonil se přes křesílko a vyprázdnil zásobník pistole do zeleného sedanu, na kterém zanechal řadu ozubených děr.

"Bože!" vykřikl někdo. "Bože, on se zbláznil!"

"Dawesi!" zařval Fenner.

"Živýho mě nedostanete!" křikl na něj, zmámený radostí. "Jste špinavý krysy, který mi zastřelili bratříčka. Pár vás pošlu do pekla, než mě dostanete!"

Rozechvělými prsty znovu nabídl magnum a doplnil zásobník u weatherbee.

"Dawesi!" zařval Fenner znovu. "Co se dohodnout?"

"A co trochu horkýho olova, ty zmrde?" zaječel na Fennera, ale díval se na policejní vůz, a když polda v tmavých brýlích vystrčil hlavu zpoza kapoty, rychle ho zahnal dvěma výstřely zpátky. Jedna kulka proletěla velkým oknem Quinnova domu naproti přes ulici.

"Dawesi!" zakřičel Fenner důležitě.

"Držte už kurva hubu," řekl mu jeden policajt. "Takhle ho jen povzbuzujete."

Nastalo rozpačité ticho a do něj se ozval silící zvuk stále vzdálených sirén. Odložil magnum a vzal si pušku. Rozjaření ustoupilo a vystřídal ho pocit únavy, rozbolavělosti a nutkání k velké potřebě. Hlavně at' už rychle přijedou ti televizní reportéři, modlil se. Ať už si s těmi kamerami pospíší.

Když na rohu ve vypočítaném smyku zaskřípěly pneumatiky prvního policejního vozu jako ve Francouzské spojce, byl připravený. Dvakrát vypálil z pušky nad hlídkový vůz, aby je udržel při zemi, pečlivě zamířil na masku příjezdějího vozu a pomalu stiskl kohoutek jako ostřílený veterán představovaný Richardem Widmarkem. Masky explodovala a kryt motoru vylétl do vzduchu. Vůz se stočil k chodníku a po čtyřiceti metrech jízdy narazil na strom. Dveře se prudce otevřely a z nich vyskákali čtyři zpitomělí policajti s tasanými zbraněmi. Dva do sebe narazili. Pak policajti za prvním hlídkovým vozem (s jakýmsi pocitem vlastnictví na ně myslel jako na své policajty) spustili palbu a on zalezl pod křesílko a kulky mu hvízdaly nad hlavou. Bylo sedmáct minut po desáté hodině. Napadlo ho, že teď se pokusí ho obklíčit.

Vystrčil hlavu, protože musel, a jedna kulka se mu otřela o pravé ucho. Z druhé strany příjezděly do Crestallen Street další dva policejní vozy. Dva policajti z havarovaného vozu se pokoušeli přelézt plaňkový plot z ulice na Upslingerův dvorek a on na ně třikrát vystřelil z pušky, ne aby je zasáhl nebo minul, ale aby je zahnal zpátky do auta. To se mu podařilo. Třísky z plotu Wilbura Upslingera (na jaře a v létě se po něm plazil břechťan) se rozlétly do všech stran a částečně popadaly do sněhu.

Dva nové hlídkové vozy zastavily v klínové formaci, aby zablokovaly ulici před domem Jacka Hobarta. Policisté zaujali stanoviště uvnitř klínu. Jeden z nich mluvil vysílačkou s kolegy z havarovaného vozu. Za okamžik noví policisté spustili těžkou palbu, která ho přiměla znovu se přikrčit. Kulky zkopily hlavní vchodové dveře, průčelí domu i velké okno obývacího pokoje. Zrcadlo v hale se rozprsklo na tisíce kousků. Jedna kulka prolétla prošivanou dekou, která zakrývala televizi, a deka se zatřepotala.

Po čtyřech přešel obývací pokoj a postavil se k malému okénku za televizi. Odsud viděl přímo na Upslingerův dvorek. Dva policisté se znovu pokoušeli o obchvat ze stran. Jednomu z nich krvácel nos. Freddy, třeba bych mohl jednoho zabít, aby toho nechali.

Nedělej to, Georgi. Prosim tě, nedělej to.

Rozbil okno pažbou pistole a pořežal se. Podívali se po zvuku, uviděli ho a začali střílet. Opětoval palbu a všiml si, že dvě jeho střely vyvrtaly díry do Wilburova nového aluminiového obložení (jestlipak mu je město započítalo do náhrady?). Slyšel, jak kulky narážejí do jeho vlastního domu pod oknem a po jeho stranách. Jedna zasáhla rám a třísky mu vlétly do obličeje. Čekal, že mu co chvíli nějaká kulka ustřelí vršek hlavy. Těžko říct, jak dlouho přestřelka trvala. Jeden z poldů se najednou chytil za předloktí a vykřikl. Upustil pistoli jako dítě, které přestala bavit pitomá hra, a začal běhat v malém kroužku. Jeho part'ák ho chytil a společně se rozběhli k havarovanému hlídkovému vozu. Nežraněný policista při tom držel svého kolegu kolem pasu.

Bart se spustil na všechny čtyři, doplazil se zpátky k převrácenému křesílku a vyhlédl ven. Z obou stran ulice příjezděly dva další policejní vozy. Zaparkovaly na Quinnově straně ulice. Vyskákalo z nich osm policistů, kteří zaběhli za vůz s prázdnou pneumatikou a zelený sedan.

Znovu sklonil hlavu a dolehl do haly. Dům byl pod těžkou palbou. Věděl, že by si měl vzít pušku a jít nahoru, kde by měl lepší výhled a odkud by je možná zahnal do domů přes ulici, jenže se neodvážil vzdálit se od hlavní roznětky a autobaterie. Lidé z televize tu mohli být každou chvíli.

Hlavní dveře byly samá díra a pod oprýskaným tmavohnědým lakem se objevilo holé dřevo. Dolehl do

kuchyně. Všechna okna tu byla rozbitá a podlaha byla posetá střepy. Náhodný výstřel srazil ze sporáku kávovou konvici, která ležela převrácená v kaluži hnědé břečky. Na okamžik se přikrčil pod oknem, pak vyskočil a vyprázdnil zásobník pistole do aut přehrazujících ulici. Střelba na kuchyň okamžitě zesílila. Na bílém emailu lednice se objevily dvě díry po kulkách a další zasáhla láhev Southern Comfortu na kuchyňské lince. Rozprskla se a ze střepů zavoněla jižanská pohostinnost.

Vydal se po čtyřech zpátky do obývacího pokoje, když vzadu na stěně, hned pod zadkem, ucítil něco jako včelí bodnutí, a když se tam plácl rukou, ulpěla mu na prstech krev.

Lehl si za křesílko a nabil magnum. Nabil weatherbee. Vystrčil hlavu a vzápětí ji stáhl, zaskočen divokostí palby. Kulky zropily pohovku a zeď a televizi a roztančily prošivanou deku. Znovu vystrčil hlavu a vypálil na policejní vozy zaparkované na opačné straně ulice. Jednomu rozbil okno. A uviděl - Na konci ulice se objevily dvě bílé dodávky se stejnými modrými nápisy na bocích:

ZPRAVODAJSTVÍ WHLM

9. KANÁL

Se supěním dolezl zpátky k oknu s výhledem na Upslingerův dvorek. Televizní vozy pomalu a váhavě přijížděly po Crestallen Street. Znenadání je předjel nový policejní vůz, prudce zabrzdil a zablokoval jim cestu. Ze zadního okna se vynořila ruka v modrém rukávu a ukazovala novinářům, že mají odjet.

Jedna kulka se odrazila od římsy a vlétla do pokoje.

S pistolí v zakrvácené pravé ruce dolezl zpátky ke křesílku a zakřičel: "Fennere!"

Střelba se trochu utišila.

"Fennere!" vykřikl znovu.

"Přestaňte!" zařval Fenner. "Dost! Přestaňte na chvíli!"

Ozvalo se ještě pár osamocených výstřelů a pak se rozhostilo ticho.

"Co chcete?" zavolal Fenner.

"Novináře! Jsou za těmi auty na druhém konci ulice! Chci s nima mluvit!"

Nastalo dlouhé, zamýšlené ticho.

"Ne!" zavolal Fenner.

"Přestanu střílet, když mě necháte s nima promluvit!" To je do jisté míry pravda, pomyslel si s pohledem upřeným na baterii.

"Ne!" zavolal Fenner znovu.

Ty hajzle, pomyslel si bezmocně. To je to pro tebe tak důležité? Pro tebe a pro Ordnera a pro ty ostatní byrokratické parchanty?

Znovu se ozvala střelba, nejdřív váhavá, ale pak začala nabývat na síle. Na chodníku se náhle objevil běžící muž v kostkované košili a džínách a s ruční kamerou.

"Já jsem to slyšel!" zařval muž s kamerou. "Slyšel jsem každý slovo! Víím, jak se jmenujete! Nabídl vám, že přestane střílet a vy -"

Jeden policista ho útočným chvatem srazil k zemi a novinář v kostkované košili sebou praštil na chodník. Jeho kamera odlétla k obrubníku, kde ji vzápětí zničily tři kulky. Z jejich zbytků se líně rozvinul kotouček neexponovaného filmu. Střelba znovu začala utichat.

"Fennere, nechte je, ať se připraví!" zahulákal. Krk měl rozbolavělý, ostatně jako celé tělo. Bolela ho ruka a pulsující bolest se začala ozývat i hluboko ve stěně.

"Nejdřív vyjděte ven!" zařval Fenner. "Dáme vám prostor k vysvětlování!"

Z té nestoudné lži se mu udělaly rudé mžítka před očima. "KRUCINÁL, JÁ TADY MÁM VELKOU PUŠKU A ZAČNU STŘÍLET NA NÁDRŽE, TY SRÁČI, A TO TEPRV UVIDÍŠ TÁBORÁK!" Užaslé ticho.

"Co chcete?" řekl po chvíli obezřetně Fenner.

"Pošlete sem toho chlápka, co jste ho sejmuli. A pusťte sem kamery!"

"V žádném případě! Neposkytneme vám rukojmí, abyste si s námi mohl celý den hrát!"

Jeden policista doběhl za zelený sedan, přikrčil se a zmizel za vozem. Zřejmě tam došlo k poradě.

Nějaký nový hlas zakřičel: "Za vaším domem je třicet mužů! Mají brokovnice! Vyjděte ven, nebo je

pošlu do domu!"

Nastal čas vytáhnout špinavý trumf. "To radši nedělejte! V celém domě jsou výbušniny! Podívejte se na tohle!" Ukázal do okna červenou svorku. "Vidíte to?"

"Blafujete!" zavolal ten hlas sebejistě.

"Jestli tohle napojím na autobaterii, kterou mám na podlaze vedle sebe, všechno vyletí do povětří!"

Ticho. Další porada.

"Zastavte toho chlapa!" zařval někdo. Bart vystrčil hlavu, aby se podíval, co se děje, a uviděl po ulici přicházet muže v kostkované košili a v džínách a beze zbraně. Buď si byl hrdinsky jistý mocí své profese, nebo byl šílený. Dlouhé černé vlasy mu spadaly téměř na límec a měl tenký černý knírek.

Dva policisté začali obíhat do klínu zaparkované vozy, ale rozmysleli si to, když jim vystřelil nad hlavu.

"Panebože, to je bordel!" vykřikl někdo znechuceně.

Muž v kostkované košili už byl na trávníku a rozkopával návěje. Bartovi něco zasvištělo kolem ucha a on si uvědomil, že se stále dívá přes křesílko. Uslyšel, jak novinář zkusil vchodové dveře a pak na ně zabušil.

Bart se k nim vydal po podlaze, která teď byla samý písek a omítka ze stěn. Pravá noha ho příšerně bolela, a když se podíval na kalhoty, uviděl, že má nohavici zakrvácenou až ke kolenu. Otočil klíčem v rozstřílených dveřích a odsunul zástrčku.

"Pojďte," řekl a muž v kostkované košili vpadl dovnitř.

Zblízka nevypadal vyděšeně, i když prudce oddechoval. Od policistova zákroku měl odřenou tvář a roztržený rukáv košile. Když byl muž v kostkované košili uvnitř, Bart dolezl do obývacího pokoje, vzal pušku a dvakrát nazdařbůh vystřelil přes opěradlo křesílka. Pak se otočil. Muž stál ve dveřích a vypadal neuvěřitelně klidně. Ze zadní kapsy vytáhl poznámkový blok.

"Tak co," řekl, "co je to tu za bordel?"

"Jak se jmenujete?"

"Dave Albert."

"Máte v autě další kamery?"

"Jo."

"Jděte k oknu. Řekněte policii, ať pustí lidi s kamerama na Quinnův trávník. To je ten dům naproti přes ulici. A taky jim řekněte, že když tam kamery do pěti minut nebudou, budete mít potíže."

"Vážně?"

"Jistě."

Albert se zasmál. "Nevypadáte, že byste tu chtěl zabíjet jen čas."

"Tak jim to řekněte."

Albert došel k rozbitému oknu obývacího pokoje a chvíli v něm zůstal stát. Zjevně si to vychutnával.

"Říká, že máte naproti pustit kamery!" zařval. "Jinak přej mě zabíje!"

"Ne!" odpověděl Fenner vztekle. "Ne, ne, n -"

Někdo mu zakryl ústa. Na okamžik nastalo ticho.

"Tak dobře!" Byl to ten hlas, který Barta obvinil z blafování. "Můžou pro ně dojít dva naši lidé a přivést je?"

Bart to promyslel a kývl na reportéra.

"Můžou!" zavolal Albert.

Po kratší odmlce odpochovali sebevědomě dva uniformovaní policisté k jednomu televiznímu vozu se stále zapnutým motorem. Mezitím přijely další dva policejní vozy, a když se naklonil hodně doprava, viděl, že konec Crestallen Street West je uzavřený. Za žlutými zábranami stál dav lidí.

"Teď máme chvílku," řekl Albert a posadil se. "Tak co chcete? Letadlo?"

"Letadlo?" opakoval nechápavě.

Albert vyhodil ruce do vzduchu. Poznámkový blok při tom stále držel. "Odlítnout, příteli. Fííí!"

"Aha." Přikývl na znamení, že rozuměl. "Ne, nechci letadlo."

"Tak co teda chcete?"

"Chtěl bych," řekl zamyšleně, "aby mi znovu bylo dvacet a v mnoha záležitostech se mohl rozhodnout znovu." Když si všiml Albertova pohledu, dodal: "Já vím, že to nejde. Tak špatně na tom nejsem."

"Vy jste zraněnej."

"Ano."

"O tomhletem jste mluvil?" Albert ukázal na roznětku a baterii.

"Ano. Rozvedl jsem to do všech místností v domě. A taky do garáže.

"Odkud máte výbušniny?" Albert měl přátelský hlas, ale ostrážitě oči.

"Našel jsem je ve své vánoční punčoše."

Novinář se zasmál. "To nebylo špatný. To v tý reportáži použiju."

"Dobře. Až se vrátíte ven, řekněte policajtům, ať radši odjedou."

"Vy se vyhodíte s tím barákem?" zeptal se Albert. V jeho hlase byl zájem, ale víc nic.

"Uvažuju o tom."

"Víte co, příteli? Moc chodíte do kina."

"Teď už do kina moc nechodím. Viděl jsem Vymítače ďábla, ale radši bych ho neviděl. Co vaši kolegové?"

Albert vyhlédl z okna. "Celkem dobrý. Ale chvilku ještě máme. Vy se jmenujete Dawes?"

"To vám řekli?"

Albert se opovrzhlivě usmál. "Nic by mi neřekli, ani kdybych měl rakovinu. Přečetl jsem si to na zvonku. Nevadilo bývám, kdybyste mi řekl, proč tohle všechno děláte?"

"Vůbec ne. Kvůli tý silnici."

"Kvůli tomu prodloužení?" Albertovi zazářily oči. Začal si dělat poznámky.

"Přesně tak."

"Vzali vám dům?"

"Chtěli mi ho vzít. Ale vezmu si ho já."

Albert si to zapsal, pak zápisník sklapl a dal si ho zpátky do kapsy. "To je pěkná pitomost, pane Dawesi. Promiňte, že vám to takhle říkám. Co kdybyste odsud odešel se mnou?"

"Máte exkluzivní rozhovor," řekl Bart unaveně. "O co vám jde, o Pulitzerovu cenu?"

"Vzal bych ji, kdyby mi ji nabídli." Zářivý úsměv po chvilce pohasl. "No tak, pane Dawesi. Pojd'te ven. Postarám se o to, abyste mohl říct svůj názor. Postarám se -"

"Neexistuje názor."

Albert se zamračil. "Cože?"

"Nemám žádný názor. Proto to dělám." Podíval se přes křesílko přímo do teleobjektivu. Stativ byl zapíchnutý do sněhu na Quinnově trávníku. "Jděte ven. Řekněte jim, ať jdou pryč."

"Vy to vážně vyhodíte do povětří?"

"Ještě nevím."

Albert vykročil ke dveřím obývacího pokoje a tam se obrátil. "Neznám vás odněkud? Proč mám ten neodbytný pocit, že vás odněkud znám?"

Zavrtěl hlavou. Myslel si, že Alberta v životě neviděl.

Pozoroval novináře, jak odchází přes trávník s mírně natočenou hlavou, aby kamera přes ulici mohla snímat jeho lepší profil, a přemýšlel, co asi v tuhle chvíli dělá Olivia.

Cekal čtvrt hodiny. Jejich palba zesílila, ale zezadu na dům nikdo nezaútočil. Hlavním účelem palby bylo zřejmě krýt jejich ústup do domů přes ulici.

Novináři ještě zůstávali na místě a kamera nezúčastněně předla. Pak ke Quinnovu trávníku přijela bílá dodávka a kameraman složil stativ, uložil ho zezadu do vozu a začal znovu točit.

Vzduchem zasvištěl nějaký černý válec, dopadl na jeho trávník mezi dům a chodník a začal vypouštět plyn. Vítr ho v poryvech odnášel ulicí. Zakrátko dopadl na trávník druhý plynový granát a vzápětí uslyšel další zarachotit na střeše. Když spadl do sněhu pokrývajícího Maryiny begonie, syčivě zapískal. Bart ucítil v nose a v očích slzy.

Po čtyřech rychle přeběhl pokoj a doufal, že tomu novináři neřekl nic, co by mohlo být považováno za hlubokou myšlenku. Na světě neexistuje dobré místo, kde by člověk mohl spočinout. Podívejte se na Johnnyho Walkera, který umřel na bezvýznamné křížovatce. A proč? Jenom aby dovezl prádlo? Nebo ta ženská v tom supermarketu. To je prašť jako uhoď.

Zapnul stereogramofon a viděl, že je stále funkční. Na talíři byli ještě Rolling Stones. Nasadil jehlu do

míst, kde minule desku vypnul, ale vylekal se nárazem kulky do prošivané deky kryjící televizi a nestrefil se do správné drážky.

Když doznívalo několik posledních taktů písně "Monkey Man", dolezl k převrácenému křesílku a vyhodil pušku z okna. Pistole následovala. Sbohem, Nicku Adamsi.

"Vždycky nedostaneš, co chceš," zpívali Rolling Stones a on věděl, že je to pravda. Nicméně nezabrání člověku, aby to chtěl dál. Oknem prolétl plynový granát, narazil na stěnu nad pohovkou a začal vypouštět bílý kouř.

"Ale když to občas zkusíš, třeba to najdeš. Najdeš to, co potřebuješ."

No uvidíme, Frede. Vzal do ruky červenou svorku. Uvidíme, jestli dostanu, co potřebuju.

"Tak jo," zabručel a připojil červenou svorku k zápornému pólu baterie.

Zavřel oči a jeho poslední myšlenkou bylo, že svět nevybuchl kolem něj, ale v něm, a přestože to byla ničivá exploze, ten svět nebyl o nic větší než, řekněme, větší vlašský ořech.

Pak nastalo bílo.

Epilog

Televizní štáb společnosti WHLM získal za svou reportáž odvysílanou ve večerních zprávách a nazvanou "Dawesova poslední bitva" Pulitzerovu cenu a během tří týdnů sestříhal půlhodinový dokumentární film.

Ten se jmenoval "Srovnáno se zemí" a zabýval se zbytností nebo nezbytností prodloužení. Dokument zdůraznil, že jediný důvod ke stavbě nemá nic společného se zlepšením dopravní situace nebo s pohodlím cestujících nebo s něčím podobně praktickým. Město muselo postavit tolik a tolik kilometrů silnic za rok, aby neztratilo státní příspěvek na veškeré stavby silnic. A z toho důvodu se rozhodlo stavět. Dokument také poukázal na to, že město v tichosti zahájilo soudní pří s vdovou po Bartonu Georgi Dawesovi, aby dostalo zpět tolik svých peněz, kolik je dosud dobytých. Po uvedení dokumentu město od žaloby upustilo.

Agentura AP zveřejnila fotografie trosek domu, které převzala většina novinových titulů v zemi. Jedna dívka z Las Vegas, která se teprve nedávno zapsala na obchodní školu, při pohledu do novin při obědě omdlela.

Navzdory fotografiím i novinovým článkům stavba silnice pokračovala a byla dokončena před termínem za půldruhého roku. Tou dobou už většina obyvatel města na dokument "Silnice 784" zapoměla a místní novináři včetně držitele Pulitzerovy ceny Davida Alberta pracovali na dalších člancích a podnikali další křížové výpravy. Jen několik lidí, kteří v oněch večerních zprávách viděli původní reportáž, na ni nikdy nezapomněli; pamatovali si ji i poté, co se jim v myslích zamžily skutečnosti, které ji provázely.

V té reportáži bylo vidět bílý předměstský rodinný dům s vyasfaltovanou příjezdovou cestou vedoucí ke garáži pro jedno auto. Hezký dům, ale naprosto obyčejný. Ne že by se za ním člověk při náhodné nedělní vyjížděce ohlédl. Ale v té reportáži má rozbité okno. Z něj vylétají do sněhu dvě zbraně - puška a pistole. Na okamžik zahlédnete i ruku, která je vyhazuje, a povadlé prsty jako u ruky topícího se člověka. Všude kolem domu je vidět bílý kouř, který obsahuje nějaký nervový nebo slzný plyn. A pak se objeví obrovský oranžový plamen a všechny zdi domu se jakoby vypouknou jako v nějakém kresleném filmu a ozve se ohlušující výbuch a kamera se trochu zachvěje, jakoby hrůzou. Periferně vnímáte i výbuch garáže. Na okamžik se zdá (a zpomalený záběr tenhle optický dojem potvrzuje), že střecha domu se zdvihá jako raketa Saturn. Pak se celý dům rozpadá do stran i nahoru a vzduchem létají střešní tašky a trámy a pak padají k zemi. Vidíte, jak se za rachotu a dunění dopadajících trosek ve vzduchu jako kouzelný koberec líně vznáší něco, co vypadá jako prošivaná deka.

A pak nastává ticho.

V záběru se objevuje vyděšený, usazený obličej Mary Dawesové; otupěle a ustrašeně zírá na les mikrofonů před sebou a my se znovu bezpečně vracíme zpět k běžným lidským záležitostem.

SROVNÁNO SE ZEMI

Stephen King

pod pseudonymem Richard Bachman

Z amerického originálu Roadwork,
vydaného nakladatelstvím

A Signet Book, New York

přeložil Ivan Němeček

Grafická úprava obálky Tomáš Kropáček

Odpovědná redaktorka Jana Jílková

Vydalo nakladatelství

Pavel Dobrovský - BETA

(Praha 4, Květnového vítězství 332)

PRAHA 2005

www.dobrovsky.cz

e-mail: nakladatelstvi@dobrovsky.cz

Sazba SF SOFT, Praha

Tisk UEBERREUTER PRINT, spol. s r. o., Pohořelice

Vydání první

STEPHEN KING

Stephen King se narodil v Portlandu ve státě Maine r. 1947. Psát začal již během studií na Mainské univerzitě v Oronu. Jako člen studentského senátu se aktivně účastnil studentské politiky a v době války ve Vietnamu se angažoval v protiválečném hnutí.

V r. 1970 promoval a rok poté se oženil se svou spolužačkou Tabithou, s níž má tři děti.

V tomto manželství žije dosud. Po skončení studia nemohl hned najít práci středoškolského učitele, pro niž měl kvalifikaci, a tak se živil manuální prací a příležitostným psaním pro pánské časopisy. Mnohé z těchto povídek z počátku sedmdesátých let se objevily v několika antologiích. Úspěšnost jeho prvního románu Carrie mu v r. 1973 umožnila zcela se věnovat vlastní tvorbě. Od té doby napsal mnoho bestsellerů, z nichž některé se staly i filmovými předlohami. Věnuje se i psaní původních scénářů a také filmové režii. Pravidelně přispívá na charitativní účely. Odchod do důchodu zatím pro množství zajímavé práce odkládá na neurčito.

RICHARD BACHMAN

zemřel v roce 1985. Když jeho vdova, Claudia Inez Eschelmannová, objevila na půdě jejich statku v

Novém Hampshiru rukopis Strážců zákona, ujal se pozůstalosti Stephen King a doprovodil vydání Bachmanových knih svou vlastní předmluvou.